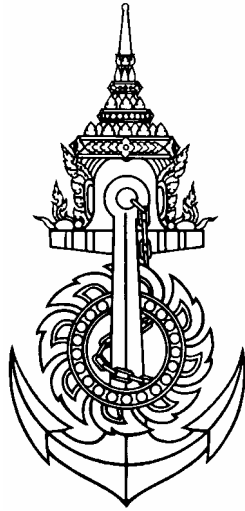

จัดทำเมื่อ ต.ค.๔๖

อทร. ๘๐๐๑

หลักนิยมาทางทะเลของกองทัพเรือ

พ.ศ. ๒๕๔๖

เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๘๐๐๑
หลักนิยมทางทะเลของกองทัพเรือ

จัดทำโดย

คณะทำงานพิจารณาและจัดทำ อทร. ด้านการศึกษาชั้นสูง

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ตุลาคม ๒๕๔๖

บันทึกการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

ลำดับที่	รายการแก้ไข	วันเดือนปี ที่ทำการแก้ไข	ผู้แก้ไข (ยศ - นาม - ตำแหน่ง)	หมายเหตุ

คำนำ

เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ เรื่อง หลักนิยมทางทะเลของกองทัพเรือ (อทร.๘๐๐๑) เล่มนี้ ฝ่ายวิชาการ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง ได้เรียบเรียงมาจาก “หลักนิยมทางทะเลของกองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๔๔” ซึ่งจัดทำโดย คณะทำงานสนับสนุนแผนงาน คณะกรรมการศึกษาปัญหาระดับยุทธศาสตร์และนโยบาย กองทัพเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๔

เอกสารเล่มนี้ได้อธิบายรายละเอียดตลอดจนให้ความหมายเกี่ยวกับสงคราม ยุทธศาสตร์และกำลัง อำนาจทางทะเล การวางแผนและการควบคุม การส่งกำลังบำรุง และท้ายสุดหลักนิยมทางทะเล ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของกองทัพเรือไว้อย่างกว้างๆ แต่ก็มีรายละเอียดเพียงพอที่จะให้ผู้ที่ได้ศึกษาเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่ได้กล่าวแล้วได้ สำหรับรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ ผู้สนใจจะต้องศึกษาในประเด็นนั้นๆ อีกครั้งหนึ่ง

สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการศึกษา และใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานในของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพเรือ หากท่านใดพบข้อบกพร่องที่จะปรับปรุงเอกสารนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอได้กรุณาส่งข้อคิดเห็นมายัง สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จักเป็นพระคุณอย่างสูง

คณะทำงานพิจารณาและจัดทำเอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ

ด้านการศึกษาชั้นสูง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ข
บทที่	
๑. บทนำ	
กล่าวนำ	๑
ความหมายและบทบาทของหลักนิยาม	๑
ลักษณะและประเภทของหลักนิยาม	๑
การกำหนดหลักนิยาม	๓
ความสำคัญของหลักนิยามในการปฏิบัติการทางทหาร	๔
ความสัมพันธ์ของหลักนิยามต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของกองทัพเรือ	๔
การจัดทำหลักนิยามทางทะเลของกองทัพเรือ	๕
๒. สงครามและธรรมชาติของสงครามทางเรือ	
สงครามและธรรมชาติของสงคราม	๖
ข้อกฎหมายในการทำสงคราม	๘
ระดับของความขัดแย้ง	๘
ระดับของสงคราม	๙
ประเภทของสงคราม	๑๐
หลักการสงคราม	๑๑
ธรรมชาติของการรบทางเรือ	๑๓
สงครามการดำเนินกลยุทธ์	๑๔
สงครามการดำเนินกลยุทธ์กับการทำสงครามทางเรือ	๑๔
การริเริ่มและการตอบโต้ของการทำสงครามทางเรือ	๑๕
๓. กำลังอำนาจทางทะเล	
ธรรมชาติของกำลังอำนาจทางทะเล	๑๖
ส่วนประกอบของกำลังอำนาจทางทะเล	๑๘
คุณลักษณะของกำลังอำนาจทางทะเล	๑๘

ประวัติการพัฒนาของกำลังอำนาจทางทะเล	๒๐
ภัยคุกคามทางทะเล	๒๒
๔. ยุทธศาสตร์ของกำลังอำนาจทางทะเล	
ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๒๕
สถานะแวดล้อมและธรรมชาติทางทะเล	๒๖
เสรีภาพในการใช้ทะเล	๒๗
กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการในทะเล	๒๘
แนวคิดการใช้กำลังอำนาจทางทะเล	๒๘
๕. การประยุกต์ใช้กำลังอำนาจทางทะเล	
กล่าวโดยทั่วไป	๓๑
การใช้กำลังทหารในด้านต่าง ๆ	๓๑
รูปแบบของการใช้กำลังทางทหาร	๓๑
ความเสี่ยงของการปฏิบัติการในทะเล	๓๒
ความสำคัญของการรบทางบกต่อการปฏิบัติการทางทะเล	๓๓
การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหาร	๓๓
การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในทะเล	๓๔
การใช้กำลังอำนาจทางทะเลจากทะเล	๓๕
การคุ้มครองการค้าทางทะเล	๓๘
๖. การวางแผน กำกับดูแล บังคับบัญชาและควบคุมการปฏิบัติการรบ	
การวางแผน	๔๐
หลักการสำคัญของยุทธศิลป์สำหรับการวางแผน	๔๑
การจัดทำแผนการยุทธ	๔๓
การดำเนินการยุทธ	๔๔
องค์ประกอบของการปฏิบัติการทางเรือ	๔๕
ระดับของอำนาจการบังคับบัญชา	๔๖
หลักการในการบังคับบัญชาและการควบคุม	๔๕
การข่าวกรอง	๕๑
การป้องกัน	๕๒
การใช้กำลังอำนาจในการรบ	๕๓
การส่งกำลังบำรุง	๕๓
ประวัติการพัฒนาของกำลังอำนาจทางทะเล	๒๐

ภัยคุกคามทางทะเล	๒๒
๔. ยุทธศาสตร์ของกำลังอำนาจทางทะเล	
ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๒๕
สถานะแวดล้อมและธรรมชาติทางทะเล	๒๖
เสรีภาพในการใช้ทะเล	๒๗
กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการในทะเล	๒๘
แนวคิดการใช้กำลังอำนาจทางทะเล	๒๘
๕. การประยุกต์ใช้กำลังอำนาจทางทะเล	
กล่าวโดยทั่วไป	๓๑
การใช้กำลังทหารในด้านต่าง ๆ	๓๑
รูปแบบของการใช้กำลังทางทหาร	๓๑
ความเสี่ยงของการปฏิบัติการในทะเล	๓๒
ความสำคัญของการรบทางบกต่อการปฏิบัติการทางทะเล	๓๓
การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหาร	๓๓
การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในทะเล	๓๔
การใช้กำลังอำนาจทางทะเลจากทะเล	๓๕
การคุ้มครองการค้าทางทะเล	๓๘
๖. การวางแผน กำกับดูแล บังคับบัญชาและควบคุมการปฏิบัติการรบ	
การวางแผน	๔๐
หลักการสำคัญของยุทธศิลป์สำหรับการวางแผน	๔๑
การจัดทำแผนการยุทธ	๔๓
การดำเนินการยุทธ	๔๔
องค์ประกอบของการปฏิบัติการทางเรือ	๔๕
ระดับของอำนาจการบังคับบัญชา	๔๖
หลักการในการบังคับบัญชาและการควบคุม	๔๙
การข่าวกรอง	๕๑
การป้องกัน	๕๒
การใช้กำลังอำนาจในการรบ	๕๓
การส่งกำลังบำรุง	๕๓
การสร้างสถานการณ์รบที่ได้เปรียบ	๕๓
การจัดหน่วย	๕๔

การปฏิบัติการทางเรือหลายชาติ	๕๕
ข้อดีของการปฏิบัติการทางเรือร่วมกันหลายชาติ	๕๖
กฎการปะทะ	๕๗
การใช้หลักนิยาม	๕๗
ผู้นำและลักษณะผู้นำ	๕๘
คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ	๕๘
ความเครียดและการล่าจากการรบ	๖๐

๗. การส่งกำลังบำรุงทางทะเล

ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการส่งกำลังบำรุงทางทะเล	๖๑
ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์และยุทธวิธี กับการส่งกำลังบำรุง	๖๒
ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธวิธีกับการส่งกำลังบำรุง	๖๒
การระดมสรรพกำลังด้านการส่งกำลังบำรุง	๖๓
การวางแผนและควบคุมการส่งกำลังบำรุงทางทะเล	๖๔
การวางแผนการส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธศาสตร์	๖๔
การวางแผนการส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธวิธี	๖๕
การส่งกำลังบำรุงทางทะเลกับประเทศพันธมิตร	๖๕

๘. หลักนิยามทางทะเล กับบทบาทของกองทัพเรือ

ทะเลในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ	๖๖
หลักนิยามทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ	๖๘
หลักนิยามทางทะเลในการคุ้มครองการค้าทางทะเล	๖๘
หลักนิยามของกำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม	๖๙
หลักนิยามกับบทบาทและหน้าที่ของกองทัพเรือ	๗๒
การเตรียมกำลังรบของกองทัพเรือ	๗๔
หน่วยกำลังรบและการวางกำลังรบของกองทัพเรือ	๗๖
การวางกำลังรบของกองทัพเรือในยามสงบ	๗๗

๙. บทสรุป

ภาคผนวก

ก. ประเทศไทย กับองค์การระหว่างประเทศ	๘๓
ข. นโยบายป้องกันประเทศ	๘๕
ค. วัตถุประสงค์ทางเรือ และภารกิจกองทัพเรือ	๘๕

ง. ปัญหาเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน	๕๖
จ. นโยบายและแนวทางการพัฒนาของกองทัพเรือ	๑๐๔
ฉ. นิยามศัพท์	๑๐๕

บรรณานุกรม

บทที่ ๑

บทนำ

กล่าวนำ

การดำเนินการของกองทัพเรือที่ผ่านมาในอดีต ต้องเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการรบหลายสาขา และเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ทั้งทหารและพลเรือน เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานที่ได้เคยปฏิบัติมาแล้ว หรือเพื่อให้ผู้ที่มารับงานใหม่ ได้ทราบแนวทางการดำเนินการ จึงมักนิยมจัดทำเอกสารแนะนำการปฏิบัติหรือคู่มือในการปฏิบัติงานขึ้น เอกสารดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่า “**หลักนิยม**”

การปฏิบัติการทางทหารที่ได้รับผลสำเร็จ มีส่วนสัมพันธ์กับการมีหลักนิยมที่ดี หรืออาจกล่าวได้ว่า หลักนิยมเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการทางทหาร ทั้งในสถานการณ์การสู้รบ การรักษาความสงบเรียบร้อยและการปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ หลักนิยมเป็นเพียงแนวทางในการดำเนินการ ไม่ใช่เป็นคำสั่งที่จะต้องปฏิบัติตาม การที่จะใช้หลักนิยมให้เป็นประโยชน์จำเป็นต้องมีความเข้าใจ และให้ได้รับทราบกันอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ หลักนิมยังช่วยทำให้เกิดมาตรฐานในการปฏิบัติ หากไม่มีหลักนิยมแล้ว ผู้บังคับหน่วยกำลังในสนามรบจะไม่มีเครื่องช่วยในการตัดสินใจ และจะต้องคิดหาแนวทางการดำเนินการขึ้นมาใช้เอง ซึ่งอาจทำให้การตัดสินใจล่าช้า หรือประสบความล้มเหลวในการปฏิบัติการนั้น ๆ ก็ได้

ความหมายและบทบาทของหลักนิยม

หลักนิยม คือ หลักการที่นิยมใช้กัน สามารถเชื่อถือได้ว่าเป็นหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้ หลักนิยม เป็นการให้อำนาจในการปฏิบัติ (**Authoritative**) แต่ไม่ใช่ คำสั่งที่ต้องปฏิบัติ (**Not Directive**) ในการนำไปใช้ควรต้องพิจารณาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะงานนั้น ๆ ด้วย หลักนิยม เป็นกระบวนการทางความคิดที่เป็นระบบ เพื่อสังเคราะห์หาหนทางปฏิบัติที่เชื่อว่าดีที่สุดในการปฏิบัติการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ การรวบรวมบทเรียนจากการรบในอดีต การฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหน่วยและการใช้กำลัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาจไม่จำเป็นต้องออกเป็นคำสั่งหรือโอวาทใด ๆ อีก

ความสำเร็จของการปฏิบัติการทางทหาร มีผลสืบเนื่องโดยตรงจากหลักนิยมที่ดี หลักนิยมมีจุดเริ่มต้นมาจากการพัฒนาการแก้ปัญหา และทางเลือกในการพิจารณากำลังรบสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ หลักนิยม เป็นพื้นฐานแนวความคิดซึ่งไม่ใช่คำสั่ง แต่เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติ ซึ่งเป็นที่เข้าใจและยอมรับปฏิบัติจากทุกฝ่าย หลักนิยมจะทำให้ผู้บังคับบัญชาในสนามรบมีเสถียรภาพ และช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ลักษณะ และประเภทของหลักนิยม

หลักนิยมทางทหาร คือ หลักการพื้นฐานในการใช้กำลังทหาร ซึ่งถือว่าเป็นแนวความคิดเบื้องต้น ในการจัดเตรียมและการใช้กำลังทหารเข้าทำสงคราม กระบวนการกำหนดหลักนิยมมีการนำมาใช้ใน ๒ ลักษณะ คือ การนำมาจากพื้นฐานและหลักการที่ได้รับการพิสูจน์และรับรองแล้วว่าเป็นจริง จากบทเรียนในอดีตทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่าน

ลักษณะ และประเภทของหลักนิยม

หลักนิยมทางทหาร คือ หลักการพื้นฐานในการใช้กำลังทหาร ซึ่งถือว่าเป็นแนวความคิดเบื้องต้นในการจัดเตรียมและการใช้กำลังทหารเข้าทำสงครามกระบวนการกำหนดหลักนิยมมีการนำมาใช้ใน ๒ ลักษณะ คือ การนำมาจากพื้นฐานและหลักการที่ได้รับการพิสูจน์และรับรองแล้วว่าเป็นจริง จากบทเรียนในอดีตทั้งในประเทศและต่างประเทศผ่านกระบวนการวิเคราะห์หาหนทางแก้ไขร่วมกับนโยบายของประเทศ ทฤษฎีทางทหารและภัยคุกคามที่คาดว่าจะประสบในอนาคต ส่วนอีกลักษณะหนึ่งคือการนำมาจากแนวความคิดใหม่ที่มีความสร้างสรรค์ที่จะใช้กำลังในการสู้รบน้อยที่สุด แต่ให้ได้รับผลดีที่สุด หลักนิยมที่ใช้กันอยู่มี ๒ ลักษณะ รวม ๕ ประเภท

ลักษณะของหลักนิยม

๑. หลักนิยมทั่วไป (General Doctrine) เป็นแนวทางอย่างกว้าง ๆ ที่กล่าวถึงการดำเนินการของกองทัพ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานทั่วไป ทั้งในเรื่องการเตรียมกำลัง การประกอบกำลัง การวางกำลัง รวมถึงการฝึกกำลังพลเพื่อการปฏิบัติการกิจโดยทั่วไป

๒. หลักนิยมเฉพาะ (Specific Doctrine) เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง เช่น การเตรียมกำลังการใช้กำลังเพื่อการปฏิบัติการทางเรือสาขาใดสาขาหนึ่ง ตัวอย่างเช่นหลักนิยมการปฏิบัติการของเรือเร็วโจมตี และหลักนิยมในการปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก เป็นต้น

ประเภทของหลักนิยม

หลักนิยมที่มีใช้อยู่อาจพิจารณาแบ่งได้เป็น ๕ ประเภท คือ

๑. หลักนิยมยุทธศาสตร์ (Strategic Doctrine) ใช้ในการกำหนดการดำเนินการของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ สารสำคัญของหลักนิยมนี้จะนำมากำหนดเป็นการดำเนินการของกำลังอำนาจของชาติสาขาต่าง ๆ ในรูปของเอกสารปกขาว (White Paper) ที่ออกโดยรัฐบาล

๒. หลักนิยมพื้นฐาน (Fundamental Doctrine) เป็นหลักนิยมที่อธิบายและชี้แนะวิธีการอย่างกว้างๆ ในการใช้กำลังกองทัพให้บรรลุภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะนำมาใช้ในการจัดโครงสร้าง การฝึกบุคลากรของหน่วย การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ การใช้กำลัง และการดำรงรักษาไว้ซึ่งกำลังอำนาจของกองทัพ เช่น กองทัพเรือสามารถนำมาใช้ในการเตรียมการ การใช้และดำรงรักษาไว้ซึ่ง นาวิกานุภาพ หลักนิยมพื้นฐานนี้จะเป็แม่บทในการพัฒนา หลักนิยมทางยุทธการ และ หลักนิยมทางยุทธวิธี ทั้งนี้จะต้องสามารถใช้ในการชี้แจงประเด็นสำคัญ ๓ ประการได้คือ ทำไมประเทศไทยต้องมีกองทัพเรือ ลักษณะของสงครามที่กองทัพเรืออาจต้องเผชิญ และกองทัพเรือจะแสวงหาความสำเร็จในสงครามดังกล่าวอย่างไร ซึ่งคำตอบทั้งปวง จะเป็นสาระสำคัญของหลักนิยมทางทะเลของกองทัพเรือเล่มนี้

๓. หลักนิยมทางยุทธการ (Operational Doctrine) เป็นหลักการพื้นฐานในการปฏิบัติการกิจของหน่วยในแต่ละกิจเฉพาะ หรือแต่ละ สมรภูมิ (Theater) สารของหลักนิยมนี้จะนำไปกำหนดเป็น แผน

ยุทธการหรือแผนการทัพ (Campaign Plan) ที่กองกำลังทางทหารนั้น ๆ จะใช้ในการเตรียมการและอำนวยความสะดวกที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยเชื่อว่าเป็นหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการเอาชนะข้าศึกได้ และนำไปสู่การฝึกปฏิบัติให้มีความพร้อมรบ

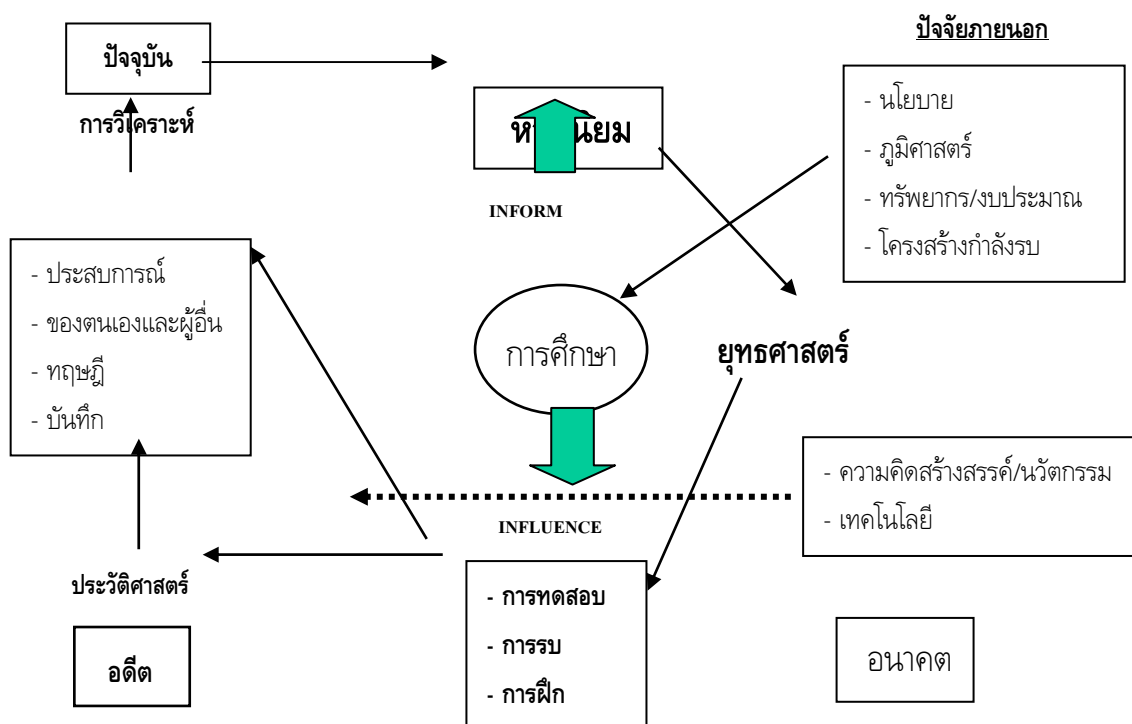
๔. หลักนิยมทางยุทธวิธี (Tactical Doctrine) เป็นแนวทางการปฏิบัติการกิจของหน่วยที่สอดคล้องกับหลักนิยมพื้นฐาน และหลักนิยมทางยุทธการ ซึ่งในสาระจะกำหนดเป็น ระเบียบปฏิบัติประจำ (Standard Operating Procedure) และบางครั้งก็เรียกว่า หลักนิยมพันธกิจ (Functional Doctrine) เช่น หลักนิยมการปฏิบัติการของเรือเร็วโจมตี หลักนิยมการปราบเรือดำน้ำร่วมระหว่างเรือกับอากาศยาน หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมระหว่างเรือกับอากาศยาน หลักนิยมการปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก เป็นต้น

๕. หลักนิยมการยุทธร่วม/ผสม (Joint/Combined Operations Doctrine) เป็นบทบัญญัติของหลักการทั่วไปที่ยอมรับร่วมกันระหว่างเหล่าทัพ และ/หรือระหว่างประเทศพันธมิตร ซึ่งจะพรรณนาถึงความสัมพันธ์และการประสานการปฏิบัติการร่วมกันตามที่ได้มีความตกลงกันไว้

การกำหนดหลักนิยม

หลักนิยมเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนายุทธศาสตร์ที่มีกระบวนการทางความคิดที่ใช้ประวัติศาสตร์และประสบการณ์ในอดีต รวมทั้งทฤษฎีทางทหารมาวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ นโยบายการเมือง สภาพภูมิศาสตร์ งบประมาณ โครงสร้างกำลังรบ ภัยคุกคาม/ขีดความสามารถที่อาจเผชิญขีดความสามารถทางเทคโนโลยี ธรรมชาติของหน่วยกำลังรบ ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศ ฯลฯ เมื่อได้หลักนิยมแล้วจะต้องนำไปอบรมศึกษาและฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดสิ่งใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ หรือนวัตกรรมใหม่ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาหลักนิยมที่ดีและมีความสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต

ผังแสดงการกำหนดหลักนิยม

ความสำคัญของหลักนิยมในการปฏิบัติการทางทหาร

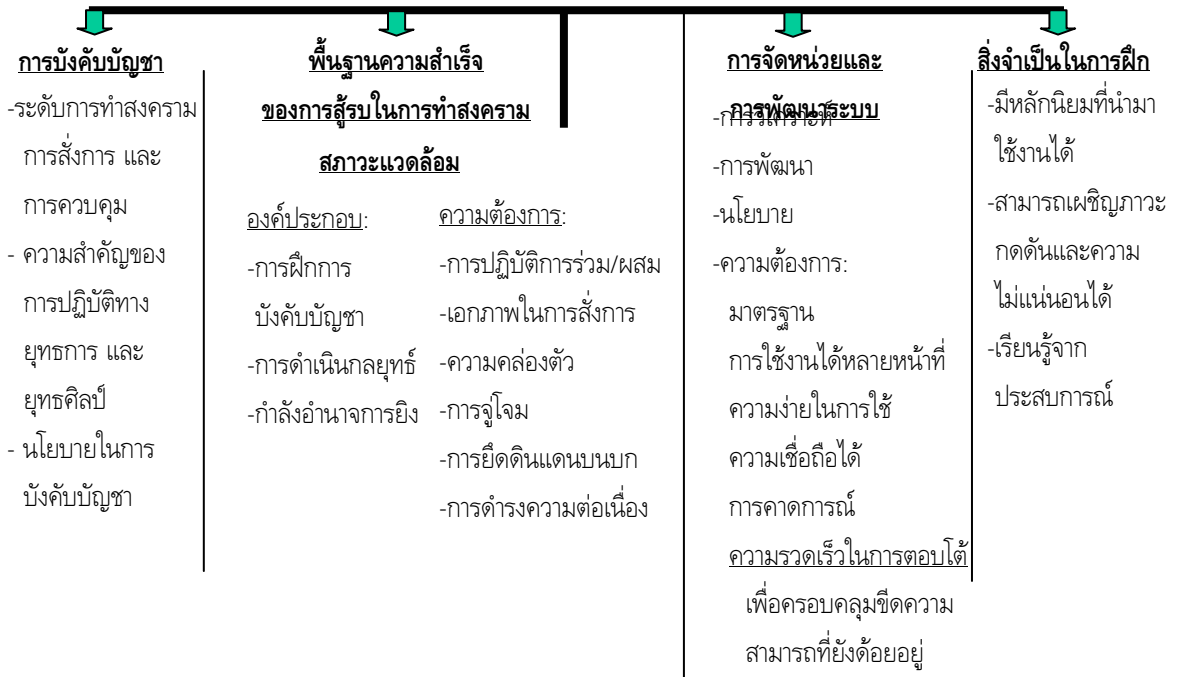
ในสถานการณ์ที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจตัดสินใจ ไม่สามารถหาข้อตกลงใจในการปฏิบัติการกิจตามแนวทางของยุทธศาสตร์ทหารที่กำหนดหรือตามคำแนะนำทางยุทธการและการใช้เทคนิคทางยุทธวิธีได้ หลักนิยมจะเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณากำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และยังช่วยทำให้เกิดความเข้าใจถึงพื้นฐานของการจัดการภายใน รวมทั้งแนวความคิดของผู้กำหนดนโยบายชาติด้วย ตัวอย่างของการใช้หลักนิยมอย่างได้ผลในยุครือโบซึ่งนายพลเรือ เนลสัน ของอังกฤษ ผู้มีชื่อเสียงในเรื่องการสั่งการที่เข้าใจง่าย และนำไปใช้ปฏิบัติอย่างได้ผล การสั่งให้กำลังเข้าโจมตีในระยะประชิด (Close Action) หมายถึงการให้ผู้บังคับการเรือแต่ละลำ นำเรือเข้าต่อสู้กับข้าศึกให้ใกล้มากขึ้นเพื่อผลของการทำลายและประโยชน์คำสั่งที่ว่าผู้บังคับการเรือใดก็ตามจะถือว่าได้กระทำความผิดอย่างมหันต์ถ้าเรือแล่นขนาน (alongside) กับเรือของข้าศึก หลักนิยมทางทะเล (Maritime Doctrine) ยุทธศาสตร์ทางทะเล (Maritime Strategy) และโครงสร้างกำลังรบทางทะเล (Maritime Forces Structure) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ หลักนิยมทางทะเล จัดเป็นพื้นฐานในการพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ทางทะเลและกำลังทางเรือที่จำเป็นต้องใช้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์นั้น ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นลำดับความสำคัญของกิจที่จะต้องดำเนินการตามหลักนิยมทางทะเลดังกล่าว ทั้งนี้การปฏิบัติงานในทะเลจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับสถานะแวดล้อมทางทะเล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศ การกำหนดขนาดและรูปร่างของกำลังที่จะใช้และกำลังสนับสนุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

ความสัมพันธ์ของหลักนิยมต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของกองทัพเรือ

หลักนิยมเป็นกรอบของหลักการและขั้นตอนการปฏิบัติการ การฝึกฝน เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติการทางทหารด้านต่างๆ การใช้กำลังจากทางทะเลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองนั้น ถือว่ามีพื้นฐานมาจากหลักนิยมทางทะเลเช่นกัน หลักนิยมทางทะเลจะมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ทหาร และการวางแผนทางทหารระดับยุทธวิธี สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในสถานการณ์ขัดแย้งหรือในยามสงบ

หลักนิยมสามารถใช้เป็นเครื่องช่วยในการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และนโยบายป้องกันประเทศ โดยในด้านความมั่นคงแห่งชาตินั้นจะใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อห่วงใยต่ออัตราเสี่ยงที่จะต้องเผชิญในการรักษาอำนาจอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ เช่น หากประเทศไทยไม่สามารถดำรงไว้ซึ่งการใช้เส้นทางคมนาคมทางทะเลได้โดยอิสระเสรี จากสถานการณ์ข้อขัดแย้งระหว่างประเทศจนถึงขั้นทำสงครามแล้ว จะมีผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศหยุดชะงัก ทหารจะขาดยุทธปัจจัยในการป้องกันประเทศจนอาจถึงขั้นการสูญเสียเอกราชและอธิปไตยได้ในที่สุด เป็นต้น

ฝั่งแสดงความสัมพันธ์ของหลักนิยามทางทหารกับบทบาทของกองทัพ

การจัดทำหลักนิยามทางทะเลของกองทัพเรือ

หลักนิยามมีพื้นฐานมาจากประวัติศาสตร์ การศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ และการตีความประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งสามารถนำไปใช้สอน หรือใช้ปฏิบัติเพื่อที่จะก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นที่เหมือนกันสำหรับแนวความคิดและการปฏิบัติในอนาคต อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หลักนิยามควรที่จะต้องมีการทบทวนตามระยะเวลาที่เหมาะสม รวมทั้ง เมื่อมีการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการทหารเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีผลทำให้รูปแบบการปฏิบัติการทางทหารเปลี่ยนแปลงไปได้ โดยในทางปฏิบัติ การทบทวนหลักนิยามสามารถกระทำได้เมื่อมีการปฏิบัติงานจริงหรือการฝึกประจำปีและได้ข้อยุติหรือบทเรียนซึ่งเป็นที่ยอมรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติครั้งต่อไป ดังนั้น หน่วยที่รับผิดชอบในการกำหนดและพัฒนาหลักนิยามจะต้องติดตามและประเมินผลที่ได้รับจากการปฏิบัติเพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุงหลักนิยามให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยหลักนิยามจะต้องมีวิวัฒนาการจากการเจริญเติบโตด้านพื้นฐานของการเมือง จากยุทธศาสตร์ในแง่มุมมองของเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากบทเรียนประสบการณ์ และจากการวิเคราะห์พินิจพิจารณาเนื้อหาทางยุทธศาสตร์อย่างถ่องแท้ เอกสารนี้จะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการถกปัญหากันต่อไป ทั้งนี้หลักนิยามไม่ควรเป็นเหมือนโซ่ตรวน สำหรับยึดติดกับความนึกคิดปัจจุบัน แต่ควรจะต้องเป็นสื่อกลางสำหรับการก้าวไปวิวัฒนาการทางหลักนิยามใหม่ ๆ ต่อไป

หลักนิยามทางทะเลเล่มนี้ ได้ดำเนินการเรียบเรียงตามขั้นตอนของการจัดทำหลักนิยามโดยมีเนื้อหาภายใน กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของหลักนิยามทางทะเล ความขัดแย้ง สงคราม และหลักนิยามของสงคราม การวางแผนและแนวคิดทางยุทธศาสตร์ในการใช้ประโยชน์ของกำลังอำนาจทางทะเล รวมทั้งการส่งกำลังบำรุงทหารเรือ ทั้งในยามสงบและยามสงคราม ตลอดจนการประยุกต์ใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการทำสงครามเพื่อให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินการของกองทัพเรือ ซึ่งข้อมูลที่เรียบเรียงในเอกสารเล่ม

นี้ได้นำมาจากเอกสารหลักนิยามทางทะเลทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งประสบการณ์การดำเนินการของ กองทัพเรือที่ได้ปฏิบัติมาแล้วในอดีตถึงปัจจุบัน และที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต

บทที่ ๒

สงคราม และธรรมชาติของสงครามทางเรือ

(War and the Nature of Naval War)

การที่ชาติหนึ่งกระทำสงครามกับอีกชาติหนึ่ง ย่อมจะมีเหตุเนื่องมาจากความประสงค์ของการบ้านเมืองซึ่งได้แย้งชิงกัน ความประสงค์ของชาติย่อมมีต่าง ๆ ตามคราวตามสมัย เพราะฉะนั้นวิธีที่ทำสงครามก็ต้องมีต่าง ๆ กันออกไปตามคราวตามสมัยเหมือนกัน สุดแล้วแต่ความประสงค์แลความมานะจะไปได้แค่ไหน เพราะการสงครามต้องนับว่าเป็นปลายเหตุของการโต้แย้งแห่งความประสงค์ทั้งสองฝ่าย หรือเมื่อหมด ทางพุดกันโดยความสามัคคีประนีประนอม เมื่อโต้แย้งกันด้วยหนังสือไม่ได้แล้วก็ต้อง โต้แย้งกันด้วยอาวุธเพื่อให้สำเร็จความประสงค์เดิมนั้นเอง จนกว่าข้างหนึ่งจะอ่อนเพลียหรือหมดมานะที่จะสละทรัพย์และชีวิตอีกต่อไป ก็ต้องยอมทำหนังสือสัญญาไมตรีด้วย ตามความประสงค์ของศัตรูโดยเสียเปรียบมากหรือน้อยตามแต่น้ำหนักความเดือดร้อน ต่อชีวิตของชาติที่เข้าศึกจะกดลงได้ในขณะนั้น

กรมหมื่นชุมพรเขตร์อุดมศักดิ์

๑ เมษายน ๒๔๕๖

สงครามและธรรมชาติของสงคราม

ความแตกต่างระหว่างสงครามและสันติภาพอยู่ที่ระดับความรุนแรงของความขัดแย้ง การใช้สันติภาพในการแก้ปัญหาประเทศที่เกี่ยวข้องจะไม่พยายามใช้ความรุนแรงระหว่างกัน แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้ความรุนแรงเพื่อการแก้ปัญหาเกิดขึ้น ประเทศเหล่านั้นจัดได้ว่ากำลังตกอยู่ในสถานการณ์ของความขัดแย้ง และระดับความขัดแย้งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับความรุนแรงของการสู้รบ สงครามและสันติภาพเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ดังนั้นเมื่อประเทศใดกำลังอยู่ในระหว่างการสู้รบที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการดำเนินการทางการเมืองต่ออีกฝ่ายหนึ่ง มีขอบเขตการต่อสู้และดำรงการรบต่อเนื่องเป็นเวลานาน สามารถเรียกได้ว่าประเทศนั้นกำลังตกอยู่ในสภาวะของ “สงคราม”

ตามข้อกฎหมายระหว่างประเทศ อนุสัญญากรุงเฮก ค.ศ.๑๙๐๗ กำหนดไว้ว่า ประเทศใดจะเข้าร่วมสงคราม จะต้องทำการประกาศสงครามกับประเทศคู่กรณีก่อน ดังนั้นช่วงเวลาการเริ่มทำสงครามจึงหมายความว่าถึงระยะเวลาหลังจากการประกาศสงครามไปจนถึงก่อนที่การสู้รบจะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามตั้งแต่

ปี ค.ศ.๑๙๖๔ ได้มีการละเว้นที่จะประกาศสงคราม เนื่องจากในกฎบัตรสหประชาชาติมาตรา ๕๑ ได้ระบุไว้ว่า “ไม่มีข้อความใดในกฎบัตรฉบับปัจจุบัน อันจำกัดสิทธิประจำตัวในการป้องกันตนเองโดยลำพังหรือโดยร่วมกัน หากการโจมตีด้วยกำลังอาวุธนั้นบังเกิดแก่ชาติสมาชิกของสหประชาชาติ จนกว่าคณะมนตรีความมั่นคงจะได้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อขจัดไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ มาตรการที่ชาติสมาชิกได้ดำเนินไปในการใช้สิทธิป้องกันตนเองนี้ จักต้องรายงานให้คณะมนตรีความมั่นคงทราบโดยทันที ” ดังกรณีตัวอย่างของ สงครามเวียดนาม สงครามอิรัก-อิหร่าน สงครามพอล์กแลนด์ และ สงครามอ่าวเปอร์เซีย เป็นต้น

ประเทศไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสงครามและความขัดแย้งต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค มากกว่าครึ่งหนึ่งของประวัติศาสตร์ชาติ โดยเคยทำการสู้รบและทำสงครามนับแต่สมัยกรุงสุโขทัยเรื่อยมาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ในระดับนานาชาตินั้นไทยเคยส่งกำลังทหารร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม รวมทั้งปฏิบัติการรักษาสันติภาพกรณีความขัดแย้งในติมอร์ตะวันออก (ผนวก ก.)

ข้อกฎหมายในการทำสงคราม (The Legality of War)

ตามกฎบัตรสหประชาชาติ ค.ศ.๑๙๔๕ ห้ามการใช้กำลังทหารในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งดินแดนหรือเอกราชทางการเมืองของรัฐใด ๆ แต่ให้ดำเนินการได้ถ้าหากการใช้กำลังทหารดังกล่าว ทั้งของรัฐใด ๆ หรือกลุ่มรัฐที่เป็นพันธมิตรต่อกันจะทำไปเพื่อการป้องกันตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งจะพิจารณาถึงโอกาส ในการใช้กำลังทางทหารที่ถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งในการดำเนินการเกี่ยวกับการขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธระหว่างประเทศนั้นส่วนหนึ่งนำมาจากการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้กระทำต่อกันระหว่างรัฐ และอีกส่วนหนึ่งนำมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ ที่ได้พัฒนาและใช้ปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน

กฎหมายสงครามหลายฉบับซึ่งรวมถึง อนุสัญญากรุงเฮก ปี ค.ศ.๑๘๖๔ และ ค.ศ.๑๙๐๗ ด้วยนั้นได้มีการปรับแต่งความหมายและวิธีการทำสงครามอันได้แก่ สถานะของการสู้รบ เป้าหมายทางทหารที่สามารถโจมตีได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และประเภทของอาวุธที่สามารถใช้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมีหลักการว่าต้องไม่เป็นอาวุธที่ไม่จำแนกเป้าหมาย และต้องไม่ทำให้เกิดการทุกข์ทรมานจนเกินไป ทั้งนี้ตามมติของ UN Conference on Prohibitions or Restrictions of the Use of Certain Convention Weapons which may be deemed to be excessively injurious or to have indiscriminate effects นอกจากนั้นยังได้นำข้อบัญญัติตามอนุสัญญาเจนีวา ปี ค.ศ.๑๙๔๙ ซึ่งเน้นการคุ้มครองผู้ได้รับบาดเจ็บ เหยื่อยศและประชาชน มาบังคับใช้อีกด้วย

ระดับของความขัดแย้ง (Spectrum of Conflicts)

ความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงโดยการใช้กำลังทหารตามแบบ (Conventional Forces) นั้นสามารถกำหนดได้ ๓ ระดับคือ

๑. **ความขัดแย้งระดับสูง** (High Intensity Conflict) เป็นความขัดแย้งที่ทั้งสองฝ่ายมีการเผชิญหน้ากัน ด้วยกำลังทางทหารจำนวนมาก และมีการปฏิบัติการทางทหารเพื่อให้ได้มาซึ่งดินแดนของฝ่ายตรงข้าม หากชาติใดได้มีการนำเอากำลังอำนาจของชาติพันธมิตรมาสนับสนุนกำลังฝ่ายตนแล้ว จะทำให้การใช้กำลังทางทหารต่อความขัดแย้งระดับสูงนี้อยู่เหนือกำลังอำนาจของชาติใดชาติหนึ่ง โดยเฉพาะการใช้กำลังทางทหารนี้จึงตกอยู่กับชาติที่มีกำลังอำนาจของชาติขนาดใหญ่หรือชาติพันธมิตรสำคัญ ดังเช่น ปฏิบัติการพายุทะเลทรายในสงครามอ่าวเปอร์เซีย

๒. **ความขัดแย้งระดับกลาง** (Medium Intensity Conflict) เป็นความขัดแย้งที่มีการดำเนินการทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ หรือของกองกำลังรวบรวม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ทางทหารในขอบเขตจำกัด กำลังอำนาจที่สำคัญของชาติทั้งหมดอาจถูกนำมาใช้เพื่อการขจัดความขัดแย้งระดับกลางนี้ได้แต่จะเป็นเพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยจะดำเนินการร่วมกับชาติที่มีกำลังอำนาจระดับปานกลางและระดับเล็ก ตัวอย่างของการดำเนินการนี้ได้แก่ สงคราม ฟอล์คแลนด์ ในปี พ.ศ.๒๕๒๕ ระหว่างอังกฤษกับอาร์เจนตินา

๓. **ความขัดแย้งระดับต่ำ** (Low Intensity Conflict) การใช้กำลังทางทหารเพื่อยับยั้งความขัดแย้งระดับต่ำนี้จะไปอย่างจำกัด ในสถานการณ์ความมั่นคงของชาติระดับต่ำ มีความล่อแหลมต่อการใช้กำลังทางทหาร และไม่สามารถระบุตัวผู้รุกรานหรือฝ่ายตรงข้ามได้ การดำเนินการนี้ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการเมืองมากกว่าที่จะให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบทางทหาร ตัวอย่างของความขัดแย้งนี้เช่น การเผชิญหน้ากันระหว่างมาเลเซียกับอินโดนีเซีย ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๐๗-๒๕๐๘ ต่อปัญหาการแบ่งแยกดินแดนบนเกาะบอร์เนียว

ระดับของสงคราม (Levels of War)

ระดับของสงครามตามลักษณะของการวางแผนในการทำสงคราม แบ่งออกได้เป็น ๔ ระดับดังนี้

๑. **ระดับยุทธศาสตร์ชาติ** (Grand Strategic Level) เป็นความร่วมมือและทิศทางการใช้กำลังอำนาจของชาติหรือกลุ่มประเทศ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของชาติหรือกลุ่มประเทศที่กำหนดไว้ เช่นด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นการตัดสินใจระดับรัฐบาลที่มุ่งเน้นเรื่องภาพรวมในการนำชาติหรือกลุ่มประเทศเข้าทำสงคราม ดังตัวอย่างที่รัฐบาลอังกฤษตัดสินใจที่จะยึดหมู่เกาะฟอล์คแลนด์คืนจากอาร์เจนตินาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕

๒. **ระดับยุทธศาสตร์ทหาร** (Military Strategic Level) เป็นการใช้กำลังอำนาจทางทหารเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางทหารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติที่จะตัดสินใจว่าจะใช้กำลังอำนาจทางทหารอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติหรือยุทธศาสตร์ของกลุ่มประเทศ การวางแผนจะเน้นเรื่องการรบ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หรือที่เรียกว่า **ยุทธบริเวณ** (Theaters) ดังตัวอย่างกรณีกระทรวงกลาโหมอังกฤษตัดสินใจใช้ กองเรือบรรทุกเครื่องบิน เรือดำน้ำและกองเรือเฉพาะกิจยกพลขึ้นบกเพื่อบังคับข่มขู่ให้อาร์เจนตินาถอนกำลังทหารออกจากหมู่เกาะฟอล์คแลนด์เสียก่อน หากไม่สำเร็จจะใช้กำลังดังกล่าวเข้ายึดหมู่เกาะฟอล์คแลนด์คืนมา

๓. **ระดับยุทธการ** (Operational Level) เป็นการตัดสินใจทำการยุทธและปฏิบัติการทางทหารที่สำคัญอย่างหนึ่งอย่างใด ในวันเวลาและยุทธบริเวณหรือพื้นที่ปฏิบัติการแห่งหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ทหาร ดังเช่นการตัดสินใจของผู้บัญชาการกองกำลังอังกฤษในการวางกำลังกองเรือบรรทุกเครื่องบินให้ห่างจากหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ในระยะเท่าใดและในทิศทางใด รวมทั้งการกำหนดจุดยกพลขึ้นบกบนเกาะฟอล์กแลนด์ ในวันเวลาใด และด้วยกำลังอะไร จำนวนเท่าไร ซึ่งการดำเนินการในระดับยุทธการนี้สามารถสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติได้

๔. **ระดับยุทธวิธี** (Tactical Level) เป็นแนวทางการใช้หน่วยกำลังทหารในการต่อสู้กับข้าศึก โดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้กำลังรบเพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบในการดำเนินการตามเป้าหมายทางยุทธการ ในระดับนี้จะเกี่ยวข้องกับการสู้รบในสนามรบโดยตรง เป็นการตัดสินใจว่าจะใช้กำลังรบที่มีอยู่ให้ดีที่สุดที่สุดอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายทางยุทธการ ดังเช่นตัวอย่างการตัดสินใจของผู้บังคับหมวดเรือคุ้มกันของอังกฤษ ในการวางกำลังป้องกันกองเรือบรรทุกเครื่องบินให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามจากเครื่องบินโจมตี เรือดำน้ำ และเรือพิฆาตของอาร์เจนตินา โดยการวางกำลังเรือดำน้ำ เรือพิฆาต เครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าในอากาศ และเครื่องบินขับไล่สกัดกั้นเป็นฉากคุ้มกันรอบกองเรือบรรทุกเครื่องบินสำหรับหลักนิยมทางทะเลนั้น จะเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการปฏิบัติทั้ง ๓ ระดับ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ทหาร ลงมาถึงระดับยุทธวิธี ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงต้องทราบ และเข้าใจถึงความต้องการของวัตถุประสงค์ของชาติ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติอย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ทหารต่อไป กำลังอำนาจของชาติด้านการทหารนี้จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกำลังอำนาจของชาติในด้านอื่นๆ ด้วย สำหรับระดับการวางแผนและการปฏิบัติการนั้น ไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างเด่นชัด และยังมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

ประเภทของสงคราม (Classes Of War)

สงครามเป็นเพียงเครื่องมือและไม่ใช่อุดต้นสุดของความขัดแย้ง เพราะเป้าหมายของสงครามคือสันติภาพที่สมบูรณ์ มีสภาพการดำรงอยู่ของชีวิตที่สูงกว่า ดีกว่าที่จะปล่อยให้ไปตามยถากรรม โดยไม่ใช่สงครามเป็นเครื่องมือเข้าตัดสินใจ ดังที่ แม็กเคิลเวลล์ กล่าวไว้ว่า **“ผลสำเร็จของสงครามนั้นต้องวัดจากผลประโยชน์ทางการเมืองที่ติดตามมา มิใช่จากชัยชนะในการยุทธ”** ดังนั้นการทำสงครามจึงควรกำหนดการใช้กำลังทางทหารตามขอบเขตและจุดมุ่งหมายทางการเมือง จากประวัติการทำสงครามที่ผ่านมาของประเทศต่าง ๆ สามารถกำหนดประเภทของสงครามได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. **สงครามทั่วไป** (General War) เป็นการใช้กำลังทางทหารทำการสู้รบระหว่างประเทศคู่กรณี และหรือกับชาติพันธมิตรของคู่กรณี โดยมีจุดมุ่งหมายการสู้รบที่การทำลายล้างและยึดครองดินแดนของศัตรูอย่างสิ้นเชิง โดยการสู้รบนี้อาจจะขยายวงกว้างออกไปยังประเทศพันธมิตรของแต่ละฝ่ายในระดับโลกได้ด้วย ชาติที่มีส่วนร่วมในการรบจะใช้กำลังอำนาจทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อให้เกิดชัยชนะและป้องกันการพ่ายแพ้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนของสงครามทั่วไป ได้แก่ สงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ อย่างไรก็ตามสงคราม

ทั่วไปนี้อาจเกิดขึ้นได้ในภูมิภาคหนึ่งโดยมีสมรภูมิการรบเพียงแห่งเดียวก็ได้ เช่น สงครามยิว-อาหรับ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ๒๕๖๔ สงครามเกาหลี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๖

๒. **สงครามจำกัด** (Limited War) เป็นสงครามที่กระทำด้วยวัตถุประสงค์ที่จำกัด เนื่องจากถูกจำกัดด้วยขีดความสามารถทั้งสองฝ่าย แต่อาจกระทำกันยืดเยื้อกินเวลานานนับปี เช่น สงครามรวมชาติเยอรมัน (German Unification) สงครามกลางเมืองในจีน สงครามฟอล์กแลนด์ และสงครามอ่าวเปอร์เซีย เป็นต้น

สำหรับข้อแตกต่างระหว่างสงครามทั่วไปกับสงครามจำกัดนั้น บางครั้งไม่สามารถแยกให้เห็นได้ชัดเจน โดยบางกรณีสงครามจำกัดจะครอบคลุมระดับของความขัดแย้งระหว่างประเทศค่อนข้างกว้าง ตั้งแต่การใช้กำลังอาวุธเข้าแทรกแซงในกิจการของประเทศอื่น จนถึงสงครามกองโจรภายในประเทศ เช่น สงครามเกาหลี ซึ่งมีประเทศเข้าร่วมในการสงครามเกือบทั่วโลก มีการเกณฑ์ทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในห้วงระยะเวลา ๒ ปีของการทำสงครามเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีความตั้งใจที่จะใช้อาวุธนิวเคลียร์อีกด้วย และถือเป็นเพียง **สงครามจำกัดทางภูมิศาสตร์** แห่งหนึ่งเท่านั้น

หลักการสงคราม (Principles Of War)

ประวัติศาสตร์ในการทำสงครามในอดีตได้แสดงให้เห็นว่า หากได้ดำเนินการไปตามหลักการบางอย่างแล้ว จะมีโอกาสได้รับชัยชนะมากกว่าการดำเนินการตามยุทธกรรม ซึ่งหลักการสำหรับใช้ในการดำเนินการทำสงครามนี้เรียกว่า “หลักการสงคราม”

หลักการสงคราม สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติการทางทหาร ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และระดับยุทธการ หลักการสงครามนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การนำหลักการสงครามไปประกอบการพิจารณาวางแผนทางทหารเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น ผู้นำทางทหารควรนำไปใช้ในรูปของการเป็นสิ่งเตือนใจ มิใช่เป็นสิ่งช่วยจำ (Check List) เนื่องจากหลักการสงครามเปรียบได้กับการกลั่นกรองประสบการณ์ และแนวความคิดในการดำเนินการ ทั้งแบบธรรมดาและแบบที่มีความสลับซับซ้อนเข้าด้วยกัน โดยมีผลลัพธ์เป็นรูปของการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งการดำเนินการในบางครั้งอาจเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับหลักการที่ได้ถือปฏิบัติกันมาช้านานแล้วก็ได้ โดยจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการรบในขณะนั้นเป็นหลัก สำหรับหลักการสงครามทางทะเลของกองทัพเรือไทยในปัจจุบันยังไม่มีบัญญัติไว้เป็นที่แน่ชัด แต่อย่างไรก็ตาม กองทัพเรือไทยได้อ้างอิง**หลักการสงครามของกองทัพเรืออังกฤษซึ่งกองทัพเรือของประเทศต่างๆ ได้ใช้เป็นพื้นฐาน ดังนี้**

๑. **การดำรงความมุ่งหมาย** (Maintain the Aim) เมื่อดำเนินการรบผลที่ต้องการคือชัยชนะ ซึ่งจะกระทำโดยการใช้กำลังทางทหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายทางการเมืองที่ต้องการจากวัตถุประสงค์ของชาติ เนื่องจากบางครั้งยุทธศาสตร์ชาติอาจมีความสลับซับซ้อน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ทางทหาร และยุทธศาสตร์ทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายของการใช้กำลังทหารให้ชัดเจน และง่ายต่อการทำความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ การปฏิบัติการทางทหารใด ๆ อาจมีเป้าหมาย

การปฏิบัติที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือจากการรบในขณะนั้น อย่างไรก็ตามในภาพรวมแล้วจะต้องดำรงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายชาติที่ต้องการ

๒. ขวัญและกำลังใจ (Morale) การมีขวัญและกำลังใจที่ดีเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการทำสงครามให้ได้ชัยชนะ การสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น จะต้องมีความมุ่งมั่นหมายการรบที่ชัดเจน มีการฝึกอย่างต่อเนื่อง มีกำลังพลที่มีระเบียบวินัยและกล้าหาญ มียุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยและพอเพียง เป็นต้น นอกจากนี้การมีผู้นำหน่วยที่มีลักษณะผู้นำที่ดี เป็นที่รัก เชื่อถือของทหาร จะสามารถทำให้หน่วยทหารมีขวัญและกำลังใจที่ดี เกิดความกล้าหาญ เกิดพลังในการสู้รบ และมีความพยายามที่จะให้ได้มาซึ่งชัยชนะ

๓. การรุก (Offensive) เป็นหนทางเดียวที่จะได้มาซึ่งชัยชนะ และเป็นการขัดขวางหรือทำลายแผนการของข้าศึก ฝ่ายที่ทำการรุกจะเป็นฝ่ายริเริ่มและกระทำโดยใช้จุดแข็ง แข็ง ของตนต่อจุดอ่อนหรืออ่อนแอของข้าศึก เพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบและให้ได้ชัยชนะในที่สุด ในขณะที่ฝ่ายรับจะต้องแก้ไขสถานการณ์และป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย ซึ่งส่วนมากจะมีเวลาในการพิจารณาน้อยหรือไม่มีเลย การเป็นฝ่ายรุกต้องอาศัยความพร้อมของกองกำลังที่สูง และถ้ากระทำได้จะเป็นการทำลายขวัญและกำลังใจของฝ่ายตรงข้าม การรุกยังสามารถดัดแปลงมาใช้ในสถานการณ์การตั้งรับได้อีกด้วย

๔. การจู่โจม (Surprise) การจู่โจมถือเป็นการปฏิบัติที่มีอิทธิพล และมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการรบ เพราะสามารถทำลายขวัญและกำลังใจของข้าศึก และช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ฝ่ายเราได้เป็นอย่างดี การจู่โจมสามารถกระทำได้ในหลายลักษณะทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับยุทธวิธี การจู่โจมมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การข่าว การรักษาความลับ การปกปิดอำพราง การลวง ความง่ายความเป็นฝ่ายริเริ่ม ความกล้า จังหวะเวลา ความเร็วของการปฏิบัติการ และเทคโนโลยี ทั้งนี้ฝ่ายจู่โจมควรมีการระวังป้องกันการถูกจู่โจมด้วย

๕. การระวังป้องกัน/การรักษาความปลอดภัย (Security) เป็นการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากการโจมตีหรือการขัดขวางของข้าศึก การระวังป้องกันจะช่วยให้กองกำลังมีเสถียรภาพในการรุกและสามารถทำการเคลื่อนย้ายกำลังได้อย่างปลอดภัย การระวังป้องกันนั้นมีขอบเขตของการดำเนินการที่กว้าง แต่มิได้หมายความว่าให้ระวังมากเกินไปจนไม่กล้าเสี่ยงอันตราย การระวังป้องกันที่ดีจะสามารถลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากความประมาทหลงได้ การมีนโยบายพึ่งตนเองและการมีความร่วมมือกับชาติพันธมิตรที่ดีจะช่วยทำให้ชาติเกิดความมั่นคงขึ้นได้ ซึ่งอาจสามารถยับยั้งความคิดของข้าศึกในการที่จะทำการจู่โจมหรือใช้กำลังทหารต่อฝ่ายเรา นอกจากนี้การระวังป้องกันยังหมายรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ในการทำให้เกิดความมั่นใจในการผนวกกำลังรบเข้าด้วยกัน และป้องกันการจู่โจมจากศัตรู การปฏิบัติการต่อต้านการข่าวกรองของข้าศึกที่ต้องการรู้ในเรื่องของ ความตั้งใจ จิตความสามารถ และจุดเปราะบางของพันธมิตรของฝ่ายเรา

๖. การรวมกำลัง (Concentration of Forces) หมายถึง การรวมกำลังคนและอาวุธยุทธโศปกรณ์ให้เหนือกว่าข้าศึก ณ ตำแหน่งและเวลาที่ต้องการ เป็นการสร้างความได้เปรียบต่อข้าศึกซึ่งจะช่วยให้มีโอกาสได้

ซับซ้อนมากขึ้น การรวมกำลังมิได้หมายความว่าให้นำกำลังต่าง ๆ มารวมไว้ในที่เดียวกันเท่านั้น แต่หมายถึงความสามารถในการให้การสนับสนุนของหน่วยข้างเคียง ณ ตำแหน่งและเวลาที่ต้องการ หรือเพื่อต่อต้านการรุกของข้าศึกด้วย

๗. **การออมกำลัง** (Economy of Forces) หมายถึง ความสามารถในการแบ่งกำลังที่มีอยู่ให้ปฏิบัติการได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งต้องสามารถสนองความต้องการตามหลัก **การรวมกำลังและการระวังป้องกัน** ได้ดีที่สุด ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นการใช้กำลัง **ให้น้อย** เสมอไป หรือเป็นการป้องกันเสียทุกแห่ง

๘. **ความคล่องตัว** (Mobility) คือ ชีตความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่างๆ ของฝ่ายตนให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถฉกฉวยโอกาสที่เหมาะสมได้อยู่เสมอ เป็นการรวมเอาความหมายของการเคลื่อนกำลัง (Movement) การดำเนินกลยุทธ์ (Maneuver) และความอ่อนตัว (Flexibility) เข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังหมายความว่าต้องสามารถปฏิบัติการในพื้นที่ได้ยาวนานและมีความต่อเนื่องโดยไม่ต้องอาศัยฐานทัพประจำ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตามภารกิจที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเมื่อ

บทที่ ๓

กำลังอำนาจทางทะเล (Maritime Power)

กำลังอำนาจทางทะเล หมายถึง ความสามารถของรัฐในการนำทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับทะเลไปใช้ได้ อย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของรัฐ โดยไม่มีรัฐใดสามารถขัดขวางได้ และขีดความสามารถในการป้องกันมิให้ รัฐอื่นเข้ามาใช้ประโยชน์ในทะเลนั้นได้ ซึ่งมีผลต่อการครองอากาศและอาณาบริเวณที่ติดต่อกับทะเล ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กำลังอำนาจทางทะเลมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการในทุกมิติ ได้แก่ บนผิวน้ำ ใต้น้ำ ในอากาศ เหนือผิวน้ำ รวมทั้งพื้นดินที่ติดต่อกับทะเล

ธรรมชาติของกำลังอำนาจทางทะเล (The Nature Of Maritime Power)

กำลังอำนาจทางทะเล ตามแนวความคิดอย่างกว้าง ๆ คือความพยายามที่จะนำกำลังอำนาจทางการเมือง และเศรษฐกิจ มาสนับสนุนการใช้ทะเลเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์แห่งชาติ ซึ่งตามปกติ กำลังอำนาจทางทะเลจะถูกนำมาใช้ในการควบคุมเส้นทางคมนาคมทางทะเล เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อความอยู่รอดของชาติที่ต้องพึ่งพาทะเล กำลังอำนาจทางทะเลมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการบนบก เช่น การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก และการโจมตีเป้าหมายบนบก เป็นต้น การแสดงกำลังอำนาจทางทะเลได้ ขยายขีดความสามารถออกไปเป็นอันมาก จะเห็นได้ว่าปัจจุบันกำลังอำนาจทางทะเลมีขีดความสามารถในการต่อสู้ด้วยอากาศยาน และจากอาวุธที่อยู่ในทะเล ซึ่งมีปัจจัยหลักในการใช้เพียงอย่างเดียวคือ ต้องใช้ทะเล เป็นหลักในการปฏิบัติการนั่นเอง

ในด้านความมั่นคงหรือการป้องกันประเทศ หากเกิดการรบขึ้นประเทศหรือกลุ่มประเทศซึ่งอาศัย ทะเลเป็นหลัก สามารถนำกำลังอำนาจทางทะเลมาใช้ในการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ และยังสามารถ นำไปช่วยเหลือด้านการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคง ด้วยการป้องกันความขัดแย้งและการควบคุมความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อีกด้วยเมื่อมีการปฏิบัติการร่วมกันสามเหล่าทัพ ต่อเป้าหมายบนฝั่ง กำลังทางเรือจะเข้าถึง พื้นที่ได้โดยใช้ทะเลเป็นเส้นทางหลัก ในขณะที่กำลังทางบกอาจเข้าถึงที่หมายในลักษณะเดียวกันได้ด้วยการ ส่งขึ้นจากเรือในการยกพลขึ้นบกเท่านั้น กองกำลังทางบกอาจจะปฏิบัติการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากกองกำลังทางเรือไม่สามารถให้การคุ้มกันต่อเส้นทางลำเลียงยุทธปัจจัยได้

เซอร์ จูเลียน คอว์เบตต์ นักยุทธศาสตร์ทางเรือของอังกฤษ ได้กล่าวโต้แย้งเกี่ยวกับขอบเขตและการ ใช้กำลังอำนาจทางทะเลไว้ในหลักนิยามทางเรือของอังกฤษว่า “.....เกือบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะตัดสินใจ ทำสงครามด้วยกำลังอำนาจทางเรือแต่เพียงอย่างเดียว กำลังทางเรื่อนั้นหากไม่ได้รับความช่วยเหลือ ความ กอดันทางเรือจะมีผลต่อฝ่ายตรงข้ามอย่างช้า ๆ ต้องรอให้ฝ่ายตรงข้ามหมดกำลังไปเอง แต่จะสร้างความ ยุ่งยากให้กับการค้าทางทะเลของฝ่ายเราและชาติเป็นกลาง”

ส่วนประกอบของกำลังอำนาจทางทะเล (Elements Of Maritime Power)

“.....กำลังอำนาจทางทะเล มิได้จำกัดอยู่เพียง เรือรบ อากาศยาน อาวุธ และกำลังพลที่ได้รับการฝึกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสถานที่ตั้งบนบก ฐานทัพท่าเรือ การพาณิชย์นาวีและความสำเร็จในการติดต่อกับนานาชาติโดยอาศัยทะเล ชาติที่มีขีดความสามารถในการใช้กำลังอำนาจทางทะเล จะต้องขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและจำนวนของพลเมือง คุณลักษณะของรัฐบาล ฐานะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพทางด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาระบบขนส่งและการติดต่อสื่อสารภายในประเทศ คุณภาพและจำนวนของท่าเรือ ความยาวของชายฝั่งทะเล และตำบลที่ตั้งของประเทศ ฐานทัพและอาณาเขตที่สัมพันธ์กับเส้นทางคมนาคมทางทะเล”

อี.บี. พอตเตอร์ และ ซี. นิมิตซ์

เมื่อกล่าวถึงกำลังอำนาจทางทะเลและอิทธิพลที่เกี่ยวข้องแล้วย่อมมีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติในทะเล ผลประโยชน์และรายได้หลักของประเทศมีที่มาจากการค้าระหว่างประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของรายได้ มาจากการค้าทางทะเลและมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี การค้าทางทะเลมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งผลิตหรือแหล่งอุตสาหกรรม แหล่งวัตถุดิบ แหล่งตลาด แหล่งเงินทุน แหล่งแรงงานและพลังงานต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต้องใช้เส้นทางลำเลียงขนส่งทางทะเลเป็นหลักดังนั้นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางทะเลจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครองให้สามารถใช้ได้ทั้งในยามสงบและยามสงครามเส้นทางคมนาคมทางทะเลนอกจากจะมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจตามที่กล่าวแล้ว ยังเป็นเส้นทางลำเลียงยุทธโศปกรณ์ที่สำคัญของกองทัพอีกด้วย ไม่มีการปฏิบัติการทางทหารใดที่สามารถปฏิบัติการได้อย่างต่อเนื่อง เป็นเวลานาน ถ้าปราศจากซึ่งการส่งกำลังบำรุงจากทะเล กำลังอำนาจทางทะเลจึงเกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ประโยชน์และการปกป้องผลประโยชน์ในคราวเดียวกัน

คุณลักษณะของกำลังอำนาจทางทะเล

ความสำเร็จของปฏิบัติการทางทหารใหญ่ ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือของกำลังทหารทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ กำลังอำนาจทางทะเลมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากกำลังทางทหารอื่น ๆ ได้แก่

๑. ความคล่องตัว (Mobility) กำลังทางเรือสามารถเคลื่อนที่ไปได้หลายร้อยไมล์ต่อวัน ด้วยขีดความสามารถนี้ทำให้กำลังทางเรือสามารถตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามได้ในระยะไกลเกินขอบฟ้า ทำให้กำลังทางเรือเป็นภัยคุกคามที่น่ากลัวอย่างเห็นได้ชัด

๒. ความสามารถที่หลากหลาย (Versatility) กำลังทางเรือสามารถเปลี่ยนรูปแบบปฏิบัติการทางทหารได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งสามารถปฏิบัติกิจได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน จากความอ่อนตัวในการปฏิบัติงานนี้ ทำให้กำลังทางเรือสามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยเหนือได้เป็นอย่างดี ด้วยระบบอำนวยการรบที่

ทันสมัยกำลังทางเรือสามารถควบคุมการปฏิบัติการทางทหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการและยุทธวิธี ความสามารถในการปฏิบัติงานได้หลายอย่างมีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ ความอ่อนตัวในการโต้ตอบ (Flexibility in Response) เรือที่อยู่ในสถานะพร้อมรบระดับสูง จะมีการจัดเจ้าหน้าที่ประจำพร้อมรับภัยคุกคามได้ในทันที กำลังพลประจำเรือและระบบต่าง ๆ สามารถปรับจากการเดินเรือในสถานีเดินเรือปกติ มาเป็นสถานีรบในระดับที่สูงได้ตามสถานการณ์ที่ต้องการ

๒.๒ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนบทบาท (Adaptability in Roles) เรือรบขนาดตั้งแต่เรือฟรีเกตขึ้นไป จะมีขีดความสามารถในการป้องกันตนเองสูงในทุกมิติ และมีขีดความสามารถทางรุกในหนึ่งถึงสองมิติ ดังนั้นเรือประเภทนี้จึงมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการต่าง ๆ ได้ กำลังทางเรือสามารถจัดตั้งเป็นกอง/หมวดหรือหมู่เรือเฉพาะกิจได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของภารกิจที่ได้รับมอบ เมื่อนำขีดความสามารถของเรือแต่ละลำมารวมกัน จะทำให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งในด้านการป้องกันและการรุก สามารถปฏิบัติงานในระดับภัยคุกคามที่สูงขึ้นจากเดิมได้

๓. ความต่อเนื่องในการปฏิบัติการ (Sustained Reach) การที่กำลังทางเรือมีขีดความสามารถในการส่งกำลังบำรุงในทะเล รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการซ่อมทำและการรักษาพยาบาลซึ่งเป็นระบบที่มีความสมบูรณ์ในตัวในระดับหนึ่งนั้น ทำให้กำลังทางเรือสามารถปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการได้เป็นเวลานาน แม้ว่าพื้นที่นั้นจะอยู่ห่างไกลจากส่วนสนับสนุนบนฝั่งก็ตาม กรณีใช้เรือส่งกำลังบำรุง เรือน้ำมัน และเรือกู้ซ่อมเข้าช่วยสนับสนุนการปฏิบัติ จะยิ่งช่วยให้กำลังทางเรือสามารถอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการได้นานยิ่งขึ้น

๔. ความสามารถในการฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปกติ (Resilience) เรือรบได้รับการออกแบบให้สามารถรับความเสียหายได้ระดับหนึ่งก่อนที่จะไม่สามารถใช้งานต่อไปได้ ขณะได้รับความเสียหายขีดความสามารถจะลดลง แต่เมื่อสามารถแก้ไขระบบหรืออุปกรณ์ที่เสียหายได้ เรือรบนั้นก็กลับคืนสู่สภาพพร้อมรบต่อไปได้อีกครั้ง ปกติแล้วเรือรบสมัยใหม่จะได้รับการออกแบบให้สามารถปฏิบัติงานได้ในพื้นที่ที่มีการใช้อาวุธประเภทนิวเคลียร์ เคมี หรือชีววะ ซึ่งจะมีสภาพการปนเปื้อนที่เป็นพิษกระจายเป็นบริเวณกว้างโดยไม่ทำให้ขีดความสามารถในการรบลดลง

๕. ขีดความสามารถในการลำเลียง (Lift Capability) ความสามารถในการลำเลียงของกำลังทางเรือ นั้นเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนอยู่แล้วว่าสามารถลำเลียงยุทธปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติการทางทหารได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติการยกพลขึ้นบก การสนับสนุนที่ต่อเนื่องหลังการยกพลขึ้นบก นอกจากนั้นในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินหรือการเกิดอุทกภัย สามารถนำกำลังทางเรือไปใช้ในการลำเลียงเสบียงอาหาร สัมภาระและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ ไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้เป็นอย่างดี

๖. การถ่วงดุลอำนาจทางทะเล (Poise) จากคุณลักษณะที่กำลังทางเรือสามารถปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ได้นานและในพื้นที่ที่ห่างไกล และขีดความสามารถด้านอื่น ๆ รัฐสามารถนำกำลังทางเรือมาเป็นเครื่องมือต่อรองในระดับการเมืองระหว่างประเทศได้ โดยใช้การปฏิบัติการทางเรือทั้งในลักษณะปกปิดหรือเปิด

เปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องปราม หรือบีบบังคับฝ่ายตรงข้ามให้ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ฝ่ายเรากำหนด อันเป็นลักษณะของการถ่วงดุลอำนาจทางทะเลซึ่งถือเป็นปฏิบัติการในเชิงการทูตอย่างหนึ่ง

๗. **การสนับสนุนการรบทางบก (Leverage)** การวางกำลังทางเรือ ณ ตำแหน่งที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความได้เปรียบหรือการถ่วงดุลอำนาจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางบกได้ แม้ว่าสัดส่วนของกำลังทางเรือจะน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกำลังทางบกที่อยู่ในเหตุการณ์ก็ตาม การดำเนินการเช่นนี้เป็นแนวความคิดทางยุทธศาสตร์และยุทธการที่สามารถส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ทางการเมือง หรือเพื่อผลทางการทหาร การวางแผนที่ดีอาจมีผลในระดับยุทธศาสตร์ได้ ทำให้รูปแบบของการรบทางบกเป็นไปตามที่ฝ่ายเราประสงค์ เป็นการป้องกันไม่ให้ข้าศึกรวมกำลังบริเวณแนวรบที่วิกฤติ กำลังรบยกพลขึ้นบกและกำลังทางเรืออื่นๆ อาจปฏิบัติการจากในทะเล เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ หรือดึงกำลังทางบกของข้าศึกไม่ให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้

๘. **การปฏิบัติการร่วม (Joint Attributes)** การปฏิบัติการยกพลขึ้นบกสามารถนำกำลังทั้งสามเหล่าทัพมาทำงานร่วมกันได้ นอกจากนั้นการปฏิบัติการทางเรือในสาขาอื่น ๆ ก็มีลักษณะของการปฏิบัติการร่วมเพราะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแนวชายฝั่งหรือปฏิบัติการในอากาศ สามารถจัดตั้งกองบัญชาการรบอยู่ในทะเลสำหรับกำลังรบร่วมได้ดีเพราะมีความพร้อมด้านการสื่อสาร ความอ่อนตัว และมีขีดความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ทำการรบได้ดี ในการปฏิบัติการรบบางช่วงอาจต้องมีการเคลื่อนย้ายส่วนบังคับบัญชาจากเรือสู่บกได้ด้วยเช่นกัน

๙. **การปฏิบัติการร่วมผสม (Combined Attributes)** กำลังทางเรือของหลายชาติมักมีหลักนิยมในการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน จึงสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหาและไม่ต้องมีการเตรียมการมากนัก เช่น การลาดตระเวนร่วม การฝึกซ้อม หรือการส่งกำลังทางเรือไปร่วมในการรักษาสันติภาพร่วมกับ UN

๑๐. **การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Intelligence and External Information Support)** กำลังทางเรือมีระบบการติดต่อสื่อสารและมีระบบตรวจการณ์ที่ทันสมัยในหลายรูปแบบ สามารถประมวลข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ได้จำนวนมากและแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว ระบบการติดต่อสื่อสารและระบบการตรวจการณ์ถือเป็นหัวใจสำคัญของกำลังทางเรือในการปฏิบัติการทางเรือรูปแบบต่าง ๆ

๑๑. **ความคุ้มค่า (Cost Effectiveness)** กำลังทางเรือมีราคาในการจัดซื้อที่สูงมาก ต้องมีการฝึกฝนกำลังพล และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่าง ๆ ในตัวเอง เรือรบเป็นฐานอาวุธที่มีความสมบูรณ์ในตัว โดยได้รวมระบบค้นหาและติดตามเป้า ระบบอาวุธ และระบบควบคุมและสั่งการทางยุทธวิธีเข้าไว้ด้วยกัน กำลังทางเรือสามารถประสานการปฏิบัติการกับกำลังรบอื่นได้โดยใช้ข่ายการสื่อสารประจำเรือ ทำให้กำลังทางเรือสามารถปฏิบัติการได้หลายรูปแบบ เมื่อเรือรบออกไปปฏิบัติหน้าที่จะมีค่าใช้จ่ายในการส่งกำลังบำรุงที่ไม่สูงนัก

๑๒. **อายุการใช้งาน (Life Cycle)** กำลังทางเรือได้รับการออกแบบให้ใช้ปฏิบัติการได้เป็นเวลานาน ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องทำการปรับปรุงระบบต่าง ๆ ที่ติดตั้ง

บนเรือให้มีความทันสมัยเป็นระยะ ๆ เช่น ระบบขับเคลื่อน ระบบตรวจจับเป้า และระบบอาวุธยุทธโประกรณ์ที่สำคัญตามความจำเป็น เรือรบสามารถดำรงขีดความสามารถทางยุทธการในระดับสูงไว้ได้นานกว่ายานรบประเภทอื่น ๆ และสามารถปรับปรุงพัฒนาระบบต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยได้ตลอดเวลาโดยใช้ตัวเรือเดิม

ประวัติศาสตร์พัฒนาของกำลังอำนาจทางทะเล (History Of The Development of Maritime Power)

กำลังอำนาจทางทะเลได้ถูกนำไปใช้ครั้งแรกโดยชาติที่ต้องการแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่อื่น ๆ โดยใช้ทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง และใช้ข้อได้เปรียบของกำลังทางเรือในเรื่องความเร็ว รัศมีทำการ ขีดความสามารถในการลำเลียง และการเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้ดี ในการติดต่อกับประเทศอื่นเพื่อทำการค้าขายระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง

มาฮาน นักทฤษฎีด้านกำลังอำนาจทางทะเล ได้กล่าวว่า **ชาติมหาอำนาจต้องการเป็นมหาอำนาจทางทะเล เพราะกำลังอำนาจทางทะเลหมายถึงความเข้มแข็งทางการค้าและกิจกรรมทหารเรือ** เขาได้ให้เหตุผล ๕ ประการที่จะทำให้ชาติสามารถเป็นมหาอำนาจทางทะเลได้คือ

เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ติดกับทะเล และง่ายต่อการเข้าหาเส้นทางทางการค้าขายหลักของโลก

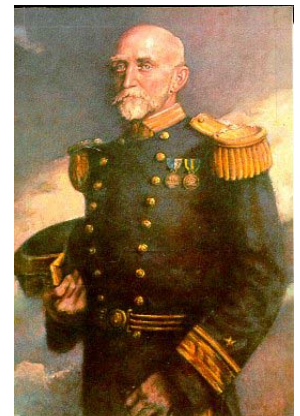
มีอัตราส่วนของพลเมืองสูงเมื่อเทียบกับความยาวชายฝั่งทะเล

มีอัตราส่วนของพลเมืองที่ใช้ทะเลเพื่อการยังชีพสูง

มีทัศนคติสนับสนุนหรือช่วยเหลือการค้าทางทะเลและการหาอาณานิคม

รัฐมีนโยบายส่งเสริมการค้าต่อเรือ การพัฒนาหรือขยายตลาด

สนับสนุนนโยบายด้านการทหารเรือ

พล.ร.ต. อัลเฟรด เทเยอร์ มา

มาฮาน เห็นว่า นาวิกานุภาพหรือกำลังอำนาจทางเรือ (Naval Power) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของกำลังอำนาจทางทะเล (Maritime Power) หรือสมุททานุภาพ (Sea Power) เพราะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ชาติสามารถได้การครองทะเล

กำลังอำนาจทางเรือตามแนวความคิดของมาฮาน ประกอบด้วยปัจจัยหลัก ๓ ประการ คือ

ความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ทำให้ประเทศนั้นสามารถใช้ทะเลเป็นหลักในการคมนาคมขนส่งแข่งขันกับชาติอื่น

ทะเลช่วยให้กำลังทางเรือสามารถใช้อำนาจการซ่อมบำรุงและวางกำลังได้ทั่วโลก

กำลังทางเรือ โดยเฉพาะกองเรือ จะมีกำลังอำนาจเพียงใดขึ้นอยู่กับ ขนาด ขีดความสามารถ การได้รับการฝึกและการเป็นผู้นำ

มาฮาน ยังมีความเห็นสอดคล้องกับหลักการรบทางบก โดยให้ความสำคัญของการใช้กำลังทางเรือเข้าทำการรบแบบเด็ดขาด โดยจะต้องมีความพร้อมที่จะใช้กำลังในทางรุกและเป็นผู้ริเริ่มเปิดฉากการรบก่อน นอกจากนั้นการปิดกั้นพื้นที่และการทำลายระบบการเดินเรือพาณิชย์ เป็นเครื่องมือในการทำลายระบบเศรษฐกิจของข้าศึก และเป็นปัจจัยช่วยสนับสนุนยุทธศาสตร์ทางเรือ

คอร์เบตต์ เป็นนักยุทธศาสตร์ท่านหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญต่อการเปรียบเทียบหลักการสงครามทางบก กับทางเรื่อน้อยกว่าคนอื่น เขาเพียงเน้นความแตกต่างของตัวกลางพื้นฐานทั้งสองคือแผ่นดินกับทะเลเท่านั้น และได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ทะเล (Maritime Strategy) กับยุทธศาสตร์ทางเรือ (Naval Strategy) ว่ายุทธศาสตร์ทางเรื่อนั้นเป็นสาขาย่อยของยุทธศาสตร์ทะเล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนกำลังของกองเรือเมื่อ ยุทธศาสตร์ทะเล ได้กำหนดบทบาทของกองเรือ ที่สัมพันธ์กับการรบบนบกแล้ว

มาฮานและคอร์เบตต์ มีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการครองทะเล โดยมาฮานเห็นว่าการครอง ทะเลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำสงครามทางเรือ และมีผลต่อผู้ได้การครองทะเล แต่คอร์เบตต์กลับพบว่าไม่ มีความจำเป็นใดเลยที่จะต้องได้การครองทะเล เพราะการครองทะเลนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจในการใช้งานซึ่ง อาจจะทำในลักษณะถาวรหรือชั่วคราว ทำทั่วไปหรือทำเฉพาะตำบลที่ก็ได้ แต่คอร์เบตต์ได้เน้นการคุ้มกัน การค้าทางทะเล โดยการคุ้มกันกระบวนเรือพาณิชย์และเรือลำเลียง การกำหนดเส้นทางคุ้มกัน และการ กำหนดพื้นที่คุ้มกัน

ยุทธศาสตร์ทางบก ทางเรือ และทางอากาศ ต่างเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของ ชาติ ที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ทหาร กำลังอำนาจทางทะเลเพียงอย่างเดียวไม่อาจนำมา ซึ่งชัยชนะได้ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิบัติการร่วมกับกำลังอำนาจทางบกและทางอากาศด้วย

ภัยคุกคามทางทะเล (Maritime Threats)

ภัยคุกคามหรืออันตรายที่มีต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่อาจเกิดจากปัญหาในทะเลนั้นมี มากมายโดยภัยคุกคามที่จัดอยู่ในระดับผลประโยชน์สำคัญ (Vital Interests) ของไทยคือการถูกปิดกั้นหรือ ขัดขวางเส้นทางคมนาคมทางทะเล (Sea Lines of Communication: SLOC) สายหลักสายเดียวของไทยที่เชื่อม ระหว่างเมืองท่าสำคัญของไทยที่ตั้งลึกเข้ามาในก้นอ่าวไทยกับเมืองท่าสำคัญในทะเลจีนใต้ มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งอาจเป็นทั้งภัยคุกคามทั่วไป (Non-Military Threat) และภัยคุกคามทางทหาร (Military Threat)

ภัยคุกคามทั่วไป (Non-Military Threat)

๑. การออกกฎหมายภายในของรัฐชายฝั่ง การจราจรในช่องแคบมะละกาและช่องแคบสิงคโปร์นั้นมีความคับคั่งมาก ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุเรือ โคนกันแล้วเกิดไฟไหม้ เกยตื้น หรือเรือจม และส่งผลให้เกิดน้ำมันรั่วไหลลงทะเลจากเรือน้ำมันขนาดใหญ่ที่ใช้ช่องแคบนี้มาก รัฐชายฝั่งที่เกี่ยวข้องจึงได้ ออกกฎระเบียบให้เรือที่จะผ่านเข้าออกต้องมีการแจ้งล่วงหน้า มีการกำหนดช่องทางเดินเรือและการเก็บค่า ผ่านช่องแคบ แต่ประเทศต่างๆ และโดยเฉพาะสหรัฐฯ ไม่เห็นด้วยกับข้อกำหนดของรัฐชายฝั่งเหล่านี้ โดยอ้างว่าช่องแคบมะละกาเป็นเส้นทางเดินเรือสากล

๒. การกระทำเยี่ยงโจรสลัด มักเกิดขึ้นในเวลากลางคืนกับเรือสินค้าทุกประเภท ซึ่งกลุ่มบุคคล เหล่านี้จะใช้เรือเล็กความเร็วสูงแล่นเข้าทางท้ายเรือสินค้า ที่ต้องลดความเร็วลงบริเวณช่องแคบมะละกาและ

ช่องแคบสิงคโปร์ มีการใช้ปืนยิงให้เรือหยุดบริเวณ ช่องกง-ลูซอน-ไหหลำ การปล้นแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที มูลค่าของที่ปล้นไปได้อยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ฯ โดยมักเอาเงินสดหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าเหตุการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นทั่วโลก และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ.๒๕๓๗ เกิดขึ้น ๕๒ ครั้ง พ.ศ.๒๕๓๘ เกิดขึ้น ๑๖๐ ครั้ง โดยร้อยละ ๗๕ เกิดในแถบเอเชีย-แปซิฟิก ค่าเสียหายในแต่ละปีประมาณ ๘,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ ล้านบาท แต่ปัญหาที่น่าวิตกที่สุดก็คือ ในระหว่างที่โจรสลัดขึ้นไปบนเรือสินค้า โดยเฉพาะเรือน้ำมันขนาดใหญ่จะไม่อยู่ในบังคับซึ่งอาจเกิดการเถียงชนกับเรืออื่นหรือเกยตื้นได้ง่ายผลที่ตามมาคือทำให้เกิดน้ำมันรั่วไหลลงทะเลจำนวนมาก รวมทั้งเรืออาจจมขวางร่องน้ำในช่องแคบ ทำให้ช่องแคบนั้นใช้เป็นทางผ่านไม่ได้หลายวันหรือหลายสัปดาห์

๓. **ภัยธรรมชาติ** การระเบิดของภูเขาไฟครากาต้าว (Krakatoa) บริเวณช่องแคบซุนดา และ ภูเขาไฟพินาตุโบ (Pinatubo) ที่ฟิลิปปินส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการเกิดแผ่นดินไหว และพายุไต้ฝุ่น (โดยเฉลี่ยปีละ ๕ ลูก) ซึ่งอาจทำให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่ ลมแรงจัดจนเรือแตกหรือจม ขวางช่องแคบต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้การเดินทางเรือต้องหยุดชะงักในช่วงสั้น ๆ ได้

ภัยคุกคามทางทหาร (Military Threat)

๑. **ประเทศคู่แข่งใช้หรือคุกคามว่าจะใช้ทุ่นระเบิด** ทุ่นระเบิดเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อเส้นทางคมนาคมทางทะเลในภูมิภาคที่มีความลึกของน้ำน้อยซึ่งเหมาะสำหรับการใช้ทุ่นระเบิดทุกประเภท ในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมาประเทศที่มีขีดความสามารถในการวางทุ่นระเบิดได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น ๔๘ ประเทศ ในกรณีที่เกิดสงครามบริเวณคาบสมุทรเกาหลีและในตะวันออกเฉียงใต้ คู่กรณีอาจวางทุ่นระเบิดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวการส่งกำลังรบและอาวุธยุทธโศปกรณ์ของพันธมิตร โดยเฉพาะสหรัฐ ฯ การทำลายสนามทุ่นระเบิดอาจใช้เวลาเพียงไม่กี่สัปดาห์ ถ้ามิตรประเทศร่วมมือกัน แต่ถ้ามีเรือขนาดใหญ่ถูกจมขวางร่องน้ำแคบ ๆ ก็อาจใช้เวลากู้เรือหรือทำลายเรือนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอ่าวไทยตอนบนซึ่งมีลักษณะเป็นก้นลุ่มที่มีระดับน้ำตื้น เหมาะสำหรับการวางทุ่นระเบิด ปิดทางเข้า-ออกท่าเรือ และ/หรือ ปากแม่น้ำ จะทำให้การคมนาคมทางทะเลของประเทศหยุดชะงัก เรือสินค้าไม่อาจผ่านเข้าออกได้ตามปกติ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางทะเลต้องหยุดชะงักด้วยเช่นกัน หรืออาจต้องมีการใช้จ่ายสูงขึ้น และนำความเดือดร้อนมาสู่ประชาชนทั่วประเทศ

ภาพปัญหาหมู่เกาะในทะเลจีนใต้
ที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อการ

๒. ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปฏิบัติการขัดขวางการคมนาคมทางทะเล

ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีขีดความสามารถในการขัดขวางการเดินทางเรือผ่านช่องแคบต่าง ๆ ได้ในเกณฑ์ต่ำ ทุกประเทศในภูมิภาคนี้ต้องพึ่งการขนส่งทางทะเลมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของการนำเข้าและส่งออกสินค้าในเชิงปริมาณ จึงไม่น่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะขัดขวางเส้นทางคมนาคมทางเรือ หากมีประเทศใดประเทศหนึ่งลงมือขัดขวางอาจถูกตอบโต้ ทั้งทางการทูต การค้าและการทหาร จากบรรดาประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบ

๓. การขัดแย้งด้วยกำลังระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การขัดแย้งด้วยกำลังทหาร ระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาจเกิดจากปัญหาการแย่งชิงดินแดน หรือเกาะต่าง ๆ จากปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นแบ่งเขตแดนทางทะเลที่ยังตกลงกันไม่ได้ การใช้กำลังโจมตีทำลายฐานขุดเจาะน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติในทะเล หรือเรือสำรวจน้ำมัน ฯลฯ ผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว อาจทำให้เสรีภาพและความมั่นคงของการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล รวมทั้งการคมนาคมขนส่งในอ่าวไทย ทะเลจีนใต้ และทะเลอันดามัน รวมทั้งช่องแคบมะละกา ไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ เหตุการณ์อาจลุกลามมากขึ้นได้หากประเทศที่ได้รับผลกระทบเช่น สหรัฐฯ ส่งกำลังรบทางเรือเข้ามาในทะเลจีนใต้เพื่อคุ้มครองเส้นทางเดินเรือและเกิดการปะทะกัน

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์ของกำลังอำนาจทางทะเล

(Maritime Power Strategies)

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (National Maritime Interests)

ผลประโยชน์ของชาติเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการกำหนด “วัตถุประสงค์แห่งชาติ” และ “ยุทธศาสตร์ชาติ” ในส่วนของกองทัพเรือ ต้องนำมากำหนดเป็น “วัตถุประสงค์ทางเรือ” เพื่อการกำหนดภารกิจ การจัดโครงสร้างกองทัพ เพื่อการเตรียมกำลังและเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ (ตามผนวก ข.) ดังมีรายละเอียดของวัตถุประสงค์ทางเรือและภารกิจของกองทัพเรือ ที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ให้ความเห็นชอบแล้ว (ตามผนวก ค.)

ประเทศไทย ได้กำหนดผลประโยชน์ของชาติไว้ ๔ ประการ คือ

- การดำรงอยู่ของรัฐโดยมีเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน
- ความเกษมสุขสมบูรณ์ของประชาชน ความเจริญก้าวหน้าโดยส่วนรวมของชาติทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
- มีสถาบันการปกครองที่อำนวยประโยชน์แก่ประชาชน
- ความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ

ผลประโยชน์ของชาติเป็นปัจจัยสำคัญของนักการทหารและนักการทูต ที่ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนากำลังอำนาจของชาติ นักยุทธศาสตร์ชาวสหรัฐฯ ได้เสนอแนวความคิดในเรื่องผลประโยชน์ของชาติไว้หลายท่าน เช่น

Hans **MORGENTHAU** ได้แบ่งผลประโยชน์ของชาติออกเป็น ๒ ระดับ คือ “ผลประโยชน์สำคัญของชาติ” (Vital Interests) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประเทศที่ไม่สามารถประนีประนอมได้ และไม่ริรอที่จะใช้กำลังอำนาจทางทหารเข้าทำการแก้ไขปัญหา และอีกระดับหนึ่งคือ “ผลประโยชน์ระดับรองของชาติ” (Secondary Interests) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประเทศและสามารถประนีประนอมกันได้

Donald **E. NEUCHTERLEIN** ได้แบ่งย่อยผลประโยชน์ของชาติจากแนวความคิดของ MORGENTHAU ออกเป็น ๔ ระดับ ดังนี้คือ

ผลประโยชน์สำคัญของชาติ แบ่งเป็น “ผลประโยชน์เพื่อความอยู่รอดของชาติ” (Survival Interests; Existence in Jeopardy, will fight for survival at all cost) และ “ผลประโยชน์สำคัญของชาติ” (Vital Interests; Serious harm likely, cannot tolerate) และแบ่งผลประโยชน์ระดับรองของชาติ (Secondary Interests) เป็น “ผลประโยชน์หลักของชาติ” (Major Interests; May be adversary affected, should compromise) และ “ผลประโยชน์รองของชาติ” (Peripheral Interests; Not adversary affected,

harm may be sustained) ซึ่งโดยทั่วไปประเทศต่าง ๆ มักตัดสินใจที่จะใช้กำลังอำนาจทางทหารเข้าทำการแก้ไขปัญหาในกรณี Vital Interests ตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไปถูกคุกคาม และสงครามมักเกิดขึ้นเมื่อ Vital และ/หรือ Survival Interests ตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไปถูกคุกคาม เมื่อมีการกล่าวถึงผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Maritime Interests) แล้วมักหมายถึงผลประโยชน์ที่ได้จากทะเลในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ กุ้ง หอย ปู ปลา เป็นต้น และสิ่งที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และแหล่งพลังงานธรรมชาติอื่น ๆ เป็นต้น การขุดพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยได้เพิ่มความสำคัญของทะเลไทยให้สูงยิ่งขึ้น ดังนั้นการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจึงมีได้หมายความถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น ยังหมายรวมถึงการรักษาเอกราชและอธิปไตยต่อ น่านน้ำ ชายฝั่ง และหมู่เกาะต่าง ๆ ของประเทศอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางทะเล การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ดังนั้น **สภาความมั่นคงแห่งชาติ** จึงได้กำหนด **ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล** ไว้ ๓ ประการ คือ

- ๑) เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนทางทะเล
- ๒) ความปลอดภัย ความเรียบร้อยและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพของประชาชน และการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจ
- ๓) ผลประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจจากทะเล ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ต่อเนื่องในรูปแบบอื่นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สภาวะแวดล้อมและธรรมชาติทางทะเล

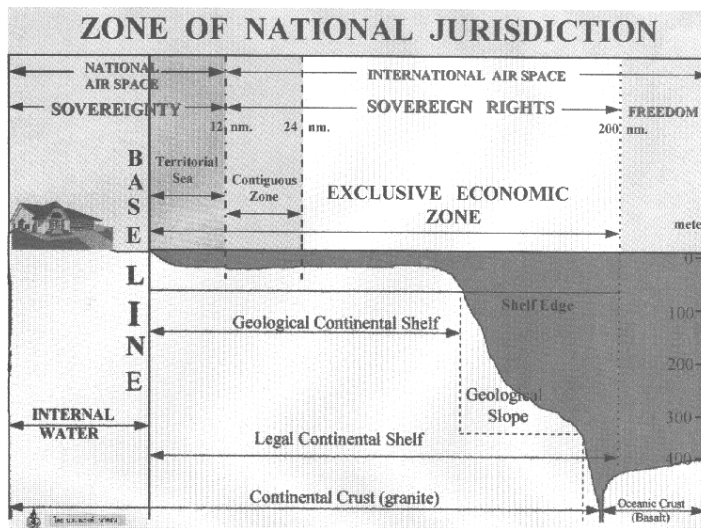
สภาพทางภูมิศาสตร์สมุทรศาสตร์ และอุตุนิยมวิทยา มีผลกระทบต่อขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางเรือของกำลังทางเรือเป็นอย่างมาก เช่น ผลกระทบจากสภาพคลื่น กระแสน้ำ น้ำขึ้นน้ำลง ลักษณะพื้นที่ท้องทะเล พายุ เมฆ หมอก และสัตว์ร้ายในทะเล โดยมีผลต่อประสิทธิภาพของเรดาร์ โซนาร์ เครื่องควบคุมการยิง ระบบสื่อสาร การตรวจการณ์ทางสายตาและอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามสภาวะแวดล้อมทางทะเลที่เลวร้ายบางอย่างสามารถเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการของเรือดำน้ำได้เป็นอย่างดี และผลกระทบนี้เกิดขึ้นทั้งกับฝ่ายเราและฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นการจัดให้มีหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญทางด้านสมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา คอยสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของกำลังทางเรือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว จะช่วยลดผลกระทบหรือหลีกเลี่ยงภัยทางทะเลได้เป็นอย่างดี

สภาวะแวดล้อมทางทะเลที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการทางเรือ ประกอบด้วย

๑. **ขอบเขต** กว้างร้อยละ ๗๐ ของพื้นผิวโลกเป็นพื้นที่ท้องทะเล ดังนั้นทะเลจึงมีความสำคัญในการใช้เป็นเส้นทางคมนาคม ขนส่ง และการติดต่อค้าขาย ซึ่งสามารถขนส่งสินค้าที่มีขนาดใหญ่ ในปริมาณที่มาก และมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าการขนส่งด้านอื่น

๒. **ทรัพยากร** ในปัจจุบันได้มีการนำทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในทะเลมาใช้มากขึ้น เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ และแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นต้น

๓. การเข้าถึงพื้นที่ ประชากรโลกมากกว่าร้อยละ ๙๐ อาศัยอยู่ในรัศมี ๑๐๐ ไมล์จากชายฝั่งทะเล ทำให้ทะเลกลายเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ ของโลกเข้าด้วยกัน

แผนที่แสดงขอบเขตทางทะเลตามกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ/UNCLOS

พื้นที่ทางทะเลที่รัฐต้องป้องกันและรักษาไว้ หมายถึงพื้นที่ที่ทะเลอาณาเขตที่รัฐมีอำนาจอธิปไตยอย่างเต็มที่ กับพื้นที่ **เขตไหล่ทวีป (Continental Shelves)** และ **เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)** ที่รัฐได้ประกาศขอสงวนเป็นเจ้าของทรัพยากรทั้งปวง ยกเว้นในเขตที่เป็น **ช่องแคบ (Straits)** **น่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic Waters)** ที่กำหนดให้เป็นเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศ

เสรีภาพในการใช้ทะเล

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ระบุว่าเรือของรัฐทั้งหลายสามารถใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต (Innocent Passage) ในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งได้ เมื่อการผ่านนั้นไม่เข้าไปในน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่ง หรือเมื่อพ้นการแวะจอดในที่ทอดสมอหรือที่ท่าเรือนอกน่านน้ำภายใน หรือเป็นการเข้าไปยังหรือออกมาน่านน้ำภายในเช่นว่านั้นแล้ว การผ่านนั้นจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเร่งรีบ และหมายรวมถึงการหยุดและทอดสมอตามปกติของการเดินเรือด้วย หรือเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือมีภัยอันตราย เพื่อมุ่งให้การช่วยเหลือบุคคลหรือเรือและอากาศยานที่ตกอยู่ในอันตราย การผ่านเช่นว่านั้นจะต้องทำโดยสอดคล้องกับอนุสัญญานี้ และ หลักเกณฑ์อื่น ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ

การประกาศใช้กฎหมายทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกระทบต่อเสรีภาพในการใช้ทะเลของรัฐอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพในการเดินเรือและการบิน การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลตลอดจนเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลประการอื่นอันชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ การผ่านเข้าไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอื่นนั้น กล่าวได้ว่าเรือและอากาศยานของรัฐทั้งหลายมีเสรีภาพในการผ่านได้โดยอิสระ แต่จำกัดในด้านการแสวงหาทรัพยากรและการก่อสร้างต่างๆ ในเขตดังกล่าว ดังนั้น **เขต**

เศรษฐกิจจำเพาะ จึงเป็นเขตที่เกิดจากการประนีประนอมระหว่าง **อำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติ** และ **เสรีภาพของรัฐอื่น ๆ ในการใช้ท้องทะเล** การเจรจาต่อรองดังกล่าวเป็นการดำเนินการในระดับรัฐบาลตามวิธีการทางทูต ส่วนการตรวจตราดูแลไม่ให้เกิดการละเมิดอธิปไตยเหนือน่านน้ำนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของกองทัพเรือตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการในทะเล

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางเรือในทะเลมีอยู่ ๒ ประเภท คือ **กฎหมายทะเล (Law Of The Sea)** และ **กฎหมายว่าด้วยการพิพาทกันด้วยอาวุธ (Law Of Arms Conflicts)** ซึ่งผู้บังคับบัญชาหน่วยเรือจะต้องคำนึงถึงข้อกำหนดบางประการ ได้แก่

๑. **กำลังทางเรือของรัฐคู่พิพาท (Belligerent)** จะต้องไม่เข้าไปปฏิบัติการทางเรือใดๆ ใน **ทะเลอาณาเขต (Territorial Waters)** และ **น่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic Waters)** ของชาติเป็นกลาง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับกรณีขัดแย้งระหว่างคู่พิพาทนั้น

๒. **เรือรบ** สามารถใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตในทะเลอาณาเขตและน่านน้ำหมู่เกาะของชาติเป็นกลาง แต่ในขณะที่เดินทางผ่านจะต้องไม่มีการปฏิบัติการใดๆ เกี่ยวกับการใช้อาวุธ หรือเครื่องมือตรวจจับใด ๆ การบิน (ยกเว้นเพื่อการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล) แต่ข้อจำกัดนี้มิได้มีผลในการเดินทางผ่านช่องแคบระหว่างประเทศ (International Straits)

๓. **สิทธิของรัฐชายฝั่ง** ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งถือเป็นเขตเป็นกลาง ที่ผู้บังคับบัญชาหน่วยเรือจะต้องเคารพสิทธิในรัฐชายฝั่งนั้น

๔. **สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ** ผู้บังคับบัญชาหน่วยเรือของ **ภาคีคู่พิพาท (Party To The Conflict)** ทั้งสองฝ่ายจะต้องคำนึงถึงการรักษาสีงแวดล้อมทางธรรมชาติในการปฏิบัติการทางทหารต่างๆ ด้วย

แนวคิดการใช้กำลังอำนาจทางทะเล (Concepts Governing the Use of Maritime Power)

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลโดยทั่วไปนั้นจะถูกนำไปใช้ใน ด้านการปฏิบัติการทางทหาร (Military Uses/Combat Governed) ด้านการรักษากฎหมาย (Constabulary/Policing) และด้านการช่วยเหลือ (Benign Uses) ในที่นี้จะเน้นการนำกำลังอำนาจทางทะเลไปใช้ทางด้านการปฏิบัติการทางทหารเป็นสำคัญ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Level) ระดับยุทธการ (Operational Level) และระดับยุทธวิธี (Tactical Level) ซึ่งรวมถึงการยุทธร่วม/ผสม (Joint/Combined) ในทุกระดับด้วย โดยแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. **การครองทะเล (Command of the Sea)** นักยุทธศาสตร์หลายท่าน เช่น มาฮาน โคลอมบ์ คอร์เบตต์ และริชมอนด์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการครองทะเลเป็นวัตถุประสงค์หลักของ **การยุทธทางทะเล (Maritime Campaign)** เมื่อได้การครองทะเลโดยสิ้นเชิงหรืออย่างสมบูรณ์แล้ว กำลังทางเรือฝ่ายที่ได้การครองทะเลจะสามารถใช้ทะเลได้อย่างไม่มีการขัดขวางหรือทำลายจากฝ่ายตรงข้าม และเป็นการปฏิเสธการปฏิบัติการทางเรือใดๆ ของฝ่ายตรงข้ามด้วย การได้มาซึ่งการครองทะเลอย่างสมบูรณ์นั้น สามารถกระทำได้

โดยการทำลายกำลังทางเรือของข้าศึกหรือการกำจัดให้หมดสิ้นไปด้วย การปิดล้อม การดำเนินการดังกล่าว อาจมีความสิ้นเปลืองสูงมาก ถ้าอีกฝ่ายมีกำลังมากและมีอาวุธยุทโธปกรณ์ดี ในเรื่องนี้ คอร์เบตต์ ได้กล่าวไว้ว่าในภาวะปกติแล้วจะไม่มีการครองทะเล และการครองทะเลในช่วงเวลาและพื้นที่ที่จำกัด เรียกว่า การควบคุมทะเล (Sea Control) ความแตกต่างของการครองทะเล และการควบคุมทะเล ไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจนนักแต่หลักนิยามการรบทางเรือสมัยใหม่ถือว่า การครองทะเล นั้น หมายถึงการได้ การควบคุมทะเลอย่างสมบูรณ์ (Absolute Sea Control)

๒. **การควบคุมทะเล (Sea Control)** การควบคุมทะเลเป็นเงื่อนไขซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งที่ต้องการมีเสรีภาพในการใช้ทะเล เพื่อประโยชน์ของฝ่ายตนในพื้นที่เฉพาะแห่งและในห้วงเวลาที่กำหนด และในขณะเดียวกันก็เป็นการปฏิเสธการใช้ทะเลนั้นของฝ่ายตรงข้ามด้วย การควบคุมทะเลสามารถปฏิบัติได้ในทุกระดับของความขัดแย้ง โดยในความขัดแย้งระดับต่ำนั้นอาจเป็นการใช้กำลังทางเรือเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีเสรีภาพในการเดินเรือด้วยการวางกำลังทางเรือในพื้นที่ที่มีปัญหาเพื่อช่วยในการป้องปราม ในระดับที่มีความขัดแย้งรุนแรง อาจจำเป็นต้องใช้กำลังทางเรือเป็นจำนวนมากเพื่อกำจัดข้าศึกที่มาขัดขวางการใช้ทะเลให้หมดไป ซึ่งเป็นปฏิบัติการทางเรือในพื้นที่ขนาดใหญ่ ความจำเป็นของการควบคุมทะเลนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับภัยคุกคามแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นยังรวมถึงเมื่อใดที่มีความเสี่ยงต่อเสรีภาพการใช้ทะเลเกิดขึ้นด้วย

การกำหนดระดับของการควบคุมทะเลเป็นการกำหนดขนาดของกำลังทางเรือที่ใช้ในการปฏิบัติการด้วยอย่างหนึ่ง เพื่อการควบคุมสภาวะแวดล้อมทางทะเลทั้งบนผิวน้ำ ใต้น้ำ และในอากาศ ในพื้นที่ที่ต้องการควบคุม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอาจมีการปรับลดขนาดหรือขยายออกไปอีกได้

๓. **อำนาจการรบที่เหนือกว่า (Battlespace Dominance)** การจัดการต่อพื้นที่ทำการรบคือการควบคุมสภาวะแวดล้อมของยุทธบริเวณที่ทำการรบทั้งหมดในด้าน สภาวะบนผิวน้ำ ใต้น้ำ พื้นที่ท้องทะเล ในอากาศ รวมทั้งในอวกาศ และการใช้อุปกรณ์การสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการแพร่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าด้วย หากสามารถทำได้ ก็จะช่วยให้กำลังทางเรือสามารถควบคุมทะเลในพื้นที่ที่ต้องการได้ แนวความคิดในการจัดการต่อพื้นที่ทำการรบนี้มีประโยชน์สำหรับใช้ในการปฏิบัติการร่วม และการปฏิบัติการชายฝั่ง ซึ่งต้องการดำรงไว้ซึ่งเสรีในการปฏิบัติบนฝั่ง

๔. **การปฏิเสธการใช้ทะเล (Sea Denial)** การปฏิเสธการใช้ทะเลนั้นไม่แตกต่างจากการควบคุมทะเลมากนัก เพราะการปฏิเสธหรือการขัดขวางมิให้ข้าศึกมีเสรีภาพในการใช้ทะเลเป็นหลักของการควบคุมทะเลอยู่แล้ว แต่มักจะใช้ต่อเมื่อไม่มีการควบคุมทะเลอย่างสมบูรณ์ การปฏิบัติในระดับยุทธการและยุทธวิธีสามารถนำวิธีการนี้มาใช้เพื่อการป้องกันพื้นที่ด้านนอกให้กับกำลังทางเรือหรือใช้เป็นเครื่องมือในการปิดล้อมกำลังฝ่ายตรงข้าม ในระดับยุทธศาสตร์ สามารถนำไปใช้เพื่อดำรงการ โจมตีต่อเรือพาณิชย์ข้าศึก เพื่อป้องกันการเสริมกำลังและลดขีดความสามารถของการทำสงคราม

๕. **กองเรือคงชีพ (Fleet in Being)** ชาติที่ถูกแย่งชิงความได้เปรียบหรือความเหนือกว่าทางทะเล อาจจะไม่เลือกหรือถูกบีบบังคับให้ใช้ยุทธศาสตร์กองเรือคงชีพ ซึ่งหมายถึงการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับข้าศึกที่เหนือกว่า เพื่อออกมาถึงที่มีอยู่น้อยกว่านั้นไว้คอยรักษาปฏิบัติการปฏิบัติใดๆ ของฝ่ายตรงข้าม โดยยัง

สามารถเป็นภัยคุกคามและสร้างความยุ่งยากในการตกลงใจต่อกำลังทางเรือของข้าศึกมิให้ทำการควบคุมทะเลได้อย่างสมบูรณ์ กองเรือคงชีพ อาจสามารถผลักดันให้ข้าศึกถอนตัวจากการรวมกำลัง ณ จุดที่มีความสำคัญหรือหน่วยที่มีความสำคัญ ไปยังจุดที่ทำให้ข้าศึกเสียเปรียบหรือเสียแผนได้

๖. การขยายกำลังอำนาจทางทะเลผู้ฝั่ง (Maritime Power Projection) การขยายกำลังอำนาจทางทะเลเป็นการใช้กำลังอำนาจทางเรือจากทะเลผู้ฝั่ง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางบกโดยใช้การควบคุมทะเลเพื่อ การเข้าถึงชายฝั่งเพื่อส่งกำลังทางทหารขึ้นบก กำลังที่ใช้ในการปฏิบัติการประกอบด้วยกำลังรบยกพลขึ้นบก อากาศยานที่มาถึงเรือ อากาศสำหรับโจมตีเป้าหมายบนบก และหน่วยปฏิบัติการพิเศษ เป็นต้น

๗. การป้องกันฝั่ง (Coastal Defense) ความสำคัญของชายฝั่งทะเลได้เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะ ความสำคัญทางด้านอุตสาหกรรม และเมืองท่าขนาดใหญ่เพื่อการขนถ่ายสินค้า การคมนาคมทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้นชายฝั่งยังมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางทหาร การป้องกันฝั่งเป็นการปฏิบัติการในทางรับ ในการป้องกันฝั่งนั้นควรจัดให้มี กำลังส่วนหนึ่งประจำที่ในจุดที่มีความสำคัญ ๆ ภัยคุกคามต่อชายฝั่งมีได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การแทรกซึม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม การทำสงครามทุ่นระเบิด การทำสงครามเรือดำน้ำ การโจมตีด้วยกำลัง ทางเรือหรือทางอากาศ และการยกพลขึ้นบก

การปฏิบัติที่สำคัญเกี่ยวกับการป้องกันฝั่งนั้นประกอบด้วย การหาข่าว การป้องกัน และการโต้ตอบ ซึ่งจำเป็นต้องมียุทธโศปกรณ์สนับสนุนทั้งแบบติดตั้งประจำที่และแบบเคลื่อนที่ได้ แบบติดตั้งประจำที่ ได้แก่ ปืนใหญ่ ปืนต่อสู้อากาศยาน อากาศปล่อยนำวิถีพื้น-สู่-พื้น อากาศปล่อยนำวิถีพื้น-สู่-อากาศ สนามทุ่นระเบิด ทางรับที่ควบคุมได้ การเฝ้าตรวจประจำบฝั่ง ข่ายการสื่อสาร ระบบการป้องกันใต้น้ำในเมืองท่าและฐานทัพ เครื่องกีดขวางตามชายหาด และศูนย์ควบคุมและปฏิบัติการ สำหรับยุทธโศปกรณ์แบบเคลื่อนที่ได้ นั้น ได้แก่ กำลังทางเรือ กำลังทางอากาศ และกำลังทางบกที่จัดให้เป็นกำลังเคลื่อนที่และเป็นกำลังสำรองในการตอบโต้ ปกติแล้วการป้องกันฝั่งที่มักมีการปฏิบัติกัน ได้แก่

๗.๑ การป้องกันฐานทัพ (Base Defense) มีวัตถุประสงค์หลักคือ การดำรงไว้ซึ่งขีดความสามารถในการใช้ฐานทัพและป้องกันมิให้ข้าศึกใช้ประโยชน์จากฐานทัพนั้นได้ในกรณีที่ไม่สามารถ รักษาฐานทัพไว้ได้ โดยจะต้องพิจารณาใช้ทั้งกำลังทางเรือ ทางอากาศ และทางบก ประกอบกันเพื่อผลในการ ป้องกันสูงสุด และพยายามตรวจให้พบกำลังข้าศึกแต่เนิ่นและทำลายเสียตั้งแต่ระยะไกล

๗.๒ การป้องกันท่าเรือ (Harbour Defense) เป็นการป้องกันน่านน้ำบริเวณชายฝั่งที่ใช้เป็นที่จอด เรือหรือท่าเรือให้พ้นจากภัยคุกคามจากเรือดำน้ำ ทุ่นระเบิด และการก่อวินาศกรรม เพื่อป้องกันสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนการเทียบท่าและการขนถ่ายสินค้าของฝ่ายเรา โดยการใช้มาตรการต่างๆ เช่น การควบคุมการเข้าออกท่าเรือ การค้นหาเป้าใต้น้ำ การตรวจการณ์พื้นน้ำ การวางตาข่ายและไม้ซุงในการ ป้องกันมิให้เรือผิวน้ำข้าศึกหรือตอร์ปิโดที่ยิงโดยเรือดำน้ำหรือทุ่นระเบิดชนิดขับเคลื่อนด้วยตัวเองผ่านทะเล ลงเข้ามาในเขตท่าเรือได้ นอกจากนั้นยังมีปฏิบัติการวางทุ่นระเบิดในทางรับ การต่อต้านทุ่นระเบิด และ การลาดตระเวนตรวจท่าเรือ เป็นต้น

บทที่ ๕

การประยุกต์ใช้กำลังอำนาจทางทะเล

กล่าวโดยทั่วไป

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในส่วนของกำลังทางเรือสามารถดำเนินการได้ในลักษณะของการปฏิบัติการทางทหาร การเป็นเจ้าหน้าที่รักษากฎหมาย รวมทั้งการช่วยเหลือและบรรเทาภัยทางทะเล ในบางครั้งปฏิบัติการทางทหารอาจถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนมาตรการทางการทูต ในลักษณะของการบีบบังคับ การชักจูง หรือเป็นการเตือนว่าจะต้องปฏิบัติตามการเจรจาทางการทูต มิฉะนั้นจะถูกตอบโต้ด้วยกำลังทางทหาร

การใช้กำลังทหารในด้านต่างๆ

๑. การใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการทางทหารโดยตรง

การปฏิบัติการทางทหารสามารถใช้กำลังทหารได้ทั้งจากทะเล(From the sea) และในทะเล (At sea) เพื่อการขัดขวาง การ โจมตี การล่าเหยียดทางทหาร การคุ้มครองเส้นทางเดินเรือเพื่อการค้า การลาดตระเวน การตรวจการณ์ การปฏิบัติการทางทหารสาขาต่าง ๆ โดยใช้กำลังทหารในสนามรบด้วยศักยภาพและขีดความสามารถของกำลังรบที่มี และในทุกภารกิจมีความจำเป็นต้องการใช้กำลังทหารทั้งสิ้น

๒. การใช้กำลังทหารในการรักษากฎหมายทะเล

กำลังทหารมีขีดความสามารถและมีความพร้อมสูงในการปฏิบัติหน้าที่รักษากฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือใช้เป็นเครื่องมือของกฎหมาย หรือกฎบัตรนานาชาติ โดยจะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ให้ชัดเจน ตัวอย่างของการใช้กำลังทหารในลักษณะนี้ เช่น การสนับสนุนการรักษาสันติภาพ การปราบปรามโจรสลัด การคุ้มครองเรือประมง การสกัดกั้นการขนยาเสพติดและของหนีภาษี การป้องกันและปราบปรามการนำเข้าน้ำมันที่ไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร

๓. การใช้กำลังทหารในการช่วยเหลือและบรรเทาภัยทางทะเล

กำลังทหารมีความพร้อมทั้งด้านกำลังพลและอุปกรณ์ที่มีอยู่ สามารถปฏิบัติการเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อผู้ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ ทางทะเล เช่น การค้นหาและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การกู้ซ่อม การควบคุมและกำจัดคราบน้ำมันในทะเล การถอดทำลายวัตถุระเบิด และการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อันตราย บางครั้งกำลังทางทหารอาจต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสามประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในเวลาเดียวกันได้

รูปแบบของการใช้กำลังทางทหาร

๑. การใช้เพื่อการทำลายและการบีบบังคับ (Destruction and Coercion) กำลังทางทหารสามารถนำไปใช้ในการทำลายกำลังทางทหารของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งระบบการส่งกำลังบำรุง และสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกพื้นฐานทางทหาร โดยในบางครั้งอาจมีความจำเป็นต้องทำลายทรัพย์สินของทางพลเรือนด้วย การทำลายและการบีบบังคับเป็นแนวคิดพื้นฐานของการใช้กำลังทางทหารและเป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะทั้งทางกายภาพและทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การทำลายในระดับหนึ่งอาจเป็นผลในการบีบบังคับต่อฝ่ายตรงข้ามได้ และในทางกลับกันหากสามารถใช้มาตรการบีบบังคับได้สำเร็จอาจสามารถลดระดับของการทำลายล้างลงหรือไม่ใช้เลยได้

๒. การสร้างความสับสน (Disruption) เป็นการใช้การทำลายและการบีบบังคับร่วมกัน อาจเป็นการปฏิบัติเพื่อการขัดขวางต่อกระบวนการทางเรือ ระบบการรบ หรือป้องกันการรวมกำลังของฝ่ายตรงข้ามไม่ให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติการทางทหารอย่างใดอย่างหนึ่ง การสร้างความสับสนดังกล่าวนี้หมายรวมถึงการทำลายระบบการควบคุมและสั่งการ ระบบสื่อสาร ระบบข้อมูลข่าวสาร หรือการส่งกำลังบำรุง และการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพทางจิตใจของฝ่ายตรงข้าม มีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาในสั่งการ เช่น การลวงและการจู่โจม ซึ่งสามารถแยกหรือปฏิบัติพร้อมกันได้

๓. การป้องปราม (Deterrence) กำลังทหารหรืออาวุธที่มีอำนาจการทำลายสูงอาจใช้เป็นเครื่องมือในการข่มขู่ผู้ที่จะรุกราน โดยใช้กำลังทหารต่อฝ่ายเราได้ ซึ่งผู้คิดที่จะรุกรานจะต้องทบทวนความเสี่ยงของการปฏิบัติด้วยว่าจะมีความคุ้มค่าหรืออาจต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบหรือไม่ สำหรับการป้องปรามนั้นมีอยู่ ๒ ลักษณะคือ

- **การป้องปรามด้วยอาวุธนิวเคลียร์** ส่วนใหญ่แล้วเป็นบทบาทของชาติมหาอำนาจหรือประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตอาวุธนิวเคลียร์ เพื่อการป้องปรามการรุกรานจากอีกฝ่ายหนึ่งและให้เลิกล้มความคิดนั้นไป เช่นในยุคของสงครามเย็นเป็นการคานอำนาจกันระหว่างฝ่ายสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต และในปัจจุบันเช่นการแข่งขันกันด้านการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ระหว่างอินเดียและปากีสถาน เป็นต้น

- **การป้องปรามด้วยอาวุธตามแบบ** สำหรับประเทศที่ไม่มีขีดความสามารถในด้านอาวุธนิวเคลียร์ ได้มีการป้องปรามระหว่างกันด้วยอาวุธตามแบบ โดยกระทำต่อเป้าหมายที่มีคุณค่าสูงของฝ่ายตรงข้าม เช่นการแสดงกำลังทางเรือเพื่อแทรกแซงหรือการเสริมกำลังใกล้กับพื้นที่ปฏิบัติการ และการเสริมสร้างกำลังทางทหารให้มีศักยภาพที่เหนือกว่า เป็นต้น

ความเสี่ยงของการปฏิบัติการในทะเล (Risks In Maritime Operations)

การเคลื่อนกำลังทางเรือในทะเลหลวงสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีการเจรจาตกลงทางการทูตกับประเทศใดๆก่อน รวมทั้งการรบในทะเลหลวงก็มิได้ทำให้เสียอธิปไตยของชาติอื่นแต่อย่างใด และมีได้ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนพลเรือนของชาติที่ไม่เกี่ยวข้องมากนัก โดยจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสู้รบอย่างเช่นการรบทางบกและทางอากาศ

การปฏิบัติการทางเรือมักอยู่ภายใต้เงื่อนไขความเสี่ยงทางการเมือง เนื่องจากพื้นที่ปฏิบัติการทางเรือต้องมีการเผชิญหน้ากันกับกำลังทางเรือของประเทศข้างเคียงอยู่เสมอ ดังนั้นโอกาสกระทบกระทั่งกันของระดับหน่วยกำลังในพื้นที่จึงมีความเป็นไปได้สูง โดยเฉพาะในเขตเสื่อมทับกันที่ยังไม่มีความชัดเจนใน

เรื่องของเขตแดน นอกจากนั้นกรณีเกิดความเสียหายใดๆ ต่อกำลังทางเรือที่มีคุณค่าทางยุทธการ เช่น เรือดำน้ำ หรือเรือบรรทุกเครื่องบิน อาจส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตวิทยา การเมือง และด้านยุทธการตามมา ดังนั้นการป้องกันความเสียหายทางทหารในทุกด้านจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถกระทำได้ เช่นการกำหนด “กฎการปะทะ” ให้ผู้บังคับหน่วยกำลังทางทะเลได้ใช้ประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติการทางทหารตามภารกิจที่ได้รับมอบ เพื่อป้องกันมิให้กระทำการใดๆ ที่เกินกว่าเหตุแล้วเกิดเป็นความขัดแย้งหรือความยุ่งยากทางการเมืองระหว่างประเทศตามมาได้

ความสำคัญของการรบทางบกต่อการปฏิบัติการทางทะเล

๑. ในระดับยุทธศาสตร์และยุทธการ การปฏิบัติการทางทหารทั้งทางเรือและทางบก มีหลายอย่างที่ดองปฏิบัติการให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน เพื่อสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เช่นข้อมูลทางภูมิศาสตร์หรืออุตุนิยมวิทยาต่างก็มีความจำเป็นต่อปฏิบัติการของทั้งสองฝ่าย การส่งกำลังบำรุงทางทหารที่ต้องมีการดำเนินการที่ต่อเนื่องจากบกสู่ทะเลแล้วอาจต้องกลับขึ้นบกอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกำลังทางบกต้องให้ความคุ้มครองในการลำเลียงทางบก แล้วส่งต่อการปฏิบัติขึ้นให้กับกำลังทางเรือเพื่อทำการลำเลียงทางทะเลต่อไป หรือเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นกับกำลังทางบก หน่วยกำลังทางเรือต้องนำมาประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติทางเรือ หรือในทางกลับกันที่หน่วยกำลังทางบกจะต้องนำเหตุการณ์บางกรณีที่เกิดขึ้นทางทะเลไปประกอบการดำเนินการยุทธต่อไป

๒. ระดับยุทธวิธี สามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกำลังทางบกและกำลังทางเรือได้อย่างชัดเจนสำหรับการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องให้การสนับสนุนกันอย่างเต็มที่เพื่อให้การยุทธนั้นดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหาร

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารนั้น เป็นการ **ปฏิบัติการต่อกำลังข้าศึก** ด้วยกำลังทางเรือ ได้แก่ การขัดขวางกำลังข้าศึก การลำเลียงทางทหาร และการค้า การควบคุมทะเลเฉพาะตำบลที่และตามระยะเวลาได้ตามต้องการ ความมุ่งหมายสำคัญของการควบคุมทางทะเลก็เพื่อให้ฝ่ายเรามีเสรีในการใช้ทะเลปฏิบัติการต่าง ๆ ณ ตำบลที่ และเวลาที่ฝ่ายเราต้องการ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ให้ฝ่ายข้าศึกใช้ทะเลอย่างเสรี ตำบลที่ทางทะเลที่สำคัญ ได้แก่ น่านน้ำชายฝั่ง และเส้นทางคมนาคมทางทะเล ความจำเป็นในการควบคุมน่านน้ำชายฝั่งก็เพื่อขัดขวางมิให้ข้าศึกปฏิบัติการใด ๆ จากทางทะเลได้ เช่น ยกพลขึ้นบก หรือระดมยิงที่หมายบนฝั่ง ส่วนการควบคุมเส้นทางคมนาคมนั้น ก็เพื่อประกันว่าฝ่ายเราสามารถลำเลียงพัสดุ และน้ำมันเชื้อเพลิงทางทะเลจากต่างประเทศมาหล่อเลี้ยงประเทศ สนับสนุนให้กองทัพต่าง ๆ ในการทำสงครามรวมทั้งเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมได้ตลอดเวลา การควบคุมทะเลนี้จะต้องสามารถควบคุมได้ทั้งบนพื้นน้ำเหนือพื้นน้ำ และใต้น้ำ จะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อมีขีดความสามารถเหนือข้าศึก การควบคุมทะเลนี้ ยังหมายรวมถึง การมิให้ข้าศึกใช้ทะเลได้ และให้ฝ่ายเราสามารถใช้ทะเลโดยเสรี การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการ

ปฏิบัติการทางทหาร นี้ โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้อง และครอบคลุมถึงการใช้กำลังอำนาจในสถานการณ์การขัดแย้งต่าง ๆ ตั้งแต่ในยามสงบไปจนถึงยามสงคราม ซึ่งการปฏิบัติการทางทหารดังกล่าว อาจเป็นการปฏิบัติการร่วม/ผสมกับเหล่าทัพอื่นและ/หรือชาติพันธมิตร โดยปกติสามารถจำแนกการปฏิบัติออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในทะเล การใช้กำลังอำนาจทางทะเลจากทะเล และ การคุ้มครองการค้าทางทะเล

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในทะเล (Maritime Power at Sea)

๑. การควบคุมทะเล (Sea Control) การควบคุมทะเลมีความจำเป็นเมื่อเสรีภาพและความปลอดภัยในการใช้ทะเลถูกท้าทายหรือขัดขวางโดยกำลังทางเรือของฝ่ายตรงข้าม การปฏิบัติการทางเรือที่มีการเคลื่อนย้ายกำลังมาก ๆ เช่นการยกพลขึ้นบก มีความจำเป็นต้องควบคุมเส้นทางและพื้นที่ปฏิบัติการให้มีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทางทะเลด้านต่างๆ การสนับสนุนจากกองเรือบรรทุกเครื่องบิน และกองเรือดำน้ำ จะช่วยให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การควบคุมทะเลมีรูปแบบและลักษณะของการปฏิบัติการได้หลายอย่าง

อาทิเช่น

๑.๑ การควบคุมจุดโฉบพ้อยต์ (Choke Points Control) โฉบพ้อยต์เป็นพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการเดินเรือผ่านของเรือต่างๆ หรืออาจเป็นเส้นทางเดียวที่มีอยู่ไม่มีเส้นทางเลี้ยวอื่นใด เมื่อเกิดสถานการณ์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้การควบคุมทะเลในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเพื่อดำรงการใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง หรือสามารถกระทำเพื่อขัดขวางหรือจำกัดการใช้ทะเลของฝ่ายตรงข้าม

๑.๒ การควบคุมในทะเลเปิด (Open Area Control) ส่วนใหญ่แล้วใช้การลาดตระเวนตรวจการณ์ด้วยกำลังทางเรือบางส่วนและหรือร่วมกับกำลังอากาศยาน เพื่อทำการค้นหาและติดตามกำลังทางเรือของฝ่ายตรงข้าม เพื่อการป้องกันหรือจำกัดกำลังเข้าสกัดกั้นหรือโจมตี

๑.๓ การควบคุมทะเลเป็นพื้นที่ (Area Control Operations) การปฏิบัติการนี้มีความคล้ายคลึงกับการควบคุมในทะเลเปิด แต่มีความแตกต่างกันตรงพื้นที่ปฏิบัติการที่ทำการควบคุม โดยการจำกัดกำลังทางเรือไว้บางส่วนและใช้อากาศยานเป็นหลักในการลาดตระเวนตรวจการณ์พื้นที่

๑.๔. การกำหนดและรักษาเขตหวงห้ามเฉพาะทางทะเล (Maritime Exclusion Zone:MEZ) แม้ว่า การประกาศพื้นที่ปฏิบัติการบนทางเรือจะไม่ใช่ที่ยอมรับตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่การประกาศดังกล่าวสามารถช่วยให้การปฏิบัติการทางทหารและการดำเนินการทางการทูตมีความง่ายขึ้น

๒. การปิดอ่าว/การปิดล้อม (Blockade) เป็นปฏิบัติการทางเรือเพื่อขัดขวางหรือจำกัดเสรีภาพในการใช้ทะเลของกำลังทางเรือและเรือพาณิชย์ของฝ่ายตรงข้าม เพื่อการต่อรองหรือบีบบังคับให้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่เรากำหนด ฝ่ายที่ทำการปิดอ่าวจะต้องมีกำลังอำนาจทางเรือที่เหนือกว่าจึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องประกาศให้ทุกชาติทราบและปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๓. การคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเล (Protection of Sea Line of Communications) เมื่อปฏิบัติการทางเรือสามารถได้การควบคุมทะเลแล้ว รั้วย่อมมีความปลอดภัยในการใช้ทะเล แต่อันตรายอาจยังมีอยู่เนื่องจากกำลังของฝ่ายตรงข้ามอาจสามารถเล็ดลอดจากการตรวจการณ์เข้ามาทำลายเรือลำเลียงหรือเรือสินค้าได้ ดังนั้นความจำเป็นในการจัดกำลังทางเรือที่เหมาะสมเพื่อให้ความคุ้มครองต่อกระบวนเรือลำเลียงที่สำคัญๆยังคงต้องมีอยู่

๔. การสกัดกั้นเป็นแนวหรือเป็นพื้นที่ (Area and Barrier Operations) ด้วยกำลังทางเรือและอากาศยานสามารถนำมาใช้ในการลาดตระเวนในพื้นที่ที่กำลังทางเรือและกองเรือส่งกำลังบำรุงของฝ่ายเราจะต้องผ่าน เพื่อเฝ้าติดตามกำลังทางเรือของฝ่ายตรงข้าม และหรือทำการสกัดกั้น ตัดรอนทำลายกำลังข้าศึก

๕. การป้องกันทางลึก (Defense In Depth) ก่อนที่กองเรือเฉพาะกิจหรือกำลังทางเรือจะเข้าพื้นที่ที่มีภัยคุกคาม ผู้บัญชาการกองกำลังทางเรืออาจจะจัดแนวป้องกันทางลึกขึ้นรอบ ๆ กองเรือ ทำให้มีพื้นที่ในการนำเรือมากขึ้นและเพิ่มการควบคุมพื้นที่ในทะเลให้มากขึ้นเพื่อป้องกันกำลังทางเรือฝ่ายตรงข้ามที่จะเข้าทำการโจมตีหน่วยกำลังทางเรือที่เดินทางมาด้วยกัน การป้องกันทางลึก ประกอบด้วย การป้องกันภัยทางอากาศ การสงครามปราบเรือดำน้ำและเรือผิวน้ำ

๖. การรบเป็นพื้นที่ (Local Engagement) เป็นปฏิบัติการทางเรือที่ใช้ในการคุ้มครองกระบวนเรือลำเลียงหรือปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก โดยกองเรือคุ้มกันจะแบ่งกำลังเข้าทำการรบกับข้าศึกที่เข้าขัดขวางกระบวนเรือลำเลียงของฝ่ายเราเฉพาะที่เห็นว่าเป็นภัยคุกคามระดับสำคัญเท่านั้น

๗. การตรึงกำลังข้าศึก (Containment by Distraction) การตรึงข้าศึกไม่ให้ปฏิบัติการใดๆ ทำได้โดยใช้กำลังทางเรือแสดงท่าทีเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ที่สำคัญของฝ่ายข้าศึก ซึ่งจะทำให้ข้าศึกต้องตรึงกำลังของตนเองไว้เพื่อป้องกันผลประโยชน์นั้น ไม่สามารถแบ่งกำลังไปปฏิบัติการกิจอื่นมากนัก

๘. การวางฉากป้องกัน (Close and Distant Screening) เป็นการวางกำลังอากาศยานและกำลังทางเรือเป็นฉากป้องกันต่อเป้าหมายที่มีความสำคัญ เช่น กระบวนเรือลำเลียง เรือบรรทุกเครื่องบิน ให้ปลอดภัยจากการโจมตีของเรือดำน้ำ เรือผิวน้ำ และอากาศยานของฝ่ายตรงข้าม

๙. การตรวจการณ์ทางทะเล (Maritime Surveillance) การปฏิบัติการของกำลังทางเรือต้องอาศัยการลาดตระเวนตรวจการณ์ทางทะเล เพื่อให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของภัยคุกคามที่จะมีต่อกำลังทางเรือฝ่ายเราโดยใช้กำลังอากาศยานเป็นเครื่องมือในการดำเนินการดังกล่าวเป็นหลัก

๑๐. การสนับสนุนกำลังรบในทะเล (Support Of Combat Forces) กำลังทางเรือที่ต้องอยู่ปฏิบัติการในพื้นที่เป็นเวลานานมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งกำลังบำรุง ในทางปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ในลักษณะของการสับเปลี่ยนกำลัง หรือการส่งกำลังในทะเล โดยวิธีหลังเรือส่งกำลังบำรุงจะต้องมีความปลอดภัยในการเดินทางเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการหรือจุดนัดพบ การวางแผนเพื่อการส่งกำลังบำรุงจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและมีความรัดกุม

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลจากทะเล (Maritime Power from the Sea)

การปฏิบัติการรบบนฝั่งส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติร่วมกับเหล่าทัพอื่น ดังนั้นจึงต้องมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องเข้าใจอย่างชัดเจนในโครงสร้างการบังคับบัญชา การให้การสนับสนุนแผนการรบบนฝั่ง โดยการดำเนินกลยุทธ์แบบต่าง ๆ จากทะเล เช่น การโอบล้อม การเปลี่ยนแปลงเส้นทางเคลื่อนที่ การแทรกซึม และการเข้าทำการสกัดกั้น การดำรงกำลังในทะเลเอาไว้ให้เข้าศึกษาตรวจพบได้ จะทำให้ข้าศึกสับสนและต้องการกระจายกำลังบางส่วนออกไป เพื่อป้องกันแนวชายฝั่ง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการอื่น ๆ ที่จำเป็นได้ การปฏิบัติการนี้จะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นถ้ามีการปฏิบัติการโจมตีแบบโฉบฉวย และการลงร่วมกับการปฏิบัติการโจมตีภาคพื้นดิน การใช้กำลังอำนาจทางทะเลจากทะเล สามารถจำแนกการปฏิบัติการออกได้เป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้

๑. การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Operation) อำนาจกำลังรบในทะเล สามารถปฏิบัติการต่อชายฝั่งได้ด้วยการดำเนินกลยุทธ์จากทะเล โดยใช้เครื่องบินเข้าจู่โจม เรือดำน้ำ อากาศพลโยชนา วิถีจากเรือ การยิงสนับสนุนด้วยปืนเรือ (Naval Gunfire Support) กำลังรบยกพลขึ้นบก และกำลังปฏิบัติการพิเศษ สำหรับการปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก ประกอบด้วยปฏิบัติการหลายรูปแบบ ที่สำคัญคือแบบหลักได้แก่ การโจมตีสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Assault) แบบรองได้แก่ การโจมตีโฉบฉวยสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Raid) การลงสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Demonstrations) และการถอนตัวสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Withdrawals) ส่วนการปฏิบัติการแบบอื่น ๆ เช่น การปฏิบัติการของกำลังส่วนหน้า (Advance Force Operations) ใช้เพื่อเตรียมพื้นที่การปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Objective Area : AOA) รวมถึงการแทรกซึมของกำลังพลที่ล่องเข้าสู่พื้นที่โดยเรือดำน้ำ หรือเครื่องบิน การเตรียมการต่อต้านสงครามทุ่นระเบิด และการระดมยิงฝั่งของเรือและเครื่องบิน มีรายละเอียดของการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก ดังนี้

□ การโจมตีสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Assault) การโจมตีสะเทินน้ำสะเทินบกเป็นการปฏิบัติการ โดยใช้กำลังรบยกพลขึ้นบกเข้ายึดครองพื้นที่ เพื่อการสถาปนากำลังบนฝั่ง โดยการยึดหัวหาด (Beachhead) หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ท่าเรือ หรือสนามบิน พื้นที่ยึดครองเหล่านี้เป็นเสมือนฐานกำลังสำหรับการปฏิบัติการบนฝั่งต่อไป ทั้งกำลังรบยกพลขึ้นบกและกำลังสนับสนุนที่ติดตามไป กำลังทั้งสองส่วนนี้หากมีการปฏิบัติที่สอดคล้องประสานกันจะสามารถเพิ่มจังหวะของการปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี การโจมตีสะเทินน้ำสะเทินบกต้องการ การควบคุมทะเล (Sea Control) อย่างสิ้นเชิง รอบ ๆ กองกำลังโจมตีและเหนือพื้นที่ทางทะเลใกล้ ๆ การโจมตี แต่กำลังทางอากาศจะใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อการควบคุมน่านฟ้าเหนือพื้นที่ยกพลขึ้นบก (AOA) กำลังส่วนแรกจะต้องเร่งสถาปนาหัวหาดเพื่อส่งยุทโธปกรณ์และกำลังรบขึ้นฝั่งโดยเร็ว นอกจากนี้ยังต้องการการสนับสนุนทางอากาศแก่กำลังรบบนฝั่งอีกด้วย

□ การโจมตีโฉบฉวยสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Raid) เป็นการยกพลขึ้นบกบนฝั่งทะเลของข้าศึก โดยการบุกอย่างฉับพลัน เข้าไปยังที่หมายซึ่งกำหนดไว้ชั่วคราว ต่อจากนั้นจึงทำการถอนตัวตามแผนที่วางไว้ การเข้าโจมตีโฉบฉวยกระทำเพื่อจุดประสงค์ คือ ก่อให้เกิดความสูญเสีย หรือเสียหาย เพื่อข่าวสาร ทำให้ข้าศึกไขว้เขว และเพื่อยึดหรือส่งกลับกำลังพลและยุทโธปกรณ์

□ การแสดงลวงสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Feints and Demonstrations) เป็นการปฏิบัติการที่กระทำเพื่อความมุ่งหมายในการลวงข้าศึก ด้วยการแสดงกำลังเพื่อหวังที่จะลวงข้าศึก ให้นักเห็นไปในการปฏิบัติการที่ไม่ถูกต้อง ที่ไม่เกี่ยวข้องฝ่ายข้าศึก หรือเพื่อบีบบังคับข้าศึกให้ปฏิบัติตามฝ่ายเรา เพื่อผลทางการทูต การปฏิบัติการนี้จะไม่มีปฏิบัติการของกำลังรบยกพลขึ้นบก

□ การถอนตัวสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibious Withdrawal) เป็นการถอนกำลังรบต่าง ๆ ทางทะเลจากฝั่งของข้าศึก โดยใช้เรือต่าง ๆ ของกำลังทางเรือ เมื่อฝ่ายเราสูญเสียความได้เปรียบ ในการปฏิบัติการบนฝั่ง นอกจากนี้ยังสามารถให้การอพยพประชาชน และสิ่งอุปกรณ์จำนวนมากจากแผ่นดินอีกด้วย

๒. กำลังทางเรือในการสนับสนุนการปฏิบัติการทางบก หน่วยบินอากาศยานวิ สามารถปฏิบัติการในการสนับสนุน การโจมตีทางอากาศต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic Air Offensive) การสกัดกั้นทางอากาศ การต่อต้านกำลังทางภาคพื้นดินของข้าศึก และการสนับสนุนทางอากาศ

๓. การโจมตีเป้าหมายบนฝั่งโดยเรือผิวน้ำและเรือดำน้ำ เรือดำน้ำและเรือผิวน้ำสามารถใช้อาวุธปล่อยนำวิถี และการยิงสนับสนุนด้วยปืนใหญ่เรือต่อเป้าหมายบนฝั่ง ระบบสงครามอิเล็กทรอนิกส์ทางเรือใช้เพื่อการข่าว และอาวุธปล่อยนำวิถีพื้น-สู่อากาศในเรือเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นต้น

๔. การปฏิบัติการโจมตีชายฝั่งสนับสนุนการควบคุมทะเล กำลังทางเรือมีอิทธิพลต่อสถานการณ์บนฝั่ง สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการควบคุมทะเล เพื่อทำลายกำลังทางเรือของฝ่ายข้าศึก ณ ท่าเรือ ฐานบิน หรือทำลายขีดความสามารถการบังคับบัญชาและการส่งกำลังบำรุงของข้าศึก และยังสามารถใช้ในการกั้นระวางรักษาทางปีกของกองกำลังควบคุมทะเลได้อีกด้วย

๕. การป้องกันกำลังรบบนฝั่ง กำลังทางเรือสามารถให้การสนับสนุนการป้องกันกำลังบนฝั่ง โดยจัดเป็นฉากป้องกันจากทางทะเล โดยทั่วไปแล้วกำลังทางเรือเหล่านี้ สามารถใช้ป้องกันการโจมตีทางปีกจากทะเลของข้าศึก สามารถให้การช่วยเหลือการป้องกันภัยทางอากาศเพิ่มเติมจากฐานบินบนบก และในช่วงแรกของการสถาปนากำลังในพื้นที่บนฝั่งของกองกำลังยกพลขึ้นบก เป็นต้น

๖. การอพยพประชาชน (Non-Combatant Evacuation Operations) กำลังทางเรือสามารถใช้เสริมหรือทดแทนการสนับสนุนการอพยพประชาชนทางบกและทางอากาศได้เป็นอย่างดีจากขีดความสามารถในด้านการลำเลียง แต่ทั้งนี้จะต้องมีมาตรการด้านความปลอดภัยที่เพียงพอ

๗. การใช้กำลังทางเรือสนับสนุนด้านการทูต (Naval Force in Support of Diplomacy) กำลังทางเรือสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนนโยบายต่างประเทศได้เป็นอย่างดี เพื่อบีบบังคับผู้นำประเทศหรือกลุ่มผู้บริหารประเทศทั้งในยามสงบและสถานการณ์ขัดแย้งหรือสงคราม นอกจากนี้ยังสามารถสนับสนุนหรือสร้างความมั่นใจและส่งเสริมความร่วมมือทางทหารกับประเทศพันธมิตร และใช้ในการป้องปรามและการบีบบังคับชาติที่คิดว่าจะเป็นภัยคุกคามในอนาคตได้ การใช้กำลังทางเรือสนับสนุนด้านการทูตสามารถใช้ได้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

- **การแสดงกำลังทางเรือ (Presence)** ด้วยการเยี่ยมชมท่าเรือในต่างประเทศ การฝึกและการปฏิบัติการเป็นประจำในพื้นที่ที่มีผลประโยชน์ อาจกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการใช้กำลังทางเรือในขณะที่ยังไม่อยู่ในสภาวะสงคราม เพื่อให้มีผลทางการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์กว้างๆ เพื่อป้องปรามการกระทำที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของชาติหรือประเทศพันธมิตร ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดย การวางกำลังเพื่อการป้องกัน (Preventive Deployment) และ การวางกำลังเพื่อการตอบโต้ (Responsive Deployment)
- **การใช้เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic)** เป็นการใช้กำลังทางเรือเพื่อแสดงถึงวัตถุประสงค์บางอย่างหรือเพื่อให้การสนับสนุนมิตรประเทศ ไปยังรัฐบาลของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ยังไม่แสดงตนเป็นภัยคุกคาม
- **การบีบบังคับ (Coercion)** เป็นการใช้กำลังทางเรือในการบีบบังคับให้บรรลุความมุ่งหมายตามที่กำหนด โดยสามารถที่จะเข้าโจมตีด้วยกำลังอาวุธและการแสดงกำลังทางเรือที่เหนือกว่า หรือชักชวนพันธมิตรเข้ามาร่วมเสริมกำลังทางเรือให้เข้มแข็งขึ้น

๘. การปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนสันติภาพ (Peace Support Operation) ไทยเป็นประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ดังนั้นจึงมีโอกาสนในการส่งกำลังทางเรือเข้าไปร่วมกับกองกำลังรักษาสันติภาพสหประชาชาติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของโลกในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคใกล้เคียง ประเภทของการสนับสนุนการรักษาสันติภาพคือ

- **การป้องกันการพิพาท (Conflict Prevention)** กำลังทางเรือ อาจเข้าร่วมโดยใช้ปฏิบัติการทางการทูต เช่น การแสดงกำลังทางเรือ เพื่อป้องกันการพิพาท
- **การรักษาสันติภาพ (Peace Keeping)** การส่งกำลังเข้าร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อย การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม และการส่งกลับผู้บาดเจ็บจากการรบ การรักษาสันติภาพจะใช้ในการระงับข้อขัดแย้งที่อาจเกิดจากประเทศพันธมิตรที่เป็นคู่กรณีของประเทศที่มีความขัดแย้งกันอยู่ และการช่วยเหลือทางทหาร รวมทั้งการช่วยเหลือ ทางมนุษยธรรมต่างๆ ด้วย
- **การบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement)** เป็นการใช้ปฏิบัติการเพื่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในหมู่ของประเทศที่เป็นคู่กรณีหรือเกิดความขัดแย้งกันอยู่ซึ่งมีท่าทีที่จะทำการสู้รบกันขึ้น กำลังทางเรืออาจใช้ในการชักชวนหรือบีบบังคับให้คู่กรณีเลิกการสู้รบ เช่น การป้องกันภัยทางอากาศ การรักษาเขตห้ามบิน การกวาดทุ่นระเบิดเพื่อเปิดทางเข้า-ออกท่าเรือ การอพยพประชาชนและผู้บาดเจ็บ การถอนกำลังทางบก การใช้เฮลิคอปเตอร์ทางยุทธการ การสนับสนุนการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การปิดล้อม การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก เป็นต้น
- **การสร้างสันติภาพ (Peace Building)** การสร้างสันติภาพนี้เป็นบทบาทสำคัญในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการสงครามซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป การดำเนินการประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในด้านต่างๆ การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น การ

รักษาพยาบาล การให้การศึกษา การประกอบอาชีพและการพัฒนาสังคมตลอดจนชุมชนให้เจริญเพื่อไม่ให้
เกิดปัญหาการกระทบกระทั่งแย่งชิงผลประโยชน์กัน

การคุ้มครองการค้าทางทะเล (Trade Protection)

การคุ้มครองการค้าทางทะเล มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการดำรงการคมนาคมขนส่งทางทะเลเอาไว้
ให้ได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการใช้มาตรการการควบคุมเรือพาณิชย์ตามที่กองทัพเรือได้รับมอบอำนาจจาก
รัฐบาล กรณีมีสถานการณ์เสี่ยงหรือมีภาวะฉุกเฉิน โดยทั้งเรือพาณิชย์และกองเรือคุ้มกันจะต้องมีความเข้าใจ
ซึ่งกันและกันอย่างชัดเจน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน
อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ปฏิบัติการทางเรือที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทะเล การจัดกระบวนเรือลำเลียง การ
คุ้มกันระยะไกลและใกล้ (Distant and Close Escort) สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการ
ควบคุมเรือพาณิชย์ประกอบด้วย

- **การควบคุมทะเล** หากภัยคุกคามที่จะมีต่อกองเรือพาณิชย์มีขีดความสามารถสูง การป้องกันต้องการ
การคุ้มกันโดยวิธีการควบคุมทะเล เรือพาณิชย์จะได้รับการคุ้มกันจากแผนการควบคุมทะเล ซึ่งกองเรือ
คุ้มกันจะให้การป้องกันในน่านน้ำตลอดระยะทางที่เรือพาณิชย์ผ่าน
- **การจัดกระบวนเรือลำเลียง** (Convoying) เมื่อมีสถานะเสี่ยงต่อเรือพาณิชย์ การคุ้มกันกระบวนเรือ
ลำเลียง จะถูกนำมาใช้เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการควบคุมทะเล โดยจะต้องใช้พื้นที่และเวลาในการปฏิบัติ
ให้น้อยที่สุด ปัจจัยที่จะนำมาพิจารณาการคุ้มกันกระบวนเรือลำเลียง คือ ภารกิจของกำลังทางเรือของฝ่าย
เข้าศึก และกำลังคุ้มกันฝ่ายเรา เพื่อให้การป้องกันมีประสิทธิภาพมากที่สุด
- **การคุ้มกันระยะไกลและระยะใกล้** (Distant and Close Escort) หากมีความตึงเครียดในภูมิภาค หรือมี
การปฏิบัติของโจรสลัด หรือการโจมตีใดๆ ที่ไม่ปรากฏสัญชาติ กำลังทางเรือสามารถใช้การแสดงกำลังอยู่ใน
ทะเลเพื่อป้องกันภัยคุกคามต่างๆ ข้างต้น เมื่อภัยคุกคามมีความรุนแรงมากขึ้น การคุ้มกันระยะไกล (Distant
Escort) และ การคุ้มกันระยะใกล้ (Close Escort) จะมีความจำเป็นยิ่งขึ้น

บทที่ ๖

การวางแผน กำกับดูแล บังคับบัญชา และควบคุมการปฏิบัติการรบ

(Planning Process, Conduct and Command & Control of an Operation)

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลเพื่อการรบสำหรับการโจมตีกำลังฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงคราม (Military Operations Other Than War) ให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุดในทุกรูปแบบของการใช้กำลังทางทหาร ทั้งยามสงบและยามสงครามนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินกลยุทธ์ที่ดีด้านการวางแผน การกำกับดูแลการบังคับบัญชาและการควบคุมการปฏิบัติการรบ โดยรายละเอียดที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไปนั้น จะเป็นการเน้นในระดับยุทธการซึ่งเป็นตัวเชื่อมสำคัญระหว่างหลักนิยมทางยุทธการ และหลักนิยมทางยุทธวิธี

การวางแผน (Planning Process)

ในการวางแผนทางทหารนั้น หลักนิยมต่าง ๆ สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องช่วยในการวางแผนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในขั้นตอนการคิด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความง่ายในการแยกแยะและการทำความเข้าใจต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ “คำชี้แจงความตั้งใจในการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา” ที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยรองสามารถนำไปกำหนดยุทธวิธีเพื่อให้การปฏิบัติสามารถบรรลุภารกิจตามที่กำหนดไว้ได้แม้ว่าสถานการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็ตาม ในขั้นการพัฒนาแผนนั้นผู้บังคับบัญชาจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ของข้าศึกให้เห็นจุดอ่อนแอ รวมทั้งผลประโยชน์ที่สำคัญและที่เปราะบาง ตลอดจนหาหนทางปฏิบัติที่อาจจะเป็นไปได้ของข้าศึกที่น่าจะเลือกกระทำต่อฝ่ายเรา นอกจากนี้ยังต้องตรวจสอบสถานการณ์ทั้งในส่วนของตนเอง กำลังฝ่ายเดียวกัน และข้าศึก ซึ่งจะต้องตรวจสอบให้เห็นถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังกฎการปะทะ สมมติฐานต่าง ๆ สิ่งใดที่ตัดออกไปจากการวิเคราะห์ยังคงต้องมีการบันทึกไว้เพื่อการตรวจสอบภายหลังหรือเป็นการเตือนว่ามีได้ละเอียดประณีตต่าง ๆ เหล่านั้นไป สำหรับขั้นตอนของการวิเคราะห์ที่มีกำหนดไว้ในแบบฟอร์ม “การประมาณสถานการณ์ของผู้บังคับบัญชา” (*Commander's Estimate*) ของหลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ การประมาณสถานการณ์ของผู้บังคับบัญชาจะเป็นเครื่องมือสำหรับการตรวจสอบและทบทวนหนทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่สามารถทำให้บรรลุภารกิจและช่วยเหลือในการกำกับการปฏิบัติการรบ กระบวนการต่าง ๆ ยังคงมีต่อไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้แนวความคิดในการปฏิบัติการรบของผู้บังคับบัญชา โดยควรมีการนำจุดเข้มแข็งหรือข้อได้เปรียบมาใช้ในการปฏิบัติการรบให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องค้นหาข้อจำกัดในการปฏิบัติของข้าศึกอยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นโอกาสในการเข้าโจมตีข้าศึก ตามช่วงเวลา สถานที่และรูปแบบการรบที่ฝ่ายเราเป็นผู้กำหนด โดยในการกำกับแผนการยุทธแต่ละครั้งนั้นผู้บังคับบัญชาจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการปฏิบัติการทางเรือต่าง ๆ เป็นสำคัญ

ในการวางแผนและการปฏิบัติการทางเรือ จำเป็นต้องทราบหลักการสำคัญของ **ยุทธศิลป์** และแนวทางในการวางแผนเป็นอย่างดีก่อน จึงจะช่วยให้สามารถนำแนวความคิดที่กำหนดไว้ในยุทธศิลป์มาใช้ประกอบการวางแผนทางทหารได้อย่างชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น

หลักการสำคัญของยุทธศิลป์สำหรับการวางแผน

๑. **จุดมุ่งทางยุทธศาสตร์ทหาร** วัตถุประสงค์ด้านการทหาร จะปรากฏอยู่ใน “ยุทธศาสตร์ชาติ” ที่กำหนดโดยรัฐบาล ซึ่งในส่วนของการทำสงครามจะใช้เรียกว่า “จุดมุ่งของการทำสงครามแห่งชาติ” และจากจุดมุ่งดังกล่าวกระทรวงกลาโหมจะเป็นผู้กำหนดภารกิจที่ต้องปฏิบัติในระดับยุทธศาสตร์ทหาร และจะสั่งการ (Directive) ต่อไปยังผู้บัญชาการทหารในระดับยุทธการ ซึ่งหมายถึงผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการรบร่วม (Joint Commander) รวมทั้งผู้บัญชาการในระดับรองลงไปเช่น ผู้บัญชาการกองกำลังรบร่วม (Joint Force Commander) และผู้บัญชาการกองกำลังทางเรือ (Maritime Component Commander) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในยุทธบริเวณ และในการปฏิบัติการรบนั้นบางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้ กองกำลังทางบก ทางเรือ และทางอากาศ ร่วมกันปฏิบัติการในลักษณะการรบร่วม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งในยุทธศาสตร์ทหาร

ในการกำหนดภารกิจของหน่วยนั้นอาจไม่จำเป็นต้องกำหนดให้เหมือนกับจุดมุ่งทางยุทธศาสตร์เสมอไป โดยบางครั้งอาจกำหนดภารกิจได้กว้างและย่อ และอาจประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลายอย่างตามจุดมุ่งหมายหลักและจุดมุ่งหมายรอง อย่างไรก็ตามพึงระลึกไว้เสมอว่า จุดมุ่งหมายบางประการอาจจะไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ หรือขัดกับจุดมุ่งหมายอื่น ๆ ได้ ซึ่งจำเป็นต้องปรับแก้ตั้งแต่ในระดับยุทธศาสตร์ แม้ว่าการดำรงจุดมุ่งหมายจะเป็นหลักการสงครามที่สำคัญอย่างหนึ่ง แต่การปฏิบัติการทางเรือบางส่วน เช่น การป้องกัน การแข็งเตือน หรือการชิงเป็นฝ่ายริเริ่ม อาจจำเป็นต้องเริ่มปฏิบัติไปก่อน ทั้งที่วัตถุประสงค์ทางการเมือง และวัตถุประสงค์ทางทหารยังไม่ชัดเจน ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจะต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของนโยบายทางการเมืองที่อาจเกิดได้ตลอดเวลาในระหว่างการดำเนินการตามแผนการยุทธ และหากเกิดความเป็นศัตรูกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดไว้ว่าจะเกิดขึ้นได้ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัตถุประสงค์ทางการเมืองได้ ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งและวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้อง จึงมีขั้นตอนที่ต้องทำการทบทวนอยู่เสมอ ๆ เพราะผลของการปฏิบัติการและการข่าวกรองที่ได้รับมาใหม่นั้นจะถูกนำไปใช้ในกระบวนการตัดสินใจอีกครั้งหนึ่ง

๒. **เงื่อนไขแห่งความสำเร็จและผลแห่งการปฏิบัติ** ในการกำหนดจุดมุ่งนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงสิ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จเป็นสำคัญ แต่บางกิจ เช่น กิจด้านการรักษากฎหมายทางทะเล เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติแต่ยากที่จะวัดให้เห็นถึงเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดความสำเร็จได้อย่างชัดเจน หรือกิจในด้านการทูตทางเรือที่กระทำในลักษณะการแสดงกำลัง อาจวัดความสำเร็จในการป้องปรามออกมาได้ในทางลบ ส่วนการนำกำลังทหารไปใช้นั้นส่วนใหญ่สามารถวัดความสำเร็จได้จากความสามารถในการบรรลุเงื่อนไขเฉพาะที่ตั้งไว้ของหน่วยกำลัง โดยในหลักนิยมทางบกจะกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวเป็น **ความปรารถนาในขั้นปลาย** (Desired end-state) สำหรับการทำสงครามจะกำหนดเป็น **เงื่อนไขทางทหาร** (Military conditions) ที่ชัดเจน เช่น การ

ควบคุมเขตแดน การควบคุมทะเล หรือการควบคุมอากาศ สำหรับการปฏิบัติการบีบบังคับนั้นจะกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะได้ค่อนข้างยาก และความสำเร็จจะวัดได้ด้วยการยินยอมหรือการนิ่งเฉยของรัฐบาลประเทศที่เป็นเป้าหมาย

๓. จุดศูนย์ถ่วง (Center of Gravity) เป็นศัพท์ที่ใช้มากในหลักนิยมทางบกและหลักนิยมการรวบรวมจุดศูนย์ถ่วง หมายถึง “**คุณลักษณะหรือขีดความสามารถของหน่วยกำลังหรือตำบลที่ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์และทำให้เกิดเสรีในการปฏิบัติ มีความเข้มแข็งทางกายภาพ หรือมีความมุ่งมั่นในการสู้รบ**” จุดศูนย์ถ่วงอาจจะมีทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และระดับยุทธการ โดยมีความสำเร็จอยู่ที่การสามารถพิสูจน์ทราบควบคุม หรือทำลายจุดศูนย์ถ่วงของข้าศึกและในขณะเดียวกันก็สามารถป้องกันจุดศูนย์ถ่วงของตนเองได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวถือเป็นหัวใจของการทำสงครามเคลื่อนที่ยุคใหม่ แม้ว่าหลักการนี้จะไม่ใช่แนวความคิดในการทำสงครามทางเรือมาก่อน แต่ผู้บังคับบัญชาของกำลังทางเรือ จะต้องมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการได้อย่างเหมาะสม

๔. ปัจจัยต่อความล้มเหลวในการต่อสู้ (Critical Vulnerabilities and Systemic Disruption) บางครั้งสถานะแวดล้อมทางทะเลหรือปัจจัยสำคัญบางอย่าง อาจเป็นปัจจัยต่อแหลมของการสู้รบ โดยหากปัจจัยสำคัญเหล่านั้นถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ อาจมีผลนำไปสู่ความล้มเหลวขึ้นได้ ซึ่งปัจจัยต่อแหลมเหล่านั้นอาจหมายถึงที่ตั้งของระบบการส่งกำลังบำรุง การบังคับบัญชาและการควบคุม หรือกำลังรบพิเศษ ก็ได้ ซึ่งความล้มเหลวดังกล่าวนี้อาจจะเกิดขึ้นจากผลกระทบทางกายภาพจากการถูกโจมตี และหรือเกิดผลทางจิตวิทยาจากการถูกบีบบังคับทางทหารบางประการ ดังนั้นในการจัดทำแผนแต่ละครั้งผู้บังคับบัญชาจำเป็นต้องค้นหาปัจจัยต่อแหลมในโครงสร้างกำลังรบของฝ่ายตรงข้าม และหากเป็นไปได้ควรกำหนดเป็นเป้าหมายสำคัญในการโจมตี และในขณะเดียวกันจะต้องระมัดระวังปัจจัยต่อแหลมของตนและวางมาตรการป้องกันที่ดีไว้ด้วย อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้ไม่ถือเป็นหลักประกันของความสำเร็จในการปฏิบัติการทางทหารเสมอไป

๕. สถานการณ์และจุดแตกหัก (Decisive Events and Decisive Points) บางครั้งสถานการณ์การสู้รบหรือการเผชิญหน้ากันระหว่างหน่วยกำลังทั้งสองฝ่าย อาจนำไปสู่การสู้รบในขั้นแตกหักและเกิดผลแห่งการแพ้ชนะขึ้นได้ โดยหากผู้บังคับบัญชาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถวิเคราะห์เห็นจุดแตกหักของอีกฝ่ายหนึ่งได้รวมทั้งสามารถรวมกำลังที่มีอยู่ขณะนั้นเข้าปฏิบัติการทางทหารได้สำเร็จ จะสามารถนำมาซึ่งข้อได้เปรียบหรือชัยชนะของการรบได้

๖. การยุทธสะสม และการยุทธต่อเนื่อง (Cumulative and Sequential Campaigns) การยุทธหมายถึงขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ของการปฏิบัติการทางทหารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยหากขั้นตอนการดำเนินการในลำดับถัดไปขึ้นอยู่กับผลของการยุทธที่เกิดขึ้นก่อนหน้า จะเรียกว่า “การยุทธต่อเนื่อง” และหากการยุทธใดที่ประกอบด้วยการดำเนินการย่อยหลาย ๆ อย่างที่เป็นอิสระต่อกัน แต่เมื่อนำผลการปฏิบัติย่อยเหล่านั้นมารวมกันแล้วมีผลให้การยุทธในภาพรวมบรรลุผลของการปฏิบัติทางทหารได้นั้น คำนี้นี้เรียกว่า “การยุทธ

สะสม” การปฏิบัติการของเรือดำน้ำเพื่อขัดขวางการส่งกำลังบำรุงของข้าศึกจากทางทะเลเพื่อผลการยุทธของข้าศึกบนบกต่อไปนั้นอาจเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการยุทธแบบสะสมอย่างหนึ่ง แต่ยังเป็นการยากที่จะกำหนดช่วงเวลาแห่งความสำเร็จนี้ได้แน่นอน และอาจมีผลกระทบต่อช่วงเวลาของการปฏิบัติในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้

๗. **ขั้นตอนการปฏิบัติของการยุทธต่อเนื่อง** (Phases of a Sequential Campaign) ในการจัดทำแผนนั้น ผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ โดยละเอียดเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในบั้นปลาย ขั้นตอนการปฏิบัติเหล่านี้จะนำไปสู่สถานการณ์แตกหักเพื่อผลแพ้ชนะได้ด้วย ดังนั้นในการจัดทำรายละเอียดการปฏิบัติต่างๆ ในแต่ละขั้นตอน จะต้องตั้งคำถามเหล่านี้อยู่เสมอๆ ว่า “จะเกิดอะไรขึ้น.....ถ้า.....” ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความอ่อนตัวสำหรับการปฏิบัติให้มากที่สุด และต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ รวมทั้งควรจัดทำแผนรองไว้ด้วยกรณีมีความเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งทางเลือกสำหรับขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ที่จะกำหนดขึ้นมานั้นอาจมีทั้งแบบต่อเนื่องกันหรือที่ต้องดำเนินการแบบคู่ขนานกันไป โดยอาจกำหนดให้มีการพักการปฏิบัติการชั่วคราว (Operational Pause) เพื่อรวบรวมสิ่งอุปกรณ์ในการส่งกำลังบำรุง หรือการพักผ่อนของกำลังรบหรือการเสริมกำลังรบด้วยก็ได้ ซึ่งการพักการปฏิบัติการชั่วคราวดังกล่าวนี้ อาจถือเป็นเรื่องจำเป็นกรณีต้องการหลีกเลี่ยงการเข้าถึง **จุดผกผันทางการรบ** (Culminating Point) ที่พิจารณาจากสถานการณ์โดยรวมแล้ว เห็นว่าอาจจะเกิดขึ้นได้

๘. **จุดผกผันทางการรบ** (Culminating Point) ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นปัจจัยของเวลาและตำบลที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อขีดความสามารถในการรบของฝ่ายรุกไม่ได้เหนือไปกว่าฝ่ายป้องกันอีกต่อไปแล้ว และเริ่มมีความเสี่ยงต่อการถูกโต้กลับ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความสูญเสียความเหนือล้ำจากการสู้รบและการส่งกำลังบำรุงที่อ่อนแอลง ดังนั้นความสำเร็จของการโจมตีจึงอยู่ที่การพยายามทำการรบให้บรรลุภารกิจที่ตั้งไว้โดยรวดเร็ว ก่อนที่จะถึงจุดผกผันทางการรบดังกล่าวข้างต้น ในทางกลับกันสำหรับฝ่ายป้องกันอาจจำเป็นต้องห้วงเวลาให้ฝ่ายรุกดำเนินการยุทธนานที่สุดจนกระทั่งถึงจุดผกผันทางการรบของตนเอง จากนั้นจึงค่อยรุกตอบโต้ เนื่องจากการรบที่มีลักษณะปฏิบัติการรุกนั้น ถ้ายิ่งเร่กรุกมากเท่าใดก็ยิ่งต้องการกำลังรบเพื่อเสริมการปฏิบัติในการป้องกันเส้นทาง การส่งกำลังบำรุงของตนมากขึ้นเท่านั้น ในขณะที่ฝ่ายป้องกันมีความได้เปรียบด้านการส่งกำลังบำรุง

การจัดทำแผนการยุทธ (Mounting a Campaign)

ในการจัดทำแผนยุทธการเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติการณ์นั้น จำเป็นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงปัจจัยสำคัญต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น

๑. **การเตรียมการ** (Preparation) ประกอบด้วย การเตรียมการด้านองค์วัสดุ องค์ยุทธวิธี และองค์บุคคล ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในทุกด้านอย่างพอเพียง ตั้งแต่ยามสงบจนกระทั่งภาวะตึงเครียดหรือภาวะสงคราม การฝึก (Training) ความชำนาญขององค์บุคคลและการทำงานเป็นทีม ภายใต้สถานการณ์หรือกิจที่มีการประกอบกำลังเป็นหมู่เรือ หมวดเรือหรือกองเรือเฉพาะกิจจำเป็นต้องดำเนินการให้ได้ผลโดย

ปราศจากข้อสงสัยหรือมีอุปสรรคในการปฏิบัติโดยในบางสถานการณ์หน่วยกำลังอาจจำเป็นต้องมีการฝึกสำหรับการปฏิบัติการพิเศษบางอย่างเพื่อซักซ้อมความเข้าใจกันในระหว่างการเดินทางเข้าพื้นที่ยุทธบริเวณเพิ่มเติม

๒. การวางหน่วยกำลังในพื้นที่ปฏิบัติการ (Deployment to the Theater of Operations) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องพิจารณาถึงทุกครั้งของการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งเป็นขีดความสามารถในการเคลื่อนย้ายหน่วยกำลังให้ได้ตามจำนวน ชนิดและประเภทที่ต้องการไปยังตำบลที่ที่ต้องการภายในห้วงเวลาที่กำหนด ซึ่งหากดำเนินการได้อย่างเหมาะสมแล้วจะช่วยเสริมการปฏิบัติการทางทหารให้เกิดความได้เปรียบและสามารถบรรลุภารกิจตามแผนที่วางไว้ได้ โดยการวางกำลังนั้นจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยระยะทาง เวลา และความเร็วในการเคลื่อนย้ายของหน่วยกำลังที่ใช้ในการปฏิบัติการณ์นั้น ๆ เป็นหลัก รวมถึงขีดความสามารถในลักษณะเดียวกันของฝ่ายตรงข้ามด้วย

๓. ความต่อเนื่องของการปฏิบัติการในพื้นที่ (Sustainability) การปฏิบัติการทางทหารบางอย่างหน่วยกำลังจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินการในพื้นที่ค่อนข้างยาวนาน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติมีความต่อเนื่องและเกิดผลบังคับทางทหารตามที่ต้องการ ดังนั้นในการประกอบกำลังจะต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการส่งกำลังบำรุงให้กับหน่วยกำลังรบเหล่านั้นด้วยว่าจะดำเนินการในลักษณะใดถึงจะมีความต่อเนื่อง ความเพียงพอ และความปลอดภัยของหน่วยสนับสนุน

การดำเนินการยุทธ (Conducting a Campaign)

ในการวางแผนการยุทธควรพิจารณา ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญดังนี้

๑. เอกภาพในความพยายาม (Unity of Effort) ในภารกิจหนึ่ง ๆ หน่วยกำลังที่เกี่ยวข้องจะต้องมุ่งการปฏิบัติไปที่วัตถุประสงค์หลักเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นในการนำทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยกำลังไปใช้จะต้องเป็นการใช้เพื่อสนับสนุนซึ่งการบรรลุเป้าหมายเป็นหลัก มิใช่เพื่อวัตถุประสงค์รองอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการปฏิบัติสนับสนุนวัตถุประสงค์หลัก ดังนั้นในการกำหนดภารกิจและความตั้งใจของผู้บังคับบัญชาจะต้องกำหนดให้มีความชัดเจน มีเอกภาพในการบังคับบัญชาต่อการปฏิบัติและการใช้ทรัพยากรทั้งหมด รวมทั้งการส่งกำลังบำรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการปฏิบัติการร่วมและผสม จะต้องมีการกำหนดสายการควบคุมบังคับบัญชาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสน การซ้ำซ้อน และเป็นการเพิ่มความร่วมมือและการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยกำลังที่เกี่ยวข้อง

๒. ช่วงจังหวะการรบ (Tempo) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ของหน่วยกำลังที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และอยู่ในเกณฑ์ของห้วงเวลาที่กำหนด มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว มีขีดความสามารถในการดำรงความเป็นฝ่ายริเริ่มไว้ได้เสมอ รวมทั้งความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ต่อสิ่งที่ไม่คาดคิดไว้ล่วงหน้าได้ดี และสามารถใช้จุดอ่อนของฝ่ายข้าศึกให้เป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติการได้ อย่างไรก็ตามขีดความสามารถเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการควบคุมบังคับบัญชาที่ชัดเจน รวดเร็ว มีการประสานการปฏิบัติที่ดีต่อกัน ทุกหน่วยทราบบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหรือ

ดำเนินการให้ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ แต่บางครั้งด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ ด้านการสื่อสาร หรือความเข้าใจในภารกิจของหน่วยเหนือที่ไม่ชัดเจน หรือการขาดความเข้าใจร่วมกันที่ดีในขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ อาจเป็นอุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติการรบนั้นเกิดการติดขัดหรือขัดข้องไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติที่กำหนดไว้ อย่างราบรื่น

๓. **การป้อนปัญหา (Simultaneity)** เป็นขีดความสามารถในการเป็นฝ่ายริเริ่มป้อนปัญหาหลาย ๆ ปัญหาพร้อมกัน เช่น การโจมตี หรือ สร้างภัยคุกคามในการโจมตีจากหลายทิศทาง ให้ฝ่ายตรงข้ามต้องทำการแก้ไขสถานการณ์ อาจเป็นเครื่องช่วยประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความอึดตัวในการตัดสินใจหรือการปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม หรือไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้ทีละปัญหา หรือไม่สามารถจัดลำดับการต่อสู้กับเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่สามารถกำหนดความสัมพันธ์ของการปฏิบัติได้

๔. **การทบทวนแผนการปฏิบัติ (Iterative Planning)** การทบทวนแผนการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปถือเป็นสิ่งจำเป็น ด้วยแผนที่วางไว้ในขั้นเริ่มต้นนั้นเป็นแผนที่ได้จากการประมาณสถานการณ์จากข้อมูลที่มีอยู่ก่อนการปฏิบัติ ซึ่งเมื่อเริ่มปฏิบัติแล้วเหตุการณ์หรือสถานการณ์บางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงไปจากการข่าวเดิมที่ได้รับ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำการทบทวนแผนการปฏิบัติใหม่ทุกครั้งที่มีข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากเดิม แล้วสั่งการใหม่/เพิ่มเติม เท่าที่เห็นว่าจำเป็น

๕. **การสื่อสาร (Communications)** การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสามารถรักษาความลับได้ดีถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบังคับบัญชาและการควบคุมที่ต้องการ ดังนั้นกรณีที่มีการปฏิบัติการร่วม/ผสมของหน่วยกำลังหลายหน่วย จะต้องมีการพิจารณาถึงการใช้งานร่วมกันได้ของอุปกรณ์สื่อสารที่หน่วยต่าง ๆ มีใช้งานอยู่เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งบางครั้งบางหน่วยอาจมีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบสื่อสารเพิ่มเติม เพื่อลดความยุ่งยากในการควบคุมการปฏิบัติต่อหน่วยกำลังในบังคับบัญชา อย่างไรก็ตามแม้ว่าในปัจจุบันระบบการสื่อสารและการส่งผ่านข้อมูลจะพัฒนาขีดความสามารถไปจนกระทั่งทำให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงสามารถติดตามข่าวความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ปฏิบัติการได้เกือบจะ Real Time เพื่อประกอบการตัดสินใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่การกระจายอำนาจการตัดสินใจในการปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับผู้บังคับบัญชาหน่วยกำลังในพื้นที่ก็ยังมีความจำเป็นและเป็นความอ่อนตัวที่จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติการทางทหาร หรือหน่วยปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องกรณีการติดต่อสื่อสารเกิดการขัดข้อง ซึ่งหมายถึงว่าหน่วยปฏิบัติจะต้องมีความเข้าใจในความตั้งใจของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง รวมถึงความเข้าใจในนโยบายของชาติ ด้านการทูต และสถานการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ กล่าวโดยทั่วไปแล้วหน่วยปฏิบัติจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดความต้องการของหน่วยเหนือรวมทั้งความตั้งใจในภาพรวมของผู้บังคับบัญชาเหนือตนเองขึ้นไปอย่างน้อย ๒ ระดับ

องค์ประกอบของการปฏิบัติการทางเรือ

๑. **การบังคับบัญชาและการควบคุม (Command and Control)** การปฏิบัติการทางเรือส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการสั่งการและการประสานการปฏิบัติในทุกสภาวะแวดล้อมของการรบ เพื่อควบคุมการปฏิบัติ

ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นั่นคือต้องมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว เพื่อใช้โอกาสที่มีให้เป็นประโยชน์อย่างสูงสุด

๒. **การบังคับบัญชา** (Command) หมายถึง อำนาจหน้าที่ที่มอบหมายให้ผู้ใดผู้หนึ่งสั่งการ ประสานงาน และควบคุมการปฏิบัติการต่อหน่วยกำลังทางทหาร ซึ่งผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดังกล่าวจะป้องกัน ความปรารถนาและความตั้งใจของตนให้หน่วยงานในระดับรองลงไปได้อธิปไตย เพื่อให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยการบังคับบัญชานั้นอาจจะมีทั้งลักษณะการจัดที่เป็นแบบ **ตามกิจ** (Task) ที่ได้รับมอบ หรือ **ตามแบบ** (Type) ของหน่วยกำลังที่ใช้ในการปฏิบัติก็ได้

๓. **การควบคุม** (Control) เป็นอำนาจหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชามีต่อหน่วยรองเกี่ยวกับการปฏิบัติต่าง ๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยครอบคลุมความรับผิดชอบในการออกคำสั่งและการให้คำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งอำนาจหน้าที่นี้สามารถมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนได้ สำหรับการควบคุมในทางทหารนั้นปกติจะมี ใช้อยู่สองลักษณะคือ **การควบคุมทางยุทธการ** (Operational Control: OPCON) และ **การควบคุมทางยุทธวิธี** (Tactical Control: TACON)

๔. **การร่วมมือ** (Cooperation) เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บังคับบัญชาของหน่วยกำลัง ตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันและมีแนวทางในการดำเนินการไปใน ทิศทางเดียวกันหรือสอดคล้องกัน ซึ่งก็คือการทำงานร่วมกันเป็นทีมนั่นเอง

๕. **การประสานงาน** (Coordination) เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกันในรายละเอียดของการปฏิบัติ ระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในกองกำลัง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการร่วมมือที่มีให้ต่อกัน เพื่อให้มีความเข้าใจกันใน ระหว่างการเตรียมการและการปฏิบัติ ตามปกติจะเกี่ยวข้องกับศูนย์ประสานงาน และข้อมูลรายละเอียดที่ แลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในกองกำลัง

ในการบังคับบัญชาและการควบคุมที่ดีนั้น ยังจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ เพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้บังคับบัญชาในระดับรองลงไปสามารถตัดสินใจการปฏิบัติด้วยความคิดริเริ่มของตนเองบนพื้นฐานของ ความเข้าใจในความมุ่งหมายของหน่วยเหนือ นอกจากนั้นแล้วความพร้อมและขีดความสามารถของ **อุปกรณ์ การสื่อสาร ระเบียบปฏิบัติการบังคับบัญชา และการเสนาธิการกิจ** จะช่วยเสริมขีดความสามารถในการบังคับ บัญชาได้ดียิ่งขึ้น และผู้บังคับบัญชาจะต้องใช้คุณลักษณะของความกล้าหาญ ความคิดริเริ่ม บุคลิกภาพ ขวัญ และกำลังใจ ใช้การสื่อสารที่เข้าใจง่าย สร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน ความคุ้นเคย และความไวเนื้อเชื่อใจ กันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา และผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไป

การบังคับบัญชาและการควบคุมตามลำดับชั้นของกองทัพเรือเริ่มที่ **ผู้บัญชาการทหารเรือ** ซึ่งรับ ปฏิบัติตามคำสั่งของ **ผู้บัญชาการทหารสูงสุด** และ **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม** ในการสั่งใช้กำลังทาง ทหารนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม **ผู้บัญชาการทหารสูงสุด** และ **ผู้บัญชาการเหล่าทัพ** ต่าง ๆ จะร่วมให้ข้อพิจารณาและข้อเสนอแนะต่อ **รัฐสภา** และจะสั่งการออกมาในลักษณะของ **พระบรมราช โองการประกาศสงคราม** แต่หากมีการใช้กำลังทางทหารเฉพาะกิจ หน่วยกำลังจะปฏิบัติตาม **กฎการปะทะ** ที่ กำหนดไว้โดยหน่วยเหนือ

ระดับของอำนาจการบังคับบัญชา (Degrees of Operational Authority)

การบังคับบัญชาและการควบคุม เป็นพื้นฐานในการจัดกำลังรบที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะกำหนดความหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับบัญชาและการควบคุมไว้ตั้งแต่เริ่มแรกของการปฏิบัติการ

- **การบังคับบัญชาเต็มรูปแบบ (Full Command)** เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทางทหารที่มีอำนาจสูงสุดในการออกคำสั่งไปยังหน่วยรบซึ่งครอบคลุมทุกรูปแบบของการปฏิบัติการทางทหารและทางธุรการ กรณีเป็นการปฏิบัติการทางเรือร่วมกันหลายชาติ “จะไม่มี” ผู้บังคับบัญชาทหารของชาติพันธมิตร (Alliance) หรือชาติที่มาปฏิบัติการด้วยกัน (Coalition) ใด ๆ มีอำนาจในการบังคับบัญชาเต็มรูปแบบเหนือกองกำลังทั้งหมดที่ตนได้รับมอบ แต่แต่ละประเทศจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไข กฎระเบียบและมอบอำนาจในการบังคับบัญชาเฉพาะเรื่องให้กับผู้บัญชาการรบที่เป็นคนของประเทศตนเอง ซึ่งในการกำหนดเงื่อนไขนี้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้าน วัตถุประสงค์ทางการเมือง ภารกิจทางทหาร ขนาดและขีดความสามารถของกองกำลังรบแต่ละหน่วย ข้อได้เปรียบเสียเปรียบ ความเสี่ยง ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ ระยะเวลาของการปฏิบัติการ และกฎการปะทะ
- **การบังคับบัญชาทางยุทธการ (Operational Command: OPCOM)** เป็นอำนาจหน้าที่ที่มอบให้ผู้บังคับบัญชาทางทหาร กำหนดหรือมอบหมายภารกิจ การวางกำลัง การแบ่งมอบกำลังหรือการมอบกิจใหม่ให้แก่ ผู้บังคับบัญชาทางทหารในระดับรองลงไป และยังสามารถคงไว้หรือมอบหมายอำนาจในการควบคุมทางยุทธการ (Operational Control) และ/หรือ การควบคุมทางยุทธวิธี (Tactical Control) ได้ตามความจำเป็น OPCOM มิได้รวมถึงความรับผิดชอบในด้านธุรการ หรือ การส่งกำลังบำรุง ดังนั้นความรับผิดชอบเหล่านี้จะต้องมีการตกลงกันให้เด่นชัดทุกครั้งในกรณีที่มีการปฏิบัติการทางเรือทั้งในประเทศและการปฏิบัติการร่วมกันหลายชาติ OPCOM ไม่สามารถที่จะมอบหมายต่อหรือกำหนดหน้าที่ต่อผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะได้ แต่สามารถแยกการใช้กำลังรบที่ได้รับมอบไปให้ผู้อื่นได้ แต่จะต้องไม่ขัดกับการจัดหน่วยที่กำหนดไว้เดิม จนเป็นผลให้ต้องกำหนดกิจและวางกำลังรบใหม่ โดยทั่วไป OPCOM เหมาะสมสำหรับภารกิจที่มีการปฏิบัติที่ต่อเนื่องยาวนาน และต้องการเสรีในการใช้กำลัง โดยให้มีข้อจำกัดที่น้อยหรือไม่มีเลย
- **การควบคุมทางยุทธการ (Operational Control: OPCON)** OPCON เป็นส่วนย่อยของ OPCOM เป็นอำนาจที่มอบให้กับผู้บังคับบัญชาทางทหาร เพื่อใช้ในการกำกับปฏิบัติการของกองกำลังรบแบบ วัน-ต่อ-วัน ให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบ ซึ่งภารกิจต่าง ๆ มักจะถูกจำกัดด้วย พันธกิจ เวลา ตำบลที่ หน่วยที่ไปวางกำลัง และการคงอำนาจ หรือ มอบอำนาจแบบ การบังคับบัญชาทางยุทธวิธี (Tactical Command: TACOM) หรือ แบบการควบคุมทาง

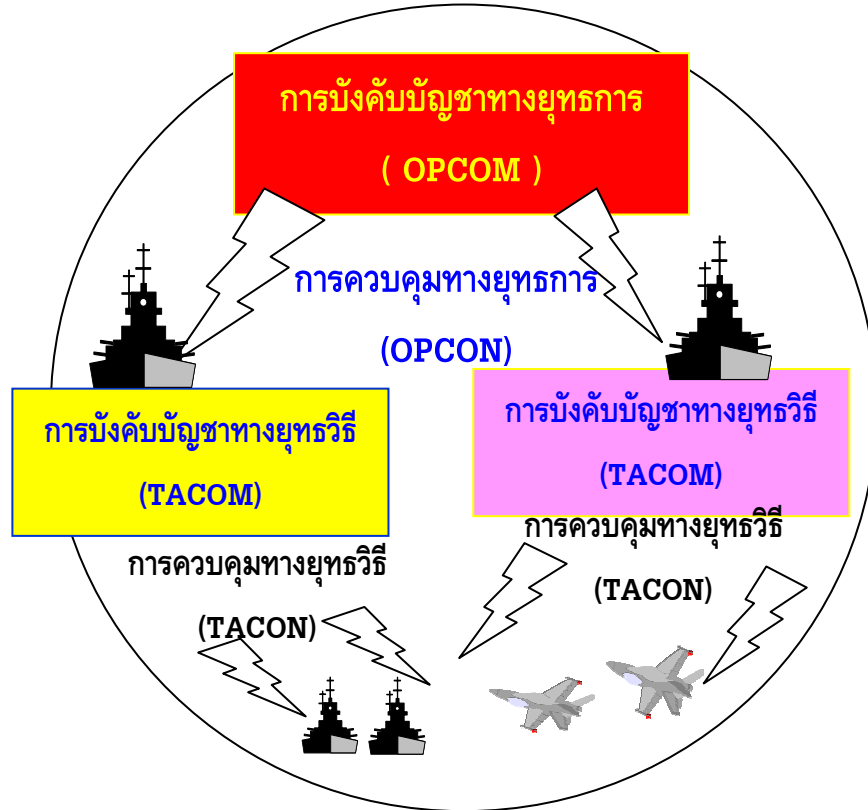
ยุทธวิธี (Tactical Control: **TACON**) ต่อหน่วยเหล่านั้น OPCON มิได้รวมถึงอำนาจในการแบ่งแยกกำลังรบที่ได้รับมอบ หรือ การใช้หน่วยกำลังหรือบางส่วนของหน่วยกำลัง ในการปฏิบัติกิจต่าง ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับมอบ หากมีการแบ่งแยกหน่วยต้องไม่ไปขัดกับการจัดหน่วย ที่กำหนดไว้เดิม จนเป็นผลให้ต้องกำหนดกิจและวางกำลังกันใหม่ OPCON มิได้รวมถึงความรับผิดชอบในด้านการธุรการ หรือ การส่งกำลังบำรุง ความรับผิดชอบในด้านเหล่านี้จะต้องมีการตกลงกันให้เด่นชัดในการปฏิบัติการทางเรือทั้งในประเทศและทั้งกับการปฏิบัติการร่วมกับหลายชาติ หน่วยที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาแบบ OPCON ผู้บังคับบัญชาของหน่วยอาจจะได้รับประโยชน์ในการสนับสนุนการใช้กำลังรบ ในทันทีโดยไม่ต้องร้องขอจากหน่วยเหนืออีก ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจ OPCON ต่อหน่วยกำลังรบจะต้องไม่ใช่กำลังรบเกินขอบเขตที่ระบุไว้ในคำสั่งการ/คำแนะนำ ทั้งนี้การใช้กำลังไม่ต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยที่ออกคำแนะนำอีก ถ้าหากผู้บังคับบัญชาได้รับมอบภารกิจหรือกิจ หรือถ้าได้รับมอบกำลังรบที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติการ ผู้บังคับบัญชานั้นควรได้รับมอบอำนาจแบบ OPCON

หมายเหตุ: ในการเปลี่ยนการควบคุมทางยุทธการ (Change of Operational Control: **CHOP**) จะกำหนดเป็นวัน-เวลา (หากเป็นการปฏิบัติกับต่างชาติ จะใช้เวลามาตรฐานกรีนิช หรือ GMT) และจะกระทำเมื่อความรับผิดชอบของกองกำลังหรือหน่วยกำลังที่อยู่ใน OPCON ต้องเปลี่ยนจากขอบเขตหนึ่งไปยังอีกขอบเขตหนึ่ง ลักษณะของการสั่งเปลี่ยน OPCON ควรจะต้องกำหนดไว้ในคำสั่งปฏิบัติการ ซึ่งจะกำหนดในรูปเวลา ตำบลที่และการข้ามเขตแดน เป็นต้น

- **การบังคับบัญชาทางยุทธวิธี** (Tactical Command: **TACOM**) เป็นอำนาจที่มอบหมายให้กับผู้บังคับบัญชา ให้สามารถกำหนดกิจให้กับกำลังรบที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของเขา เพื่อไปปฏิบัติตามภารกิจที่หน่วยเหนือกำหนด คำ ๆ นี้ใช้มากในการปฏิบัติการทางเรือ TACOM จะมีความหมายที่แคบกว่า การควบคุมทางยุทธการ (Operational Command) แต่ประกอบด้วย อำนาจในการมอบอำนาจ หรือ ดำรงไว้ซึ่งการควบคุมทางยุทธวิธี นายทหารสัญญาบัตรอาวุโส ที่เข้ารับหน้าที่ในการบังคับบัญชาของเรือเฉพาะกิจ เรียกว่าเป็น **นายทหารสั่งการทางยุทธวิธี** (Officer in Tactical Command: **OTC**)
- **การควบคุมทางยุทธวิธี** (Tactical Control: **TACON**) เป็นรายละเอียดที่ปกติเกี่ยวกับ การควบคุม กำหนดทิศทางการเคลื่อนที่ หรือ การนำเรือ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการกิจหรือกิจที่ได้รับมอบให้สำเร็จ TACON ตามปกติจะมอบหมายจาก **OPCOM** **OPCON** หรือ **TACOM** ไปยังผู้บังคับบัญชาหน่วยรอง ในช่วงเวลาสั้น ๆ สำหรับภารกิจหรือกิจเฉพาะ ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับอำนาจการควบคุมทางยุทธวิธีต่อหน่วย มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักการและ การสั่งการในการใช้กำลังนั้น ๆ

สายการบังคับบัญชาและควบคุม

(Chain of Command and Control)

- การกำหนด/มอบหมายงาน (Assign) มีความหมายใน ๒ ลักษณะ คือ
 ๑. เป็นการจัดหน่วยทหาร หรือ กำลังพลในองค์กร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างถาวร มีการควบคุมองค์กรและการบริหารงานธุรการเป็นหน้าที่หลัก หรือ เป็นส่วนใหญ่ของงาน
 ๒. เป็นการให้ข้อมูลรายละเอียดกับบุคคล เพื่อให้ไปปฏิบัติหน้าที่หรืองานเฉพาะอย่าง ซึ่งหน้าที่หรืองานนั้นเป็นงานหลักหรือค่อนข้างถาวร
- การสมทบ (Attach) มีความหมายใน ๒ ลักษณะ คือ
 ๑. เป็นการจัดหน่วยหรือบุคคลในองค์กรไปปฏิบัติกรร่วมกับหน่วยใหญ่เป็นการชั่วคราว เนื่องจากมีข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในคำสั่งการ ผู้บังคับบัญชาของกองเรือ หน่วยหรือองค์กรที่ได้รับการสมทบจะบังคับบัญชาและควบคุมหน่วยที่มาสวมทบเช่นเดียวกับหน่วยและกำลังพลในการบังคับบัญชาของตน

๒. เป็นการให้ข้อมูลรายละเอียดกับบุคคลในงานหน้าที่เฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นงานรองหรือเป็นงานชั่วคราว เช่น การสมทบเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านการบิน

□ **การสนับสนุน (Support)** เป็นการปฏิบัติของกองกำลัง หรือส่วนหนึ่งของกองกำลัง ในการให้ความช่วยเหลือ ให้การป้องกัน การมอบสิ่งของ หรือการปฏิบัติเพื่อความอยู่รอดของกองกำลังอื่น ระดับของความเร่งด่วน ลักษณะของการปฏิบัติ และระยะเวลาในการสนับสนุน ควรได้มีการกำหนดไว้เฉพาะในการออกคำสั่งสนับสนุน การสนับสนุนแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. **การสนับสนุนโดยตรง (Direct Support)** เป็นการให้ความช่วยเหลือที่ดำเนินการโดยหน่วย หรือกองเรือ ที่มีได้มาสมทบ หรืออยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยสนับสนุน หรือกองเรือสนับสนุนจริง ๆ โดยต้องให้การสนับสนุนแก่หน่วยหรือกระบวนเรืออื่นที่ร้องขออย่างเร่งด่วน หน่วยที่ได้รับมอบกิจในการสนับสนุนโดยตรงจะทำงานภายใต้การควบคุมทางยุทธวิธี (TACON) จากผู้บังคับบัญชาของหน่วยสนับสนุน

๒. **การสนับสนุนจากหน่วยอื่น (Associate Support)** เป็นการช่วยสนับสนุนโดยกำลังรบ หรือหน่วยต่อกำลังรบหรือหน่วยอื่น ซึ่งเป็นการปฏิบัติภายใต้การควบคุมอิสระ (ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติของหน่วยรองต่อหน่วยอื่นก็ตาม) หน่วยที่ได้รับมอบหมายยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมทางยุทธวิธีของหน่วยเหนือที่มอบอำนาจมาให้ซึ่งหน่วยเหนือ นั้น ๆ จะเป็นผู้ประสานงานเกี่ยวกับกิจที่จะปฏิบัติและการเคลื่อนย้ายกำลัง

หลักการในการบังคับบัญชาและการควบคุม (C2 Principles) ประกอบด้วย

๑. **เอกภาพในการบังคับบัญชา** เอกภาพในการบังคับบัญชาเกิดจากการให้อำนาจในการบังคับบัญชาและประสานงานในการปฏิบัติของกองกำลังและสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารทั้งหมดแก่ ผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว การประกอบกำลังรบในปัจจุบันมักจะเป็นลักษณะของกองกำลังหลายชาติ (Multinational Forces) ซึ่งมักจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการบังคับบัญชาโดยการให้อำนาจในลักษณะนี้ แต่อย่างไรก็ตามอาจมีข้อจำกัดบ้างในเรื่องการใช้กำลังรบและสิ่งอำนวยความสะดวกของแต่ละชาติ เอกภาพในการบังคับบัญชาอาจจะมีข้อจำกัดจากการปฏิบัติต่าง ๆ ทางทหารของหน่วยอื่นที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาคนเดียวกัน ดังนั้นในการปฏิบัติการทางเรือร่วมกันหลายชาติ เอกภาพในการบังคับบัญชาอาจจะขาดไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการปฏิบัติการจะดำรงอยู่ได้หากมีเอกภาพในความพยายามที่ไปถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. การรวมโครงสร้างของการบังคับบัญชาและการควบคุม (Integration of C2 Structure)

การรวมโครงสร้างของการบังคับบัญชาในการปฏิบัติการร่วมกันหลายชาติ จะต้องให้แน่ใจว่าสามารถใช้ขีดความสามารถของกำลังฝ่ายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การแยกการบังคับบัญชาของกำลังของแต่ละชาติออกไปอาจมีความจำเป็น เช่นในกรณีกองกำลังรบร่วมของชาติใดชาติหนึ่งถูกจัดให้อยู่

ภายใต้การควบคุมทางยุทธการของผู้บัญชาการกองกำลังทางเรือหลายชาติ เมื่อมีกองกำลังรบพิเศษมาปฏิบัติการด้วยหรือจัดเข้าอยู่ในกองกำลังทางเรือหลายชาติ กองกำลังรบพิเศษมักจะแยกการบังคับบัญชาออกไป ดังนั้นในการบังคับบัญชาและควบคุมกองกำลังในการปฏิบัติการร่วมกันหลายชาติ ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของโครงสร้างการบังคับบัญชาระหว่างชาติต่าง ๆ จึงมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ

๓. สายการบังคับบัญชา (Chain of Command)

การบังคับบัญชาและการควบคุม ตามปกติจะเป็นไปตามลำดับชั้นจากผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่าลงไปยังผู้บังคับบัญชาระดับรองลงไป เมื่อใดก็ตามที่เห็นว่าจำเป็นและเหมาะสม การสั่งการและการให้คำแนะนำแก่ผู้บังคับบัญชาในระดับล่างควรจะรวมถึง การมอบกิจ แก่หน่วยเฉพาะของผู้บังคับบัญชาระดับรองนั้นด้วย

๔. ความต่อเนื่อง (Continuity)

การบังคับบัญชาและการควบคุม ควรจะต้องมีความต่อเนื่องตลอดการปฏิบัติการหรือการรบ ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณากำหนดกองบัญชาการสำรอง เพื่อใช้เป็นแผนสำรองเผชิญเหตุทางยุทธการ

๕. ความรับผิดชอบในการบังคับบัญชาและเสรีภาพในการปฏิบัติ

ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการเป็นสิ่งที่จะต้องแบ่งมอบให้ผู้อื่นไม่ได้ แต่อาจมีการมอบอำนาจเฉพาะเรื่องได้ ในการมอบอำนาจผู้บังคับบัญชาในทุกระดับจะต้องชี้แจงความตั้งใจในการปฏิบัติของตนให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการและมอบสิ่งจำเป็นรวมทั้งอำนาจหน้าที่ที่พึงมีให้แก่หน่วยรองในการปฏิบัติกิจให้สำเร็จตามที่มอบหมาย อันจะทำให้เกิดเสรีภาพในการปฏิบัติแก่หน่วยรองของตน ในขอบเขตที่กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยรองสามารถตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้อย่างรวดเร็วหรือสามารถใช้โอกาสที่อำนวยได้อย่างรวดเร็ว การมอบอำนาจที่ประสบความสำเร็จจะต้องมี ๒ สิ่งต่อไปนี้ก่อน

๑. ผู้บังคับบัญชา จะต้องมีความรับผิดชอบทุกสถานการณ์ในพื้นที่ปฏิบัติการของตนที่ชัดเจนตลอดเวลา และต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยรองของตน

๒. ผู้บังคับบัญชาหน่วยรองจะต้องมีความเข้าใจถึงความตั้งใจในการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเหนือตน

การข่าวกรอง

การข่าวกรอง คือ ผลผลิตของการดำเนินกรรมวิธีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับฝ่ายตรงข้ามและพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งอาจรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคำสั่งการรบ ข้อมูลทางยุทธวิธีจากเครื่องมือตรวจจับที่ไม่ใช่อุปกรณ์ในกองกำลังของตน ได้แก่ ข้อมูลการเตือนภัยล่วงหน้า การประเมินผลความเสียหายในการรบ ข้อมูลที่นำไปสู่ความเข้าใจมากขึ้นถึงข้อพิพาท ความขัดแย้ง ในภูมิภาค และความเห็นที่ไม่ตรงกัน เช่น ความ

ละเอียดอ่อนทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปแล้วทุกชาติจะไม่มีข้อมูลการข่าวที่ดีที่สุดในทุกด้าน และอาจจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนภาพสถานการณ์ร่วมด้านการข่าวกรองจากแหล่งอื่นหรือพันธมิตร

ความสำเร็จของการรบส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับการดำรงภาพสถานการณ์การประกอบกำลังที่ชัดเจน อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเรียกว่า “การรักษาสถานการณ์ทางเรือ” การข่าวกรองเป็นตัวหลักในการที่ทำให้ได้ภาพ สถานการณ์เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของแผนการรบ ที่อาจต้องได้รับอนุญาตทางการเมืองใน การปฏิบัติการลาดตระเวนหาข่าวและการรวบรวมข่าว การข่าวกรองนั้นมิใช่การดำเนินการเพียงการรวบรวม ข่าวในระหว่างการรบหรือการปฏิบัติการเท่านั้น การข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญในระยะยาว กว่าข่าวกรองทางยุทธการหรือข้อมูลทางยุทธวิธี เป็นผลงานของการวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องลึกซึ้ง ทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง อุตสาหกรรม ลักษณะสังคม รวมทั้งขีดความสามารถทางทหาร คุณลักษณะของ กองทัพ และผู้นำทหาร การข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ได้จากหลายแหล่งข่าว ใช้ในการแจ้งหรือสนับสนุนการ ข่าวกรองทางยุทธการ ซึ่งเน้นหนักไปในทางการทหารมากกว่า โดยเฉพาะในยุทธบริเวณที่ทำการรบ การข่าว กรองทางยุทธการ ต้องการข้อมูลทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาในการตีความหมาย ส่วนข้อมูล ทางยุทธวิธี บางครั้งเรียกว่า ข่าวกรองทางยุทธวิธี ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการดำรงภาพสถานการณ์ในพื้นที่ ปฏิบัติการซึ่งเน้นรายละเอียดทางทหารมากที่สุด การข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ จะมีการรวบรวมเป็น เวลานาน ผู้บังคับบัญชาสามารถวางแผนการยุทธได้แม้ว่าจะขาดข่าวกรองทางยุทธการ หรือข้อมูลทาง ยุทธวิธี ทำให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยรองสามารถปฏิบัติการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าภาพสถานการณ์ของ ตนจะไม่ชัดเจนก็ตาม ผู้บังคับบัญชาจะต้องคอยค้นหาข่าวกรองและข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อใช้ ประกอบการตัดสินใจ แต่ในทางกลับกัน ก็ไม่ควรเป็นทาสของการรวบรวมข่าวกรอง จนทำให้เกิดช่องว่าง ต่อความรู้ของผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะในเรื่อง ความตั้งใจ ในการปฏิบัติของข้าศึก รวมทั้งต้องเตรียมที่จะ ตัดสินใจ ในกรณีที่ไม่มีการข่าวกรองที่สมบูรณ์ไว้ด้วย ข้อมูลทุกอย่าง ที่มีอยู่จะต้องมีการวิเคราะห์และพึง ระวังระมัดระวังถึงความโน้มเอียงที่เกิดขึ้นได้ในบุคคลที่จะทำให้ข้อมูลไปตรงกับ แนวความคิดที่ตั้งไว้

วงรอบของการข่าวกรอง (Intelligence Cycle) คือ ลำดับของการปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลนับตั้งแต่ การ ได้รับความรู้ การเก็บรวบรวม การเปลี่ยนให้เป็นข่าวกรอง และการนำไปใช้ ขั้นตอนการปฏิบัติการด้านการ ข่าวกรอง ๔ ขั้น มีดังนี้

๑. การวางแผนและการให้คำแนะนำ (Planning and Direction) เป็นการกำหนดความเร่งด่วนในความ ต้องการข่าวกรอง การวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การร้องขอข่าวสารจากตัวแทนด้านการข่าว และการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับผลผลิตข่าวจากตัวแทนด้านการข่าว

๒. การรวบรวมข่าว (Collection) เป็นการกำหนดกิจในการรวบรวมข้อมูลด้านการข่าว ทั้งจาก ภายในและภายนอกของกองกำลังรบเอง กรรมวิธีในการรวบรวมข้อมูลจะแสดงให้เห็นว่าข้อมูลนั้นจะ สามารถสนับสนุน/ไม่สนับสนุนการตัดสินใจในการปฏิบัติ

๓. การดำเนินการกรรมวิธีและการผลิตข่าวกรอง (Processing and Production) เป็นการเปลี่ยน ข้อมูลให้เป็นข่าวกรอง ด้วยการจัดทำให้เป็นเรื่องเดียวกัน ประเมินค่า วิเคราะห์ การรวมข่าว และการแปล

ความหมาย ความตรงต่อเวลา ความถูกต้อง และมีรูปแบบที่นำไปใช้ได้ เป็นสิ่งจำเป็นในขั้นของการดำเนินกรรมวิธี

๔. การแจกจ่าย (Dissemination) เป็นการดำเนินการให้เกิดข่าวกรองในปริมาณที่เหมาะสม ตามความต้องการใช้งาน (ต้องการใช้ เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร) ยิ่งการกำหนดชั้นความลับต่ำเท่าไร การแจกจ่ายยิ่งง่ายและไปได้ทั่วถึงยังผู้ใช้งานจำนวนมาก

การแบ่งปันข่าวกรอง (Sharing Intelligence) ข่าวกรองเป็นสื่อหลักที่กองกำลังทางเรือสามารถใช้เรียนรู้ เกี่ยวกับเหตุการณ์และการปฏิบัติภายนอกกองกำลังทางเรือ ที่อาจมีผลกระทบต่อขีดความสามารถภารกิจ และความอยู่รอดของกองกำลังทางเรือ ข่าวกรองที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ถูกปฏิบัติจะต้องได้รับการแบ่งให้หน่วยเกี่ยวข้องทุกหน่วยได้ทราบ เพื่อเป็นการ : สร้างความตื่นตัวต่อสถานการณ์ในระดับสูงสุด เป็นการสร้างความคุ้นเคยกับขีดความสามารถของกองกำลังฝ่ายตรงข้ามและความตั้งใจของเขา เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวพันและการบรรลุได้ของวัตถุประสงค์ และทำให้เกิดเอกภาพในความพยายาม ข่าวกรองที่ทันเวลาและแม่นยำจะช่วยให้กองกำลังทางเรือมีภาพสถานการณ์ที่เป็นหนึ่งเดียว มีภาพการประมาณการเกี่ยวกับข้าศึกที่ถูกต้อง รวมทั้ง ความตั้งใจในของภัยคุกคาม การประเมินผลความเสียหาย หรือ เห็นภาพรวมของการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวกับมนุษยธรรม อย่างไรก็ตาม การรวบรวม การแจกจ่าย และการแบ่งปันข่าวกรองทำให้เกิดความยากลำบากต่อมาตรการการป้องกันทางยุทธการและทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่แต่ละชาตินำมาใช้ในกองกำลังของตน

การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (National Security Issues) เนื้อหาของข่าวกรอง มักจะมีความละเอียดอ่อนน้อยกว่าที่มาของแหล่งข่าวและสัญญาณที่ทำให้ด้านความมั่นคง ซึ่งอาจขัดขวางไม่ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ สิ่งที่ทำนายสำหรับผู้บังคับบัญชาชาติคือ การแบ่งปันข้อมูลในขณะที่ต้องรักษาความมั่นคงของชาติ การดำเนินการจะขึ้นอยู่กับภารกิจที่รับมอบ ซึ่งอาจมีการจัดตั้งหน่วยข่าวกรองขึ้นในกองกำลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กองกำลังหลายชาติ หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านทางนายทหารติดต่อและระบบการข่าว เป็นการยากที่จะแสดงให้เห็นว่ามากน้อยสักเท่าใดที่จะมีความมั่นคงเพียงพอ แต่กฎที่ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องใส่ใจคือ การลดความต้องการด้านการรักษาความปลอดภัยให้เหลือน้อยที่สุด จะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติการ ทั้งนี้เพราะการกำหนดชั้นความลับและการระมัดระวังด้านการข่าวกรองที่มากเกินไป จะเป็นผลทำให้เกิดความไม่พอเพียง และความล่าช้าของข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่ผู้บังคับบัญชา อันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยทางยุทธการ

การป้องกัน (Protection)

การป้องกันกำลังทางเรือ เป็นหน้าที่ทางยุทธการ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับ การรักษากำลังอำนาจในการรบทางเรือ ซึ่งอาจกระทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การป้องกันเป็นชั้น ๆ หรือทางลึก ต่อการโจมตี การคุ้มกัน/เป็นเกราะป้องกันหน่วยที่มีคุณค่าทางยุทธการสูง การกำหนดเส้นทางเดินทางเพื่อหลีกเลี่ยงขีดความสามารถของข้าศึก การลงเพื่อป้องกันไม่ให้ข้าศึกประสบความสำเร็จในการโจมตี หรือการทำลาย

หรือทำให้ข้าศึกหมดขีดความสามารถในการรบ โดยมีจุดมุ่งที่จะรักษากำลังของฝ่ายเรา เพื่อสามารถนำไปใช้ในกรณีที่ได้เปรียบ หรือในเวลา หรือสถานที่ที่เราเป็นผู้กำหนด หลักการในการป้องกันกำลังทางเรือได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ผ่านมา

การใช้กำลังอำนาจในการรบ (Application of Combat Power)

กำลังอำนาจในการรบของกำลังทางเรือเป็นการรวมระบบอำนาจการรบและขีดความสามารถในการรบที่มี ประสิทธิภาพเข้าด้วยกัน หน่วยเรือต้องได้รับมอบกิจที่เหมาะสม และผู้บังคับบัญชาต้องได้รับคำแนะนำที่จำเป็น เพื่อที่จะสามารถประสานงานให้เป็นไปตามแนวความคิดในการปฏิบัติที่ตั้งไว้ หน่วยต่างๆ ที่อยู่ใต้อาณาการบังคับบัญชาเดียวกันต้องมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และกำลังพลจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะทำการรบ ดังนั้น ความเป็นผู้นำและขวัญ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการใช้กำลังอำนาจในการรบทางเรือ ผู้บังคับบัญชาต้องพยายามทำให้กำลังรบมีขีดความสามารถสูงสุด และใช้ความเข้มแข็งของตนเองเอาชนะข้าศึก สิ่งสำคัญต่อความสำเร็จคือความสามารถในการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของข้าศึก รวมทั้งการรู้ขีดความสามารถที่แท้จริงของกำลังรบของตนเอง และรู้วิธีที่จะใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการต่อต้านกับความอ่อนแอของข้าศึกหรือทำให้ข้าศึกหมดขีดความสามารถหรือทำให้ระบบของข้าศึกต้องพังพินาศไป

การส่งกำลังบำรุง (Logistic Support)

การปฏิบัติงานทางยุทธการของการส่งกำลังบำรุงคือ การวางแผนปฏิบัติการเคลื่อนย้ายและซ่อมบำรุงกองกำลังทางเรือ ซึ่งมีทั้งที่ทำได้และมีข้อจำกัด การวางแผนการส่งกำลังบำรุงที่ดี เป็นศิลปะที่ทำได้ และต้องจัดรวมอยู่ในแผนยุทธการ การพิจารณาด้านการส่งกำลังบำรุงจะเกี่ยวข้องกับทุกรูปแบบของการปฏิบัติการ นับตั้งแต่การวางกำลัง การใช้กำลัง ไปจนถึง การถอนกำลัง การปฏิบัติการทางยุทธการจะทำได้หากไม่มีการตอบสนองด้านการส่งกำลังบำรุงที่ดี ในระหว่างการรบการส่งกำลังบำรุงอาจจะมีข้อจำกัดในบางลักษณะ ดังนั้นการกำหนดความเร่งด่วนในทางการส่งกำลังบำรุงจะต้องสนับสนุนความพยายามหลักในการรบ โดยเน้นให้ทุกหน่วยได้รับสิ่งอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติ การส่งกำลังบำรุงมีรายละเอียดอยู่ในบทต่อไป

การสร้างสถานการณ์รบที่ได้เปรียบ (Influence over the Battlefield)

ในการปฏิบัติการรบของทหารจะเกิดความเสียหายขึ้นจากการรบ การที่จะลดความเสี่ยงและให้แน่ใจว่าจะประสบความสำเร็จในการรบ จำเป็นต้องมีการประเมินสภาพสถานการณ์ในพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าศึกสามารถเข้ามาขัดขวางการปฏิบัติการของฝ่ายเราได้ การสร้างสถานการณ์รบที่ได้เปรียบหรือการมีอิทธิพลเหนือพื้นที่ทำการรบจะสำเร็จได้ด้วยการใช้ ขีดความสามารถรวมในการทำสงครามการบังคับบัญชาและการควบคุม (C2 Warfare) การควบคุม การใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า การสกัดกั้นกำลังฝ่ายข้าศึก การตอบโต้และมีรูปแบบในการรบที่รวดเร็วกว่าข้าศึก ด้วยการใช้อิทธิพลในการดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ ผู้บังคับบัญชาสามารถสร้างเงื่อนไข ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติการ การสร้างสถานการณ์รบที่ได้เปรียบ หรือการมีอิทธิพลเหนือพื้นที่ทำการรบ สามารถใช้การลวง การหันเหความสนใจ การทำลาย การชิงทำการรบเสียก่อน และการทำให้ข้อมูลตำบลที่คลาดเคลื่อน สิ่งเหล่านี้ทำให้กำลังทางเรือสามารถโจมตี

ตีความเป็นกลุ่มก้อนและขีดความสามารถในการตอบโต้ของข้าศึกได้ ในขณะที่เดียวกันฝ่ายเราสามารถใช้อำนาจในการปฏิบัติการต่อข้าศึกได้โดยข้าศึกไม่ทันตั้งตัว

การจัดหน่วย (Organization)

การยุทธหรือการปฏิบัติการใด ๆ ในอนาคต ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็น การปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) มากขึ้น ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกัน มากกว่า ๑ เหล่าทัพ ดังนั้น ผบ.ทหารสูงสุด จะแต่งตั้งผู้บัญชาการรบร่วม (Joint Commander: JC) ขึ้นเพื่อการบังคับบัญชากองกำลังรบร่วม ผู้บัญชาการรบร่วมจะมีอำนาจแบบ OPCOM ในการบังคับบัญชากองกำลังที่ได้รับมอบผ่านทางกองบัญชาการรบร่วม (Joint Headquarters) และในยุทธบริเวณจะมีการแต่งตั้งผู้บัญชาการกองกำลังรบร่วม (Joint Force Commander) โดยมีอำนาจในการบังคับบัญชาแบบ OPCON ต่อผู้บัญชาการกองกำลังรบร่วมแต่ละเหล่าทัพ การจัดหน่วยในลักษณะนี้จะเอื้ออำนวยให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชาที่จำเป็นต้องมีในระดับยุทธการ การจัดองค์กรในลักษณะนี้จะทำให้มั่นใจได้ว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ในการปฏิบัติการจะมีความชัดเจน และมีการจัดผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมไปปฏิบัติภารกิจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับบัญชาและการควบคุมต่อกำลังรบที่ได้รับมอบ โครงสร้างการจัดหน่วยในลักษณะนี้ จำเป็นต้องมีฝ่ายเสนาธิการทหารร่วม ที่ได้รับการฝึกและมีประสบการณ์ตั้งแต่หน่วยงานระดับกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด ลงมาจนถึงระดับเหล่าทัพ ทำหน้าที่ในการบังคับบัญชาและควบคุมร่วม

การบังคับบัญชาและการควบคุม จำเป็นต้องมีการชี้แนะจากส่วนกลาง (Centralized Direction) โดยกระจายอำนาจลงไปในปฏิบัติการ (Decentralized Execution) และให้อำนาจในการตัดสินใจทางยุทธวิธีกับผู้บัญชาการทหารที่อยู่ในยุทธบริเวณ ดังนั้นการบังคับบัญชาและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องประกอบด้วย คำแนะนำ/ชี้แนะ หรือการกำหนดทิศทางในการดำเนินการจากหน่วยเหนือที่อยู่ในระดับสูงสุด ที่จะทำให้เกิดเอกภาพในการดำเนินวัตถุประสงค์เดียวกัน รวมทั้งการมอบอำนาจความรับผิดชอบลงไปยังหน่วยระดับล่างในการใช้ทรัพยากรในการรบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

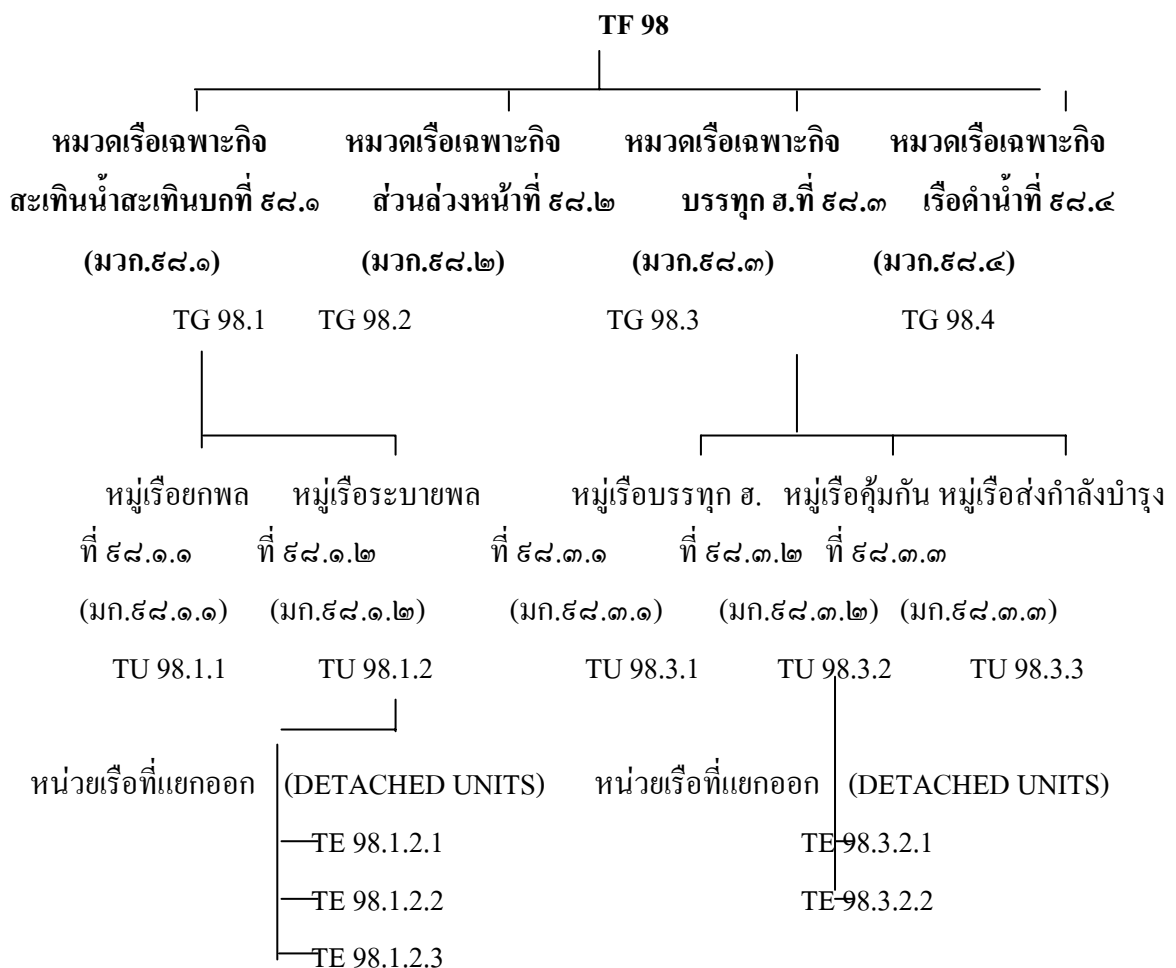

ภาพแสดงการ
ปฏิบัติการร่วม
(Joint Operations)

กำลังรบทางเรือ ตามปกติแล้วจะจัดองค์กรตามหน้าที่หรือกิจในการปฏิบัติการ ที่เรียกว่า การจัดหน่วย เฉพาะกิจ (Task Organization) โดยจะประกอบด้วยหน่วยรองลงมาอีก ๔ ระดับ ได้แก่ กองเรือเฉพาะกิจ (Task Forces) หมวดเรือเฉพาะกิจ (Task Groups) หมู่เรือเฉพาะกิจ (Task Units) และ หน่วยเรือเฉพาะกิจ (Task Elements) การใช้ระดับต่าง ๆ ของหน่วยเฉพาะกิจมีความอ่อนตัว และไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อระดับของการบังคับบัญชา หรือระดับของการวางแผนปกติในการปฏิบัติของกองทัพเรือไทย มักนิยมใช้ตัวเลข ๒ หลัก เช่น กก.๕๘ และตามด้วยจุดทศนิยม หนึ่ง สอง หรือ สามหลัก ที่มีตัวเลข ๑, ๒, ๓ ฯลฯ กำหนดความสัมพันธ์ตามลำดับของสายการบังคับบัญชา ขนาดและส่วนประกอบในรายละเอียดของการจัดกำลัง/กระบวนเรือ จะขึ้นอยู่กับความจำเป็นในแต่ละการปฏิบัติการ ในหน่วยเรือเฉพาะกิจอาจประกอบด้วยเรือน้อยกว่า ๑๐ ลำก็ได้ ดูตัวอย่างรูปภาพแผนผัง การจัดกำลังทางเรือเฉพาะกิจประกอบ

ตัวอย่าง แผนผังจัดหน่วยแบบ Task Organization ของกองทัพเรือ

กองเรือเฉพาะกิจที่ ๕๘ (กก.๕๘)

หมายเหตุ: TF = TASK FORCE TG = TASK GROUP TU = TASK UNIT TE = TASK ELEMENT

การปฏิบัติการทางเรือหลายชาติ (Multinational Maritime Operations)

นอกเหนือจากการปฏิบัติการร่วมตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อการจัดหน่วยแล้ว ในปัจจุบันแนวโน้มของการปฏิบัติการต่าง ๆ จะมีรูปแบบเป็นการปฏิบัติกับประเทศอื่นมากกว่า ๑ ประเทศมากขึ้น ทั้งที่เป็นพันธมิตรและมีไม่ใช่พันธมิตร ดังนั้น การปฏิบัติการทางเรือจึงมีลักษณะเป็นการรบบรร่วมกับเหล่าทัพต่างๆ ของชาติเดียวกัน (Joint Operations) ตามด้วยการเข้ามาร่วมของนานาประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือเพื่อมีส่วนร่วมในด้านสันติภาพในลักษณะการปฏิบัติการผสม (Combined Operations) ที่เรียกรูปแบบใหม่ของการปฏิบัติการนี้ว่า การปฏิบัติการรวมกันหลายชาติ (Multinational Operations) ซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่าเดิมเนื่องจากเกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ ที่มีเรือ เครื่องมืออุปกรณ์ รวมทั้งหลักนิยมในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน และมักมีปัญหาข้อจำกัดด้านการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในการใช้กำลังรบด้วย การที่แต่ละประเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเหล่าทัพ ย่อมทำให้การปฏิบัติการกิจในลักษณะการปฏิบัติการร่วม/ผสมรวมกันหลายชาติมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากขึ้น เมื่อกองกำลังทหารของชาติได้ถูกจัดส่งไปปฏิบัติงานร่วมกับประเทศอื่นหรือสหประชาชาติ จะมอบการบังคับบัญชาและการควบคุมแบบ OPCOM และ OPCON ให้กับผู้บัญชาการของกองกำลังใหญ่หรือของสหประชาชาติ จากนั้นสายการบังคับบัญชาจะเป็นไปตามลำดับของกองกำลังใหญ่ลงมาจนถึงกองกำลังเฉพาะกิจร่วม/ผสมของไทย (Combined Joint Task Force: CJTF) ดังเช่น การจัดกำลังเข้าในการปฏิบัติด้านสันติภาพร่วมกับองค์การสหประชาชาติ เช่น การจัดกองกำลังเฉพาะกิจร่วม/ผสม ๕๑๒ ของไทยในกองกำลัง INTERFET ในติมอร์ตะวันออกที่ผ่านมา สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางเรือรวมกันหลายชาติ มีเอกสารที่สามารถหาอ่านเพิ่มได้จากเอกสารอ้างอิงของสถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง ในเรื่อง การปฏิบัติการทางเรือรวมกันหลายชาติ (Multinational Maritime Operations: MMOPs) และคู่มือการใช้กำลัง (Use of Force Manual: UFM) ที่ได้มีการจัดทำคำแปลขึ้นจากหน่วยบัญชาการพัฒนการรบทางเรือของ สหรัฐฯ (Naval Warfare Development Command)

ข้อดีของการปฏิบัติการทางเรือรวมกันหลายชาติ

ชาติต่าง ๆ จัดตั้งความสัมพันธ์ร่วมกันแบบหลายชาติ ที่เรียกว่า Coalition เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลประโยชน์ร่วม และการป้องกันร่วมต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นหรือที่อาจเกิดขึ้น โดยที่เหตุผลต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อสร้างข้อตกลงที่มีเป้าหมายทางทหารร่วมกัน ปกติแล้วจะมีการกำหนดจุดมุ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แต่ละชาติไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพังประเทศเดียว พื้นฐานของความร่วมมือทางทหารแบบหลายชาตินี้จะมีข้อดีเพราะมีความได้เปรียบทางการเมืองและทางทหาร ดังแสดงในตารางข้างล่าง

ข้อได้เปรียบทางการเมืองและการทหารในการปฏิบัติการร่วมกันหลายชาติ

ข้อได้เปรียบทางการเมือง	ข้อได้เปรียบทางการทหาร
ร่วมกันรับผิดชอบต่อความเสี่ยงทางการเมือง	ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารให้แก่กองกำลังรบ ด้วยเพราะข้อแตกต่างของขีดความสามารถของแต่ละชาติ
แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ การทูต การเมือง แก่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค	ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารให้แก่กำลังรบ ในส่วนที่มีความเหมือนกันในบางขีดความสามารถ
เป็นการปฏิบัติที่มีความเห็นพ้องและความถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศ	การส่งกำลังบำรุงกระทำโดยประเทศเจ้าบ้าน
เป็นการส่งเสริมช่วยเหลือด้านความมั่นคงในภูมิภาค	สามารถเข้าถึง ท่าเรือ สนามบิน สิ่งอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ทะเลอาณาเขต และ ห้วงอากาศ
ความมีศีลธรรมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย	สามารถพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานทางทหารในประเทศ/ในภูมิภาค
ช่วยพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานของชาติและภูมิภาค	รวบรวม ตรวจสอบ และแจกจ่ายข้อมูล ข่าวสาร
มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของคนในชาติและทั่วโลก	ความมีมาตรฐาน มีเหตุมีผล และสามารถทำงานร่วมกันได้ของกองกำลังต่าง ๆ รวมทั้ง ยุทธโศปกรณ์

กฎการปะทะ (Rules of Engagement: ROE)

กฎการปะทะ เป็นคำแนะนำที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยเหนือ ที่กำหนดข้อจำกัดและภาพของสถานการณ์ที่ กำลังรบของกองทัพจะต้องใช้ในประกอบการปฏิบัติการให้บรรลุภารกิจ เหล่าทัพต่าง ๆ ใช้กฎการปะทะในการควบคุมการใช้กำลังหรือเพื่อขยายความขัดแย้ง และเพื่อให้แน่ใจว่าปฏิบัติได้เหมาะสมตามนโยบายของประเทศ ดังนั้นกองกำลังแต่ละประเทศจะมีกฎการปะทะของตนเอง แม้แต่ในการปฏิบัติการร่วมกันหลายชาติซึ่งมีข้อผูกพันทางการเมืองเดียวกัน ก็ยังมีกฎการปะทะที่สำคัญแตกต่างกันได้ ความแตกต่างกันของกฎการปะทะมีความสำคัญพอ ๆ กับความแตกต่างกันของขีดความสามารถและอาจลดประสิทธิภาพทางยุทธการลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเข้าใจถึงความแตกต่างกันของการตีความและความตั้งใจของแต่ละชาติที่

เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง การกระทำอันเป็นภัยคุกคาม ความตั้งใจที่เป็นภัยคุกคาม กฎการปะทะยังสามารถปรับปรุงได้ตามความจำเป็นและความต้องการในการปฏิบัติ

ในการปฏิบัติทางยุทธการในสถานการณ์ความขัดแย้งต่าง ๆ กฎการปะทะ ที่แจกจ่ายออกไป เป็นการให้ แนวทางทางการเมือง การชี้แนะและให้คำแนะนำจากผู้บังคับบัญชา กฎการปะทะเป็นสื่อสำหรับกำหนดข้อจำกัดทางการเมืองในการใช้กำลังทหาร โดยใช้หลักการห้ามปฏิบัติหรืออนุญาตให้ปฏิบัติ และอาจใช้การกำหนด “ขยายความขัดแย้ง” (Escalation) หรือ “ลดความขัดแย้ง” (De-escalation) ซึ่งจะพิจารณาโดยฝ่ายเสนาธิการในระดับยุทธการและยุทธวิธี และอนุมัติให้ใช้โดยระดับการเมืองและให้คำปรึกษาต่อการทหารในระดับยุทธศาสตร์ทหาร กฎการปะทะจะต้องมีการทบทวนตามการเปลี่ยนแปลงของการเมืองและการทหาร กฎการปะทะที่จะนำมาใช้ต้องเตรียมการและอนุมัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เป็นการปฏิบัติในระดับยุทธศาสตร์ทหารที่สำคัญมากต่อการอนุญาตให้ใช้กำลังทหารอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่มีการป้องกันตนเองอย่างเหมาะสม ผู้บังคับบัญชาทหารในระดับยุทธการต้องมีความเข้าใจต่อกฎการปะทะเหล่านี้ และนำไปปฏิบัติกับกำลังรบของตน อีกทั้งต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงนับเป็นสิ่งท้าทายที่จะหาคำใหม่ที่สั้นกระชับรัดกุมอธิบายสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ผลกระทบที่อาจเกิดและเหตุผลที่เหมาะสมมาใช้ปรับปรุงหรือกำหนดกฎการปะทะใหม่เพื่อใช้แทนกฎเก่า นอกจากนี้การใช้กฎการปะทะต้องการเวลาและการฝึกในทุกระดับของการวางแผนทางทหาร กฎการปะทะจึงมีลักษณะเป็นข้อจำกัดในการวางแผน ที่อาจมีผลกระทบต่อทางเลือกหนทางปฏิบัติทางทหาร

การใช้หลักนิยม (Use of Doctrine)

ผู้บังคับบัญชาต้องศึกษาหลักนิยมต่าง ๆ ให้เข้าใจเพื่อที่จะใช้ประกอบการสั่งการให้กำลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรอบรู้เกี่ยวกับหลักนิยมจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง แม้ว่าจะอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถติดต่อกันได้ ผู้บังคับบัญชาต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ และไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักนิยมทุกตัวอักษร แต่จะต้องเรียนรู้จากบทเรียนหรือจากประสบการณ์ และเตรียมพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากที่กำหนดไว้ในหลักนิยมหากจำเป็น รวมทั้งต้องสามารถอธิบายแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้

ผู้นำและลักษณะผู้นำ (Leadership)

การบังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับผู้นำที่มีประสิทธิภาพเช่นกัน ผู้นำที่ดีมาตั้งแต่เกิดมีน้อยมาก แต่ความเป็นผู้นำที่ดีสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึก ประสบการณ์ การศึกษาหลักการหรือตัวอย่างของผู้นำในอดีต รวมทั้งความรู้ถึงหลักนิยมทางทหาร ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการเป็นผู้นำจึงสามารถดำเนินการได้ตามแบบของแต่ละคน เพราะไม่มีใครที่จะมีรูปแบบแห่งการเป็นผู้นำที่เหมือนกันได้

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ (Qualities for Leaderships)

การพัฒนาความเป็นผู้นำจะต้องประกอบด้วย การศึกษาตัวอย่างของผู้อื่น โดยการเริ่มต้นด้วยความมีวินัย ในตนเองและดำเนินการให้เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องตลอดการฝึกและตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน เป็นความรับผิดชอบที่สำคัญของผู้นำที่จะต้องแสดงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ

การสั่งสอนและการเป็นตัวอย่าง

การให้คำแนะนำ การให้การส่งเสริม และการให้คำตักเตือน

การให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความเป็นผู้นำในทุกโอกาสที่อำนวยให้

ลักษณะที่โดดเด่นของผู้บังคับบัญชาที่ยิ่งใหญ่ คือ การที่ไม่สะทกสะท้านต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการท้าทายได้ ผู้นำที่ดีจะอาศัยเหตุการณ์รอบๆ ตัวในการดำเนินการเพื่อให้สำเร็จตามจุดมุ่งที่ตั้งไว้ มากกว่าที่จะปรับจุดมุ่งของตนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป คุณลักษณะของบุคคลที่จะเป็นผู้นำที่ดี มีดังนี้

มีความสามารถที่จะใช้สภาวะแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของตนได้

รวดเร็วและมั่นคงในการตัดสินใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้จากการคิดในที่เงียบ ๆ ว่าควรจะทำอย่างไรภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

มีความสงบเยือกเย็นภายใต้ความขัดแย้ง กล่าวที่จะต่อสู้กับความเครียดและความกดดันต่าง ๆ และปฏิเสธที่จะต้องคล้อยตามสิ่งหันเหต่าง ๆ

มีความสามารถในการอธิบายที่ชัดเจนว่าต้องการปฏิบัติอะไร และทำไม ดังนั้นเขาจึงจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ใต้บังคับบัญชา

ความกล้าหาญ : ผู้นำที่ดีต้องประสบความสำเร็จในการดำรงความเชื่อมั่นในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา และความสำเร็จจะไม่เกิดได้จากความมีจิตใจที่อ่อนแอ

มีความพร้อมที่จะยอมรับและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา แต่การยอมรับผิดชอบเฉย ๆ โดยไม่ได้แยกแยะและดำเนินการแก้ไขอะไร เป็นการกระทำที่ไม่เกิดประโยชน์

มีความสามารถในการสร้างความเชื่อถือ ความไว้วางใจ และความเคารพระหว่างตนเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ลูกน้อง หรือจากผู้บังคับบัญชา

มีความสามารถในการชักจูงผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกระดับ ซึ่งต่างคนก็มีผลประโยชน์ของตนอยู่ในใจ ให้รู้จักเปิดใจให้กว้างและเห็นอกเห็นใจกันตามธรรมชาติของมนุษย์ มีความเข้าใจในความเข้มแข็งและอ่อนแอของแต่ละบุคคล มีความพิถีพิถันและไม่ลำเอียงในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหา/เรื่องราวของผู้ใต้บังคับบัญชา

มีความสามารถในการฟังและเรียนรู้จากผู้อื่น และใช้ทักษะและความชำนาญของตนให้เต็มที่

มีความเชื่อมั่นในการมอบหมายงาน โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ที่ผ่านมา โดยสามารถชี้แจงความตั้งใจในการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย

ผู้นำทางทหารเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการป้องกันประเทศ ดังนั้นผู้นำจึงต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในการดำเนินการรบอย่างแท้จริง โดยต้องเป็นทั้งผู้ปฏิบัติและผู้รู้จักใช้สติปัญญา เพื่อให้ “งานประสบความสำเร็จ” ในขณะที่เดียวกันต้องรอบรู้ในศิลปะของการรบ รู้จักแบ่งแยกและมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง ที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งและอดทนต่อการปฏิบัติงานที่ยากลำบากตรากตรำ

อาชีพการรับราชการทหารนั้นเป็นอาชีพที่ต้องใช้สติปัญญาความคิด นายทหารเรือทุกคนได้รับการฝึกให้เรียนรู้ถึงศิลปะและศาสตร์ของการทำสงครามในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับยุทธวิธี ระดับยุทธการ และระดับยุทธศาสตร์ โดยมีพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีทางทหาร ประวัติการทำสงครามและบทเรียนจากการรบทางเรือและทางบกต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบสูงต่องานในหน้าที่และทรัพยากรสำหรับการรบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่จะต้องสูญเสียในการทำสงครามคือ **ชีวิตมนุษย์**

รูปแบบของการทำสงครามทางเรื่อนั้นต้องการผู้นำที่มีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม อดทน กล้าหาญ โดยเฉพาะความองอาจกล้าหาญนั้น เป็นลักษณะเด่นและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บังคับบัญชาที่จะช่วยกระตุ้นในเรื่องขวัญและกำลังใจ ในการสร้างกำลังอำนาจในการรบ ความคิดริเริ่มเป็นความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้การตัดสินใจของตน เป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดความองอาจกล้าหาญตามมา แต่ลักษณะเด่นเหล่านี้หากปฏิบัติเกินไปจะทำให้กลายเป็นความมูทะลุ หุนหันพลันแล่นไปได้ สิ่งที่ต้องระลึกไว้เสมอเกี่ยวกับความผิดพลาดของผู้นำที่มีประสบการณ์น้อยที่เกิดจากการที่เขามักมีความองอาจกล้าหาญมากเกินไป เป็นสิ่งที่ผู้นำระดับสูงต้องเรียนรู้ นอกจากการที่เราจะต้องส่งเสริมให้ผู้นำมีความองอาจกล้าหาญและมีความคิดริเริ่มแล้ว ยังจะต้องส่งเสริมให้รู้จักรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือต้องรู้จักรับผิดชอบอย่างจริงจังต่อการปฏิบัติที่ผิดพลาดและการประมาทหรือความขลาดกลัว เป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องใช้ความคิดริเริ่มให้เป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ ความเชื่อถือได้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้นำทั้งหลาย ผู้ได้บังคับบัญชาต้องเป็นที่เชื่อถือของผู้บังคับบัญชาในเรื่องขีดความสามารถของตน ความเชื่อถือได้นั้นเป็นผลมาจากความไว้วางใจและความคุ้นเคย ความไว้วางใจระหว่างเพื่อนร่วมงานเกิดจากการแสดงให้เห็นถึงความมีประสบการณ์และเป็นมืออาชีพ ความคุ้นเคยเป็นผลมาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และพื้นฐานอาชีพของตนกับเพื่อนร่วมงาน

ความเครียดและการล่าจากการรบ

ผู้บังคับบัญชาทุกคนต้องระลึกอยู่เสมอว่าการนำกำลังรบนั้นเป็นเรื่องยากผู้บังคับบัญชาไม่ควรกระตุ้นให้ทำการรบจนเกินขีดจำกัดที่ทั้งคนและยุทธโปกรณ์จะถูกใช้จนเกินกำลังจนไม่สามารถทำให้ฟื้นขึ้นมาทำงานใหม่ได้การใช้สมอจนตรึงเครียดมากเกินไปมักจะทำให้ร่างกายเกิดอาการหมดแรงส่วนการใช้ร่างกายจนตรึงเครียดมากเกินไปจะทำให้สภาพจิตใจผิดปกติความเครียดในการรบเป็นสิ่งที่เกิดประจำในการรบแต่สามารถทำให้ลดลงได้โดยความเข้มแข็งของร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคลรวมทั้งความเชื่อมั่นในแผนที่มีเหตุผลและรายละเอียดที่ดีผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความรู้ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับอันตรายและสิ่งบอกเหตุของการเกิดความเครียดทางการรบความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพการควบคุมตนเองและความเชื่อมั่นในทีมงานเมื่อมารวมกันจะสามารถช่วยจำกัดความกลัวตามธรรมชาติจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ผู้บังคับบัญชาต้อง

พิจารณาความเหนื่อยล้าของตนเองด้วย เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่พลังงานสภาพจิตใจ และร่างกายควรที่ได้รับการรักษาไว้ใช้สำหรับช่วงเวลาที่สำคัญ และต้องแน่ใจว่าได้รับการพักผ่อนที่เพียงพอในระดับปกติ หลีกเลี่ยงการเข้าไปเกี่ยวข้องในรายละเอียดที่มากเกินไป ที่เป็นหน้าที่ของฝ่ายเสนาธิการ และควรมอบอำนาจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ โดยต้องสั่งการให้กะทัดรัด ชัดเจน และปล่อยให้ฝ่ายเสนาธิการของตนพิจารณากำหนดรายละเอียด สิ่งเหล่านี้จะสร้างกำลังรบที่มีความพร้อมและเป็นการมอบประสบการณ์ที่จำเป็นให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในการพัฒนาตัวของเขาเองและเป็นการรักษากำลังที่สำคัญของผู้บังคับบัญชาไว้ใช้เมื่อถึงเวลาที่ต้องการ

บทที่ ๗

การส่งกำลังบำรุงทางทะเล

(Maritime Logistics Support)

๑ เมษายน ๒๕๕๖

ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการส่งกำลังบำรุงทางทะเล

การทำสงครามที่จะให้ได้ชัยชนะเด็ดขาดนั้นจะต้องพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์จากปัจจัยต่างๆ ที่มีอยู่ของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร จิตวิทยา ตลอดจนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็น กำลังอำนาจของชาติ (National Powers) ที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมไว้ตั้งแต่ในยามสงบ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความได้เปรียบเมื่อเริ่มสงคราม การเตรียมความพร้อมและการนำมาใช้ซึ่งกำลังอำนาจของชาติสาขาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการดำเนินการทางยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนยุทธการ และยุทธวิธีต่อไป

การรับการส่งกำลังบำรุงในทะเล
ระหว่าง

ในการทำสงครามจะต้องนำการส่งกำลังบำรุงมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาแผนควบคู่กันไป อาจกล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์และยุทธวิธีเป็นกระบวนการจัดทำแผนการเพื่อดำเนินการยุทธ ส่วนการส่งกำลังบำรุงเป็นกระบวนการจัดเตรียมสรรพสิ่งทั้งปวงเพื่อตอบสนองต่อการยุทธนั้นตั้งแต่ในยามปกติ ซึ่งเริ่มจากการกำหนดความต้องการ การจัดหา จนกระทั่งมีการส่งมอบสิ่งสนับสนุนดังกล่าวให้กับหน่วยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์จนบรรลุเป้าหมายในยามสงครามต่อไป ซึ่งต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับแผนการยุทธในระดับต่าง ๆ โดยสิ่งสนับสนุนการยุทธอาจหมายถึง การจัดสรรทรัพยากรของชาติทั้งปวง หรือการจัดสรรทรัพยากรเฉพาะของหน่วย อันได้แก่ การบริการกำลังพล วัสดุ ขบประมาณ การพัฒนาฐานทัพ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การซ่อมบำรุงอาวุธยุทธโปกรณ์ และการบริการทางการแพทย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการยุทธ ซึ่งหากเป็นการส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธวิธีแล้วจะเป็นการดำเนินการโดยฝ่ายปฏิบัติ อันได้แก่ การจัดส่งอุปกรณ์และยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ ไปให้แก่หน่วยกำลังในยุทธบริเวณ คั้งนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรของ

ระดับการส่งกำลังบำรุงเหล่านี้ คือ รูปแบบและปริมาณความต้องการ ซึ่งจะต้องสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยเหล่านี้ได้อย่างเพียงพอเพื่อความต่อเนื่องของการปฏิบัติ

ความสัมพันธ์ระหว่าง ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี กับ การส่งกำลังบำรุง

การส่งกำลังบำรุงที่ดีจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์และยุทธวิธีอยู่เสมอ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้คือ

- นักยุทธศาสตร์และยุทธวิธีควรจะให้ความสำคัญกับปัญหาการส่งกำลังบำรุงเท่าเทียมกับปัญหาการยุทธ์
- แผนยุทธการและยุทธวิธีที่กำหนดไว้เกินขีดความสามารถด้านการส่งกำลังบำรุงจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จลงได้
- การส่งกำลังบำรุงจะต้องมีปริมาณที่พอเหมาะกับความต้องการทางยุทธการและยุทธวิธี เพื่อลดความสิ้นเปลืองในเรื่องค่าใช้จ่าย
- การส่งกำลังบำรุงเป็นเครื่องช่วยชี้แนวทางการปฏิบัติทางยุทธการและยุทธวิธี

ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธวิธีกับการส่งกำลังบำรุง

ยุทธวิธี คือ วิธีการใช้กำลังทางทหารในการทำการยุทธ์ โดยมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามการยุทธ์นั้นๆ ในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนยุทธการจะมีการกำหนดรูปแบบของยุทธวิธีไว้อย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับกำลังรบที่จะใช้ในการยุทธ์ หรือการปฏิบัติการทางทหารนั้นๆ ว่ามีแนวความคิดในการปฏิบัติในรูปแบบใด ดังนั้นผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่รับผิดชอบการยุทธ์หรือการปฏิบัติการทางทหารนั้น ๆ ควรจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับโอกาสให้แถลงความต้องการก่อนผู้อื่น

แผนยุทธการและแนวความคิดทางด้านยุทธการ คือ หนทางปฏิบัติที่เลือกแล้วพร้อมด้วยแนวความคิดที่เกิดขึ้นและพัฒนาเป็นลำดับจากการประมาณสถานการณ์ในการวางแผนขั้นต้น (Preliminary Planning) จากหนทางปฏิบัติเพื่อเลือกในหลายหนทาง โดยแต่ละหนทางนั้นจะมีแนวความคิดทางด้านยุทธการที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการกำหนดความต้องการทางด้าน การส่งกำลังบำรุงจะเป็นกระบวนการที่ปรากฏขึ้นในขั้นตอนดังกล่าวนี้ เพื่อแสดงประเภทและปริมาณของความต้องการ รวมทั้งรูปแบบของการสนับสนุน ข้อจำกัดและข้อดีข้อเสีย เพื่อนำไปสู่ทางเลือกเป็นแผนยุทธการ ในขั้นตอนต่อไป ความต้องการทางด้าน การส่งกำลังบำรุงจะถูกใช้ในการสนับสนุนแผนยุทธการและแนวความคิดทางด้านยุทธการ ซึ่งได้จากข้อตกลงใจในการเลือกหนทางปฏิบัติ โดยได้เพิ่มเติมความละเอียดรอบคอบมากขึ้นกว่าการพิจารณาในระดับการวางแผนขั้นต้น ด้วยการวิเคราะห์ข้อพิจารณาการส่งกำลังบำรุงแต่ละสาขาการยุทธ์และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการแยกกิจและมอบหมายกิจการส่งกำลังบำรุง การวิเคราะห์ข้อจำกัดและข้อแก้ไข รวมทั้งการประสานงานต่าง ๆ ในขั้นตอนนี้จะสามารถกำหนดเป็นแผนการส่งกำลังบำรุงเพื่อสนับสนุนแผนยุทธการได้อย่างสมบูรณ์

การระดมสรรพกำลังด้านการส่งกำลังบำรุง

กองทัพเรือได้จัดทำแผนระดมสรรพกำลังพร้อมกับการกำหนดวิธีการเกณฑ์กำลังพลและอาวุธ ยุทโธปกรณ์ เพื่อใช้ในยามสงคราม ซึ่งเป็นการระดมความต้องการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การเรียกกองหนุน การระดมกองเรือพาณิชย์ และเรือประมง รวมถึงการกำหนดความต้องการสิ่งอุปกรณ์สาย สรรพอาวุธ สายแพทย์ สายวิทยาศาสตร์ สายพลาธิการ สายช่าง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความต้องการงบประมาณ ในการจัดหาตามปริมาณที่จำเป็นสำหรับดำรงสภาพความพร้อมของหน่วยกำลังรบ ดังนั้นในภาวะฉุกเฉิน เช่นการประกาศกฎอัยการศึกหรือในภาวะสงคราม กองทัพเรือจึงสามารถระดมพลและพัสดุที่จำเป็นสำหรับการรบมาใช้ได้ โดยมีแนวทางการปฏิบัติตามแผนระดมสรรพกำลัง ดังนี้

๑. การกำหนดความต้องการ เป็นขั้นตอนการส่งกำลังบำรุงที่จะต้องกระทำในทุก ๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยบกหรือหน่วยเรือ โดยอาศัยแผนยุทธศาสตร์หรือแผนยุทธการเป็นมูลฐาน เพราะมีรายละเอียดของกำลังรบที่จะใช้ระยะเวลาในการยุทธ์ หรือลักษณะของการปฏิบัติการทางทหาร แล้วกำหนดเป็นความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งจะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพราะสาเหตุจากการขาดทรัพยากรที่จะนำมาใช้สนับสนุน เว้นแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงภาวะที่ได้ใช้เป็นมูลฐานในการกำหนดความต้องการนั้น ๆ

๒. การจัดหา เป็นขั้นตอนการส่งกำลังบำรุงที่ดำเนินการต่อจากขั้นการกำหนดความต้องการ ซึ่งจะมีในทุกระดับของหน่วยทั้งฝ่ายทหารและรัฐบาล การจัดหาในยามปกติมีวิธีการที่ยู่ยากและซับซ้อนเนื่องจากมีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจฝ่ายพลเรือน กรรมวิธีในการซื้อ การจ้าง การเจรจากับบริษัทผู้ผลิต การทำสัญญา การพิจารณากำหนดคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งอุปกรณ์ที่ต้องการ ในยามสงครามการจัดหาจะต้องปฏิบัติตามแผนระดมสรรพกำลังที่ได้กำหนดไว้แล้ว ซึ่งฝ่ายพลเรือนจะต้องให้การสนับสนุนและปฏิบัติตาม

๓. การแจกจ่าย เป็นขั้นการแจกจ่ายวัสดุและสิ่งอุปกรณ์ให้แก่หน่วยต่าง ๆ ที่ได้เสนอความต้องการไว้ ถูกต้องทั้งชนิดและจำนวน ทันเวลา ซึ่งการปฏิบัติในขั้นนี้เป็นหน้าที่ของฝ่ายทหารมิใช่ฝ่ายพลเรือน ส่วนการแจกจ่ายที่ดำเนินการในระดับฝ่ายปฏิบัตินั้นจะมีทั้งการสะสมกำลังพลและพัสดุไว้ที่หน่วยสนับสนุน และสิ้นสุดกรรมวิธีการแจกจ่ายเมื่อนำส่งกำลังพลและพัสดุนั้นให้แก่หน่วยผู้ใช้หรือบริโภคแล้ว

การแจกจ่ายให้กับกองเรือขนาดใหญ่ที่อยู่ห่างไกลฐานทัพ มีปัญหามูลฐานที่จำเป็นหลายประการที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อให้สามารถสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการได้โดยการจัดตั้ง

๓.๑ หน่วยส่งกำลังบำรุงเขตหลัง หมายถึงที่ตั้งฐานส่งกำลังบำรุงในประเทศหรือในประเทศพันธมิตร ซึ่งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งปวงที่จะสามารถสนับสนุนหน่วยกำลังรบทางเรือได้ เช่น ฐานทัพเรือ อู่เรือ สถานีทหารเรือ สถานีการบิน ศูนย์ส่งกำลัง โรงพยาบาล ฯลฯ

๓.๒ ฐานทัพหน้า ซึ่งอาจจะเป็นฐานทัพชั่วคราว มีภารกิจหลักในการสนับสนุนการปฏิบัติในยามสงครามของเหล่าทัพ เช่น สถานีการบิน คลังส่งกำลัง ฯลฯ

๓.๓ หมู่เรือสนับสนุนเคลื่อนที่ เป็นหมู่เรือที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนแก่กำลังรบและหน่วยปฏิบัติ สามารถเคลื่อนย้ายตามกำลังรบไปในยุทธบริเวณได้ และเพื่อให้หมู่เรือนี้

สามารถอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่กำลังรบได้ครบถ้วนเทียบเท่ากับฐานทัพบนบก จำเป็นต้องจัดหาเรือประเภทต่าง ๆ สำหรับใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจ ซึ่งได้แก่เรือที่ทำหน้าเป็นคลังกระสุนและวัตถุระเบิด คลังพัสดุ เเสบียงอาหาร น้ำมันเชื้อเพลิง อู่ลอย เรือกู้ซ่อม เรือพยาบาล ฯลฯ

การวางแผนและควบคุมการส่งกำลังบำรุงทางทะเล

ในการส่งกำลังบำรุงทางทะเลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้

๑. ความพอเพียง หมายถึงการให้หน่วยกำลังรบได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอกับความต้องการ ทั้งปริมาณ และคุณภาพ

๒. การประสานงาน การส่งกำลังบำรุงนั้น มิใช่งานที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งกำลังบำรุง จะดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยลำพัง หากแต่จะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดกับหน่วยเหนือ หน่วยรอง หน่วยข้างเคียง และหน่วยที่ขอรับการสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของหน่วย

๓. ความประหยัด การจัดหาและแจกจ่ายพัสดุ ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความประหยัด เพื่อให้สามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่

๔. ความง่าย การดำเนินงานการส่งกำลังบำรุง จะต้องไม่ยุ่งยากซับซ้อน เพื่อให้ไม่เสียเวลา หรือเกิดความล่าช้า ความง่ายนั้นจะต้องสอดคล้องกับความประหยัดด้วย มิใช่ง่ายเพื่อให้รวดเร็ว แต่สิ้นเปลืองมากเกินไปจนความจำเป็น

๕. ความอ่อนตัว สถานการณ์ต่าง ๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปจนอาจทำให้ระบบที่วางไว้เดิม ไม่บรรลุความต้องการของหน่วยกำลังรบได้ ดังนั้นงานการส่งกำลังบำรุงจะต้องมีความอ่อนตัว สามารถปรับให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

๖. การสนับสนุนจากเขตหลังไปเขตหน้า หมายถึง การดำเนินการสนับสนุนหน่วยรบให้มากที่สุด เพื่อไม่ให้หน่วยรบ ต้องมีภาระในการแสวงหาพัสดุที่จำเป็นสำหรับการรบด้วยตนเอง อันจะทำให้เสียผลทางยุทธการ

๗. จังหวะเวลา ยุทธโศปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่หน่วยกำลังรบต้องการ จะต้องไปถึงที่หมายได้ทันตามกำหนด มิฉะนั้นอาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงได้

การวางแผนการส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธศาสตร์

เป็นการวางแผนกำหนดแนวทางในการนำสรรพกำลังที่มีอยู่ส่งไปให้ถึงหน่วยรบ ซึ่งการวางแผนการส่งกำลังบำรุงนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับ แผนการยุทธ (Campaign Plan) ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการทางทหารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ร่วมกันได้ภายในช่วงเวลาที่กำหนด แผนการยุทธจะได้จากการประมาณสถานการณ์ทางยุทธศาสตร์ระยะยาว ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะได้ข้อตกลงใจและแนวทางการปฏิบัติที่ต้องดำเนินการ ในแผนการยุทธจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการส่งกำลังบำรุงมากกว่า

ข้อพิจารณาอื่น ๆ ในการปฏิบัติการจริง นอกจากนั้นแผนการยุทธยังใช้เป็นตัวกำหนดมูลฐานการแบ่งมอบผลผลิตของชาติอันเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนส่งกำลังบำรุงของแต่ละเหล่าทัพ

แผนการส่งกำลังบำรุงเป็นส่วนสำคัญของ **โครงสร้างแผนการยุทธ (Outline Campaign Plan)** ซึ่งจะกล่าวถึงภารกิจ แนวความคิดในการปฏิบัติการไว้อย่างกว้าง ๆ และกล่าวถึง กำลัง (Forces) ที่ใช้ทั้ง กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และอุปกรณ์ในการส่งกำลังบำรุงที่ต้องการ

การวางแผนการส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธวิธี

จากข้อตกลงใจของผู้บังคับบัญชา หน่วยรองจะจัดทำแผนสนับสนุนเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผู้วางแผนส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธวิธีจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยกำลังที่จะต้องให้การสนับสนุน

๒. แผนทั่วไปของหน่วยกำลังที่จะรับการสนับสนุนการส่งกำลังบำรุง ซึ่งในแผนทั่วไปนี้จะรวมข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของฐานทัพต่าง ๆ การส่งกำลังบำรุงสำรองและความอ่อนตัวในการส่งกำลังบำรุง

๓. มาตรการต่าง ๆ ที่เป็นข้อพิจารณาทั่วไป เพื่อประกันว่าผู้บังคับบัญชาหน่วยรองด้านการส่งกำลังบำรุงทั้งหลายมีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ ความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของหน่วยตน

๓.๒ ความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของบรรดาผู้บังคับบัญชาหน่วยรอง รวมทั้งการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

๓.๓ การสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงโดยหน่วยส่งกำลังบำรุงที่จัดให้มีขึ้น

๔. แผนการดำเนินการส่งกำลังบำรุง (Logistic Function) ในการกำหนดแผนการส่งกำลังบำรุงนั้นขึ้นอยู่กับระดับความยากและความซับซ้อนของการปฏิบัติการ รวมทั้งแผนการที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ต่าง ๆ เช่น นโยบาย ความรับผิดชอบ ภารกิจที่มีการกำหนดสิ่งอุปกรณ์ที่มีอยู่ และวิธีการที่จะได้รับพัสดุ หรือการบริการ

การส่งกำลังบำรุงทางทหารกับประเทศพันธมิตร

หน่วยกำลังทางเรือบางครั้งมีความจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนด้านส่งกำลังบำรุงที่สำคัญและจำเป็น ซึ่งบางครั้งหน่วยเกี่ยวข้องอาจสนับสนุนได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ การวางแผนส่งกำลังบำรุงร่วมทางทหารกับประเทศพันธมิตรจึงมีความจำเป็น เพื่อให้หน่วยเรือสามารถรับการสนับสนุนและปฏิบัติการสำคัญนั้นได้ต่อไป

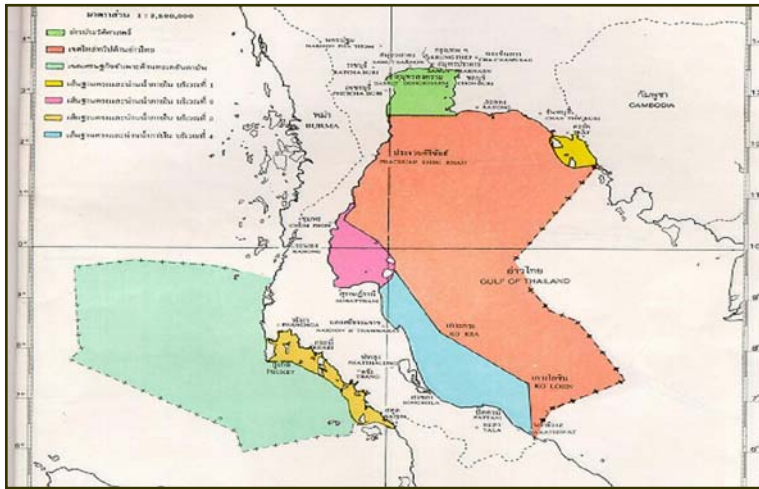
กระทรวงกลาโหมได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้แต่งตั้งผู้แทนจาก กองบัญชาการทหารสูงสุดและเหล่าทัพพร้อมเป็นคณะกรรมการแสวงหาแหล่งส่งกำลังบำรุงร่วมกับประเทศพันธมิตร เรียกชื่อว่า “คณะกรรมการส่งกำลังบำรุงกับกระทรวงกลาโหมประเทศพันธมิตร” เพื่อทำหน้าที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการส่งกำลังบำรุง และจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการส่งกำลังบำรุงกับประเทศพันธมิตร โดยอาศัยหลักการต่างตอบแทนในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพไทยและกองทัพประเทศพันธมิตร ที่ได้ลงนามร่วมกัน เพื่อขยายขอบเขตและเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานการส่งกำลังบำรุงระดับกองทัพ

บทที่ ๘

หลักนิยมทางทะเล กับบทบาทของกองทัพเรือ

(Maritime Doctrine and Roles Of Royal Thai Navy)

ทะเลในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ

แผนที่แสดงอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย

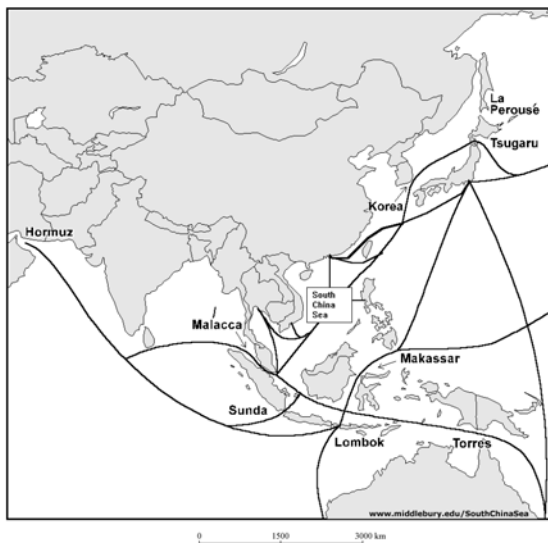
ตาม UNCLOS 1982

เมตร ส่วนลึกที่สุดมีความลึกของน้ำประมาณ ๘๕ เมตร ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ติดทะเลอันดามัน ลักษณะเป็นทะเลเปิด ระดับน้ำลึกประมาณ ๒๐๐ เมตร ชายฝั่งทะเลยาวตั้งแต่ชายแดนประเทศพม่า จรดประเทศมาเลเซีย ประมาณ ๑๔๐ กม. มีพื้นที่ทะเลประมาณ ๑๒๖,๐๐๐ ตร.กม. สภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ในตำบลที่เช่นนี้ ถือว่าเป็น ทะเลปิด หรือ กึ่งปิด (Enclosed or Semi-Enclosed Sea) กล่าวคือ ทางด้านอ่าวไทย ซึ่งมีความกว้างเพียง ๓๐๐ ไมล์ทะเล (จากชายฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยถึงปลายแหลมกาเมาประเทศเวียดนาม) ยังมีประเทศอื่นที่มีเขตติดต่อกับอ่าวไทยร่วมกันอีก ๓ ประเทศ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย กัมพูชา และเวียดนาม ส่วนทางด้านทะเลอันดามัน ซึ่งมีความกว้างเพียง ๓๓๐ ไมล์ทะเล (วัดจากชายฝั่งด้านทะเลอันดามันถึงหมู่เกาะนิโคบาของประเทศอินเดีย) ก็มีประเทศที่มีเขตติดต่อกับทะเลอันดามัน รวมถึง ๕ ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า อินเดีย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ดังนั้น เมื่อใช้หลักการเส้นมัธยะ (The Principle of Equidistant) ในการแบ่งเขตแดนทางทะเลแล้วบรรดาประเทศรอบอ่าวไทยและทะเลอันดามันจะไม่สามารถขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนเองได้เต็มที่ถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล ตามสิทธิในบทบัญญัติแห่งกฎหมายทะเลระหว่างประเทศของสหประชาชาติ พ.ศ.๒๕๒๕ (United Nation Convention on Law of the Sea 1982 - UNCLOS 1982) โดยเขตเศรษฐกิจจำเพาะในส่วนของไทยทางด้านอ่าวไทย สามารถขยายได้เพียง ๑๒๐ ไมล์ทะเล และในส่วนกว้างที่สุดทางด้านทะเลอันดามันขยายได้ ๑๖๓ ไมล์ทะเล

ประเทศไทย มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นผืนแผ่นดินที่ทอดยาวจากเหนือลงใต้ ปกคลุมด้วยทะเลสองด้าน ทางฝั่งทะเลตะวันออกติดทะเลอ่าวไทย มีความยาวฝั่งทะเลตั้งแต่ชายแดนประเทศกัมพูชาถึงมาเลเซียทั้งสิ้น ๑,๘๔๐ กิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๕๐๐ ไมล์ทะเล ครอบคลุมพื้นที่ทะเลประมาณ ๒๕๒,๐๐๐ ตร.กม. ความลึกของน้ำทะเลในอ่าวไทยเฉลี่ย ๕๐

ก็จะประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็น **ลักษณะด้อยทางทะเลของประเทศ** เนื่องจากทำให้ประเทศไทย ถูกปิดล้อมไปด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาเขตแดนทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดตามผนวก ง. **ปัญหาเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน**

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยมีชายฝั่งทะเลสองด้าน ทั้งทางด้านอ่าวไทยและทางด้านทะเลอันดามัน ลักษณะเช่นนี้แม้ว่าจะจะเป็นลักษณะด้อยเพราะเป็นทะเลเปิด หรือ กึ่งปิด ที่ทำให้ประเทศไทยต้องแบ่งกำลังในการป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลออกไปกระจายอยู่ที่สองฝั่งทะเลก็ตาม แต่ใน

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมทางทะเล
ในอ่าวไทย เพื่อออกสู่ทะเลจีนใต้
และมหาสมุทรอินเดีย

ขณะเดียวกันยังถือว่าเป็นลักษณะเด่น ที่ทำให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมต่อของเส้นทางคมนาคมและการค้าขายทางทะเล ระหว่างมหาสมุทรอินเดียบกับมหาสมุทรแปซิฟิก อีกด้วย สถานการณ์เหล่านี้มีผลทำให้การดำเนินกิจกรรมทางทะเลต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องระมัดระวังในเรื่องการกระทบกระทั่ง หรือเกิดการล่วงล้ำอาณาเขตทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ เหล่านี้ รวมทั้งการขยายฐานการค้าและการขนส่งทางทะเลเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดียบกับทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิกไปยังบริเวณทางตอนใต้ของประเทศ ส่งผลให้สถานะแวดล้อมทางทะเลดังกล่าวมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของประเทศยิ่งขึ้น

จากการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลของรัฐชายฝั่งเพื่อนบ้าน ตามสิทธิแห่งกฎหมายทะเล ดังกล่าวแล้ว ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งถึงเสรีภาพในการใช้ทะเลของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพในการบิน การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล ตลอดจนเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลประการอื่นอันชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากการผ่านเข้าไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน เหล่านี้ แม้ว่าจะเรือและอากาศยานของไทยจะมีเสรีภาพในการผ่านได้โดยอิสระก็ตาม แต่ยังคงจำเป็นต้องแจ้งให้ประเทศเพื่อนบ้าน บางประเทศ ทราบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทะเลภายในของประเทศนั้นๆ รวมทั้งยังจำกัดในด้านการแสวงหาทรัพยากร และการก่อสร้างต่างๆ ในเขตทะเล

ของไทยอีกด้วย ดังนั้น **เขตเศรษฐกิจจำเพาะ** จึงเป็นเขตที่เกิดจากการประนีประนอมระหว่าง **อำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติ และ เสรีภาพของรัฐอื่น ๆ ในการใช้ท้องทะเล** และการเจรจาต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของประเทศไทย กับรัฐชายฝั่ง เพื่อนบ้าน ยังจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปในระดับรัฐบาลตามวิถีทางการทูต **ส่วนการตรวจตราดูแลไม่ให้เกิดการละเมิดอธิปไตยเหนือน่านน้ำนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของกองทัพเรือตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างปฏิเสธไม่ได้**

หลักนิยมทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

การกำหนด **ยุทธศาสตร์ทางเรือ (Naval Strategy)** ของกองทัพเรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นั้น กองทัพเรือตระหนักดีว่ามีข้อจำกัดด้านทรัพยากรอยู่มาก ในขณะที่ความอยู่รอดของชาติ และความกินดีอยู่ดีของ ประชากรในชาติขึ้นอยู่กับทะเลเป็นสำคัญ การประยุกต์ใช้หลักนิยมทางทะเลให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทางเรือ จึงมีความละเอียดอ่อนมาก เพราะนอกจาก จะต้องตอบสนองด้านความมั่นคงตามยุทธศาสตร์ทหารแล้ว ยังจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจที่กำหนดเป็นภาพรวมในยุทธศาสตร์ชาติอีกด้วย ดังนั้น การพิจารณาใช้หลักนิยม ทางทะเลของกองทัพเรือ ให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติเดียวกันของกำลังทางเรือที่วางกำลังไว้ตามกองเรือภาคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชาติต้องการ ถือว่าเป็นการยอมรับและใช้ได้เหมาะสมคือ **การป้องปราม การควบคุมทะเล/การปฏิเสธการใช้ทะเลของฝ่ายตรงข้ามในลักษณะ กองเรือคงชีพ** โดยมีแนวความคิดในการดำเนินการดังนี้

การป้องปราม (Deterrence) จะดำรง **การแสดงกำลัง (Presence)** ในพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าผลประโยชน์ของชาติ และ/หรืออธิปไตยของชาติจะถูกคุกคาม เพื่อให้ผู้มีเจตนาจะคุกคามหยุดยั้งหรือยกเลิกความคิดในการคุกคาม

การควบคุมทะเล (Sea Control) การปฏิเสธการใช้ทะเลของฝ่ายตรงข้าม (Sea Denial) และหรือ จัดกำลังกองเรือคงชีพ (Fleet In-Being) กองทัพเรือจะปฏิบัติการ โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบของกองเรือภาคต่าง ๆ ให้ได้ตั้งแต่ยามปกติ และกำหนดระดับการดำเนินการที่เหมาะสมให้มีเสรีภาพในการปฏิบัติอย่างเพียงพอภายใต้ความเสี่ยง ที่สามารถยอมรับได้ ในกรณีที่เกิดวิกฤติการณ์ที่มีข้อพิพาททางทหารระดับต่ำ และมีกำลังเหนือกว่าหรือใกล้เคียงกับ ฝ่ายตรงข้าม แนวความคิดการควบคุมทะเล/การปฏิเสธการใช้ทะเลของฝ่ายตรงข้ามน่าจะมีความเหมาะสมในการนำมาปฏิบัติ และหากมีกำลังน้อยกว่าฝ่ายตรงข้าม จะดำเนินการปฏิบัติในรูปแบบของกองเรือคงชีพ ทั้งนี้โดยใช้กำลังทางเรือ ที่สามารถเชื่อถือได้ในระดับต่ำสุดที่เพียงพอในการผลักดันกันปฏิบัติงาน กำลังทางเรือส่วนนี้จะต้องมีขีดความสามารถในการแสดงกำลังและใช้กำลัง รวมทั้งการดำรงสภาพอยู่ได้ตลอดช่วงเวลาการปฏิบัติการ

หลักนิยามทางทะเลในการคุ้มครองการค้าทางทะเล (Trade Protection)

ประเทศไทยมีเส้นทางคมนาคมทางทะเล ซึ่งติดต่อกับโลกภายนอกได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศให้มีพื้นฐานมั่นคงต่อไป จึงเป็นหน้าที่ที่กองทัพเรือจะต้องดำรงการคมนาคมทางทะเลเอาไว้ให้ได้ ซึ่งมีแนวความคิดในการปฏิบัติดังนี้

การควบคุมเรือพาณิชย์ เมื่อมีสถานการณ์เสี่ยงหรือในสถานะฉุกเฉิน รัฐบาลจะต้องให้อำนาจแก่กองทัพเรือในการป้องกันเรือพาณิชย์ ซึ่งจะต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของเรือด้วย ทั้งเรือพาณิชย์และกองเรือคุ้มกันจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างชัดเจน ในสภาพภูมิศาสตร์และเส้นทางเดินเรือ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันตลอดเวลา หลักการคุ้มครองเรือพาณิชย์ สามารถจำแนกออกตามจุดประสงค์เพื่อการป้องปรามและป้องกันกระบวนเรือได้ ดังนี้

- **การควบคุมทะเล** หากภัยคุกคามที่จะมีต่อกองเรือพาณิชย์มีขีดความสามารถสูง การป้องกันต้องการการคุ้มครองโดยวิธีการควบคุมทะเล เรือพาณิชย์จะได้รับการคุ้มครองจากแผนการควบคุมทะเล ซึ่งกองเรือคุ้มกันจะให้การป้องกันในน่านน้ำตลอดระยะทางที่เรือพาณิชย์ผ่าน หรือมีการปฏิบัติการคุ้มกันพิเศษ หากข้าศึกมีการใช้กองเรือปฏิบัติการในทะเล แนวความคิดทั้งสองอย่างจะขึ้นอยู่กับขนาดของกำลังกองเรือที่ฝ่ายเรามีอยู่

- **การจัดกระบวนเรือลำเลียง (Convoying)** เมื่อมีสถานะเสี่ยงต่อเรือพาณิชย์ การคุ้มกัน กระบวนเรือลำเลียง จะถูกนำมาใช้เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการควบคุมทะเล ในการคุ้มกันกระบวนเรือลำเลียง จำเป็นจะต้องใช้พื้นที่และเวลาในการปฏิบัติให้น้อยที่สุด ปัจจัยที่จะนำมาพิจารณาในการคุ้มกันกระบวนเรือลำเลียง คือ ภารกิจของกำลังทางเรือของฝ่ายข้าศึก และกำลังคุ้มกันฝ่ายเราเพื่อให้การป้องกันมีประสิทธิภาพมากที่สุด

- **การคุ้มกันระยะไกลและระยะใกล้ (Distant and Close Escort)** หากมีความตึงเครียดในภูมิภาค หรือมีการปฏิบัติของโจรสลัด หรือการโจมตีใดๆ ที่ไม่ปรากฏสัญชาติ กำลังทางเรือสามารถใช้การแสดงกำลังอยู่ในทะเลเพื่อป้องกันการปฏิบัติต่างๆ ข้างต้น เมื่อภัยคุกคามมีความรุนแรงมากขึ้น การคุ้มกันระยะไกล (Distant Escort) และ การคุ้มกันระยะใกล้ (Close Escort) จะมีความจำเป็นยิ่งขึ้น กำลังทางเรือสามารถทำการลาดตระเวนติดตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม และวางตัวให้อยู่ในตำแหน่งที่ใกล้พอที่จะคุ้มกันต่อกองเรือพาณิชย์แบบระยะไกล หรือสามารถเข้าคุ้มกันโดยตรงต่อเรือพาณิชย์ระยะใกล้ก็ได้

หลักนิยามของกำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม (The Application of Maritime Power in Military Operation Other Than War)

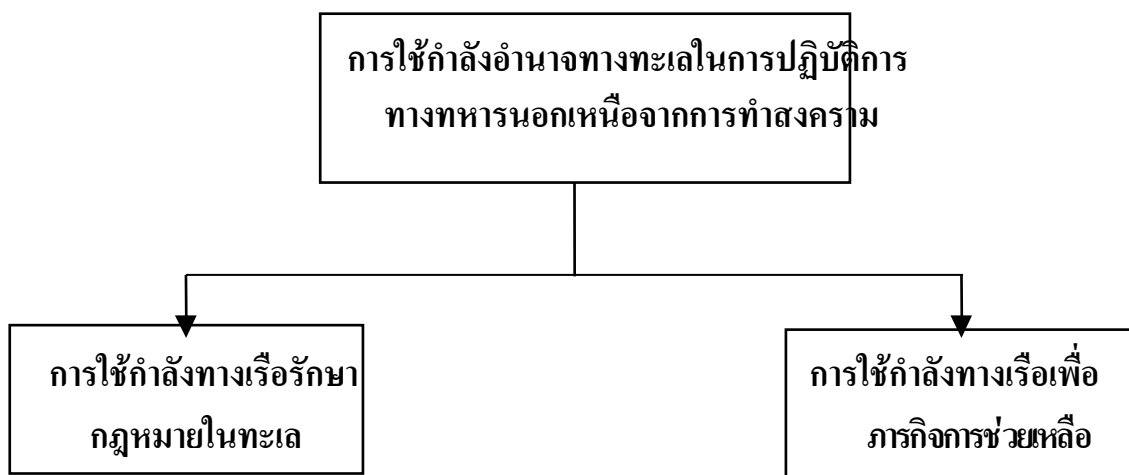
การใช้กำลังทางเรือในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม เป็นการปฏิบัติการทางทหาร อีกสาขาหนึ่ง ที่กองทัพเรือประเทศต่าง ๆ กำลังให้ความสนใจ ซึ่งกองทัพเรือไทยได้มีการ

ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นเวลานานแล้ว สามารถแบ่งการดำเนินการออกได้เป็น ๒ ประการ ได้แก่ การใช้กำลังทางเรือรักษากฎหมายในทะเล (Constabulary) และ การใช้กำลังทางเรือเพื่อ ภารกิจช่วยเหลือ (Benign)

๑. หลักนิยมทางทะเลในการรักษากฎหมายในทะเล ได้แก่ การดำเนินการในด้านต่างๆดังนี้

▪ การกีดกันทางเศรษฐกิจและการกักด่าน (Economic Sanctions and Quarantine)

กองทัพเรือจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ ตามกฎบัตรองค์การสหประชาชาติในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การ สหประชาชาติ จึงต้องดำเนินการตามกฎหมายระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด เพื่อให้แน่ใจว่าการป้องกันของกองกำลังทางเรือรักษากฎหมายในทะเลสามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพการควบคุมทะเลเฉพาะตำบลที่มีความจำเป็น การใช้กำลังทางเรือในการปฏิบัติการนี้ ได้แก่ การกีดกันทางเศรษฐกิจ การกักด่าน เป็นต้น

๑. การกีดกันทางเศรษฐกิจและการกักด่าน
๒. การรักษาสันติภาพ
๓. การปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการกระทำผิดทางทะเล
๔. การคุ้มครองฐานขูดเจาะก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย

๑. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและบรรเทาสาธารณภัย
๒. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
๓. การช่วยเหลือต่างประเทศ
๔. การปฏิบัติการร่วมกับชาติพันธมิตร
๕. การพัฒนาประเทศ

▪ **การรักษาสันติภาพ (Peace Operations)** หากประเทศไทยจะต้องส่งกองกำลังรักษาสันติภาพจะใช้ใน ภารกิจการสังเกตการณ์ หรือภารกิจในการเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังสหประชาชาติ ทั้งสองภารกิจจะต้องได้รับความยินยอมจากฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นคู่สงครามเสียก่อน การรักษาสันติภาพจะบรรลุผลได้จะต้องดำรงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรมแก่ทุกๆฝ่าย ลักษณะของการใช้กองกำลังทางเรือในการรักษาสันติภาพ ได้แก่ การตรวจตราดูแลเส้นปักปันเขตแดน ในทะเลและแม่น้ำ ดูแลการหยุดยิงในทะเลและเขตกันชน สำหรับกำลังนาวิกโยธินและกำลังพลทหารเรืออื่นๆก็สามารถใช้ในส่วนของการรักษาสันติภาพทางบกได้ด้วย

▪ **การปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการกระทำผิดทางทะเล**

การกระทำอันเป็นโจรสลัดหรือการปล้นทรัพย์ในทะเล มักจะเกิดแก่เรือประมงไทยในอ่าวไทย อยู่เสมอ โดยเฉพาะจะเกิดในบริเวณพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ ไทย และกัมพูชา ประกายล้อมทับกัน สำหรับเรือสินค้ามักจะเกิดบริเวณช่องแคบมะละกา การปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดนี้ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ให้อำนาจทหารเรือไว้ สำหรับความผิตบางอย่างทางทะเล เมื่อกองทัพเรือ จัดกำลังทางเรือ และกำลังอากาศยานวิ ลาดตระเวนใน พื้นที่รับผิดชอบทั้งทางฝั่งอ่าวไทย และทะเลอันดามัน โดยผลัดเปลี่ยนกันออกปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องตาม แผนลาดตระเวน หากพบผู้กระทำผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีอำนาจที่จะดำเนินการจับกุม เช่น การ ลักลอบเข้ามาทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย การลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษี การ ลักลอบขนน้ำมันในทะเล และการกระทำอันเป็นโจรสลัด เป็นต้น

- **การคุ้มครองฐานชุกจะเก้าชธรรมชาติในอ่าวไทย** กองทัพเรือจัดเรือและเครื่องบินลาดตระเวน ทางทะเลทำการลาดตระเวนเพื่อให้การคุ้มครองฐานชุกจะต่างๆ ในอ่าวไทยอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดทำแผน ป้องกันและปราบปรามการยึดฐานชุกจะขึ้น และทั้งยังได้ทำการฝึกซ้อมอยู่เสมอ

๒. หลักนิยมทางทะเลในภารกิจช่วยเหลือ ได้แก่การใช้กำลังทางเรือในการดำเนินการต่าง ๆ คดังนี้

- **การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและบรรเทาสาธารณภัย** กฎหมายระหว่างประเทศ ได้ออกข้อกำหนดให้เรือทุกลำในทะเลมีชายฝั่งทางวิทยุและเข้าทำการช่วยเหลือต่อเรือที่ประสบภัยและ ร้องขอความช่วยเหลือ การช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยจึงเป็นหน้าที่ประจำที่กองทัพเรือถือปฏิบัติอยู่แล้ว ภัยใน ทะเลนั้นนอกจากจะเป็นภัยธรรมชาติแล้ว ยังหมายรวมถึงภัยอื่นๆที่เกิดขึ้นทั้งปวงด้วย เช่น เกิดไฟไหม้บนเรือ เรือซาร์ต เรืออัปปางจากการโดนกัน หรือ เกยหินอัปปาง เป็นต้น เมื่อการขยายตัวของการค้าทางทะเลมากขึ้น โอกาสที่เรือพาณิชย์จะเกิดอุบัติเหตุภัยย่อมมีมากขึ้นและหากอุบัติเหตุภัยนี้เกิดในทะเลลึกห่างไกลจากฝั่งมาก กองทัพเรือเท่านั้น ที่จะมีโอกาสเข้าถึงเหตุการณ์ และให้ความช่วยเหลือได้ ด้วยมีทั้งอากาศยาน และเรือใหญ่ ที่มีรัศมีปฏิบัติการไกล และมีความคงทนทะเลสูง ตัวอย่างเช่นเมื่อครั้งเกิดภัยธรรมชาติจาก พายุไต้ฝุ่นเกย์ การปฏิบัติการของเรือและอากาศยานวิมีส่วนให้ความช่วยเหลือได้มาก อย่างไรก็ตาม จากการขยายตัวของ การค้าทางทะเลดังกล่าว กองทัพเรือจะต้องขยายขีดความสามารถ และบทบาทในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในทะเลให้สูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนั้น ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแก่แหล่ง อุตสาหกรรม ชายฝั่งทะเล ทั้งภาคตะวันออก ภาคใต้ หรือแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กองทัพเรือก็มีขีดความสามารถที่จะ ให้การสนับสนุนได้ด้วย

- **การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล** จากความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา ทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะที่ดิน ป่าไม้ แหล่ง น้ำ ประมง และแร่ธาตุ มาใช้ในอัตราที่สูง ประกอบกับการขาดประสิทธิภาพในการบริหารการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมา เป็นสาเหตุสำคัญซ้ำเติมให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง

อย่างรวดเร็ว กองทัพเรือได้ใช้มาตรการตรวจตราเพื่อควบคุม เรือประมงมิให้ใช้เครื่องมือประมงผิดไปจากที่ทางการกำหนด เพื่อป้องกันการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ เช่น การทำทุ่นผูกเรือแทนการให้เรือทิ้งสมอเพราะจะเป็นการทำลายปะการังที่พื้นท้องทะเล ห้ามการใช้วนที่มีขนาดตาเล็กกว่าที่กำหนด และห้ามการใช้ระเบิดในการจับปลา เป็นต้น

- **การช่วยเหลือต่างประเทศ** ในอดีตกองทัพเรือไทย ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในต่างประเทศหลายครั้งด้วยกัน จากความคล่องตัวของกำลังทางทะเลและความอิสระในการส่งกำลังบำรุง กำลังทางเรือสามารถเป็นฐานในการส่งกำลังบำรุงนอกฝั่ง สำหรับปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในการสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ และกำลังอากาศยานวิ เช่น เฮลิคอปเตอร์สามารถให้การสนับสนุนด้วยการขนส่งหลายภารกิจ ตัวอย่างเช่น ใน พ.ศ.๒๕๓๔ กองทัพเรือไทยได้จัดเรือนำอาหาร ยารักษาโรค และอุปกรณ์ที่จำเป็นไปช่วยเหลือบังกลาเทศ และฟิลิปปินส์ที่ประสบวาทภัยจัดเรือนำข้าวสาร และอาหารแห้งไปช่วยเหลือประเทศโซมาเลียที่เกิดการขาดแคลนเนื่องจากการสู้รบ

- **การปฏิบัติการร่วมกับชาติพันธมิตร** เป็นการปฏิบัติการร่วมทางทหารในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกการศึกษา และการพัฒนา ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปฏิบัติการร่วมกับชาติพันธมิตรหลายประเทศ ในหลาย ๆ สาขาการปฏิบัติการ ได้แก่ ไทยและมาเลเซียได้มีการจัดกำลังทางเรือลาดตระเวนร่วมในบริเวณพื้นที่พัฒนาร่วม ซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมต่อทับกันทางทะเลอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีการฝึกร่วมเป็นประจำระหว่างชาติพันธมิตร เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย เป็นต้น การดำเนินการเช่นนี้จะเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และลดปัญหาความตึงเครียดได้ นอกจากนี้กำลังมีการริเริ่มที่จะจัดให้มีการลาดตระเวนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาทางทะเลที่เกิดขึ้น

- **การพัฒนาประเทศ** เป็นการใช้กำลังอำนาจของกองทัพด้วยกำลังพล และยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามที่รัฐบาลร้องขอ เช่น การก่อสร้างสาธารณูปโภคให้แก่ชุมชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ การช่วยเหลือ และฟื้นฟูเมื่อเกิดภัยพิบัติ การค้นหาและกู้ภัย การให้ความรู้แก่ประชาชนในการประกอบอาชีพ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมบำรุง เครื่องจักร เครื่องยนต์ และอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินงานตาม โครงการพระราชดำริ เป็นต้น

หลักนิยกับบทบาทและหน้าที่ของกองทัพเรือ (Roles & Functions)

บทบาท (Role) เป็นความมุ่งประสงค์อย่างกว้างๆ ที่แสดงออกด้วยการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ที่หน่วยได้รับมอบหมาย คำว่า "บทบาท" นี้ บ่อยครั้งในทางทหารจะใช้คำว่า **ภารกิจ (Mission)** แทน ส่วนคำว่า **หน้าที่ (Function)** หมายถึง **ความรับผิดชอบเฉพาะ** ที่เหล่าทัพได้รับมอบจากรัฐบาลหรือสภาความมั่นคง

แห่งชาติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทได้โดยสมบูรณ์ ในส่วนของกองทัพเรือ ตามพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ มาตรา ๑๕ กำหนดว่า **กองทัพเรือมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือและป้องกันราชอาณาจักร** ซึ่งหน้าที่ หรือความรับผิดชอบเฉพาะที่กองทัพเรือได้รับมอบตามพระราชบัญญัตินี้ ในทางปฏิบัติแล้ว จะสามารถแสดงออกเป็นบทบาทของกองทัพเรือนั่นเอง

สำหรับแนวคิดในการใช้กำลังทางเรือของกองทัพเรือเพื่อใช้ในการป้องกันประเทศ รักษาอธิปไตย และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตลอดจนการคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และช่วยเหลือประชาชน สามารถกำหนดได้ในลักษณะของ **หลักนิยมทางทะเล** ได้ดังนี้

“ดำรงการคมนาคมทางทะเล คุ้มครองและป้องกันการแสวงประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน รวมทั้งพื้นที่สำคัญทางทหารและเศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลหรือพื้นที่ที่ได้รับมอบ ปฏิบัติการเชิงรุกในดินแดนข้าศึกด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนด้วยกำลังทางอากาศเพื่อชิงความได้เปรียบของสงครามทางเรือในอันที่จะได้มาซึ่งการควบคุมทะเลเฉพาะตำบลที่และเวลาที่ต้องการ รวมทั้งขัดขวางมิให้กำลังทางเรือของข้าศึกใช้ทะเลได้อย่างเสรี สนับสนุนการปฏิบัติการของกำลังทางบกด้วยการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบกและอื่นๆ ตามขีดความสามารถ ป้องกันการแทรกซึมของข้าศึกตลอดแนวชายฝั่งของประเทศในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ”

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่า กำลังอำนาจทางเรือสนองตอบยุทธศาสตร์ทางเรือพื้นฐานด้วยการใช้หลักนิยม ในการควบคุมทะเลและการแสดงตัวเพื่อการป้องปราม แต่มิได้หมายถึงว่ากำลังอำนาจทางเรือ จะถูกจำกัดให้ปฏิบัติการเฉพาะเมื่อ เกิดข้อขัดแย้งระหว่างประเทศเท่านั้น แท้จริงแล้วสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งในยามสงครามและยามสงบ ซึ่งสามารถแบ่งบทบาทที่สำคัญของกองทัพเรือได้เป็น ๓ ประการ คือ

บทบาทที่ ๑ การใช้ทางทหาร (MILITARY) ในหน้าที่ป้องกันประเทศ จะเป็นการใช้กำลังเพื่อปฏิบัติในทางทหารโดยตรง ได้แก่

การใช้กำลังจากทะเล (FROM THE SEA) ได้แก่

- การปฏิบัติการรบต่อกำลังบนฝั่ง จะใช้กำลังทางเรือ อากาศยาน เรือดำน้ำ อาวุธนำวิถี ปืนใหญ่ กำลังรบยกพลขึ้นบกและหน่วยปฏิบัติการพิเศษ
- การปฏิบัติการรบในการป้องกันกำลังบนฝั่ง
- การปฏิบัติการอพยพ
- การใช้กำลังทางเรือสนับสนุนการทูตในการสนับสนุนนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ การแสดงกำลังทางเรือ การใช้กำลังทางเรือเป็นสัญลักษณ์ และ การใช้กำลังทางเรือเพื่อบีบบังคับ

การใช้กำลังในทะเล (AT SEA) ได้แก่

- การใช้กำลังทางเรือเพื่อปฏิบัติการกิจต่อกำลังของข้าศึก ได้แก่
 - การขัดขวางกำลังทางเรือ การเคลื่อนย้ายทางทะเลและการค้าทางทะเลของข้าศึก

- การปิดล้อม (BLOCKADE)
- การลาดตระเวนตรวจการณ์
- การปฏิบัติการในสาขาปฏิบัติการทางเรือต่าง ๆ
- การคุ้มครองการค้าทางทะเล (Trade Protection) ได้แก่ การควบคุมเรือพาณิชย์ (NAVAL CONTROL OF SHIPPING)

บทบาทที่ ๒ การใช้กำลังทางเรือในการรักษากฎหมายในทะเล (CONSTABULARY) จะเป็นการใช้กำลังทางเรือ ในการปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายทั้งน่านน้ำภายในทะเลอาณาเขตที่เขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเลบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่

- การกีดกันทางเศรษฐกิจและการกักด่าน (Economic Sanctions and Quarantine)
- การรักษาสันติภาพ (Peace Operations) เป็นการปฏิบัติเพื่อรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (Peace Support Operation) ได้แก่ การป้องกันการพิพาท (Conflict Prevention) การรักษาสันติภาพ (Peace Keeping) การบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement) และการสร้างสันติภาพ (Peace Building)
- การปราบปรามโจรสลัด (ANTI – PIRACY OPERATION)
- การคุ้มครองเรือประมง (FISHERY PROTECTION)
- การสกัดกั้นการขนยาเสพติด (DRUG INTERDICTION)
- การปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายตาม พ.ร.บ.ฉบับต่างๆ ที่ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดทางทะเล
- การคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ ได้แก่ การดูแลแหล่งทรัพยากรในทะเลในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ
- การคุ้มครองแท่นขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (OIL & GAS FIELD PATROL)

บทบาทที่ ๓ การใช้กำลังทางเรือเพื่อภารกิจการช่วยเหลือ (BENIGN) จะเป็นการใช้กำลังทางเรือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและพื้นที่รับผิดชอบตามข้อผูกพันและภารกิจที่ได้รับมอบ รวมทั้งภารกิจในการช่วยเหลือและสนับสนุนอื่นๆ ซึ่งได้แก่

- การค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและชายฝั่งและการบรรเทาสาธารณภัย
- การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
- การอพยพประชาชนและผู้ประสบภัย
- การกู้ซ่อมเรือในทะเล
- การถอดทำลายและค้นหาวัตถุระเบิด
- การควบคุมและขจัดคราบน้ำมันในทะเล

- การสำรวจสมุทรศาสตร์และการทำแผนที่ทางทะเล เพื่อช่วยในการเดินเรือ
- การช่วยเหลือต่างประเทศ
- การพัฒนาประเทศ
- การปฏิบัติการร่วมกับชาติสัมพันธมิตร

การเตรียมกำลังรบของกองทัพเรือ

ประเทศชาติจำเป็นต้องดำรงกำลังอำนาจทางทหารไว้เพื่อให้รัฐบาลสามารถใช้เป็นเครื่องมือสนองตอบนโยบายแห่งชาติ และเป็นสิ่งป้องกันชาติจากการถูกอำนาจจากภายนอกประเทศบีบบังคับ กองทัพอาจถูกใช้เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และการปกป้องเอกราช อธิปไตย รวมทั้งบูรณภาพแห่งดินแดนได้ หากการเจรจาโดยสันติวิธีกับประเทศคู่กรณีไม่เป็นผล ดังนั้นการที่จะกำหนดขอบเขตของวัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุโดยใช้กำลังอำนาจ จึงขึ้นอยู่กับปริมาณของกองกำลังที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันทีภายในเวลาที่กำหนด

สำหรับเป้าหมายในการเสริมสร้างกำลังทางเรือของไทยนั้น โดยรวมอยู่บนพื้นฐานการดำรงกำลังป้องกันให้เพียงพอต่อการรักษาเอกราชและอธิปไตยทางทะเล ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่สำคัญ และมุ่งหวังที่จะให้ประเทศเพื่อนบ้านและพันธมิตรมีความมั่นใจว่าโครงสร้างกำลังของไทย มีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการป้องกันตนเอง โดยเป็นกำลังที่เพียงพอที่จะรับมือกับข้อพิพาททางการทหารในระดับต่ำได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามยังคงขีดความสามารถในการเพิ่มกำลังอำนาจได้โดยเร็ว หากผลประโยชน์ของชาติด้านอื่น ๆ ถูกคุกคามเพื่อให้กองทัพเรือมีกำลังที่พร้อมปฏิบัติการตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และตามยุทธศาสตร์ทางเรือที่กำหนดขึ้นกับให้พร้อมรับสถานการณ์ในกรณีเกิดวิกฤตการณ์ตั้งแต่ขั้นข้อพิพาททางการทหารในระดับต่ำไปจนถึงสงคราม การเตรียมความพร้อมต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการ ๔ ประการ คือ

ความพร้อมรบ หมายถึงความสามารถของกำลังรบหน่วยหนึ่งพร้อมเข้าประกอบกำลังไปปฏิบัติงานตามภารกิจ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ภายในเวลาที่กำหนดและภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ระบุไว้อย่างชัดเจน ความพร้อมนี้ รวมถึงด้านบุคลากร ยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ การฝึก (ทั้งส่วนบุคคลและการฝึกรวมหน่วย) การสนับสนุนจากส่วนสนับสนุนทั้งหมด การบังคับบัญชา การควบคุม การสื่อสารและการข่าวกรอง

ความพร้อมในการปฏิบัติการของกำลังรบหน่วยหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับคุณภาพของกำลังพล ความเชื่อถือได้ และความพร้อมในการบำรุงรักษายุทธโธปกรณ์ ระบบอาวุธและระบบอำนวยการรบทั้งปวง ในการนี้ กองทัพเรือได้กำหนดระดับความพร้อมรบของหน่วยกำลังรบไว้ระดับสูงสุดเท่าที่สถานะงบประมาณจะเอื้ออำนวย โดยจะต้องดำรงขีดความสามารถในการฝึกหัดศึกษาของกำลังพล และการบำรุงรักษายุทธโธปกรณ์ให้พร้อมที่จะตอบรับต่อวิกฤตการณ์ที่มี ข้อพิพาททางการทหารระดับต่ำที่อาจเกิดขึ้น โดยมีสัญญาณแจ้งเตือนล่วงหน้าในช่วงระยะเวลาอันสั้นได้

ความคล่องตัว หมายถึง ความสามารถของกำลังรบที่จะถูกขนย้าย/เคลื่อนย้ายไปยังสมรภูมิ/เขตการรบได้ภายในเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ก่อนที่จะตัดสินใจในการวางกำลัง ต้องมีเรือหรือกำลังรบที่มีจำนวนเพียงพอ สามารถรองรับ ความต้องการในการปฏิบัติการตามที่ประมาณสถานการณ์ไว้ได้ และจะต้องมีการจัดเตรียมระบบการสนับสนุนกำลังรบที่มีความอ่อนตัวและเข้ากันได้กับส่วนกำลังรบเป็นอย่างดีไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้การวางกำลังในพื้นที่ที่มีความได้เปรียบเหนือฝ่ายตรงข้ามมีความสมบูรณ์และรวดเร็ว

ในการนี้กองทัพเรือได้จัดกำลังทางเรือพร้อมปฏิบัติการไว้ตลอดเวลา โดยได้จัดเตรียมระบบการสนับสนุนกำลังรบ สำหรับการวางกำลังไว้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ ประกอบด้วย ฐานส่งกำลังบำรุงประจำที่ ในอ่าวไทยและ ในทะเลอันดามัน รวมทั้งมีเรือส่งกำลังบำรุงเคลื่อนที่ทั้งของกองทัพเรือเองและของเอกชนที่จะได้จากการระดม สรรพกำลัง อย่างไรก็ตาม การพัฒนางานด้านการส่งกำลังบำรุง ยังคงต้องดำเนินการต่อไป เพื่อสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงให้กับกำลังรบที่ไปวางกำลังส่วนหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

ความสามารถในการปฏิบัติการในระยะไกล และดำรงการปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง หมายถึง ความสามารถที่จะเดินทางไปปฏิบัติการได้ไกลจากฐานทัพหรือฐานส่งกำลังบำรุง และสามารถทำการสนับสนุนกำลังรบตลอดช่วงระยะเวลาของการปฏิบัติการในวิกฤตการณ์หนึ่ง ด้วยกองกำลังของตนเอง โดยมีสิ่งอุปกรณ์ในอัตราสำรองสงครามอย่างเพียงพอ และสามารถลำเลียงเข้าสู่สมรภูมิ/เขตสงครามได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องกลับมารับการส่งกำลังบำรุงที่ฐานทัพอีก

ในการปฏิบัติการทั่วไป การวางกำลังไปจนถึงขั้นเกิดข้อพิพาททางทหาร จำเป็นต้องใช้ระบบส่งกำลังบำรุงขนาดใหญ่ ที่มีความเพียงพอ เพราะจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงสภาพของกำลังรบ โดยเฉพาะเรือรบที่ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการศึกษาอย่างจริงจังที่จะนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งของภาครัฐและเอกชนมาใช้ผสมผสานกันอย่างมีแผน เพื่อการป้องกัน ป้อมกันและตอบโต้การปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งด้านการส่งกำลังบำรุงหรือที่เรียกว่า “ยุทธศาสตร์ต่อผู้เบียดเบียน” โดยได้กำหนดแผนรองรับเพื่อการนี้ไว้เรียบร้อยแล้ว

การทำให้เกิดอำนาจการรบสูงสุดในยุทธบริเวณ หมายถึง ความสามารถของกำลังรบในสมรภูมิ ที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดอำนาจการรบสูงสุด ในอันที่จะบรรลุภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ในการนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ความสามารถของกำลังพลในการใช้เรือและยุทธโศปกรณ์ในการสู้รบ โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านขวัญ กำลังใจ ภาวะผู้นำ การบริหาร การปลุกเร้า และการยึดมั่นในภารกิจ

๒. ชีตความสามารถของระบบอาวุธ ระบบตรวจจับ และระบบอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสรรค์อำนาจการยิงสูงสุด

๓. ความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักนิยมและยุทธวิธี เพื่อให้สามารถใช้เรือและยุทธโศปกรณ์อื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔. ความสามารถของเรือ หมู่เรือเฉพาะกิจ หรือกำลังรบอื่น ๆ โดยรวม ที่จะพยายามไปให้ถึงระดับของการปฏิบัติการที่คาดหวังไว้ และสามารถดำรงสมรรถนะไว้ได้ตลอดห้วงเวลาของการปฏิบัติการ

ทั้งนี้ แม้องค์วัดฤๅจะมีความเพียบพร้อมและทันสมัยเพียงใดก็ตาม หากองค์กรบุคคลไม่ได้รับการพัฒนา ทั้งทางด้านความรู้ ความชำนาญ ทางด้านจิตใจและภาวะผู้นำแล้ว องค์กรวัดฤๅนั้นก็ จะไม่สามารถใช้ได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ กอทพเรือจึงได้มุ่งเน้นในการพัฒนาด้านองค์กรบุคคลให้สามารถก้าวทันการพัฒนา ด้านหลักนิยาม ยุทธวิธี และเทคโนโลยีของระบบอาวุธที่ทันสมัย พร้อมกับได้ให้ความสำคัญในการฝึก เพื่อ ความพร้อมรบ โดยยึดถือปฏิบัติตาม คำกล่าวที่ว่า รบอย่างไร ให้ฝึกอย่างนั้น เสมอมา

ใน ๔ หัวข้อข้างต้น กอทพเรือจำเป็นต้องประเมินค่าเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอ เช่น ใน ด้านการปฏิบัติงานและการฝึก สามารถทำการประเมินค่าและจัดลำดับขีดความสามารถได้ การปรับระดับ ความถี่ของการปฏิบัติการ และการฝึกตามสภาพ งบ.ที่ได้รับ จะชี้ให้เห็นถึงระดับความพร้อมในการ ปฏิบัติการของกำลังทางเรือ ซึ่งผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือและรัฐบาลสมควรรับทราบ เพื่อเป็นพื้นฐานใน การกำหนดนโยบายระหว่างประเทศ และยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากระดับความพร้อมในการ ปฏิบัติการที่ยังไม่สมบูรณ์

หน่วยกำลังรบและการวางกำลังรบของกอทพเรือ

หน่วยกำลังรบ กำลังรบหลักของกอทพเรือ ประกอบด้วย

๑. **กองเรือยุทธการ** เป็นหน่วยกำลังรบหลัก ประกอบด้วยเรือรบ และเรือช่วยรบประเภทต่างๆ ประมาณ ๑๕๐ ลำ เครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ และหน่วยสงครามพิเศษทางเรือขึ้นการบังคับบัญชาอยู่ด้วย มีกำลังพลทั้งสิ้นประมาณ ๑๕,๐๐๐ นาย กองบัญชาการตั้งอยู่ที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

๒. **หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน** เป็นกำลังรบหลักอีกหน่วยหนึ่งของกอทพเรือ ใช้ในการ ปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก และรักษาความปลอดภัยพื้นที่บนบกมีกำลังพลประมาณ ๒๐,๐๐๐ นาย กองบัญชาการตั้งอยู่ที่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

๓. **หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง** มีหน้าที่ป้องกันภัยทางอากาศให้แก่ ฐานทัพ ทำเรือ และสถานที่สำคัญทางทหารต่างๆรวมทั้งการป้องกันการยกพลขึ้นบก และการแทรกซึมทางทะเล ของข้าศึกกองบัญชาการ ตั้งอยู่ที่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

๔. **กองเรือป้องกันฝั่ง** มีภารกิจลาดตระเวน ค้นหา จับกุมและดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดกฎหมายใน ทะเล ตามกฎหมายที่ได้รับมอบอำนาจ กองบัญชาการตั้งอยู่ที่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ในยามสงคราม กำลังรบของกอทพเรือ จะประกอบกำลังใหม่เป็นหน่วยกำลังเฉพาะกิจ เพื่อปฏิบัติ ภารกิจที่ได้รับมอบหมายต่างๆเช่น กองเรือเฉพาะกิจยกพลขึ้นบก จะประกอบไปด้วยกำลังรบเกือบทุก ประเภททั้งเรือรบ เรือช่วยรบ เครื่องบิน นาวิกโยธิน และหน่วยสงครามพิเศษ เป็นต้น

การวางกำลังรบของกอทพเรือในยามสงบ

ในยามสงบกอทพเรือมีภารกิจที่จะต้องดูแลรักษาผลประโยชน์ของประเทศทางทะเล ลาดตระเวน หาข่าว ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและตามชายฝั่ง ต้องรับผิดชอบตามนโยบายและพันธกิจจากหน่วย

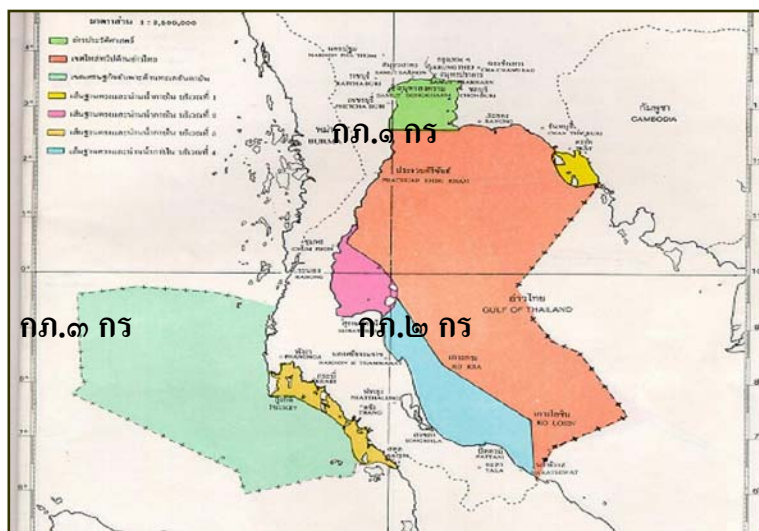
เหนือในพื้นที่ปฏิบัติการประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร และในบางกรณีอาจต้องจัดกำลังไปปฏิบัติการนอกน่านน้ำไทยเมื่อมีความจำเป็น รายละเอียดตาม ผนวก ข. และ ผนวก ค.

ดังนั้น เพื่อการปฏิบัติงานทั้งด้านการรักษาความมั่นคง และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง ตั้งแต่ยามสงบจนถึงยามที่เกิดวิกฤติการณ์ดังที่เรียกโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้การปฏิบัติงานทั้งปวง มีเอกภาพในการบังคับบัญชา กองทัพเรือจึงได้กำหนดหลักนิยมและแนวความคิดในการใช้กำลังในลักษณะ AREA CONCEPT (การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ) โดยจัดตั้งกำลังปฏิบัติการทางเรือเป็น กองเรือภาค กองเรือป้องกันฝั่ง และหน่วยกำลังเฉพาะกิจ รับผิดชอบ ๓ พื้นที่ ครอบคลุมน่านน้ำไทยในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน รวมทั้งบริเวณหัวเมืองชายทะเลบางแห่งตามที่ได้รับมอบหมายดังนี้

กองเรือภาคที่ ๑ รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบน รวมทั้งชายแดนไทย-กัมพูชาด้านตะวันออกของอ่าวไทย เว้นทะเลอาณาเขตของประเทศอื่น มีกองบัญชาการอยู่ที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

กองเรือภาคที่ ๒ รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนล่างและอ่าวไทยฝั่งตะวันออกจนถึงทะเลจีนใต้ เว้นทะเลอาณาเขตประเทศอื่น มีกองบัญชาการอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

กองเรือภาคที่ ๓ รับผิดชอบพื้นที่ทะเลด้านอันดามัน เว้นทะเลอาณาเขตประเทศอื่นมีกองบัญชาการอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

แผนที่แสดงการแบ่งพื้นที่
รับผิดชอบของกองเรือ
ภาค

กองเรือภาคจะประกอบกำลังด้วยเรือผิวน้ำและกำลังอากาศยานวิ ประเภทต่างๆ ที่จัดจากกองเรือตามประเภท และกองการบินทหารเรือจำนวนตามความเหมาะสม และกำลังจากหน่วยสงครามพิเศษทางเรือ

กองเรือป้องกันฝั่ง เป็นหน่วยงานหลักในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล การช่วยเหลือ ประชาชน ตลอดจนการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือน แบ่งเขตความรับผิดชอบพื้นที่ ปฏิบัติการออกเป็น ๓ เขต ประกอบด้วย

กองเรือป้องกันฝั่งเขต ๑ รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบน

กองเรือป้องกันฝั่งเขต ๒ รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนล่าง

กองเรือป้องกันฝั่งเขต ๓ รับผิดชอบพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน กองกำลังป้องกันชายแดน

จันทบุรี-ตราด (กปช.จต.) เป็นหน่วยเฉพาะกิจของกองทัพเรือมีหน้าที่รับผิดชอบป้องกันชายแดนด้าน ตะวันออก ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราด ทั้งทางบกและทางทะเล และให้ความคุ้มครองป้องกันเรือและ ชาวประมงไทยจากการถูกก่อวิน ฉับกุม หรือถูกทำร้าย กองบัญชาการ ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้ (ฉก.นย.ภต.) มีภารกิจในการต่อสู้เพื่อเอาชนะการก่อการร้ายทุกรูปแบบ ด้วยการใช้มาตรการรุกทางการเมืองเป็นหลัก เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัด นราธิวาส

หน่วยปฏิบัติการตามลำน้ำโขง (นปข.)

หน่วยปฏิบัติการตามลำแม่น้ำโขง ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ เพื่อ สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ของ กอ.รมน. ต่อมาสถานการณ์ได้ เปลี่ยนแปลงไป กองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้สั่งการให้ปรับ นปข. เข้าอยู่ในแผนป้องกันประเทศ ขึ้น ควบคุมทางยุทธการกับกองทัพบกตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค.๒๕๓๑ เป็นต้นมา

หน่วยปฏิบัติการตามลำแม่น้ำโขง มีภารกิจในการป้องกันพื้นที่ตามลำแม่น้ำโขงและสกัดกั้นการ แทรกซึมของฝ่ายตรงข้ามในพื้นที่รับผิดชอบ คุ้มครอง และรักษาเส้นทางคมนาคมในลำแม่น้ำโขง ตลอดจน ลาดตระเวนหาข่าว เพื่อสนับสนุนกำลังทางบกในการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงภายใน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันภัยคุกคามทางทหารต่าง ๆ แทบไม่ปรากฏให้เห็น การปฏิบัติของ นปช. จึงเป็นกิจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ การรักษาความปลอดภัยทางน้ำ และช่วยเหลือประชาชน ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- ป้องกันสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของชาติในพื้นที่
รับผิดชอบ

- ค้ำครองและช่วยเหลือประชาชนจากภัยคุกคามและอุบัติเหตุต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ

- เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน หน่วยราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ตลอดจนกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยในลำแม่น้ำโขง

- ป้องกันการอพยพ/หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด การศุลกากร และกฎหมายอื่น ๆ ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

- ป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก กองทัพเรือ กองทัพภาคที่ ๒ และกองทัพภาคที่ ๓

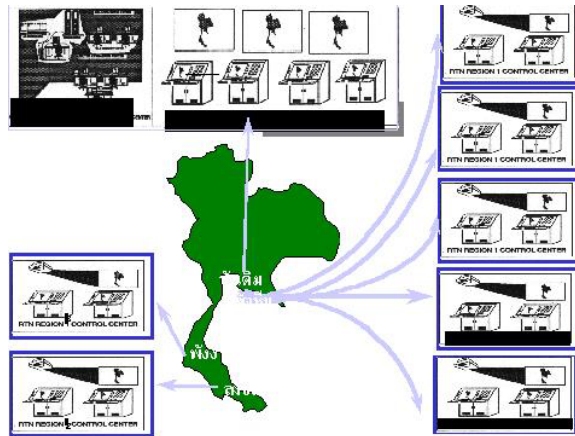
หมวดเรือลาดตระเวนชายแดน มีภารกิจหลักในการป้องกันการรุกล้ำน่านน้ำและการแทรกซึมจากฝ่ายตรงข้าม ค้ำครอง ป้องกันและสนับสนุนกำลังทางบกของกองกำลังจันทบุรี-ตราด และกำลังอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการป้องกันประเทศและการรักษาอธิปไตยและความมั่นคงของชาติ และมีภารกิจรองในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางทะเล ค้ำครอง ป้องกันและช่วยเหลือเรือประมงไทยจากการถูกขังยึดคร่า จับกุมเรือประมงบริเวณชายแดนจังหวัดตราดที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยต่างๆ (ประกอบด้วย กองทัพเรือ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร สำนักงานเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รวมทั้งส่วนราชการอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านทะเล) ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ตลอดจนกิจกรรมทางทะเลในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกๆด้าน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดย ศรชล. มีกองบัญชาการตั้งอยู่ ณ กองบัญชาการกองทัพเรือ พระราชวังเดิม อำเภอ บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร และแบ่งเขตความรับผิดชอบการปฏิบัติการในทะเล เป็น ๓ เขต ได้แก่

ศรชล.เขต ๑ มีพื้นที่รับผิดชอบในอ่าวไทยตอนบน จากอ่าวไทยรูปตัว ก. ลงมาถึงเส้นรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพร กับจังหวัดสุราษฎร์ธานี กองบังคับการตั้งอยู่ ณ กองเรือภาคที่ ๑ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ศรชล.เขต ๒ มีพื้นที่รับผิดชอบอ่าวไทยตอนล่าง จากแนว ศรชล.เขต ๑ ถึงชายแดนทางทะเล ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย กองบังคับการ ตั้งอยู่ ณ กองเรือภาคที่ ๒ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ศรชล.เขต ๓ มีพื้นที่รับผิดชอบด้านทะเลอันดามันทั้งหมด กองบังคับการตั้งอยู่ที่ กองเรือภาคที่ ๓ แหลมพันวา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ระบบควบคุมและสั่งการของ ทร.

กำลังของกองทัพเรือทั้งหมด ซึ่งได้แก่ กองเรือภาค กองเรือป้องกันฝั่ง กองกำลังป้องกันตนเอง ชายแดน จันทบุรี – ตราด หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้ หน่วยปฏิบัติการลำแม่น้ำโขง หมวดเรือลาดตระเวนชายแดน ตลอดจนหน่วยเฉพาะกิจทางเรือ และนาวิกโยธินต่างๆ รวมทั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จะขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับ “ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ” โดยผ่านระบบการควบคุม สั่งการ และสื่อสารอัตโนมัติ หรือที่เรียกว่า “ระบบ C³I” ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

บทที่ ๕

บทสรุป

ประเทศไทย ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการทางทหารในสงครามและความขัดแย้งต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคมานับศตวรรษ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสงครามสมัยใหม่ อาทิเช่น การส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม รวมทั้งการปฏิบัติการรักษาสันติภาพในติมอร์ตะวันออก ซึ่งการใช้กำลังทหารเข้าปฏิบัติการดังกล่าว เป็นการเลือกใช้กำลังอำนาจส่วนหนึ่งของประเทศเข้าปฏิบัติการเท่านั้น แต่หากประเทศไทย ต้องเป็นสมรภูมिरบในลักษณะของสงครามทั่วไป หรือสงครามจำกัดทั้งประเทศแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระดมสรรพกำลังอำนาจของชาติทุกด้านเข้าร่วมปฏิบัติการอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งกำลังอำนาจทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ การสังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

กำลังอำนาจทางทะเลเป็นส่วนหนึ่งของกำลังอำนาจของชาติที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทั้ง ๓ มิติ ทั้งบนผิวน้ำและบนฝั่ง ในอากาศ และได้ผิวน้ำ **กำลังหลักของกำลังอำนาจทางทะเลของประเทศไทย คือกำลังทางเรือของ กองทัพเรือ ซึ่งได้แก่ เรือรบ อากาศนาวิกโยธิน และกำลังต่อสู้อากาศยาน และรักษาฝั่ง** กำลังทางเรือเหล่านี้ มีคุณสมบัติพิเศษ ที่สามารถปฏิบัติงานได้ทุกสภาวะแวดล้อม สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้งได้เกือบทุกแห่งหน โดยเฉพาะในพื้นที่ผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของประเทศ รวมทั้งมีความคล่องตัวในการเคลื่อนย้ายกำลังได้ตลอดเวลา สามารถเคลื่อนที่ได้เร็วกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกำลังทางบก กับสามารถปฏิบัติการได้ในระยะไกลและต่อเนื่องเป็นเวลานานมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกำลังทางอากาศ ทั้งนี้เพราะกำลังทางเรือมีความสมบูรณ์ในตัวเองด้วยความสามารถในการบรรทุกน้ำมันเชื้อเพลิง เสบียงอาหารอภิมอภัณฑ์ อะไหล่ และช่างซ่อมเครื่องมือต่าง ๆ จำนวนมาก ไประหว่างการปฏิบัติการรบในทะเล อีกทั้งยังสามารถรับการส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติม ในขณะที่กำลังเคลื่อนที่อยู่ในทะเลได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องกลับเข้าท่าเรือ

ด้วยเหตุที่กำลังทางเรือต้องปฏิบัติงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน จึงจำเป็นต้องปรับบทบาทตัวเองให้สามารถวางกำลังบริเวณใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุในลักษณะพร้อมที่จะเข้าปฏิบัติการ ด้วยการติดตั้งเครื่องมือค้นหาและอาวุธทำลายเป้าหมายทั้ง ๓ มิติ รวมทั้งยังมีอาวุธป้องกันตัวเองได้เป็นจำนวนมาก และภายใต้ **การวางแผน การกำกับ ดูแล การบังคับบัญชาและควบคุม อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพของศูนย์ยุทธการอัตโนมัติ (C^I) ของเรือ** ด้วยแล้ว ย่อมสามารถที่จะควบคุมสั่งการรบของเรือผิวน้ำ เรือดำน้ำ เครื่องบิน เฮลิคอปเตอร์ และกำลังรบยกพลขึ้นบกในพื้นที่ปฏิบัติการอันกว้างไกลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สนองต่อยุทธศาสตร์ทะเล ยุทธศาสตร์ทหาร และยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ นั้นหมายถึงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของชาติโดยตรง

ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้หลักนิยมทางเรือให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทางเรือและยุทธศาสตร์ทะเล นั้นควรต้องตอบสนองยุทธศาสตร์ทหาร ที่กำหนดเป็นภาพรวมในยุทธศาสตร์ชาติ ตามลำดับ และการพิจารณา

ใช้หลักนิยามทางเรือของกองทัพเรือ ให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติเดียวกันของกำลังทางเรือที่วางกำลังไว้ตามกองเรือภาคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชาติต้องการ ถือว่าเป็นการยอมรับและใช้ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม หลักนิยามการใช้กำลังอำนาจทางเรือ มิได้ถูกใช้เฉพาะเมื่อเกิดข้อขัดแย้งระหว่างประเทศเท่านั้น แต่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ทั้งในยามสงครามและยามสงบ ตามบทบาทหลักของกองทัพเรือ ๓ ประการด้วยกัน คือ **บทบาทที่ ๑ การใช้ทางทหารในหน้าที่ป้องกันประเทศ** จะเป็นการใช้กำลังเพื่อปฏิบัติในทางทหารโดยตรง ได้แก่ การใช้กำลังจากทะเล คือ การปฏิบัติการรบต่อกำลังบนฝั่ง จะใช้กำลังทางเรือ อากาศยาน เรือดำน้ำ อาวุธนำวิถี ปืนใหญ่ และกำลังรบยกพลขึ้นบก และ การใช้กำลังในทะเล ได้แก่ การขัดขวางกำลังทางเรือ การเคลื่อนย้ายทางทะเลและการค้าทางทะเลของข้าศึก รวมทั้ง การปิดล้อม การลาดตระเวนตรวจการณ์ และการคุ้มครองการค้าทางทะเล **บทบาทที่ ๒ การใช้กำลังทางเรือในการรักษากฎหมายในทะเล** จะเป็นการใช้กำลังทางเรือในการปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายทั้งน่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเลบริเวณพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือ เช่น การปราบปรามโจรสลัด เป็นต้น **บทบาทที่ ๓ การใช้กำลังทางเรือเพื่อภารกิจการช่วยเหลือ** เป็นการ ใช้กำลังทางเรือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและพื้นที่ รับผิดชอบตามข้อผูกพันและภารกิจที่ได้รับมอบ รวมทั้งภารกิจ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

หลักนิยาม ของแต่ละกองทัพที่เหมาะสม จะเป็นเครื่องมือช่วยในการกำหนดความต้องการของกำลังรบตามความเป็นจริง เมื่อสถานการณ์ในด้านต่างๆเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศชาติสามารถดำรงการปฏิบัติการของกำลังทางทะเลในด้านต่างๆให้ **บรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติ** ตาม **ผลประโยชน์ของชาติ** ที่ได้กำหนดเอาไว้ อย่างคุ้มค่าที่สุดนั่นเอง และแม้ว่าหลักนิยามเป็นเพียง **หลักการที่นิยมใช้กันเป็นสิ่งที่คนเชื่อถือหรือเลื่อมใส** **ว่าเป็นหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้** ก็ตาม **แต่ หลักนิยาม ถือว่าเป็นการให้อำนาจในการปฏิบัติ** และหลักนิยามทางทหาร ถือได้ว่าเป็นกรอบ หรือแนวทางในการบังคับบัญชา การเอาชนะในการทำการรบ การพัฒนากำลังรบในด้านต่าง ๆ และการฝึกตลอดจนการอบรมกำลังพลของกองทัพ ด้วยเหตุนี้ **หลักนิยามทางทะเลของกองทัพเรือ** จึงเป็นเอกสารสำคัญของกองทัพเรือที่ใช้ในการจัดการบังคับบัญชา และการดำเนินการเพื่อเอาชนะในการ ทำการรบทางทะเล และการปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ ของกองทัพเรือ รวมทั้งยังช่วยในการพัฒนากองทัพทั้งองค์บุคคล องค์วัตถุ และองค์ยุทธวิธีในการทำการรบ ดังนั้นเอกสารหลักนิยามทางทะเลของกองทัพเรือเล่มนี้ ควรที่จะได้รับการสนับสนุนและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และเทคโนโลยีทางการทหาร เพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่ากำลังอำนาจทางทะเลของประเทศและกำลังทางเรือของกองทัพเรือจะสามารถทำหน้าที่ปกป้องเอกราชและอธิปไตยทางทะเล รวมทั้งป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

๑. โกมุท กมลนาวิน, พลเรือตรี, "ลักษณะของสงครามและหลักการสงคราม", เอกสารประกอบการบรรยาย โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ๒๕๒๒
๒. นิตย์ ศรีสมวงษ์, พลเรือโท, จากน่านน้ำชายฝั่งสู่ทะเลลึก, สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง, ๒๕๔๐
๓. ชชาติ นาวาวิจิต, พลเรือตรี, "การกำหนดยุทธศาสตร์และกำลังรบของกองทัพเรือ", เอกสารประจำภาควิทยาลัยการทัพเรือ, ๒๕๓๕
๔. ھرรษา จรรย์แสง, "การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรมีชีวิตในทะเลและบทบาทกองทัพเรือ", เอกสารประจำภาค วิทยาลัยการทัพเรือ, ๒๕๔๐
๕. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง, "ปัญหาประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ", การศึกษาปัญหาาระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ, ๒๕๔๐
๖. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง, "ปัญหาในทะเลจีนใต้กับผลกระทบต่อยุทธศาสตร์และ โครงสร้างกำลังรบของไทย", การศึกษาปัญหาาระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ, ๒๕๔๐
๗. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง, "เศรษฐกิจทางทะเล", การศึกษาปัญหาาระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ, ๒๕๔๐

ภาษาอังกฤษ

๑. The Royal Navy. The Fundamentals Of BRITISH MARITIME DOCTRINE (BR 1806), London : The Stationary Office, 1996.
 ๒. The Royal New Zealand Navy. Maritime Doctrine For The Royal New Zealand Navy : March 1997.
 ๓. The United States Navy. Naval Doctrine Publication 1 : Naval Warfare : Naval Doctrine Command, 1994.
 ๔. The British Army. The British Military Doctrine, London : The Stationary Office, 1989.
 ๕. The Royal Australian Air Forces. The Condensed Air Power Manual : Royal Australian Air Forces Air Power Studies Centre.
 ๖. “Operational Arts” US Naval War College, New Port, Rhode Island, 1996
 ๗. “Multinational Maritime Operations (MMOPs)”, US Naval Warfare Development Command, Virginia, 1998.
 ๘. “Use of Force Manual (UFM)”, US Naval Warfare Development Command, Virginia, 1998.
-

ผนวก ก.

ประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศ

กล่าวนำ

สถานการณ์โลกหลังการสิ้นสุดสงครามเย็นเป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงจากสถานะที่มีการเผชิญหน้ากันเนื่องจากความแตกต่างทางอุดมการณ์มาเป็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การสิ้นสุดสงครามเย็นทำให้ประเทศต่าง ๆ หันมาสนใจผลประโยชน์แห่งชาติของตนมากขึ้น ความรู้สึกในเรื่องชาตินิยมและการคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติที่เป็นรูปธรรมของประเทศต่าง ๆ อันได้แก่ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจจึงเข้ามาแทนที่การต่อสู้ทางด้านอุดมการณ์ ทำให้แนวโน้มของการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศจะทวีความเข้มข้นมากขึ้น การรวมกันของประเทศในยุโรปเป็นสหภาพยุโรป (EUROPEAN UNION – EU) และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ เช่น เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NORTH AMERICA FREE TRADE AREA - NAFTA) และความพยายามสร้างกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก (ASIA – PACIFIC ECONOMIC COOPERATION – APEC) ล้วนเป็นภาพสะท้อนของความพยายามในการปกป้องและพิทักษ์ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ โดยอาศัยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคเป็นสำคัญ ปรากฏการณ์เช่นนี้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มที่โลกซึ่งเดิมอยู่ในลักษณะของการเป็น “ค่ายการเมือง” เช่นในยุคสงครามเย็นจะเปลี่ยนแปลงเป็นโลกที่อยู่รวมกันเป็น “ค่ายทางเศรษฐกิจ” ซึ่งจะส่งผลให้ความขัดแย้งและภัยคุกคามทางเศรษฐกิจเข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ สถานการณ์ ทางทหาร ใน โลก ได้พัฒนาไปสู่ความมีเสถียรภาพและลดความตึงเครียดลง เนื่องจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ การไม่มีนโยบายการเผชิญหน้าของมหาอำนาจ การลดอาวุธ การลดความเสี่ยงจากสงครามนิวเคลียร์และการลดปริมาณของสงครามตัวแทนในภูมิภาค อย่างไรก็ตามการแพร่กระจายของอาวุธที่มีอำนาจการทำลายสูง เช่น อาวุธนิวเคลียร์ยังมีอยู่ อาวุธหลายชนิดยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงยังไม่อาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์ความมั่นคงของโลกปัจจุบันมีความมั่นคงแน่นอน

ในระยะยาว ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวขนานใหญ่ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การทหาร เพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนท่ามกลางแรงกดดันและการแสวงหาประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจและประเทศที่เข้มแข็งกว่า ตลอดจนความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเงิน และทุนระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในช่วงระยะ ๑๐ ปี ภัยคุกคามทางทหารจนถึงขั้นใช้กำลังขนาดใหญ่ไม่น่าจะเกิดขึ้น แต่ปัญหาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดน และปัญหาการกระทบกระทั่งในเขตน่านน้ำระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจะยังคงมีอยู่ โดยที่ระดับของความรุนแรงจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ด้านการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสำคัญ ส่วนปัญหาขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์และการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติในน่านน้ำที่เป็นเขตทับซ้อนหรือบริเวณที่ยังตกลงกันไม่ได้ จะมีกลไกต่าง ๆ มากขึ้นที่ช่วยให้การแก้ไขความขัดแย้งเป็นไปโดยสันติวิธี อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังจำเป็นต้องเตรียมรับ

สถานการณ์ที่ไม่คาดฝัน เนื่องจากคลัสเตอร์อำนาจทางทหารในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ประเทศรอบบ้านของไทยจะมีศักยภาพสูงขึ้น

ประเทศไทยกับความสัมพันธ์ในองค์การระหว่างประเทศองค์การสหประชาชาติ

องค์การสหประชาชาติเป็นองค์การระหว่างประเทศที่นานาประเทศได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงร่วมกัน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย โดยยึดถือหลักความเสมอภาคระหว่างรัฐสมาชิกการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดขององค์การสหประชาชาติ เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างกันเกิดขึ้น องค์การสหประชาชาติสามารถป้องกันหรือระงับไม่ให้เกิดกรณีใช้กำลังตัดสินปัญหาได้หลายวิธี คือ โดยสันติวิธี โดยการใช้วิธีบีบบังคับ และโดยการส่งเสริมการลดอาวุธและควบคุมอาวุธ ทั้งนี้ในอดีตที่ผ่านมาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังจากที่ยุคสงครามเย็นสิ้นสุดลง องค์การสหประชาชาติได้เข้าไปมีบทบาทในการรักษาสันติภาพในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมากขึ้น ด้วยการส่งกองกำลังรักษาสันติภาพเข้าไปปฏิบัติการในประเทศต่าง ๆ ที่มีปัญหา ซึ่งการปฏิบัติการดังกล่าว มีทั้งที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้การที่การปฏิบัติการของกองกำลังรักษาสันติภาพไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาอุปสรรคหลายประการ ประกอบกับปัจจุบันได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องกองกำลังสำรองของสหประชาชาติ อันเป็นข้อเรียกร้องของเลขาธิการสหประชาชาติ จึงนำไปสู่แนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์การรักษาสันติภาพขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติการของกองกำลังรักษาสันติภาพซึ่งจะทำให้เกิดความพร้อมในการเข้าร่วมปฏิบัติการ ดังนั้นแนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์การรักษาสันติภาพจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติการของกองกำลังรักษาสันติภาพขาดประสิทธิภาพและการจัดตั้งกองกำลังสำรองขององค์การสหประชาชาติ

การจัดตั้งศูนย์การรักษาสันติภาพนอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อแนวความคิดในการจัดตั้งกองกำลังสำรองของสหประชาชาติแล้ว ยังมีส่วนช่วยเหลือให้การปฏิบัติการรักษาสันติภาพของกองกำลังรักษาสันติภาพสหประชาชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งศูนย์การรักษาสันติภาพระดับภูมิภาค จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในเรื่องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกันของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการเข้าแก้ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคและองค์การสหประชาชาติก็ได้ให้ความสำคัญต่อองค์การในระดับภูมิภาคด้วย ที่ผ่านมามีการจัดตั้งศูนย์การรักษาสันติภาพขึ้นในหลายประเทศ แต่คงเป็นศูนย์การรักษาสันติภาพของประเทศนั้น ๆ เท่านั้น มิได้เป็นศูนย์การรักษาสันติภาพในระดับภูมิภาคแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามปัจจุบันมาเลเซียได้มีการเสนอแนวความคิดที่จะจัดตั้งศูนย์การรักษาสันติภาพระดับภูมิภาคขึ้นที่มาเลเซีย แต่ยังไม่ได้รับการตอบรับจากประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค

ประเทศไทยได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๖ และได้รับอนุมัติให้เป็นสมาชิกในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๖ นับเป็นรัฐสมาชิกของสหประชาชาติลำดับที่

๕๕ โดยรัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ให้เหตุผลว่า เพื่อความมั่นคงของไทยเนื่องจากบางประเทศตะวันตกยังยืนยันเสมอว่าประเทศไทยเป็นฝ่ายแพ้ ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ นอกจากนี้รัฐบาลยังเล็งเห็นภัยที่จะมาจากคอมมิวนิสต์ จึงมีความจำเป็นจะต้องเข้าร่วมสมาชิกของ สหประชาชาติ

- เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นเอกราชที่เก่าแก่มาช้านาน
- ประเทศไทยหวังความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องการร่วมมือในการสร้างสันติภาพและความมั่นคงของโลก อย่างแท้จริง

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ได้มีส่วนร่วมในการส่งทหารไทยเข้าร่วมกับกองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติหลายครั้งสรุปที่สำคัญ ได้แก่

- ร่วมกับกองกำลังสหประชาชาติในสงครามเกาหลี
- ร่วมกับกองกำลังสังเกตการณ์แห่งสหประชาชาติประจำชายแดนอิรัก – คูเวต (UN IRAQ-KUWAIT OBSERVATION MISSION)
- ร่วมกับองค์การบริหารชั่วคราวแห่งสหประชาชาติในกัมพูชา (UN TRANSITIONAL AUTHORITY IN CAMBODIA)
- ร่วมกับกองกำลังสหประชาชาติในติมอร์ตะวันออก (INTERNATIONAL FORCE IN EAST TIMOR - INTERFET)

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในฐานะสมาชิก การส่งทหารเข้าร่วมกับกองกำลังรักษาสันติภาพ นับว่าเป็นบทบาทของกองทัพอันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของประเทศและกองทัพ อันจะแสดงให้เห็นถึงศักดิ์ศรีของทหารไทยที่ได้แสดงถึงความสามารถทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ พร้อมทั้งยังส่งผลดีในสายตาของชาวโลก ในด้านการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

ในอนาคตมีแนวโน้มว่าองค์การสหประชาชาติจะมีบทบาทในการรักษาสันติภาพเพิ่มมากขึ้นสภาพความขัดแย้งของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปจากการขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างฝ่ายคอมมิวนิสต์และฝ่ายเสรีประชาธิปไตยมาเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐเล็ก ๆ เกี่ยวกับเรื่องเขตแดนชาตินิยมและผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ดังจะเห็นได้จากสภาวะแวดล้อมของประเทศรอบบ้านของไทยรวมทั้งประเทศไทยด้วย ได้แก่ การเรียกร้องแบ่งแยกดินแดนของแนวร่วมปลดปล่อยมุสลิมในฟิลิปปินส์ การเรียกร้องแบ่งแยกดินแดนในอาเจห์ในอินโดนีเซียและชนกลุ่มน้อยในพม่า หรือแม้กระทั่งการเรียกร้องการแบ่งแยกดินแดนของ ๔ จังหวัดในภาคใต้ของไทย ซึ่งเหตุการณ์ในติมอร์ตะวันออกทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้ขบวนการแบ่งแยกดินแดนในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ รวมทั้งประเทศไทยเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราชกันมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก ๆ มีความสามารถป้องกันตนเองได้อย่างจำกัด ต้องพึ่งพาทองค้ำกรของ โลก เช่น องค์การสหประชาชาติ และ ASEAN การที่จะพึ่งพาทองค้ำกรเหล่านั้นได้ก็จะต้องมีการสนองตอบ โดยให้ความร่วมมือในสิ่งที่สามารถกระทำได้ เช่น การรักษาสันติภาพ ประกอบกับรัฐบาลในปัจจุบันมีความ ยึดมั่นในพันธกรณีที่มีต่อสหประชาชาติและการให้ความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อเสริมสร้าง สถานการณ์ของประเทศไทยให้มีบทบาทและเป็นที่รู้จักต่อชาวโลกมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ของชาติใน อนาคต จึงมีนโยบายที่จะจัดส่งกองกำลังเข้าร่วมกับสหประชาชาติซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงที่ประเทศ ไทยจะมีโอกาสในการส่งทหารเข้าร่วมกับกองกำลังรักษาสันติภาพที่จะมีขึ้นในอนาคตข้างหน้า และมีความ จำเป็นที่ประเทศไทยจะได้พิจารณาจัดเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้

องค์การสนธิสัญญาเอเชียอาคเนย์ (องค์การซีโต)

ในปี ค.ศ.๑๙๕๔ สหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส ปากีสถาน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ และ ประเทศไทยได้ก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาเอเชียอาคเนย์หรือองค์การซีโต (SOUTHEAST ASIA TREATY ORGANIZATION : SEATO) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันร่วมกัน และเพื่อรักษาสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ตลอดจนยึดถือหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่องค์การซีโต ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศผู้ก่อตั้งอย่างจริงจัง รวมทั้งเป็น องค์การเพื่อสนองผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจ อาทิ สหรัฐฯ และอังกฤษ มีเจตนาที่ใช้องค์การนี้ ยับยั้งการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ในเอเชียและฝรั่งเศสใช้องค์การนี้รักษาผลประโยชน์ของตนในอินโดจีน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าองค์การซีโตจะประสบความล้มเหลวในเวลาต่อมา แต่องค์การนี้มีส่วนผลักดัน ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตื่นตัวและสนใจที่จะหันมาสร้างเสริมความร่วมมือในภูมิภาค มากขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือด้านความมั่นคง

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สมาคมอาเซียน / ASEAN)

ผนวก ข.

นโยบายป้องกันประเทศ

นโยบายด้านความมั่นคงของหน่วยเหนือ

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๗๒ กำหนดว่า “รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ”

๒. พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๔ กำหนดว่า “กระทรวงกลาโหมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศโดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรบหรือการสงครามเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อช่วยการพัฒนาประเทศ และเพื่อรักษาประโยชน์ของชาติในประการอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด”

มาตรา ๑๕ กำหนดว่า “กองทัพเรือ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือและป้องกันราชอาณาจักร”

๓. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ด้านป้องกันประเทศ ในปัจจุบันได้แก่

- พัฒนาและเสริมสร้างกำลังป้องกันประเทศให้มีโครงสร้างกำลังกองทัพที่เหมาะสมมีความพร้อมรมมีขีดความสามารถที่จะทำการรบได้อย่างต่อเนื่อง และมีความทันสมัย

- ใช้ระบบการฝึกกำลังในการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ

- ส่งเสริมให้กองทัพมีบทบาทในการช่วยพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม และสนับสนุนภารกิจของกองทัพในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

- พัฒนาความร่วมมือทางทหารกับมิตรประเทศ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิดในทุกระดับ บนพื้นฐานของการรักษาความมั่นคงปลอดภัยร่วมกันรวมทั้งป้องกันมิให้กลุ่มต่อต้านรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน ใช้ประโยชน์จากดินแดนไทยในการต่อต้านรัฐบาลของตน

- สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ ในการปฏิบัติการกิจด้านกองกำลังรักษาสันติภาพ และสนับสนุนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศ ในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล

๔. นโยบายของคณะรัฐมนตรีด้านความมั่นคง

นโยบายของคณะรัฐมนตรีด้านความมั่นคง ได้ประกาศไว้เมื่อ ๒๐ พ.ย.๒๕๔๐ ประกอบด้วย

- ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของกองทัพ ในการปฏิบัติการกิจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้ สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์และความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้านและ มิตรประเทศโดยใช้ศักยภาพของกองทัพที่มีอยู่
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทัพปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างกองทัพให้กะทัดรัดแต่ทันสมัย มี การพัฒนาหลักนิยม การเตรียมกำลังกองทัพ การจัดระบบกำลังสำรอง การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและ บำรุงรักษายุทธโศปกรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้กองทัพมีความพร้อมและสามารถในการปฏิบัติการกิจอย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทัพพัฒนาระบบสวัสดิการและศักยภาพอื่น ๆ แก่ ทหารผ่านศึก และ ครอบครัว ในด้านอนามัย การกีฬา การฝึกอาชีพ เพื่อให้มีสถานะ เกียรติยศศักดิ์ศรี และสามารถ กระทำภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทัพพัฒนากำลังพลทุกระดับ เพื่อนำความรู้และทักษะ โดยเฉพาะ ด้านวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์ การพยาบาล และความมีระเบียบวินัย มาใช้ ในการพัฒนากองทัพและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนากองทัพ และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และพัฒนาเศรษฐกิจ การผลิตบุคคลกรสาขาที่ขาดแคลน การให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน การรักษา ระเบียบวินัยในสังคม การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ การแก้ไขปัญหาสถานะแวดล้อม การร่วมมือกับเอกชนในเรื่องอื่น ๆ

๕. นโยบายการทหารกระทรวงกลาโหม

นโยบายการทหารของกระทรวงกลาโหม ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกองทัพเรือมีดังนี้

วัตถุประสงค์ทางทหารโดยทั่วไป

- เพื่อป้องกัน ป้องกัน และต่อสู้เอาชนะภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ
- เพื่อรักษาความมั่นคงภายในประเทศ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข
- เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบภายในประเทศ
- เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์
- เพื่อสนับสนุนและร่วมในการพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทา สาธารณภัย
- เพื่อคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติ
- เพื่อร่วมมือกับมิตรประเทศตามนโยบายของรัฐบาล ในการรักษาสันติภาพ และการป้องกัน ร่วม

นโยบายการใช้กำลังทหาร

- การป้องกันประเทศจากภัยคุกคามภายนอก ใช้หลักการมูลฐานควบคู่กันไป ๔ ประการ คือ การป้องกันปราม การป้องกันร่วม การป้องกันในเขตหน้าและการผนึกกำลังในการป้องกันประเทศ
- กำลังทางเรือเป็นกำลังหลักในการป้องกันภัยทางทะเลและพื้นที่ทางบกที่ได้รับมอบหมาย ต้องมีขีดความสามารถในการคุ้มครองเส้นทางคมนาคม การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก รวมทั้งสามารถควบคุมทะเลในตำบลที่และเวลาที่ต้องการ

นโยบายการจัดเตรียมและพัฒนากำลังทหาร

- พัฒนาเสริมสร้างและปรับปรุงกำลังรบให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางเรือ การป้องกันฝั่ง การยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก รวมทั้งสนับสนุนการรบทางบกและทางอากาศ

๖. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๖)

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๖) ประกอบด้วยผลประโยชน์ ๔ ประการ วัตถุประสงค์ ๗ ข้อ และนโยบาย ๒๖ ข้อ สรุปได้ดังนี้

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สรุปได้ดังนี้

- เอกราชอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยทางทะเล
- ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในทะเล
- ความเจริญรุ่งเรืองและความสมบูรณ์มั่งคั่งยั่งยืนจากทะเล
- เกียรติและศักดิ์ศรีของชาติทางทะเล

วัตถุประสงค์และนโยบาย สรุปได้ดังนี้

- การธำรงรักษาอำนาจอธิปไตย และสิทธิอธิปไตยของชาติทางทะเล นโยบายได้กำหนดไว้ในเรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางเรือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจและความไว้นื้อเชื่อใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเร่งรัดแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนให้บรรลุผล
- เส้นทางลำเลียงขนส่งทางทะเล ได้กำหนดนโยบายไว้ในเรื่องการคุ้มครองและสร้างหลักประกันการใช้ประโยชน์เส้นทางลำเลียงขนส่งทางทะเลให้ใช้ได้ตลอดเวลา ทั้งโดยการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางเรือและการมีบทบาททางการเมืองที่เหมาะสมต่อปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่สำคัญ และการสร้างทางเลือกในการออกสู่ทะเลด้านอันดามัน
- การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในทะเล นโยบายในเรื่องนี้ ได้แก่ การพัฒนา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) การเร่งรัดพิจารณาการให้สัตยาบันอนุสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทะเล รวมทั้งการมีกฎหมายภายใน การมีบุคลากรด้านกฎหมายระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ รองรับอย่างเพียงพอ การพัฒนาระบบการเดินเรือ การแจ้งเตือนภัย และการป้องกันและบรรเทาอุบัติภัยทางทะเล และมีความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการดำเนินการในทะเล
- การแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรมีชีวิตและไม่มีชีวิตในทะเล ได้แก่ ทรัพยากรสัตว์น้ำ ได้เน้นในเรื่องการควบคุมใช้ประโยชน์ให้สมดุลกับกำลังการผลิตของทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งเสริม

การอนุรักษ์และฟื้นฟู และการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นเรื่องหนึ่งในนโยบายใหม่ ๆ ในทะเลหลวง

- กิจกรรมพาณิชย์นาวี นโยบายได้ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวี รวมทั้งการพัฒนาท่าเรือ อยู่ต่อเรือและซ่อมเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการมีมาตรการจูงใจอื่น ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ท่าเรือของไทย

- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลนโยบายได้กำหนดให้มีการวางแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างเป็นระบบ การจัดการกับปัญหามลภาวะทางทะเลอย่างจริงจัง รวมทั้งการเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมในการเผชิญกับปัญหามลภาวะที่ก่อความเสียหายอย่างฉับพลัน

- จิตสำนึกและการตระหนักถึงความสำคัญทางทะเลนโยบายในเรื่องนี้ได้เน้นย้ำ ในเรื่องการให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและตระหนักถึงความสำคัญทางทะเลมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟู

๑. นโยบายพัฒนาการประมงแห่งชาติ

นโยบายพัฒนาการประมงแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๓๐ พ.ย.๒๖ กำหนดให้ กองทัพเรือเป็น หน่วยงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ

- กำหนดระเบียบและแผนปฏิบัติการในการควบคุมเส้นทางเดินเรือประมง
- ปรับปรุงขยายหน่วยตรวจการประมง ให้สามารถปฏิบัติการครอบคลุมพื้นที่ทำการประมงอย่างมีประสิทธิภาพ

- เร่งรัดจัดทำแผนการใช้ประโยชน์และจัดสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์ทะเล
- สนับสนุนและจัดทำแผนฝึกอบรมชาวประมง รวมทั้งการฝึกอบรมหลักสูตร ทสปช.
- ปรับปรุงและจัดสร้างเครื่องหมายการเดินเรือ เช่น กระโจมไฟ และทุ่นไฟ เป็นต้น
- กำหนดมาตรฐานของเรือประมงขนาดใหญ่เพื่อให้มีความปลอดภัยทางทะเล
- พัฒนากองเรือประมงนอกน่านน้ำ โดยกำหนดรูปแบบกองเรือประมง เรือลำเลียงสัตว์น้ำและการจัดกองเรือที่ทันสมัย

- กำหนดมาตรการ และวิธีการเพื่อคุ้มครองการเดินเรือผ่านน่านน้ำต่างประเทศ
- พัฒนาความรู้และประสบการณ์ของชาวประมงเกี่ยวกับการทำการประมงนอกน่านน้ำ
- คุ้มครองลูกเรือประมง โดยเฉพาะในกรณีประสบปัญหาถูกต่างประเทศจับกุม รวมทั้งการจ่ายค่าจ้างหรือตอบแทนต่าง ๆ ในการทำประมง

- ส่งเสริมให้มีการทำการประมงร่วมนอกน่านน้ำ (JOINT VENTURE)

๒. กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

๘.๑ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๔ กำหนดให้ทหารเรือ มีอำนาจเพิ่มเติมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

๘.๑.๑ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๔๘๘

๘.๑.๒ พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒

๘.๑.๓ พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ.๒๔๘๕

๘.๑.๔ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๑๐

๘.๑.๕ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

๘.๑.๖ กฎหมายเกี่ยวกับการประมง

๑) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๕๐

๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.๒๔๘๒

๘.๑.๗ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๔

๒) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒

๓) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๒๘ และ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๓๕

๔) พระราชบัญญัติป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.๒๕๓๓

๕) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

๘.๒ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๐

๘.๓ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑

๘.๔ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.๒๔๖๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๐

๘.๕ กฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้

๘.๕.๑ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.๒๔๘๔

๘.๕.๒ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

๘.๕.๓ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๓

๘.๖ กฎหมายแรงงาน

๘.๖.๑ พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.๒๕๒๘

๘.๖.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑

๘.๖.๓ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๒๑

๘.๖.๔ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ปร.๑๐๓ ลง ๑๖ มี.ค. ๑๕

๘.๖.๕ พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗

๘.๗ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๓๕

๘.๘ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑

๘.๙ พระราชบัญญัติควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ.๒๕๒๔

๘.๑๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.๒๕๓๐

๘.๑๑ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔

๘.๑๒ กฎอัยการศึก พ.ศ.๒๔๕๗

๘.๑๓ พระราชบัญญัติผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยในประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๕

๘. นโยบายตามมติคณะรัฐมนตรีและที่หน่วยเหนือมอบหมาย

รัฐบาลและกองบัญชาการทหารสูงสุดได้มอบหมายหน้าที่เพิ่มเติมให้กองทัพเรือ ดังนี้

- มติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๕ เม.ย.๓๑ ให้กองทัพเรือ รับผิดชอบในการป้องกันภัยทางอากาศ
ให้กับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

- มติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๔ มิ.ย.๓๔ ให้กองทัพเรือ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติแนวทางการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลด้านป่าชายเลน และการปฏิบัติการเพื่อป้องกัน และควบคุมการบุกรุกทำลายป่าชายเลนตลอดแนวน่านน้ำไทย

- รับผิดชอบเป้าหมายในการป้องกันภัยทางอากาศ ที่ได้รับมอบจากกองบัญชาการทหารสูงสุด

ผนวก ก.

วัตถุประสงค์ทางเรือ และภารกิจกองทัพเรือ (ตามที่ ผบ.ทร.เห็นชอบเมื่อ ๒๑ ก.พ.๕๕)

วัตถุประสงค์มูลฐานทางเรือ จำนวน ๘ ข้อ ได้แก่

๑. เพื่อรักษาอธิปไตยของชาติทางทะเล
๒. เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์
๓. เพื่อคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
๔. เพื่อดำรงการคมนาคมทางทะเลให้ได้อย่างต่อเนื่องในทุกสภาวะการณ์
๕. เพื่อป้องกันพื้นที่ทางบก และลำน้ำที่เป็นเส้นแบ่งเขตแดนตามที่ได้รับมอบหมาย
๖. เพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ และความสงบเรียบร้อยในทะเลและชายฝั่ง
๗. เพื่อสนับสนุนและร่วมในการพัฒนาประเทศ ช่วยเหลือประชาชน และบรรเทาสาธารณภัย
๘. เพื่อสนับสนุนให้เกิดสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค

วัตถุประสงค์เฉพาะทางเรือ จำนวน ๑๗ ข้อ ดังนี้

๑. ดำรงศักยภาพกำลังทางเรือ เพื่อการป้องปราม
 ๒. สนับสนุนการเสริมสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน
 ๓. ดำรงขีดความสามารถและเทคโนโลยีของกำลังทางเรือในระดับที่ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน
 ๔. สามารถปฏิบัติการร่วมกับเหล่าทัพและส่วนราชการอื่นในการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 ๕. ปกป้องและเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์
 ๖. ดำรงความเป็นเครื่องมือของรัฐที่มีศักยภาพในการสนับสนุนด้านการเจรจา
 ๗. คุ้มครองและปกป้องสิทธิในการใช้และแสวงประโยชน์ทางทะเลโดยชอบด้วยกฎหมายในพื้นที่เสื่อมทับทางทะเล กับป้องกันรักษาผลประโยชน์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
 ๘. เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในระดับเหล่าทัพ
 ๙. รักษาเส้นทางคมนาคมทางทะเลด้านอ่าวไทย และทะเลอันดามัน
 ๑๐. ดำรงการใช้ท่าเรือในการขนส่งทางทะเลได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน
 ๑๑. ป้องกันพื้นที่ทางบก และลำน้ำที่เป็นเส้นแบ่งเขตแดนตามที่ได้รับมอบหมายในปัจจุบัน
 ๑๒. สนับสนุนการรักษาความมั่นคงภายในประเทศและความสงบเรียบร้อยในทะเล และชายฝั่ง
- ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้รับมอบ โดยเน้นด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การกระทำอันเป็นโจรสลัด และการต่อต้านการก่อการร้ายสากล

๑๓. สามารถใช้ขีดความสามารถของกำลังรบตามหน้าที่หลัก เพื่อช่วยเหลือประชาชนจากอุบัติภัยและภัยธรรมชาติในทะเลและชายฝั่ง

๑๔. สนับสนุนในการพัฒนาประเทศ โครงการพระราชดำริ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมตามขีดความสามารถ

๑๕. ให้มีขีดความสามารถในการสนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพ โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

๑๖. สนับสนุนการเสริมสร้างเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภารกิจของกองทัพเรือ

ภารกิจในยามสงครามหรือเมื่อมีความขัดแย้งรุนแรง ได้แก่

การป้องกันประเทศทางทะเล

คำสั่งการคมนาคมเข้าสู่อ่าวไทยและท่าเรือด้านทะเลอันดามัน

ปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก

สนับสนุนการปฏิบัติการของกองทัพกบฏบริเวณชายฝั่งและในพื้นที่รับผิดชอบ

ป้องกันภัยทางอากาศในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย

สนับสนุนการลำเลียงทางทะเล

ภารกิจในยามสงบ ได้แก่

เตรียมกำลังให้พร้อมเพื่อการป้องปรามและป้องกัน

ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษากฎหมายในทะเล

เข้าร่วมในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและชายฝั่ง

ให้การคุ้มครองเรือประมงที่ประกอบอาชีพโดยสุจริตในอาณาเขตทางทะเลของไทยและพื้นที่
เหลื่อมทับ

อนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมรวมทั้งจัดมลภาวะในทะเล

การสำรวจทางสมุทรศาสตร์และอุทกศาสตร์ รวมทั้งการจัดสร้างแผนที่และที่หมายในการเดินเรือ

สนับสนุนการลำเลียงขนส่งทางทะเล

ผนวก ง.

ปัญหาเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน

ในอดีตการใช้ทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาลเป็นไปอย่างเสรี พื้นที่ในทะเลที่ถือเป็นน่านน้ำอาณาเขตของ ราชอาณาจักรอยู่ห่างจากชายฝั่งเพียง ๓ ไมล์ทะเล นอกนั้นถือเป็นทะเลหลวงต่อมามนุษย์ได้เห็นคุณค่าของทะเล มากขึ้นจึงหาทางขยายอาณาเขตทางทะเลออกมาเรื่อย ๆ เพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ให้มากที่สุด ปัจจุบันทะเล อาณาเขต ถูกขยายออกไปจนถึง ๑๒ ไมล์ทะเลจากฝั่งและบางประเทศยังประกาศเขตต่อเนื่องออกไปเป็น ๒๔ ไมล์ทะเลจากฝั่ง นอกจากนั้นราชอาณาจักรยังได้ขยายพื้นที่ออกไปเป็นเขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจ จำเพาะเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของผลประโยชน์ที่จะเก็บเกี่ยวได้จากทะเล

อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย

ประเทศไทยได้ประกาศอาณาเขตทางทะเลต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

- ประกาศอ่าวประวัติศาสตร์ (อ่าวไทยตอนใน) ในปี พ.ศ.๒๕๐๒ โดยประกาศให้อ่าวไทยตอน ใน เป็นอ่าวประวัติศาสตร์และน่านน้ำภายใน ตามแนวขนานละติจูด ๑๒ องศา ๓๕ ลิปดา ๔๕ พิลิปดา (แหลมบ้านช่องแสมสาร – เหนือหัวหิน)
- ประกาศกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขต ในปี พ.ศ.๒๕๐๕ ได้ประกาศกำหนดความกว้าง ของทะเลอาณาเขตเป็นระยะ ๑๒ ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน
- ประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายใน บริเวณที่ ๑-๓ ในปี พ.ศ.๒๕๑๓ ได้ประกาศเส้นฐาน ตรงและน่านน้ำ ภายใน ๓ บริเวณ ได้แก่
 - บริเวณที่ ๑ อ่าวไทยฝั่งตะวันออก ตั้งแต่แหลมสิงห์ โอบรอบนอกของเกาะต่างๆ เช่น เกาะ ช้าง เกาะกูด เข้าบรรจบฝั่งที่หลักเขตแดนไทย-กัมพูชา ที่ ๗๓ บริเวณบ้านหาดเล็ก จว. ตราด
 - บริเวณที่ ๒ อ่าวไทยฝั่งตะวันตก ตั้งแต่แหลมใหญ่ โอบรอบนอกของเกาะต่าง ๆ เช่น เกาะสมุย เกาะพะงัน เข้าบรรจบฝั่งที่แหลมหน้าถ้ำ จว.สุราษฎร์ธานี
 - บริเวณที่ ๓ ทะเลอันดามัน ตั้งแต่ เกาะภูเก็ต โอบรอบนอกของเกาะต่างๆ ตามแนวชายฝั่ง เข้าบรรจบฝั่งที่หลักเขตแดน ไทย-มาเลเซีย ที่ ๑ บริเวณบ้านผาขาว จว.สตูล
- ประกาศเขตไหล่ทวีปด้านอ่าวไทย ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ โดยได้กำหนดพิกัดภูมิศาสตร์ของจุดโยง ยึดแนวเขตไหล่ทวีปไว้ด้วยตั้งแต่จุดที่ ๑-๑๘
- ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ในปี พ.ศ.๒๕๒๔ และ พ.ศ.๒๕๓๑ โดยกำหนดความกว้างของ เขตเศรษฐกิจจำเพาะด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามันตามลำดับ เป็นระยะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล จาก เส้นฐาน

- ประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายใน บริเวณที่ ๔ ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยกำหนดเส้นฐานตรง และน่านน้ำภายในบริเวณที่ ๔ อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตั้งแต่ เกาะกงออก เกาะกระ เกาะโลซิน เข้าบรรจบฝั่งที่ หลักเขตแดน ไทย-มาเลเซีย บริเวณปากน้ำสุโขทัย โกลก จว. นราธิวาส

ประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชาได้ประกาศอาณาเขตทางทะเลแสดงสิทธิบนไหล่ทวีปในอ่าวไทยที่มีความสำคัญ ๒ ฉบับดังนี้

๑. ประกาศเขตสัมปทานจุดค้นแสวงหาปิโตรเลียมในอ่าวไทย ในปี ค.ศ.๑๙๗๐
๒. กฎฎีกาประกาศทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีป ในปี ค.ศ.๑๙๗๒ และ ในปี ค.ศ.๑๙๗๘ สมัย นายพอลพตเป็นนายกรัฐมนตรีได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ กำหนดความกว้าง ๒๐๐ ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน

ประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนามได้ประกาศเขตไหล่ทวีปครั้งแรก ในปี ค.ศ.๑๙๖๗ แต่ยังมีได้มีการกำหนดพิคัดแน่นอนในประกาศฉบับนั้น ในปี ค.ศ.๑๙๗๐ ประเทศเวียดนามได้ประกาศพระราชบัญญัติปิโตรเลียมขึ้น และในปีต่อมา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้เอง ได้ประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปเพื่อเป็นเขตสัมปทานจุดค้นและแสวงหาผลประโยชน์จากปิโตรเลียมในไหล่ทวีป โดยมีค่าพิคัดที่แน่นอน ในปี ค.ศ. ๑๙๗๗ ประเทศเวียดนามได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ กำหนดความกว้าง ๒๐๐ ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน

ประเทศมาเลเซีย

ในปี พ.ศ.๒๕๑๒ ประเทศมาเลเซีย ได้ประกาศความกว้างทะเลอาณาเขตเป็นระยะ ๑๒ ไมล์ทะเล และในปี พ.ศ.๒๕๒๓ ประเทศมาเลเซีย ได้ประกาศกำหนดเขตประมงออกไปเป็นระยะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล และในปีเดียวกันนั้นเองประเทศมาเลเซียได้ประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะออกไปเป็นระยะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน

ผลจากการประกาศเส้นเขตแดนทางทะเลของประเทศไทย, กัมพูชา และเวียดนาม

จากการที่ทั้งสามประเทศได้ประกาศอาณาเขตทางทะเลออกไปนั้น ทำให้พื้นที่บริเวณกลางอ่าวไทยเหลื่อมทับกัน โดยพื้นที่เหลื่อมทับกันระหว่างไทยกับกัมพูชามีเนื้อที่ถึง ๕,๕๒๒.๗๔๖ ตารางไมล์ทะเล และพื้นที่เหลื่อมทับกันระหว่างระหว่าง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม มีเนื้อที่ถึง ๔,๐๕๐.๐๕๖ ตารางไมล์ทะเล

ปัญหาด้านกัมพูชา

ปัญหาการตีความในสนธิสัญญาปักปันเขตแดนระหว่างสยามและฝรั่งเศส พ.ศ.๒๔๕๐ทำให้กัมพูชาประกาศเส้นเขตไหล่ทวีปโดยลากจากหลักเขตที่ ๗๓ ซึ่งเป็นหลักเขตแดนทางบกสุดท้ายบริเวณบ้านหาดเล็ก อำเภอลองใหญ่จังหวัดตราดไปผ่านเกาะกูดซึ่งเป็นของไทยแล้วลากต่อออกไปกลางอ่าวไทยโดยไม่คำนึงถึง

หลักการแบ่งเขตทางทะเลที่กำหนดไว้ในกฎหมายทะเลปี ๑๙๘๒ ในขณะที่ประเทศไทยได้ประกาศเขตไหล่ทวีปโดยเริ่มต้นจากหลักเขตสุดท้ายของเส้นแบ่งเขตแดนทางบกเช่นเดียวกัน แต่ลากไปในทิศทาง ๒๑๑ องศาไปต่อกับเส้นทะเลอาณาเขต ในอ่าวไทย ทำให้มีพื้นที่ทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีปเหลื่อมทับกัน เป็นเนื้อที่ถึง ๓๔,๐๓๔ ตารางกิโลเมตร ซึ่งพื้นที่ที่มีปัญหาดังกล่าวนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณด้านตะวันตกและด้านใต้ของเกาะกูด ความไม่ชัดเจนของอาณาเขตทางทะเล ยังอาจส่งผลทำให้บริเวณดังกล่าวมีความตึงเครียด เกิดการเผชิญหน้าระหว่างกำลังเรือของสองประเทศ อาจเกิดการกระทบกระทั่งกันได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในปัจจุบันได้มีการตรวจพบที่มีการสร้างท่าเทียบเรือที่มีลักษณะเป็นเขื่อนดินห่างจากหลักเขตที่ ๗๑ เพียงเล็กน้อยและได้ล้ำเข้ามาในเขตไหล่ทวีปที่ไทยประกาศ อันอาจส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดเขตทางทะเลบริเวณดังกล่าวในอนาคตได้และขณะนี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก็กำลังดำเนินการแก้ปัญหาอยู่

ผลจากการประกาศเส้นเขตแดนทางทะเลของประเทศไทยและมาเลเซีย

จากจุดร่วม ไทย-เวียดนาม-มาเลเซีย กลางอ่าวไทย ทำให้มีพื้นที่เหลื่อมทับกันระหว่างไทยกับมาเลเซีย ประมาณ ๒,๑๐๗.๑๗ ตารางไมล์ทะเล ในปี พ.ศ.๒๕๒๒ ไทยและ มาเลเซีย จึงได้ตกลงใน บันทึกความเข้าใจเชียงใหม่ ให้พื้นที่ที่เหลื่อมทับกันเป็นเขตพัฒนาร่วม เป็นระยะเวลา ๕๐ ปี (Joint Development Area-JDA) และในปี พ.ศ.๒๕๓๔ ประเทศทั้งสองได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันสารความตกลงว่าด้วยธรรมนูญและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์กรร่วม ไทย-มาเลเซีย

ด้านทะเลอันดามัน

เส้นเขตทางทะเลระหว่างไทยและสหภาพพม่า (เมียนมา)

ทางด้านเหนือของทะเลอันดามันเขตทางทะเลของไทยประชิดกับพม่า เส้นเขตทางทะเลนี้เริ่มต้นจากขอบนอกของทะเลอาณาเขตของสองประเทศต่อไปทางทิศตะวันตกทั้งสิ้นมีความยาวประมาณ ๑๓๘ ไมล์ทะเลอาณาเขตของทั้งสองประเทศยังมีปัญหาที่ยังไม่ได้ตกลงเกี่ยวกับเส้นเขตแดนในทะเลอาณาเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ้างสิทธิเหลื่อมทับกันบนเกาะหลาม เกาะคัน และเกาะจันก ปัญหาที่ถือได้ว่าเป็นอันตรายอย่างมากในทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ควรพึงระวัง โดยอาณาเขตทางทะเลที่ไทยกับพม่ายังไม่สามารถตกลงกันได้มี ๒ พื้นที่คือ การอ้างสิทธิ์เหนือเกาะหลาม เกาะคันและเกาะจันก ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ไม่มีผู้อยู่อาศัยนอกฝั่งจังหวัดระนองซึ่งเป็นปัญหาที่ตกลงกันได้ยากและคงไม่มี ฝ่ายใดยอมกันได้ง่าย ๆ เนื่องจากเป็นเรื่องของการสูญเสียดินแดน ปัจจุบันจึงปล่อยเกาะทั้ง ๓ เกาะนี้อยู่ในสถานะที่รกร้าง กำลังของกองทัพเรือก็เฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ ไม่ให้อีกฝ่ายหนึ่งขึ้นไปสร้างหลักฐานใด ๆ ได้

อีกพื้นที่หนึ่งเป็นทะเลอาณาเขตที่อยู่ต่ำลงมาทางใต้ของเกาะ ๓ เกาะดังกล่าวเรื่อยลงมาจนถึงบริเวณเหนือหมู่เกาะสุรินทร์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างไทยกับพม่า มีความยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตรและมีส่วนที่กว้างที่สุดระหว่างชายฝั่งของไทยกับหมู่เกาะของพม่าที่อยู่ตรงข้ามเพียง

๑๗ ไมล์ทะเลเท่านั้น บริเวณนี้ยังไม่ได้เจรจาตกลงแบ่งอาณาเขตทางทะเลกันอย่างแน่นอน พื้นที่นี้จึงค่อนข้างล่อแหลมต่อการเกิดกระทบกระทั่งกันเป็นอย่างยิ่ง

ประเด็นแรก คือ เมื่อสองประเทศต่างฝ่ายต่างยึดถือทะเลอาณาเขตระยะ ๑๒ ไมล์ทะเลจากฝั่ง ถ้าหากเรือรบ ๒ ประเทศบังเอิญลาดตระเวนมาเจอกันบริเวณนั้น อาจมีการเผชิญหน้ากันหรืออาจมีการประท้วงเรื่องการล้ำเขตแดนกันซึ่งในอดีตเกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง

ประเด็นที่สอง คือ บริเวณนี้เป็นช่องทางเดินเรือระหว่างจังหวัดระนองกับทะเลเปิด ซึ่งมีเรือประมงกว่า ๒,๐๐๐ ลำ เดินทางเข้า-ออก ชาวประมงยึดถือเขต ๑๒ ไมล์ทะเลที่ไทยประกาศ แล้วเข้าไปทำประมง ก็อาจถูกจับหรือไม่ก็ถูกไล่ล่าติดตามจากเขตพม่า แล้วพยายามวิ่งหนีเข้าฝั่งไทย แต่บังเอิญถูกจับตรงบริเวณเขตทางทะเลที่มีปัญหาพอดีและมีเรือของกองทัพเรือลาดตระเวนอยู่ในบริเวณนั้นพอดี อาจเกิดการปะทะกันได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาระหว่างประเทศ แต่ถ้าหากเรือของ ทร.ไม่เข้าไปให้การช่วยเหลือเพราะไม่แน่ใจเรื่องเขตแดนก็จะถูกชาวประมงร้องเรียนหาว่าไม่ให้ความช่วยเหลืออาจขยายผลไปเป็นปัญหาทางการเมือง เหตุการณ์ในลักษณะนี้ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต

บทสรุป

ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้มีการประกาศเขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะของแต่ละประเทศทับซ้อนกัน โดยในอดีตประเทศไทยมีปัญหาในการประกาศเขตทางทะเลกับทุกประเทศรอบบ้านไม่ว่าจะเป็นกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดียและพม่า

ปัญหาเขตแดนทางทะเลด้านอ่าวไทย

ปัจจุบันสามารถคลี่คลายปัญหาเขตทางทะเลได้หลายด้านแล้วคืออินเดียอินโดนีเซียและมาเลเซียโดยเขตทางทะเลด้านอ่าวไทยกับมาเลเซียนั้นได้จัดทำเป็นพื้นที่พัฒนาร่วม แสวงประโยชน์เป็นเวลา ๕๐ ปี สำหรับการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย, กัมพูชา และเวียดนาม โดยถือความกว้าง ๒๐๐ ไมล์ทะเลเป็นเพียงประกาศ Maximum Claims เท่านั้นทั้ง๓ประเทศมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะอ้างสิทธิความกว้างในอ่าวไทยตามประกาศนั้นจริงในปัจจุบันประเทศไทยกับเวียดนามได้มีการเจรจาเกี่ยวกับพื้นที่คาบเกี่ยวในอ่าวไทยแต่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ อย่างไรก็ตามในส่วนของทร.ของทั้งสองประเทศล่าสุดเมื่อปีพ.ศ.๒๕๕๑ได้มีการลงนามเพื่อการดำเนินกิจการร่วมกันคือการลาดตระเวนและการกำหนดข่ายสื่อสารร่วมกันของเรือรบของทั้งสองประเทศในทะเลรวมทั้งการทำข้อตกลงเพื่อสนับสนุนการบริการบริเวณท่าเรือให้แก่เรือของ ทร. อีกฝ่ายหนึ่งที่เข้าเทียบท่า จึงเหลือพื้นที่ที่ยังมีปัญหายุ่ง ๒ ด้าน คือ ด้านกัมพูชา และด้านพม่า โดยในส่วนของกัมพูชายังไม่เปิดเผยท่าทีเกี่ยวกับสิทธิบริเวณในอ่าวไทย ทั้งด้านประชิดและด้านตรงกันข้าม

ปัญหาเขตทางทะเลทับซ้อนกันนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ติดตามมาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรใต้ดินในทะเลก็ไม่สามารถกระทำได้ และปัญหาการทำประมงในเขตทับซ้อนกันของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ มีบ่อยครั้งที่รุนแรงถึงขั้นเกิดการปะทะกันของกำลังทางเรือทั้งสองฝ่าย โดยด้านกัมพูชามีปัญหาการตีความในสนธิสัญญาปักปันเขตแดนระหว่างสยามและฝรั่งเศส พ.ศ.

๒๔๕๐ ทำให้ทั้งสองประเทศ คือ กัมพูชาและไทย ประกาศเส้นเขตไหล่ทวีปและพื้นที่ทางทะเลมาเหลื่อมทับกันเป็นพื้นที่ถึง ๓๔,๐๓๔ ตารางกิโลเมตร นอกจากนั้นยังมีปัญหาบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ปัจจุบันได้มีการตรวจพบว่ามี การสร้างท่าเทียบเรือที่มีลักษณะเป็นเขื่อนดินรูก้ำเข้ามาในเขตไหล่ทวีปของอีกประเทศหนึ่ง อันอาจส่งผลกระทบต่อ การกำหนดเขตทางทะเลบริเวณดังกล่าวในอนาคตได้ ในขณะที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการแก้ปัญหาอยู่

ปัญหาเขตแดนทางทะเลด้านทะเลอันดามัน

อาณาเขตทางทะเลที่ประเทศไทยกับพม่ายังไม่สามารถตกลงกันได้มี ๒ พื้นที่ พื้นที่หนึ่งคือ เกาะเล็ก ๆ ๒-๓ เกาะ ซึ่งไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ บริเวณแนวชายแดนนอกฝั่งจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นปัญหาที่ตกลงกันได้ยาก ปัจจุบันเกาะดังกล่าวจึงมีสภาพรกร้าง ห้ามมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเข้าใช้ประโยชน์ได้แต่อย่างใด อีกพื้นที่หนึ่งเป็นทะเลอาณาเขตที่อยู่ต่ำลงมาทางใต้ของเกาะดังกล่าวเรื่อยลงมาจนถึงบริเวณเหนือหมู่เกาะสุรินทร์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างไทยกับพม่ามีความยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตร และมีส่วนกว้างที่สุดระหว่างชายฝั่งของไทยกับพม่าที่อยู่ตรงข้ามเพียง ๑๗ ไมล์ทะเล บริเวณนี้ยังไม่ได้มีการเจรจาแบ่งอาณาเขตทางทะเลกันอย่างแน่นอน จึงเป็นปัญหาที่ค่อนข้างล่อแหลมมีโอกาสเกิดการกระทบกระทั่งกันได้ง่าย เช่น การเผชิญหน้ากันของเรือรบทั้งสองฝ่ายที่ลาดตระเวนมาพบกันหรือการเดินทางผ่านเข้า-ออกของเรือประมงกว่า ๒,๐๐๐ ลำ ผ่านพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งเป็นช่องทางเดินเรือระหว่างจังหวัดระนองกับทะเลเปิดอาจถูกกล่าวหาว่าล้ำเขตแดน เป็นต้น

ปัญหาด้านการทำประมงของประเทศไทย

ปัญหาประมงของไทยมีสาเหตุสำคัญมาจากการที่ทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยถูกใช้ไปโดยขาดการฟื้นฟูอย่างเป็นระบบและมีปริมาณสัตว์น้ำไม่เพียงพอต่อกองเรือประมงไทยที่มีอยู่กว่า ๓๕,๐๐๐ ลำ ในขณะที่น่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้านยังมีปลาชุกชุมและไม่มีความชำนาญในการทำการประมงเรือประมงไทยจึงขยายขอบเขตเข้าไปทำการประมงในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้านทั้งในแบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและบางส่วนที่ลักลอบเข้าไปทำการประมง ปัญหาประมงเป็นปัญหาที่สะสมมาช้านานไม่อาจแก้ไขด้วยเวลาอันรวดเร็ว แต่ต้องดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างเป็นระบบและครบทุกวงจรในทุก ๆ ด้านซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการอยู่ สำหรับกองทัพเรือเน้นทหารเรือถือว่าชาวประมงเปรียบเสมือนญาติสนิทเพราะทำงานอยู่ในทะเลด้วยกัน กองทัพเรือจะให้ความช่วยเหลือทุกอย่างเท่าที่ขีดความสามารถกระทำได้ ตั้งแต่การให้ความรู้เรื่องด้านการเดินเรือและกฎหมายทะเลผ่านทางกรมประมงไทยอาสาป้องกันชาติทางทะเล ให้ความช่วยเหลือเมื่อเรือประมงขัดข้องในทะเล ลูกเรือได้รับบาดเจ็บ เจ็บป่วยหรือเรืออับปาง สำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเรือประมงไทยสามารถสรุปได้ดังนี้

- **ประเทศไทยและเวียดนาม** เดิมเคยมีปัญหาขัดแย้งกันในเรื่องการแบ่งเขตทางทะเล และปัญหาการละเมิดน่านน้ำ การลักลอบทำการประมงในน่านน้ำระหว่างกัน ในปี ๒๕๓๗ ประเทศไทยได้เริ่มมีการตกลงในหลักการที่จะจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระดับสูงไทย-เวียดนามว่าด้วย

การประมงและการจัดระเบียบทางทะเล และเมื่อ ๑๐ พ.ย.๒๕๖๓ ได้มีการลงนามจัดตั้ง คณะกรรมการ ฯ ขึ้น พร้อมทั้งได้มีการจัดการประชุมและได้มีการยกระดับคณะกรรมการ ฯ ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการร่วมไทย-เวียดนาม ว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ แบ่งความรับผิดชอบเป็น ๒ ส่วน คือ กรมประมงรับผิดชอบการทำประมงร่วมและอุตสาหกรรมต่อเนื่องกองทัพเรือรับผิดชอบการจัดระเบียบทางทะเลดังกล่าวกองทัพเรือไทย และ กท.เวียดนามจึงได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมไทย-เวียดนาม และได้มีการประชุมร่วม ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

จัดให้มีการลาดตระเวนร่วมทางทะเลในบริเวณเขตไหล่ทวีปของทั้งสองประเทศ

จัดให้มีสำนักงานประสานการลาดตระเวนร่วมในแต่ละประเทศ

จัดให้มีการติดต่อสื่อสาร ๓ ระดับ คือ ระดับกองทัพ ระดับกองบัญชาการในพื้นที่ และระดับหน่วยปฏิบัติร่วมจัดทำระเบียบปฏิบัติประจำในการลาดตระเวน

- **ปัญหาการกระทำอันเป็นโจรสลัด** ปัญหานี้ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาคือเรือประมงไทย มักจะถูกผู้กระทำร้ายโจรสลัดซึ่งใช้เรือไฟเบอร์เป็นพาหนะเข้ามาทำการปล้นบริเวณน่านน้ำชายฝั่งเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยปล้นเอาเครื่องมือสื่อสารและเครื่องหยั่งน้ำ บางครั้งถึงกับยึดเรือเพื่อนำไปเรียกค่าไถ่ ซึ่งการปราบปรามจำเป็นต้องขอความร่วมมือประเทศเพื่อนบ้านช่วยดูแลปราบปรามกลุ่มโจรดังกล่าวที่มักหลบซ่อนอยู่ในพื้นที่ของประเทศนั้น ๆ ด้วย
- **ปัญหาการประมงในน่านน้ำกัมพูชา** อันเนื่องมาจากการตกลงการให้สิทธิเข้าไปทำการประมงอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างข้าราชการกัมพูชาบางกลุ่มกับเรือประมงไทยบางส่วน ทำให้เกิดความสับสนระหว่างเรือประมงที่ได้รับสิทธิกับเรือประมงที่ไม่มีสิทธิ กับการถูกเจ้าหน้าที่ของกัมพูชาที่ไม่ทราบเรื่องจับกุม เป็นปัญหากระทบกระทั่งระหว่างเรือประมงและเจ้าหน้าที่ของทั้งสองประเทศ
- **ปัญหาประมงในน่านน้ำมาเลเซีย** มาเลเซียประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลเมื่อปี ๒๕๒๓ และดำเนินมาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดต่อผู้ที่ล่าวงล่าน่านน้ำและลักลอบทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของมาเลเซีย ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับเรือประมงต่างชาติที่เดินทางผ่านน่านน้ำโดยสุจริต โดยมาเลเซียต้องการให้เรือที่ต้องการผ่านบริเวณดังกล่าวต้องแจ้งการเดินทางผ่านให้ทราบทุกครั้ง ทำให้เป็นปัญหากับเรือประมงไทยที่เดินทางผ่านเข้า-ออกอ่าวไทย และไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้ทะเล
- **ปัญหาการทำประมงในพม่า** เนื่องจากการตกลงเรื่องเส้นเขตแดนยังไม่ชัดเจนและมีการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะเหลื่อมทับกัน ทำให้เรือประมงไทยถูกทางการพม่าจับกุมใน

ข้อหาล่วงล้ำเขตน่านน้ำอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามปัญหาประมงด้านพม่านี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังหาทางแก้ไขปัญหาอยู่ในขณะนี้ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาขอสัมประทานการประมงกับพม่า และการจัดตั้งศูนย์ประสานงานประมงชายแดนทางทะเลไทยพม่าซึ่งมี กองทัพเรือเป็นหน่วยหลักร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นๆหาหนทางแก้ไขจัดระเบียบใหม่ต่อไป

- **ประเทศไทยกับอินโดนีเซีย** ไม่มีปัญหาขัดแย้งต่อกัน แต่เนื่องจากน่านน้ำอินโดนีเซียเป็นแหล่งทรัพยากรประมงที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้มีเรือประมงไทยเข้าไปทำการประมงล้ำเขตอยู่เสมอ นอกจากนั้นเรือประมงบางส่วนที่ได้รับอนุญาตแล้วทำการประมงนอกเขตที่กำหนดจึงถูก ทร.อินโดนีเซียจับกุม ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจของอินโดนีเซียได้สนใจในการลงทุนเพื่อทำการประมง และอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำร่วมกับเอกชนไทยมากขึ้น ซึ่งเรือประมงไทยส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมด้วย โดยมีการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมายของอินโดนีเซียผ่านบริษัทไทยที่ร่วมลงทุนกับอินโดนีเซีย ทำให้แนวโน้มที่เรือประมงไทยจะถูกจับกุมลดลงด้วย

ปัญหาการรักษากฎหมายในทะเล

รัฐบาลได้มอบหมายให้กองทัพเรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลโดยได้มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานตามกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๒๘ ฉบับ ซึ่งครอบคลุมการทำผิดกฎหมายทางทะเลในลำน้ำและบริเวณชายฝั่งเกือบทั้งหมด อาทิ การปราบปรามการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การลักลอบการค้ายาเสพติดทางทะเล การเข้าเมืองผิดกฎหมาย การทำประมงผิดกฎหมาย การกระทำผิดเกี่ยวกับการเดินเรือในทะเลด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การรักษากฎหมายในทะเลที่กำลังเป็นที่สนใจมีอยู่ด้วยกัน ๒ ประการ คือ ปัญหาโจรสลัด และปัญหาลักลอบค้าน้ำมันเถื่อนทางทะเล

ปัญหาน้ำมันเถื่อนที่ยากต่อการปราบปรามก็เนื่องมาจากมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย กล่าวคือหน่วยงานของรัฐไม่สามารถจับกุมเรือบรรทุกน้ำมันเถื่อนที่ไม่ใช่เรือไทยลอยลำอยู่นอกเขตต่อเนื่อง ๒๔ ไมล์ทะเลได้ เรือน้ำมันเถื่อนขนาดใหญ่ที่ขนน้ำมันมาจากต่างประเทศจะลอยลำอยู่นอกเขต รอเวลาที่ไม่ใช่เรือของหน่วยงานของรัฐไปตรวจสอบก็จะถ่าน้ำมันลงเรือเล็กนำขึ้นฝั่ง รัฐบาลได้มอบหมายให้กองทัพเรือเป็นหน่วยหลักในภารกิจนี้โดยมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจปราบปรามน้ำมันเถื่อนทางทะเล ขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ มี ตำรวจน้ำ ศุลกากร เจ้าหน้าที่ กรมสรรพสามิตและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เข้าร่วมประสานการปฏิบัติงานในภารกิจนี้ให้ประสบความสำเร็จเป็นลำดับ

ผนวก จ.

นโยบายและแนวทางการพัฒนากองทัพเรือ

(พล.ร.อ.ประเสริฐ บุญทรง ผบ.ทร.)

กล่าวนำ

ผบ.ทร. ได้เรียนชี้แจงต่อคณะที่ปรึกษากองทัพเรือ กลุ่มงานทั่วไปเฉพาะกรณีถึง นโยบายและแนวทางการพัฒนากองทัพเรือ ดังนี้

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และข้อจำกัดในการบริหาร ทร.

นโยบายของกองทัพเรือและแนวทางในการพัฒนากองทัพเรือ

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และข้อจำกัดในการบริหาร ทร.

จากการที่ประเทศไทยต้องประสบกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจตั้งแต่ในช่วง ปลายปี ๒๕๔๐ ที่ผ่าน มา ทำให้กองทัพเรือได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลงจากเดิมเป็นอันมาก ล่าสุดในปี ๒๕๔๔ นี้ กองทัพเรือได้รับจัดสรรงบประมาณเพียง ๑๕,๔๑๕ ล้านบาทเศษ ลดลงจากที่เคยได้รับเมื่อปี ๒๕๔๓ เล็กน้อย แต่ลดลงจาก งบ.ที่เคยได้รับเมื่อ งบ.๔๐ ประมาณร้อยละ ๒๓.๑๕ จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ เป็นต้นมา สัดส่วนงบประมาณของกระทรวงกลาโหมมีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอด แต่งบประมาณในสัดส่วนของ เงินเดือนและค่าจ้างประจำเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จากร้อยละ ๒๒.๕๔ ในปี งบ.๓๒ เป็นร้อยละ ๕๑.๖๑ ในปี งบ. ๔๔ และจะเป็นร้อยละ ๕๕.๑๑ ในปี งบ.๔๕ และจากการประมาณการณ์ของ สปช.ทร. คาดว่างบประมาณ ในภาพรวมของ ทร. ตั้งแต่ ปี งบ.๔๕ เป็นต้นไปจะเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๓ เท่านั้น ดังนั้นจึงมีผลกระทบ โดยตรงต่อการพัฒนาและการดำรงสภาพของ ทร. ซึ่งงบประมาณในการซ่อมบำรุงโดยปกติได้รับต่ำกว่า ความต้องการอยู่แล้ว แม้ว่าในปี งบ.๔๔ นี้ จะได้รับเพิ่มขึ้นจากปีงบ.๔๓ประมาณ ๒๘๐ ล้านบาทก็ตามแต่ ยังคงน้อยกว่าความต้องการมากและยุทธโศปกรณ์ทั้งหมดเมื่อใช้งานนานขึ้น ก็ต้องใช้ งบ.ในการซ่อมบำรุง เพิ่มขึ้น ในอนาคตจึงคาดว่าจะสามารถทำได้เพียงการดำรงสภาพยุทธโศปกรณ์เท่านั้น

ขณะเดียวกันค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก ทำให้กองทัพเรือต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อชำระเงิน ตามโครงการที่ทำสัญญาเป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว และผลกระทบทางอ้อมจากปัญหาทาง เศรษฐกิจคือ ราคาวัสดุ สิ่งของ น้ำมันเชื้อเพลิงตลอดจนค่าใช้บริการสาธารณูปโภคต่างๆปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดข้อจำกัดทั้งในด้านการปฏิบัติงาน การฝึก และการดำรงสภาพยุทธโศปกรณ์ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ รวมทั้งทำให้กองทัพเรือไม่สามารถพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายตามที่ได้วางแผนไว้ด้วยดังนั้นเมื่อเกิด เหตุการณ์เช่นนี้ จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถ ดำรงไว้ซึ่งขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ที่กองทัพเรือได้รับมอบหมายให้ได้

นโยบายของกองทัพเรือและแนวทางในการพัฒนากองทัพเรือ

การกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนากองทัพเรือ มีพื้นฐานมาจากการประเมินยุทธศาสตร์ ซึ่งปัจจุบันยังคงใช้ผลการประเมินยุทธศาสตร์กองทัพเรือ ฉบับ สิงหาคม ๒๕๔๑ รวมทั้งจากนโยบายกองทัพเรือในช่วง ๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๔ (ฉบับปรับปรุง มีนาคม ๔๒) ขณะนี้คณะทำงานประเมินยุทธศาสตร์ ทร.กำลังดำเนินการทบทวนยุทธศาสตร์ระยะปานกลางใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมและความเป็นไปได้จริงด้านงบประมาณ และกำลังจะจัดทำนโยบายกองทัพเรือช่วง ๕ ปีตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙ต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว เพื่อให้มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาในบางเรื่องให้บังเกิดผลโดยเร็ว จึงมีการออกนโยบายและแนวทางปฏิบัติตามนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๔๔ เพื่อให้หน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรื่อนำไปปฏิบัติ ซึ่งสาระของนโยบายของผู้บัญชาการทหารเรือในปี นี้ กล่าวโดยสรุป คือ ภายใต้อาณัติทางเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันและในอนาคต ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาป้องกันประเทศได้มากนัก แต่สถานการณ์ทั้งในระดับโลกและภูมิภาคยังไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ จำเป็นที่กองทัพเรือต้องมีเป้าหมายและแนวทางการบริหารจัดการ การพัฒนาและการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติได้จริงในการที่จะให้กองทัพเรือมีความพร้อมสำหรับการป้องกันราชอาณาจักรรวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญของประเทศในการดำเนินการต่อ โครงการพระราชดำริ การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยได้กำหนดนโยบายไว้ ๓ ด้าน คือ

ด้านองค์บุคคล

- พัฒนาคุณภาพชีวิต ขวัญ และกำลังใจของกำลังพล ด้วยการส่งเสริมการจัดหาที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และการสวัสดิการในด้านต่าง ๆ
- ดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งภายในหน่วยทหารและพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรืออย่างเด็ดขาด
- ปลุกฝังจิตสำนึกของกำลังพลให้มีความคิดริเริ่ม ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบ ต่อหน้าที่รวมทั้งให้มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงเพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติยศและศักดิ์ศรีของกองทัพเรือ
- ดำรงการฝึกเพื่อความพร้อมของกำลังรบและพัฒนาการศึกษาของกำลังพลในทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง

ด้านองค์วัตถุ

- เตรียมกำลังรบทางเรือให้มีความพร้อมที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกราชอธิปไตยผลประโยชน์ของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข
- พัฒนาเสริมสร้างและบำรุงรักษายุทธโศปกรณ์ให้มีความทันสมัยและพอเพียงต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบโดยพิจารณาปรับแต่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และสถานะของงบประมาณที่จะเอื้ออำนวย

ด้านการบริหารจัดการ

- พัฒนาการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมและสั่งการให้มีความรวดเร็ว มีความอ่อนตัว สามารถตอบสนองภารกิจที่กองทัพเรือได้รับในปัจจุบันและที่จะได้รับในอนาคต รวมทั้งให้มีการกระจายอำนาจลงไปตามลำดับชั้นตามสายงานอย่างเป็นระบบ
- จัดทรัพยากรที่กองทัพเรือมีอยู่เข้าช่วยในการพัฒนาประเทศและให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทัพเรือเพื่อสนับสนุนการพัฒนากองทัพ และประเทศ
- สนับสนุนงานโครงการตามพระราชดำริ การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

พร้อมกันนี้ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามนโยบาย ฯ ไว้ด้วย โดยมุ่งเน้นแนวทางปฏิบัติที่สามารถกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรมและมองเห็นความสำเร็จ และได้กำหนดเวลางานเสร็จไว้ด้วย รวมทั้งได้กำหนดหน่วยรับผิดชอบในการกำกับดูแลและจัดทำรายงานกับหน่วยปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติตามนโยบาย ฯ รวม ๖ ด้าน คือ **ด้านกำลังพล ด้านการข่าว ด้านยุทธการ ด้านการส่งกำลังบำรุง ด้านการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ และด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์** เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายและแผนงานของหน่วยได้ง่ายยิ่งขึ้น ที่สำคัญ อาทิ

- ปรับปรุงสวัสดิการของข้าราชการชั้นผู้น้อยในเรื่องต่าง ๆ ให้ดีขึ้น
- ปรับปรุงให้บริการด้านการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพของข้าราชการชั้นผู้น้อยรวมทั้งผู้ที่เกษียณอายุราชการให้สะดวกและรวดเร็ว และปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในเรือ สถานที่ทำงาน และบริเวณที่พักอาศัยของ ทร. ให้ถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น
- กำหนดแนวทางการปรับปรุงงานด้านการข่าวให้เป็นโครงข่ายรวมของทร.และจัดตั้งศูนย์ข่าวกรอง ทร. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินการด้านการข่าว และเตรียมระบบงานด้านการข่าวกรองของ ทร. สำหรับต่อเชื่อมเข้ากับศูนย์ข่าวกรองร่วมบก.ทหารสูงสุดและเหล่าทัพอื่น
- ทบทวนบัญชีกำลังรบที่จำเป็นในเกณฑ์ต่ำสุดในระยะ ๕ ปี โดยยังดำรงขีดความสามารถ ตามแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ของ ทร. และการปฏิบัติการในยามปกติของ ทร. ได้

- จัดทำแผนการซ่อมบำรุงเรือ/อากาศยาน (ระยะเวลาของแผนปี งบ.๔๔-๔๖) ให้สอดคล้องกับบัญชีกำลังรบสำหรับการพัฒนา ทร. เพื่อปฏิบัติการกิจหลักนั้น จะพัฒนาทั้งด้านองค์วัสดุ องค์บุคคล และองค์ยุทธวิธี ควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน ที่สำคัญได้แก่

องค์วัสดุ

๑. จัดหาเรือ ตกก.จำนวน ๒ ลำ ซึ่งมีคุณลักษณะเฉพาะตามความต้องการของฝ่ายเสนาธิการ (Staff Requirements : SR) คือ ระบายขับน้ำเต็มที่ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ตัน ความเร็วสูงสุดต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า ๒๕ นอต ระยะปฏิบัติการไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ไมล์ ด้วยความเร็วเดินทางไม่ต่ำกว่า ๑๕ นอต ปฏิบัติงานในทะเลต่อเนื่องได้ไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน โดยไม่ต้องรับการส่งกำลังบำรุง มีขีดฟ้า ส.ที่สามารถรับ ส. ขนาดประมาณ ๗ ตันได้ และระบบอำนวยความสะดวกรวมทั้งการซึ่งประกอบด้วยระบบอาวุธมีปืนหลักเป็นปืน ๗๖/๖๒ และปืนรองขนาด ๔๐ มม. หรือ ๓๐ มม. หรือ ๒๐ มม. ระบบเดินเรือ ระบบสื่อสาร และระบบตรวจการณ์

๒. จัดหา ส. ประจำเรือฟรีเกต เพื่อใช้ประจำเรือฟรีเกตโดยตรง เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจ การบินลาดตระเวนตรวจการณ์ พิสูจน์ทราบเป้าหมายในทะเล การซุ่มเป้าเพื่อใช้อาวุธระยะไกลการปราบเรือดำน้ำ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล

๓. จัดหาเครื่องฝึกจำลองยุทธของ กร. ให้สอดคล้องกับระดับการฝึกที่ กร. รับผิดชอบ คือ ให้มีขีดความสามารถตอบสนองการฝึกระดับยุทธการ – ยุทธวิธี และทีมศูนย์ยุทธการ

๔. จัดหาเครื่องฝึกยิงปืนเรือจำลองทดแทนของเดิมที่ใช้ราชการมานานและเสื่อมสภาพ

องค์บุคคล

อบรมและให้การศึกษาแก่กำลังพลให้มีความพร้อมและทันกับเทคโนโลยี โดยที่ผ่านมามีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของทุกระดับ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่าง ๆ สำหรับกำลังพลชั้นผู้น้อยและทหารกองประจำการ กองทัพเรือก็ได้มีการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารกองประจำการนั้น ได้ดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ทหารกองประจำการที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้ศึกษาต่อจนจบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๓) นอกจากนั้นแล้วเพื่อเป็นการพัฒนาให้ทหารกองประจำการมีวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลังการปลดประจำการแล้ว โดยจัดทำโครงการพัฒนาทหารกองประจำการขึ้น เพื่อฝึกอบรมหลักสูตรอาชีพให้กับทหารกอง ช่างปูน ช่างเครื่องยนต์ พลขับรถ และนายท้ายเรือ เป็นต้น

องค์ยุทธวิธี

๑. การฝึก (Exercise) การใช้ยุทธโศปกรณ์และอุปกรณ์เพื่อการปฏิบัติการจริง โดยยึดหลัก **รบ** **อย่างไร ฝึกอย่างนั้น** ทั้งนี้หากงบประมาณไม่เอื้ออำนวย ก็จะต้องนำเครื่องช่วยการฝึก เช่น เครื่องฝึกจำลองยุทธ และ Simulator ของยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

๒. กำลังรบของกองทัพเรือในปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการ และการซ่อมบำรุงที่สูงมาก ดังนั้นการออกเรือไปปฏิบัติการหรือการส่งเครื่องบินขึ้นบินจะต้องให้ได้ผลคุ้มค่า สามารถวัดผลการปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ รวมไปถึงการแบ่งมอบหน้าที่กันให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ให้มีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน และถ้าเป็นไปได้การออกไปปฏิบัติการกิจใดภารกิจหนึ่ง ก็ควรจะให้เกิดประโยชน์ในภารกิจอื่นด้วยถ้ากระทำได้ เช่น ดำเนินการฝึกองค์บุคคลควบคู่ไปกับการออกปฏิบัติการกิจ

บทสรุป

ภายใต้สถานการณ์ด้านงบประมาณที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ย่อมเป็นการยากที่จะทำให้การพัฒนาต่าง ๆ ที่วางแผนไว้บรรลุเป้าหมายได้ ในช่วงที่ทรัพยากรขาดแคลนเช่นนี้มีแนวทางที่จะดำเนินการ คือ การ จัดลำดับความสำคัญของงาน ตัด/ปรับลด/ทบทวน การใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นหรือมีความจำเป็นน้อย รวมทั้งลด ค่าใช้จ่ายประจำ โดยการปรับระบบงานและวิธีปฏิบัติงาน ในการดำเนินการดังกล่าว ในปี ๒๕๓๑ ที่ผ่านมา กองทัพเรือได้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ไปแล้ว และบางเรื่องจะมีการดำเนินการในปี ๒๕๔๔ นี้ ซึ่งกรมฝ่าย อำนาจการต่าง ๆ จะได้เรียนให้ทราบในช่วงต่อไป

ผนวก จ.

นิยามศัพท์

การครองทะเล (Command of the Sea)

หมายถึง การมีเสรีภาพในการใช้ทะเลเพื่อประโยชน์ของตนเอง และขัดขวางหรือปฏิเสธมิให้ข้าศึกใช้ทะเล การได้การครองทะเลโดยสิ้นเชิงหรืออย่างสมบูรณ์ เป็นลักษณะที่กำลังทางเรือสามารถใช้ทะเลได้อย่างไม่มีการขัดขวางหรือทำทลายจากข้าศึก ในขณะที่ข้าศึกเองก็ไม่สามารถปฏิบัติการทางเรือใด ๆ ได้เลย

การควบคุมทะเล (Sea Control)

หมายถึง การครองทะเลในช่วงเวลาและพื้นที่จำกัด ดังนั้น การครองทะเล หมายถึง การได้ การควบคุมทะเลอย่างสมบูรณ์ (Absolute Sea Control)

การใช้กำลังทหารในลักษณะเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย (Constabulary)

หมายถึง การใช้กำลังทหารในการรักษากฎหมายหรือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดตั้งกฎหมายหรือกฎบัตรของนานาชาติโดยส่วนใหญ่แล้วกำลังทหารจะถูกใช้ในลักษณะการป้องกันตนเองหรือเป็นเครื่องมืออันสุดท้ายที่จะใช้ในการรักษากฎหมาย

การใช้กำลังทหารในภารกิจช่วยเหลือ (Benign)

หมายถึง การใช้กำลังทหารเพื่อการช่วยเหลือประชาชนในการบรรเทาสาธารณภัย การค้นหาและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การกู้ซ่อม การควบคุมและกำจัดคราบน้ำมันในทะเล หรือการถอดทำลายวัตถุระเบิด

การใช้กำลังทางเรือสนับสนุนการทูต (Naval Force in Support of Diplomacy)

หมายถึง การใช้กำลังทางเรือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสนับสนุนนโยบายต่างประเทศ ด้วยการเกลี้ยกล่อมด้วยกำลังรบ โดยกำลังทางเรือสามารถใช้บีบบังคับผู้นำประเทศหรือกลุ่มผู้บริหารประเทศทั้งในยามสงบและตลอดระยะเวลาของความขัดแย้งหรือการทำสงคราม

การทำลายและการบีบบังคับ (Destruction and Coercion)

หมายถึง การใช้กำลังทหารเพื่อการทำลายกำลังทหารของฝ่ายตรงข้าม ระบบการส่งกำลังบำรุง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานทางทหาร และบางครั้งก็จำเป็นต้องทำลายทรัพยากรที่ไม่ได้เป็นของทหารด้วย เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเลิกล้มวัตถุประสงค์ที่จะกระทำต่อฝ่ายเรา

การบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement)

หมายถึง การปฏิบัติเพื่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในหมู่ของประเทศที่เป็นคู่กรณีหรือเกิดความขัดแย้งกันอยู่ซึ่ง

มีท่าทีที่จะทำการสู้รบกัน กำลังทางเรืออาจใช้ในการชักชวนหรือบีบบังคับให้คู่กรณีเลิกการสู้รบ รวมทั้งใช้เพื่อการสนับสนุนการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การปิดล้อม และการปฏิบัติการสะเทือนน้ำสะเทือนบก

การบังคับบัญชาเต็มรูปแบบ (Full Command)

หมายถึง อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบทางทหารของนายทหารที่มีอำนาจสูงสุดในการออกคำสั่งไปยังหน่วยรบ ซึ่งครอบคลุมทุกรูปแบบของการปฏิบัติการทางทหารและทางธุรการ และจะใช้ได้ระหว่างกองทัพของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น และนั่นหมายถึงหากเป็นการปฏิบัติการทางเรือร่วมกันหลายชาติ จะไม่มีผู้บังคับบัญชาทหารของชาติพันธมิตร (Alliance) หรือชาติที่มาปฏิบัติการด้วยกัน (Coalition) ใด ๆ มีอำนาจในการบังคับบัญชาเต็มรูปแบบเหนือกองกำลังทั้งหมดที่ตนได้รับมอบ แต่แต่ละประเทศจะกำหนดเงื่อนไข กฎระเบียบ และมอบอำนาจในการบังคับบัญชาเฉพาะเรื่องให้กับผู้บัญชาการรบที่เป็นคนของประเทศตัวเอง

การบังคับบัญชาทางยุทธการ (Operational Command: OPCOM)

OPCOM เป็นอำนาจที่มอบให้ผู้บังคับบัญชาทหาร ในการกำหนดหรือมอบหมายภารกิจ การวางกำลัง การมอบหมายกำลังใหม่ หรือ การมอบกิจใหม่ ให้แก่ ผู้บังคับบัญชาทหารในระดับรอง และยังสามารถคงไว้ หรือ มอบหมายอำนาจในการ **ควบคุมทางยุทธการ** (Operational Control:OPCON) และ/หรือ **การควบคุมทางยุทธวิธี** (Tactical Control:TACON) ได้ตามความจำเป็น OPCOM มิได้รวมถึงความรับผิดชอบในด้านการธุรการหรือการส่งกำลังบำรุง ความรับผิดชอบในด้านเหล่านี้จะต้องมีการตกลงกันให้เด่นชัดในการปฏิบัติการทางเรือทั้งในประเทศและทั้งกับการปฏิบัติการร่วมกับหลายชาติ OPCOM อาจนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดกำลังรบให้กับผู้บังคับบัญชา และผู้บังคับบัญชาที่ได้รับการมอบหมาย OPCOM แล้ว ไม่สามารถที่จะนำอำนาจนี้ไปมอบหมายต่อหรือกำหนดหน้าที่ต่อผู้อื่น โดยมิได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะได้

การปฏิเสธการใช้ทะเล (Sea Denial)

หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งต้องการปฏิเสธไม่ให้อีกฝ่ายหนึ่งสามารถควบคุมพื้นที่ในทะเลได้โดยที่ตัวเองก็ไม่สามารถควบคุมพื้นที่นั้นได้

การปฏิบัติการทางทหาร (Military Operation)

หมายถึง การใช้กำลังทหารในสนามรบด้วยขีดความสามารถของกำลังรบในทุก ๆ ภารกิจที่มีความต้องการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการรบ ซึ่งรวมถึงการใช้การปฏิบัติการทางทหารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางการทูต ในลักษณะที่ใช้กำลังไปในการบีบบังคับ ชักจูงหรือใช้เพื่อเป็นสัญญาณว่าจะต้องปฏิบัติตามการเจรจาทางการทูต มิฉะนั้นจะถูกลดข้อได้ด้วย **การกดดันทางทหาร**

การปิดอ่าว (Blockade)

หมายถึง การปฏิบัติการรบเพื่อป้องกันกำลังทางเรือและเรือพาณิชย์ทั้งปวง ไม่ให้เข้าหรือออกจากชายฝั่งและน่านน้ำของข้าศึก โดยใช้วิธีการควบคุมทะเลและการปฏิเสธการใช้ทะเล อาจใช้วิธีการบีบบังคับทางเศรษฐกิจตลอดระยะเวลาที่เป็นศัตรูกัน การป้องกันไม่ให้มีการเสริมกำลัง การส่งกำลังบำรุง การค้าทางทะเล รวมทั้งการขนส่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เป็นสิ่งที่จะต้องดำรงการปฏิบัติไว้ตลอดระยะเวลาที่มีการปิดล้อม

การป้องปราม (Deterrence)

หมายถึง การใช้กำลังทหารหรืออาวุธที่มีความรุนแรงสูง เพื่อการข่มขู่ผู้รุกรานที่ตั้งใจจะใช้กำลังทหารเข้าปฏิบัติต่อฝ่ายเรา ให้กลับมามีจิตทบทวนใหม่กว่าหากปฏิบัติไปแล้วจะมีความคุ้มค่า หรืออาจต้องตกเป็นฝ่ายเสียหายหรือไม่ หากได้รับการตอบโต้จากฝ่ายเรา การป้องปรามในโลกปัจจุบันมีอยู่ ๒ แบบด้วยกันคือ **การป้องปรามด้วยอาวุธนิวเคลียร์ และการป้องปรามด้วยอาวุธตามแบบ**

การป้อนปัญหาพร้อม ๆ กัน (Simultaneity)

เป็นการดำเนินการเพื่อช่วยทำลายขั้นตอนในการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาของข้าศึก ด้วยการป้อนปัญหาให้เป็นจำนวนมากพร้อม ๆ กัน เช่น การโจมตี หรือ สร้างภัยคุกคามในการโจมตีจากหลายทิศทาง เพื่อไม่ให้ผู้บังคับบัญชาของข้าศึกสามารถจัดการกับปัญหาได้ทีละปัญหา หรือสามารถจัดลำดับการต่อสู้กับเป้าหมายได้ หากสามารถดำเนินการได้ จะทำให้การตัดสินใจของข้าศึกต้องช้าลงหรือไม่สัมพันธ์กัน ทำให้ฝ่ายเราเป็นฝ่ายริเริ่มในการปฏิบัติการได้

การแผ่กำลังอำนาจทางทะเล (Maritime Power Projection)

เป็นการใช้กำลังอำนาจทางเรือจากทะเลให้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบนบก เป็นการใช้อำนาจทางทะเลเพื่อให้ได้มาซึ่งการเข้าถึงชายฝั่งและสามารถส่งกำลังรบขึ้นบก โดยใช้กำลังรบยกพลขึ้นบก อากาศยานที่มากับเรือ อาวุธสำหรับโจมตีเป้าหมายบนบก และหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ช่วยในการปฏิบัติ

การรบบตามตำบลที่ (Local Engagement)

หมายถึง วิธีการปฏิบัติการควบคุมทะเลอย่างหนึ่ง เพื่อใช้ทะเลในการลำเลียงยุทโธปกรณ์ หรือเพื่อใช้ทะเลในการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบกขึ้นยึดตรากำลัง (Movement)

การสร้างสันติภาพ (Peace Building)

หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในด้านต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น การรักษาพยาบาล การให้การศึกษา การประกอบอาชีพ และการพัฒนาสังคมตลอดจนชุมชนให้เจริญ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการกระทบกระทั่งแย่งชิงผลประโยชน์กัน

การสร้างความสับสน (Disruption)

หมายถึง การปฏิบัติตามแนวคิดที่ใช้การทำลาย(กายภาพ)และบีบบังคับ (ทางจิตวิทยา) โดยกำลังทางทหารมาผสมผสานกัน การขัดขวางต่อรูปขบวนทางทหารหรือระบบการรบ จะเป็นการป้องกันการรวมกำลังของฝ่ายตรงข้ามในการปฏิบัติการรบให้ประสบผลสำเร็จได้ การสร้างความสับสนอาจกระทำต่อสภาพทางกายภาพโดยการทำลายระบบควบคุมสั่งการ ระบบสื่อสาร ระบบข้อมูลข่าวสาร หรือการส่งกำลังบำรุง และสามารถกระทำต่อสภาพทางจิตวิทยาของฝ่ายตรงข้าม ให้มีผลต่อการตัดสินใจของการบังคับบัญชาสั่งการ

การสนับสนุน (Support)

หมายถึง การปฏิบัติของกองกำลัง หรือส่วนหนึ่งของกำลัง ในการให้ความช่วยเหลือ ให้การป้องกันการมอบสิ่งของ หรือการปฏิบัติเพื่อความอยู่รอดของกองกำลังอื่น หากผู้บังคับบัญชาสามารถบรรลุภารกิจที่กำหนดไว้โดยไม่ต้องใช้การมอบอำนาจในการบังคับบัญชาของหน่วยเหนือ

การสนับสนุนโดยตรง (Direct Support)

หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่ดำเนินการโดยหน่วยหรือกระบวนเรือที่มีได้มาสมทบ หรืออยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยสนับสนุนหรือกระบวนเรือสนับสนุนจริง ๆ โดยต้องให้การสนับสนุนแก่หน่วยหรือกระบวนเรืออื่นที่ร้องขออย่างเร่งด่วน หน่วยที่ได้รับมอบกิจในการสนับสนุน โดยตรง จะทำงานภายใต้การควบคุมทางยุทธวิธี (TACON) จากผู้บังคับบัญชาของหน่วยสนับสนุน

การสนับสนุนจากหน่วยอื่น (Associate Support)

หมายถึง การช่วยสนับสนุนโดยกำลังรบหรือหน่วย ต่อกำลังรบหรือหน่วยอื่น ซึ่งเป็นการปฏิบัติภายใต้การควบคุมอิสระ (ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติของหน่วยรองต่อหน่วยอื่นก็ตาม) หน่วยที่ได้รับมอบหมายยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมทางยุทธวิธีของหน่วยเหนือที่มอบอำนาจมาให้ ซึ่งหน่วยเหนือ นั้น ๆ จะเป็นผู้ประสานงานเกี่ยวกับกิจที่จะปฏิบัติและการเคลื่อนย้ายกำลังตามด้วยการเข้าร่วมของนานาชาติที่มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือเพื่อกิจส่วนรวมในด้านสันติภาพในลักษณะการปฏิบัติการผสม (Combined Operations)

การแสดงกำลังทางเรือ (Presence)

หมายถึง การนำเรือ/หมู่เรือ/กองเรือไปเยี่ยมเยือนท่าเรือในต่างประเทศ การฝึกและการปฏิบัติการเป็นประจำในพื้นที่ที่มีผลประโยชน์ เป็นการใช้กำลังทางเรือในขณะที่ยังไม่อยู่ในสภาวะสงครามเพื่อให้มีผลทางการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์กว้าง ๆ กล่าวคือ เพื่อป้องปรามการกระทำที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของชาติ หรือประเทศพันธมิตร รวมทั้งเพื่อกระตุ้นการกระทำที่เกิดผลประโยชน์ต่อชาติและพันธมิตร ซึ่งการปฏิบัติให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์นี้อาจทำได้สองทาง คือ *การวางกำลังเพื่อการป้องกัน (Preventive Deployment) และ การวางกำลังเพื่อการตอบโต้ (Responsive Deployment)*

การยุทธแบบสะสมและการยุทธแบบต่อเนื่อง (Cumulative and Sequential Campaigns)

การดำเนินการยุทธที่สามารถกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติได้ โดยแต่ละขั้นตอนจะเป็นความลับหน้าของการยุทธตามลำดับ การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนจึงขึ้นกับผลของขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติก่อน การยุทธแบบนี้เรียกว่า **การยุทธแบบต่อเนื่อง** ส่วนการยุทธแบบสะสม คือ การยุทธที่ประกอบด้วย การปฏิบัติย่อยทั้งหมดสำหรับการยุทธนั้นรวมกัน โดยแต่ละปฏิบัติการย่อยจะเป็นอิสระต่อกัน และผลของแต่ละปฏิบัติการย่อยรวมกัน จะส่งผลต่อภาพรวมของการยุทธ

กองเรือคิงซีฟ (Fleet in Being) หรือ ยุทธศาสตร์ของกองเรือคิงซีฟ

หมายถึง การใช้กองเรือเพื่อปฏิบัติการในทะเล โดยการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับข้าศึกที่เหนือกว่าเพื่อออมกำลังที่มีอยู่น้อยกว่า แต่ก็สามารถแสดงตนเป็นภัยคุกคามต่อกำลังทางเรือของข้าศึกได้ต่อไป ซึ่งจะมีผลทำให้ข้าศึกต้องยุ่งยากในการตกลงใจ

กฎการปะทะ (Rules of Engagement: ROE)

หมายถึง คำแนะนำที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยเหนือ ที่กำหนดข้อจำกัดและสถานภาพของสถานการณ์ที่กำลังรบของกองทัพจะต้องใช้ในประกอบการปฏิบัติการให้บรรลุภารกิจ เหล่าทัพต่าง ๆ ใช้กฎการปะทะในการควบคุมการใช้กำลัง

กำลังอำนาจทางทะเล (Maritime Power)

หมายถึง ความสามารถของรัฐในการนำทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับทะเลไปใช้อย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของรัฐนั้น โดยไม่มีรัฐใดสามารถขัดขวางและเพื่อป้องกันมิให้รัฐอื่นใช้ประโยชน์ในทะเลนั้นอีกด้วย ทั้งนี้ยังมีผลกระทบโดยตรงต่อการครองอากาศและพื้นดินที่ติดต่อกับทะเล ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กำลังอำนาจทางทะเลมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการในทุกมิติ ได้แก่ บนผิวน้ำ ใต้น้ำ ในอากาศเหนือผิวน้ำรวมทั้งอากาศและพื้นดินที่ติดต่อกับทะเล

จุดศูนย์กลาง (Center of Gravity)

หมายถึง คุณลักษณะ ชีตความสามารถ หรือ ค่าบलที่ ซึ่งข้าศึกหรือกำลังฝ่ายเดียวกันสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ทำให้เกิดเสรีในการปฏิบัติ ความเข้มแข็งทางกายภาพ หรือความมุ่งมั่นในการสู้รบ

จังหวะในการรบ (Tempo)

Tempo หมายถึง อัตราที่เป็นแรงขับเคลื่อนเหตุการณ์ต่าง ๆ กองกำลังที่สามารถรักษาอัตราการปฏิบัติการไว้สูง ๆ ได้ มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว ก็จะสามารถดำรงความเป็นฝ่ายริเริ่ม ดำรงความได้เปรียบในการตอบโต้สิ่งที่ไม่แน่นอน และใช้จุดอ่อนของฝ่ายข้าศึกให้เป็นประโยชน์ได้

แผนยุทธการและแนวความคิดทางด้านยุทธการ

หมายถึง หนทางปฏิบัติที่เลือกแล้วพร้อมด้วยแนวความคิด ที่เกิดขึ้นและพัฒนาตามลำดับตั้งแต่การประมาณสถานการณ์ในการวางแผนขั้นต้น (Preliminary Planning)

ยุทธวิธี (TACTICS)

คือ วิธีการใช้กำลังทหารในการยุทธ โดยมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามการยุทธนั้น ๆ ยุทธวิธีได้กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนยุทธการ ซึ่งแผนนี้จะบอกให้ทราบถึงกำลังรบที่จะใช้ในการยุทธ หรือการปฏิบัติการทางทหารนั้นว่าจะกระทำในรูปแบบใด

สงครามทั่วไป (General War)

หมายถึง การใช้กำลังทางทหารทำการสู้รบกันระหว่างชาติคู่กรณี และหรือกับชาติพันธมิตรของคู่กรณี โดยมีจุดมุ่งหมายของการสู้รบอยู่ที่การทำลายล้างศัตรู และยึดครองดินแดนของศัตรูอย่างสิ้นเชิง สงครามทั่วไป เป็นการสู้รบที่ใช้กำลังอำนาจทั้งหมดที่มีอยู่ และขยายวงกว้างออกไปยังประเทศพันธมิตรของแต่ละฝ่ายในระดับโลกด้วย ทั้งนี้ชาติที่มีส่วนร่วมในการรบประเภทนี้จะต้องใช้กำลังอำนาจทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดชัยชนะและป้องกันการพ่ายแพ้

สงครามจำกัด (Limited War)

หมายถึง การสงครามที่กระทำด้วยวัตถุประสงค์จำกัด โดยในการทำสงครามจะมีรูปแบบหรือพื้นที่จำกัดหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของฝ่ายเราและของศัตรู สงครามจำกัดเป็นการเน้นวัตถุประสงค์แต่ระยะเวลาของสงคราม อาจกระทำกันยืดเยื้อกินเวลานานนับปี

สงครามทำลายล้าง (Attrition Warfare)

หมายถึง การดำเนินการต่อศัตรู โดยใช้วิธีการค้นหาและทำลายกำลังข้าศึก โดยอาศัยอำนาจการรบที่เหนือกว่า

สงครามการดำเนินกลยุทธ์ (Maneuver Warfare)

หมายถึง การทำลายขีดความสามารถ ขวัญและกำลังใจของข้าศึก ขัดขวางการใช้ระบบอำนาจการรบด้วยการใช้กำลังที่อาจน้อยกว่า (แต่โดยทั่วไปจะเน้นการใช้กำลังที่เหนือกว่า) ต่อหน่วยกำลัง/ระบบอาวุธที่สำคัญ และทำลายขวัญของข้าศึก อันจะทำให้ขีดความสามารถโดยรวมของข้าศึกลดลง

หลักนิยม (Doctrine)

คือ หลักการที่นิยมใช้กัน เป็นสิ่งที่คนเชื่อถือหรือเลื่อมใส ว่าเป็นหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุด ในการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Objective) หรือจุดหมายปลายทาง (End State) ที่ตั้งไว้ หลักนิยมเป็นการให้อำนาจในการปฏิบัติ (Authoritative) แต่ไม่ใช่คำสั่งที่ต้องปฏิบัติ (Not Directive) และต้องมีการตีความประยุกต์ใช้ (Subject to Interpretation)

เหตุการณ์แตกหัก และจุดแตกหัก (Decisive Events and Decisive Points)

หมายถึง เหตุการณ์ทางทหาร เช่น การสู้รบหรือการเผชิญหน้าที่จะนำไปสู่เหตุการณ์อื่น ซึ่งในการวางแผนทางทหารนั้น ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดริเริ่ม ผู้บังคับบัญชาทหารจะต้องพยายามพิสูจน์ทราบ และ

นำเหตุการณ์แตกหักมาใช้ประโยชน์ เมื่อสามารถพิสูจน์ทราบเหตุการณ์แตกหักได้แล้ว จะต้องรวมกำลังรบเข้าจัดการให้สำเร็จ

เอกภาพในความพยายาม (Unity of Effort)

หมายถึง การนำทรัพยากรทางทหาร ไปใช้เพื่อสนับสนุนให้บรรลุภารกิจโดยไม่ควรไปเน้นที่วัตถุประสงค์รอง การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจำเป็นจะต้องมีการกำหนดภารกิจและความตั้งใจของผู้บังคับบัญชาที่ชัดเจน บางครั้งอาจจำเป็นต้องกำหนดให้มีการปฏิบัติการอย่างอื่นเพิ่มเติมในแผนการรบ เพื่อความประหยัดในการใช้กำลังหรือหน่วยปฏิบัติการให้ซ้าลง